

125

ГОДИНИ

Българска народна банка

ГОДИШЕН ОТЧЕТ • 2003

125

ГОДИНИ

Българска народна банка

ГОДИШЕН ОТЧЕТ • 2003

Уважаеми г-н Председател на Народното събрание!
Уважаеми госпожи и господа народни представители!

*В съответствие с член 1, алинея 2 и член 51
на Закона за Българската народна банка
ви представям отчета на банката за 2003 година.*

Иван Искров
Управител
на Българската народна банка

Ръководство
на Българската
народна банка

У П Р А В И Т Е Л Е Н С Ъ В Е Т

Иван Искров

управител

Цветан Манчев

подуправител

управление „Емисионно“

Емилия Миланова

подуправител

управление „Банков надзор“

Божидар Кабакчиев

подуправител

управления „Банково“ и „Фискални услуги“

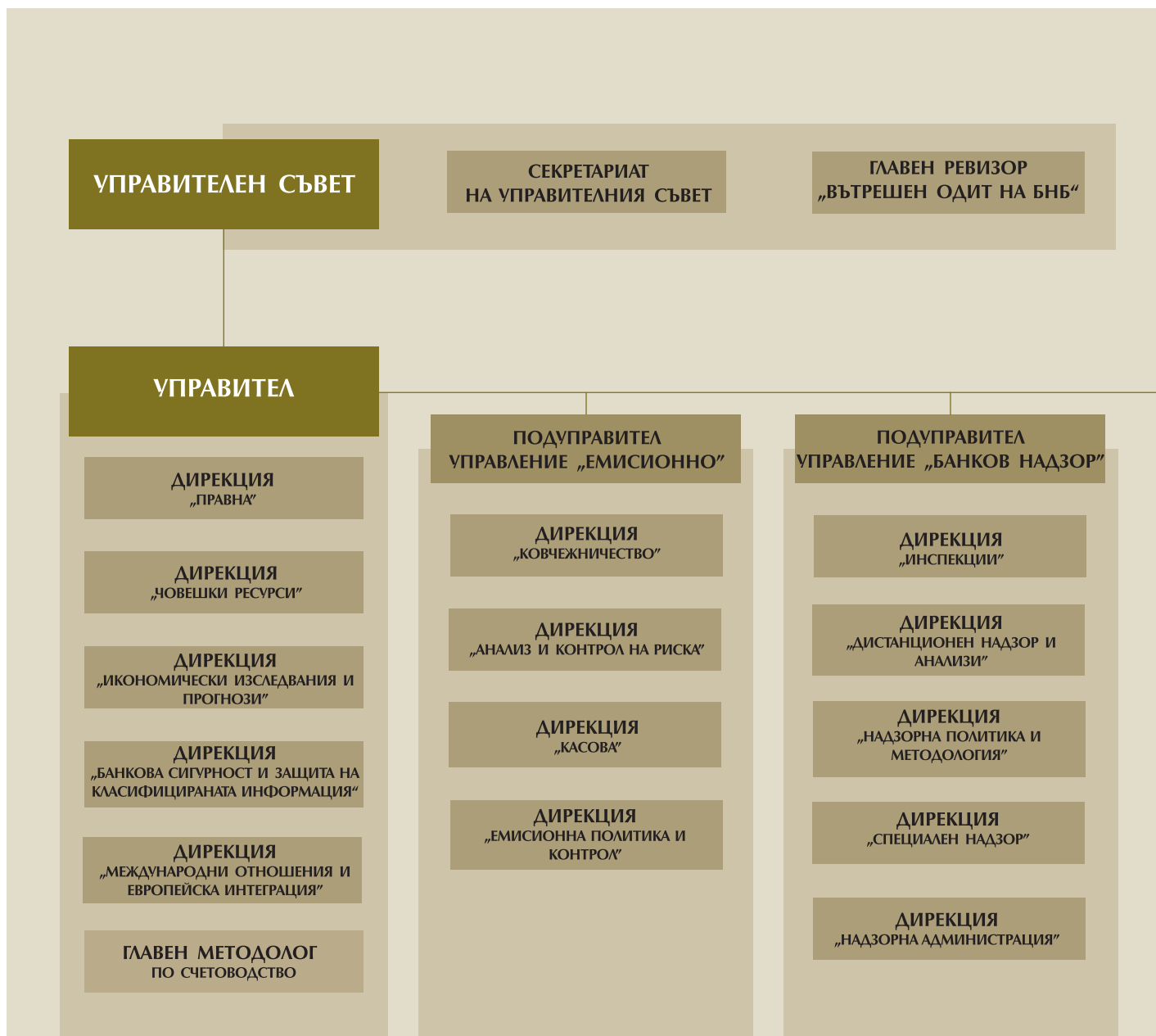
Гарабег Минасян

Николай Неновски

Георги Петров

Организационна структура на БНБ

(към 1 февруари 2004 г.)

ПОДУПРАВИТЕЛ
УПРАВЛЕНИЕ „БАНКОВО“ УПРАВЛЕНИЕ „ФИСКАЛНИ УСЛУГИ“

ДИРЕКЦИЯ
„БАНКОВА ПОЛИТИКА“

ДИРЕКЦИЯ
„СТАТИСТИКА“

ДИРЕКЦИЯ
„ГЛАВНО СЧЕТОВОДСТВО“

ДИРЕКЦИЯ
„ДЕПОЗИТАР НА ДЪРЖАВНИ И
ГАРАНТИРАНИ ОТ ДЪРЖАВАТА
ДЪЛГОВЕ“

ДИРЕКЦИЯ
„ПРОГНОЗИ И УПРАВЛЕНИЕ НА
КАСОВИТЕ ПОТОЦИ НА ДЪРЖАВНИЯ
БЮДЖЕТ“

ГЛАВЕН СЕКРЕТАР

ДИРЕКЦИЯ
„ИНФОРМАЦИОННИ СИСТЕМИ“

ДИРЕКЦИЯ
„АДМИНИСТРАТИВНА“

ДИРЕКЦИЯ
„СТОПАНСКА“

ОТДЕЛ
„ВЪЗЛАГАНЕ НА ПОРЪЧКИ“

Издание на Българска народна банка
1000 София, пл. „Княз Александър Батенберг“ N 1
Телефон: 9145/1271, 1978, 1351
Телекс: 980 2425, 980 6493
Печат: Полиграфична база на БНБ

© Българска народна банка, 2004 г.

Материалите и информацията, публикувани
в Годишния отчет на БНБ за 2003 г.
могат да се ползват без специално разрешение,
единствено с изричното позоваване на източника

Интернет страница: www.bnbank.org

Художественото оформление на корицата е разработено въз основа на спесимен
на банкнотата с номинал 5000 лв., емисия 1938 г., с гравюра на новата сграда на БНБ.

Съдържание

Резюме	11
I. Икономическото развитие през 2003 г.	
1. Международната конюнктура	13
2. Икономиката на България	15
II. Брутни международни валутни резерви	26
1. Размер и структура на международните валутни резерви	26
2. Риск и доходност	29
III. Национална платежна система	33
1. Развитие на националната платежна система – въвеждане на Системата за брутен сетълмент в реално време RINGS	33
2. Участници в националната платежна система	33
3. Плащания в RINGS и ликвидност	34
4. Надзор върху платежните системи	36
IV. Резерви на търговските банки в БНБ	37
V. Емисионно-касова дейност	39
VI. Поддържане стабилността на банковата система	42
1. Оценка на състоянието на банковата система	42
2. Спазване на изискванията за разумна банкова дейност	43
3. Дейност на банковия надзор през 2003 г.	45
VII. Централен кредитен регистър	51
VIII. Фискален агент и официален депозитар	52
IX. Европейска интеграция и международни отношения	55
X. Статистическа дейност	59
XI. Изследователска дейност	61
XII. Информационна инфраструктура	62
XIII. Управление на човешките ресурси	63
XIV. Вътрешен одит и контрол	65
XV. Изпълнение на бюджета на БНБ	66
XVI. Консолидиран финансов отчет на БНБ към 31 декември 2003 г.	69
Приложения	93
Статистически данни	97
1. Общикономическа статистика	97
2. Платежен баланс, външна търговия, външен дълг	100
3. Публични финанси	116
4. Парична и лихвена статистика	120
5. Кредити (данни от централния кредитен регистър)	149
6. Финансови пазари	150
7. Национална платежна система	152
8. Баланси на БНБ	153
9. Номинална структура на емитираните банкноти и монети	155
10. Банкова статистика	156
11. Фискални услуги	166
По-важни решения на Управителния съвет на БНБ	169

Абревиатури

АД	акционерно дружество
БВП	брутен вътрешен продукт
БИСЕРА	Банкова интегрирана система за електронни разплащания
БМР	Банка за международни разплащания, Базел, Швейцария
БОРИКА	Банкова организация за разплащания с използване на карти
БФБ	Българска фондова борса
ДЦК	държавни ценни книжа
ЕБВР	Европейска банка за възстановяване и развитие
ЕИБ	Европейска инвестиционна банка
ЕК	Европейска комисия
ЕС	Европейски съюз
ЕСЦБ	Европейска система на централните банки
ЕЦБ	Европейска централна банка
ЗБНБ	Закон за БНБ
ЗМР	задължителни минимални резерви
ЗУНК	Закон за уреждане на необслужваните кредити, договорени до 31 декември 1990 г.
ЛИБОР	лондонски междубанков лихвен процент
МВФ	Международен валутен фонд
МСС	Международни счетоводни стандарти
МФ	Министерство на финансите
НБФИ	небанкови финансови институции
НФИ	нефинансови институции
ПОС	устройство за търговия на гребно с кредитни карти (point of sale, point of service)
СБ	Световна банка
СБСРВ	Система за брутен сетълмент в реално време RINGS
СПТ	специални права на тираж
ТБ	търговски банки
ТОРС	тежък остър респираторен синдром
УС	Управителен съвет
ЧБР	Черноморска банка за търговия и развитие
АТМ	Automated Tellers Machine
BIS	Bank for International Settlements, Basle
CIF	Cost, Insurance, Freight
EUR	евро
FOB	Free on Board
GBP	английска лира
IMF	International Monetary Fund
JPY	японска йена
SDR	специални права на тираж
USD	щатски долар

Резюме

През 2003 г. световната икономика започна да се възстановява след период на геополитическо напрежение и финансови трусове. През годината очакванията на бизнеса и потребителите преминаха от силен песимизъм (в началото) към бързо растящ оптимизъм (от средата на годината). Несигурността, породена от неизвестността за момента на започване на военните действия в Ирак и от бързо разпространяващия се в югоизточна Азия смъртоносен вирус ТОРС, създаде напрежение и колебания на пазарите през първите месеци на 2003 г. Ниските лихвени нива през летните месеци водеха до нестабилност на кривата на доходност както в САЩ, така и в еврозоната. През втората половина на годината в резултат на по-високия от очаквания икономически растеж в САЩ лихвените нива започнаха да се повишават.

В условията на неблагоприятна международна конюнктура икономиката на България постигна растеж от 4.3% при ниска средногодишна инфлация (2.3%). Нивото на регистрираната безработица спадна до 13.5%, с 2.8 процентни пункта под нивото си в края на 2002 г. Финансовото посредничество продължи да се задълбочава, като съотношенията на вътрешния кредит за неправителствения сектор и на широките пари към БВП достигнаха съответно 27.6% и 48.1%. Средногодишният лихвен процент по кредитите се понижи с 40 базисни точки, достигайки 10.3%. През 2003 г. международните валутни резерви на Българската народна банка нараснаха с над 700 млн. евро и осигуриха номинално увеличение на паричното предлагане с 20.4%.

Данните за развитието на българската икономика през 2003 г. показват, че Българската народна банка успешно изпълнява основната си задача да поддържа стабилността на националната парична единица чрез провеждането на парична и кредитна политика съгласно Закона за Българската народна банка (ЗБНБ). Избраният режим на парична политика – паричен съвет, подкрепен от политиката на ниски бюджетни дефицити и структурни реформи, осигурява макроикономическата стабилност в страната и създава условия за поддържане на относително високи темпове на икономически растеж.

Управлението на брутните международни валутни резерви и през 2003 г. отговаряше на изискванията на ЗБНБ и приетите вътрешни нормативни документи. То беше съобразено с динамиката на международните финансови пазари и с рисковете, които колебанията на тези пазари пораждаха. Пазарната стойност¹ на брутните международни валутни резерви нарасна през 2003 г. със 728 млн. евро и достигна в края на годината 5.405 млрд. евро. Това увеличение се дължи на нетен входящ паричен поток в размер на 680 млн. евро и 132 млн. евро доход от управлението на валутните резерви. В резултат от управлението на валутните резерви нетната стойност в баланса на управление „Емисионно“ (депозит на управление „Банково“) през 2003 г. е нараснала с 89.23 млн. евро.

На 2 юни 2003 г. БНБ приведе в действие Системата за брутен сетълмент в реално време RINGS (*Real time INterbank Gross Settlement system*). Въвеждането на RINGS даде началото на функционирането на нова национална платежна система, съответстваща на платежните системи на страните с развита пазарна икономика. Въвеждането в експлоатация на RINGS намали системния риск и увеличи ефективността, сигурността и бързината на плащанията. Ефективността на функционирането на RINGS може да се оцени въз основа на факта, че в резултат от многостранното нетиране банките се нуждаят от около 6.6 пъти по-малка ликвидност за плащанията си, иницирани през системните оператори. Данните от първите седем месеца работа на новата национална платежна система дават основание да се счита, че в страната функционира ефективна и сигурна платежна система – стабилна основа за развитието на икономиката. Успешната работа на RINGS създава доверие у участниците в платежния процес и сигурност у техните клиенти за навременното изпълнение на всяко наредено плащане.

¹ Пазарната стойност на брутните международни валутни резерви се различава от балансовото число на управление „Емисионно“ с това, че активите в злато са представени по пазарни цени.

През 2003 г. ликвидността в банковата система остана висока, като отчетените среднодневни свръхрезерви бяха с около 3% над равнищата, достигани през предходната година. С цел да се улеснят банките при управлението на левовата ликвидност Управителният съвет на БНБ прие през юни решение БНБ да купува евро с вальор същия ден. Това решение съществено подобри гъвкавостта при управлението на задължителните минимални резерви на търговските банки. Значителен принос за по-доброто управление на ликвидността има въвеждането в действие на Системата за брутен сетълмент в реално време RINGS.

БНБ публикува първия индекс на българския междубанков паричен пазар SOFIBOR (Sofia Interbank Offered Rate), съставян чрез ежедневен фиксинг на цените, по които се предлагат депозити на пазара. Търговските банки използват този индекс като база за начисляване на лихвите по предоставяни на клиенти кредити, а Министерството на финансите го ползва като база за купона на облигации с плаващ лихвен процент.

През 2003 г. търговските банки продължиха да реструктурират активите си в посока към увеличаване на вътрешния кредит. Вземанията им от неправителствения сектор нараснаха номинално с 48.9%. Във връзка с това БНБ предприе допълнителни действия, насочени към поддържане стабилността на банковата система и защита интересите на вложителите. БНБ продължи да следва политиката си на налагане, поддържане и стимулиране на добрата банкова практика. През 2003 г. банковата система се характеризираше с добро качество на активите, стабилни нива на нетните доходи от основна дейност, капиталовата позиция на системата е силна и адекватна на риска в активите на банките, ликвидността е висока, системата е ефективна и конкурентоспособна.

БНБ е изградила и непрекъснато усъвършенства и развива набор от системи, свързани с функцията ѝ на фискален агент и официален депозитар: система за информационно обслужване на касовото изпълнение на бюджета, автоматизирана система за регистриране и обслужване на външния дълг (АСРОУД), система за провеждане на аукциони за продажба и обратно изкупуване на ДЦК (СПА), автоматизирана информационна система за продажба и обслужване на спестовни ДЦК (АИС), електронна система за регистриране и обслужване на търговията с ДЦК (ЕСРОТ).

През последните години се разшири и задълбочи сътрудничеството на Българската народна банка с европейските институции – Европейската комисия (ЕК), Европейската централна банка и националните централни банки на страните – членки на Европейския съюз, и страните – кандидати за членство. Банката стриктно изпълнява всички ангажименти, свързани с преговорите на България за членство в Европейския съюз (ЕС). Този процес се съпровожда с активна подготовка и подобряване административния капацитет на БНБ за членството ѝ в Европейската система на централните банки (ЕСЦБ).

БНБ подготвя и своевременно разпространява в страната и чужбина информация по парична и лихвена статистика, платежен баланс, външен дълг, външна търговия и др. През 2003 г. България беше включена в Специалния стандарт за разпространение на данни (*Special Data Dissemination Standard – SDDS*), разработен от МВФ като средство за прозрачност, навременност и ефективност при подготовката и разпространението на икономическа и финансова статистическа информация.

С цел подпомагане изпълнението на основните функции на БНБ в банката се отделят ресурси за развитие на собствена научноизследователската дейност, усъвършенстване на информационната инфраструктура, развитие на системите за вътрешен контрол и повишаване квалификацията на служителите.

В Годишния отчет на БНБ за 2003 г. са представени също отчет за изпълнение на бюджета на БНБ, консолидиран финансов отчет и доклад на международния одитор.

I. Икономическото развитие през 2003 г.

Основна задача на Българската народна банка е да въздейства за поддържане стабилността на националната парична единица чрез провеждане съгласно ЗБНБ на парична и кредитна политика. Избраният режим на парична политика – паричен съвет, подкрепен от политиката на ниски бюджетни дефицити и структурни реформи, продължава да бъде в основата на макроикономическата стабилност и създава условия за поддържане на относително високи темпове на икономически растеж.

През 2003 г. международните валутни резерви на Българската народна банка нараснаха със 733.8 млн. евро, или с 16% (по баланса на управление „Емисионно“), и осигуриха номинално увеличение на паричното предлагане с 20.4%. Икономическият растеж от 4.3% и ниската средногодишна инфлация от 2.3% бяха постигнати в условията на нестабилна международна конюнктура. Нивото на регистрираната безработица у нас спадна до 13.5% с 2.8 процентни пункта под нивото си в края на 2002 г. Финансовото посредничество продължи да се задълбочава. Съотношението на вътрешния кредит за неправителствения сектор към БВП нарасна от 19.8% в края на 2002 г. на 27.6% в края на 2003 г., а съотношението на широките пари към БВП достигна съответно 48.1% при 42.9% за 2002 г. Средногодишният лихвен процент по кредитите се понижи с 40 базисни точки (б. т.), достигайки 10.3%.

1. Международната конюнктура

През 2003 г. очакванията на бизнеса и потребителите преминаха от силен песимизъм (в началото) към бързо растящ оптимизъм (от средата на годината). Несигурността, породена от неизвестността за момента на започване на военните действия в Ирак и от бързо разпространяващия се в югоизточна Азия смъртоносен вирус ТОРС, създаде напрежение и колебания в цените на пазарите през първите месеци на 2003 г. С края на военните действия през май пазарите на енергийни суровини започнаха да се нормализират, доверието на потребителите започна да нараства. Водещите индикатори за доверието на бизнеса и потребителите през август и септември смениха посоката си от задълбочаващ се песимизъм към оптимизъм.

Европейската централна банка (ЕЦБ) и Федералният резерв продължиха следваната от 2002 г. политика на намаляване на лихвените проценти. През годината ЕЦБ снижи двукратно лихвите по репо операциите – в началото на март с 25 б. т. и през юни с още 50 б. т. до 2%. Федералният резерв промени лихвите в края на юни, като ги намали с 25 б. т. до 1%, най-ниското ниво на лихвения процент по федералните фондове за последните 45 години. Лихвеният диференциал между Европейския съюз и САЩ се сви до 1% и остана на това ниво до края на годината. Експанзионистичният характер на провежданата от двете централни банки парична политика трябваше да противодейства на негативното влияние на шоковете върху реалната икономика и да стимулира растежа.

Основни макроикономически показатели

(%)

	Растеж				Инфлация				Безработица			
	2000	2001	2002	2003	2000	2001	2002	2003	2000	2001	2002	2003
САЩ	3.7	0.5	2.2	3.1	3.4	2.8	1.6	2.3	4.0	4.8	5.8	6.0
ЕС (15)	3.6	1.7	1.1	0.8	1.9	2.2	2.1	2.0	7.8	7.4	7.7	8.0
Еврозона	3.5	1.6	0.9	0.4	2.1	2.4	2.3	2.1	8.5	8.0	8.4	8.8
Япония	2.8	0.4	-0.4	2.7	-0.7	-0.6	-0.9	-0.3	4.7	5.0	5.4	5.1
Присъединяващи се страни*	4.1	2.5	2.4	3.6	8.5	5.7	2.7	2.1	13.6	14.5	14.8	14.3

* Присъединяващите се към ЕС страни са: Кипър, Чехия, Естония, Унгария, Латвия, Литва, Словакия, Словения, Полша и Малта.

Източник: Евростат.

Сред страните от Балканския регион с най-високи темпове се развиваха икономиките на Турция, Румъния, Хърватска и България. Средните темпове на растеж в региона през 2003 г. останаха относително високи.

Основни макроикономически показатели за Балканския регион

(%)

	Растеж				Средногодишна инфлация				Безработица			
	2000	2001	2002	2003*	2000	2001	2002	2003	2000	2001	2002	2003
България	5.4	4.1	4.8	4.3	10.3	7.4	5.8	2.4	16.4	19.2	17.8	13.6
Босна и Херцеговина	5.5	4.4	5.5	3.5	5.0	3.2	0.3	0.1	39.7	40.3	40.9	42.0
Хърватска	2.9	3.8	5.2	4.3	6.2	5.0	1.7	1.8	22.3	23.1	21.5	19.1
Сърбия	5.7	5.7	3.3	1.0	73.0	91.0	20.3	11.8	26.6	22.5	25.0	-
Македония	4.5	-4.5	0.9	3.2	10.6	5.2	1.4	2.4	32.2	30.5	31.9	-
Турция	7.4	-7.5	7.8	5.8	56.4	53.5	47.2	25.5	6.6	8.5	10.4	10.3
Албания	7.7	6.8	4.7	6.0	0.1	3.1	5.5	2.6	16.8	16.4	15.8	15.2
Румъния	2.1	5.7	4.9	4.9	46.2	34.8	22.8	15.3	6.8	6.6	7.5	6.6
Гърция	4.4	4.0	3.9	4.2	2.9	3.7	3.9	3.4	11.0	10.4	10.0	9.3
Балкански страни**	5.7	-1.5	5.8	4.9								
Балкански страни без Гърция**	6.2	-3.9	6.7	5.2								

* Предварителни данни.

** Изчисления на БНБ. Среднопретеглена величина на растежа по страни, като за тегла се използва дялът на БВП на щатски долари за 1996 г. за всяка страна в общия БВП на региона.

Източник: Евростат, Economic Intelligence Unit (EIU) и МВФ.

Инфлационните процеси в развитите страни бяха под въздействието на колебанията в международната цена на суровия петрол и поевтиняването на щатския долар. Цената на суровия петрол Брент надвиши 30 щ. д./барел през първото тримесечие на 2003 г., спадна рязко през април и след това се колебаеше около 30 щ. д./барел, след като се установи, че доставките от Ирак няма да бъдат възстановени с очаквания темп поради терористични атаки и причини от технически характер. Страните – членки на ОПЕК, намалиха два пъти през годината квотите си за производство с цел поддържане нивото на цените на суровия петрол. Поевтиняването на щатския долар, както и увеличеното търсене от Китай също допринесоха за поскъпването на суровия петрол и на други борсови стоки като цветните и черните метали.

Сложната геополитическа конюнктура през първата половина на 2003 г. повлия неблагоприятно на финансовите пазари и индексите на фондовите борси се доближиха до рекордно ниските нива от октомври 2002 г. Динамиката на заетостта в САЩ се превърна във важен индикатор, влияещ върху колебанията на финансовите пазари. През годината нивото на безработица се задържа на 6% и едва през последното тримесечие спадна на 5.7%. Несигурността в индикаторите през годината поддържаше лихвените проценти на исторически ниски и нестабилни нива.

2. Икономиката на България

Икономическа активност и инфлация

През 2003 г. за шеста поредна година икономиката на България постигна относително висок темп на растеж.² Най-голям принос в растежа имат крайните потребителски разходи на домакинствата и инвестициите в основен капитал. Изпреварващото нарастване на вноса на стоки и услуги спрямо износа доведе до значителен отрицателен принос на външнотърговското салдо за растежа на БВП.

Реален растеж и принос в растежа на елементите на крайното използване на БВП

	2002		2003	
	Темп на растеж %	Принос процентни пунктове	Темп на растеж %	Принос процентни пунктове
Брутен вътрешен продукт	4.9	4.9	4.3	4.3
Крайно потребление	3.6	3.2	6.6	5.7
индивидуално	3.4	2.6	6.8	5.2
домакинства	3.6	2.5	6.4	4.4
правителство	1.8	0.1	10.1	0.8
колективно	6.0	0.6	4.9	0.5
Брутно капиталобразуване		0.9		3.2
в основен капитал	8.5	1.5	13.8	2.5
изменение на запасите		-0.6		0.7
Външнотърговско салдо		0.8		-4.6
износ на стоки и услуги	7.0	3.9	8.0	4.3
внос на стоки и услуги	4.9	-3.1	14.8	-8.9

Източник: НСИ.

Важен фактор за нарастване доходите на домакинствата и съответно на потреблението им е увеличението на заетостта през 2003 г., което се дължи както на икономическия растеж, така и на политиката на правителството в областта на пазара на труда. Средният брой на заетите за 2003 г. нарасна с 3.8%, а на наетите по трудово правоотношение – съответно с 4.9%³. Най-висок принос (3.3 процентни пункта) за нарастване на наетите имат отраслите, където доминира частната собственост⁴. Активните мерки на правителството на пазара на труда доведоха до увеличение на наетите в отрасъл „Други дейности, обслужващи обществото и личността“ с 63% спрямо 2002 г., или с 2.1 процентни пункта принос на този отрасъл за увеличението на общия брой на наетите⁵. Нивото на безработица спадна с 4.3 пункта до 13.7% през последното тримесечие на годината⁶. Равнището на регистрираната безработица достигна 13.5%, с 2.8 процентни пункта под нивото от края на 2002 г.

В резултат от нарастването на заетостта и намалението на броя на безработните в структурата на средния доход на домакинство настъпиха промени, като дялът на работната заплата се увеличи от 37.4% за 2002 г. на 40% през 2003 г., докато приходите от помощи за безработни и други социални помощи спаднаха съответно от 2.4% на 1.8% от общия доход на домакинство. Средният доход на домакинство в реално изражение нарасна с 5.2%.⁷

Крайните потребителски разходи на домакинствата се увеличиха реално с 5.1% (по данни за домакинските бюджети). Най-динамично в номинално изражение нараснаха разходите за жилищно обзавеждане и поддържане на дома (19.2%), за съобщения (19.6%), за свободно време, развлечения и образование (13.6%). През последните няколко години се оформя тенденция към по-благоприятна структура на потреби-

² По предварителни данни за брутния вътрешен продукт, публикувани от Националния статистически институт през април 2004 г.

³ По данни на наблюдението на работната сила на НСИ.

⁴ Отраслите **търговия, преработваща промишленост, операции с имущество и бизнесуслуги, строителство, хотели и ресторанти, транспорт и финанси**.

⁵ Вж. Приложения, 1. Общоекономическа статистика.

⁶ Данните са от наблюдението на работната сила на НСИ. Наблюдението прилага дефиницията за безработен и равнище на безработица на Международната организация на труда.

⁷ По данни за домакинските бюджети за 2003 г. на НСИ.

телските разходи на домакинствата като показател за постепенно подобряване на стандарта на живот.

Структура на потребителските разходи на домакинствата

(%)

	2000	2001	2002	2003
Разходи от първа необходимост	70.7	70.6	69.4	67.9
Разходи, подобряващи качеството на живот	24.8	25.1	26.1	27.4
Алкохол и тютюн	4.5	4.3	4.5	4.7

Източник: НСИ, БНБ.

Нарастването на потребителското търсене се отрази върху динамиката на продажбите на дребно, които през 2003 г. реално се повишиха с 4.2% спрямо предходната година. Реализираните приходи във вътрешната търговия са с 6.7% повече в реално изражение в сравнение с предходната година. Високата динамика в търговията оказва въздействие върху нарастването на бюджетните приходи от косвени данъци и на търсенето на пари в брой.

Инвестициите в основен капитал реално се повишиха с 14.8% през 2003 г. Най-висока е инвестиционната активност в туризма и търговията. По данни от инвестиционната анкета на НСИ в промишлеността инвестициите са насочени към енергетиката, водоснабдяването и отраслите, произвеждащи стоки за междинно потребление.

Увеличението на кредита за неправителствения сектор (за домакинствата с 80.7% в номинално изражение и съответно с 37.6% за нефинансовите предприятия) осигури допълнителен финансов ресурс за осъществяване на потребителски и инвестиционни разходи.

Реалните темпове на увеличение на износа се ускориха през 2003 г. Приносът на износа за растежа на БВП е равностоен на приноса на потреблението на домакинствата. Но общият ефект на външотърговското салдо върху растежа е отрицателен поради изпреварващите темпове на нарастване на вноса. Нарасналото вътрешно търсене оказва въздействие върху производството и предлагането на местни стоки на вътрешния пазар, но въпреки това вносът се увеличи, особено вносът на инвестиционни стоки.

По данни на платежния баланс вносът на стоки и услуги в евро нарасна с 14.1%, в т. ч. вносът на стоки – с 14.2%. Засиленото вътрешно търсене на суровини и материали и инвестиционни стоки в резултат от високата производствена активност в промишлеността, както и реалното увеличение на инвестициите в основни активи бяха движещите фактори за нарастването на вноса. Приносът на инвестиционните стоки, суровините, материалите и енергийните ресурси за увеличението на вноса е над 4 пъти по-голям от този на потребителските стоки.

Износът на стоки и услуги в евро нарасна с 10.7% спрямо предходната година. Износът на стоки се увеличи с 9.9%. Продължи да нараства износът за страните от ЕС, особено за Германия, Гърция и Белгия, независимо от ниските темпове на икономическия им растеж. В структурата на износа настъпват важни промени, показателни за посоката на реструктуриране на българската икономика. С най-голям принос в увеличението на износа са стоки с висока степен на преработка като „обработени изделия, класифицирани предимно по вида на материала“ (принос 4.5 пункта), „разни готови изделия“ (принос 4.3 пункта) и „машини, оборудване и транспортни средства“ (принос 1.9 пункта)⁸.

Износът беше движещ фактор за високите темпове на развитие на промишлеността през 2003 г.

⁸ Номенклатура SITC.

Темпове на растеж на brutната добавена стойност и принос в растежа по сектори

	2002		2003	
	Реален растеж %	Принос процентни пунктове	Реален растеж %	Принос процентни пунктове
Брутна добавена стойност	5.0	5.0	4.0	4.0
Аграрен сектор	5.5	0.7	-1.3	-0.2
Индустрия	4.6	1.4	7.1	2.1
Услуги	5.1	2.9	3.5	2.1

Източник: НСИ.

Относително високият прираст на добавената стойност в промишлеността беше очакван, тъй като през годината оптимизмът на фирмите от отрасъла, основан на текущата производствена ситуация и осигуреност с поръчки, непрекъснато се повишаваше. През 2003 г. промишлените продажби нараснаха реално със 17.4%, в т. ч. за износ – с 35.8%. Растежът обхвана над 90% от отраслите, като най-съществен принос имаха производството на храни и напитки, металургията, производството на облекло, производството на машини, оборудване и домакински уреди и производството на текстил. Натоварването на производствените мощности в промишлеността надхвърли 62% средно за годината – една от най-високите стойности за последните години. Важна промяна в структурата на промишлените продажби, проявила се през годината, беше нарастването на продажбите за вътрешния пазар.

Динамика на промишлените продажби

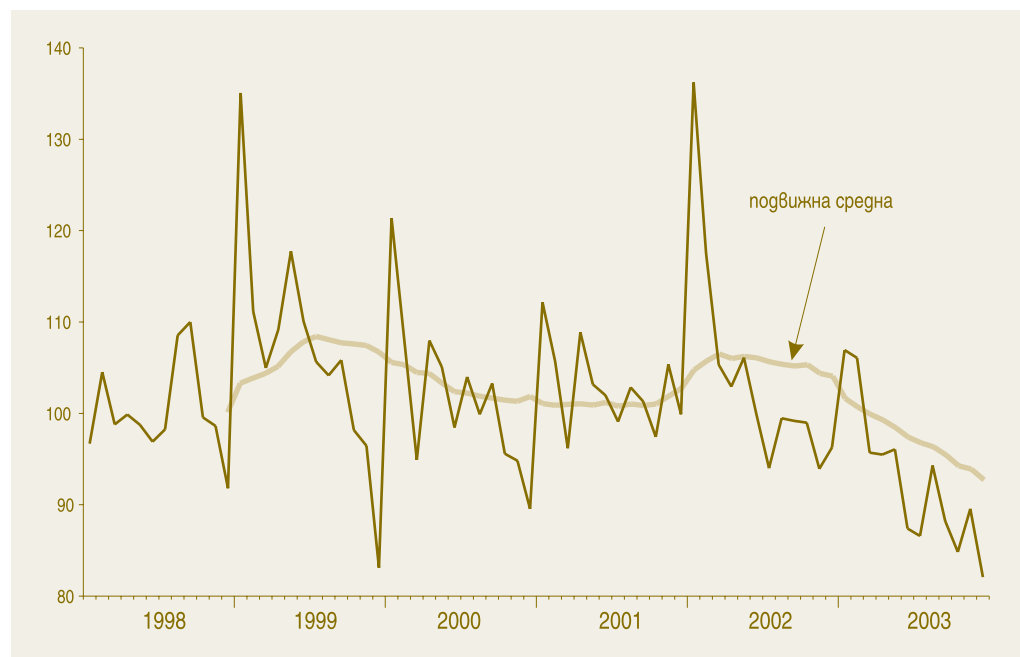
	2002		2003	
	Темп %	Принос процентни пунктове	Темп %	Принос процентни пунктове
Промислени продажби	1.3		17.4	
за износ	4.6	1.7	35.8	13.6
на вътрешния пазар	-0.7	-0.4	6.2	3.8

Източник: НСИ, БНБ.

Важен фактор за разширяване на промишлените продажби е реструктурирането на промишлеността след приватизацията, в резултат на което се подобряват показателите за ефективността на отрасъла. Производителността на труда в промишлеността продължи да се повишава, което в съчетание с умереното нарастване на работната заплата се отрази благоприятно върху разходите на труд за единица продукция и съответно върху конкурентоспособността на сектора на външните пазари.

Намалението на разходите на труд за единица продукция в промишлеността допринесе за ниските темпове на инфлация в страната. От 1997 г., когато беше въведен режимът на паричен съвет, факторите, които влияят върху инфлацията, са главно два: административните промени в цени, контролирани от правителството, и в ставки по косвени данъци и международните цени на основни стокови групи, като суров петрол, метали, химикали, земеделски култури. Основните фактори, определящи темповете на нарастване на инфлацията през 2003 г., бяха повишението на цените на електро- и топлоенергията във връзка с приваждане на цените в съответствие с производствените разходи и промяната на акцизите върху алкохола и горивата.

Разходи на труд за единица продукция в преработващата промишленост (1998 г. = 100)

Забележка: Сезонността на показателя през януари се дължи на сезонен спад на производството.

Източник: НСИ, БНБ.

Принос в инфлацията за 2003 г.

(процентни пунктове)

	Януари – декември
Хранителни стоки	3.4
в т. ч. хляб и брашно	2.3
Нехранителни стоки	-0.1
Обществено хранене	0.2
Услуги	2.2
Стоки и услуги с контролирани цени	2.2
ИНФЛАЦИЯ (%)	5.6

Източник: НСИ, БНБ.

В края на годината поради лошата реколта от зърно в България и в други европейски страни инфлацията се ускори, в резултат на което хлябът бързо поскъпна. Колебанията в цената на суровия петрол се отразиха върху месечните колебания на инфлацията, но средно за годината те не доведоха до увеличение на ценовото равнище в страната.

Платежен баланс

През 2003 г. дефицитът по текущата сметка достига 1498.3 млн. евро (8.5% от БВП⁹), а дефицитът по търговското салдо – съответно 2196.2 млн. евро (12.5% от БВП)¹⁰. Финансовата сметка е положителна в размер на 1594.4 млн. евро, като принос за това имат нарасналите през годината преки чуждестранни инвестиции на стойност 1253.9 млн. евро (7.1% от БВП). Те покриват 83.7% от дефицита по текущата сметка.

Положителен ефект върху салдото по финансовата сметка оказаха задълженията по финансовите заеми за неправителствения сектор, които в края на годината нараснаха с 13% спрямо края на предходната година. Търговските банки в България продължиха да съкращават депозитите си в чуждестранни финансови институции и да увеличават вътрешните си активи под формата на облигации на българското

⁹ По предварителни данни на НСИ брутният вътрешен продукт за 2003 г. е 34 410.2 млн. лв., или 17 593.7 млн. евро.

¹⁰ Вж. Приложения, 2. Платежен баланс, външна търговия, външен дълг.

правителство и вземания от неправителствения сектор. Преструктурирането на част от външните активи на търговските банки във вътрешни беше стимулирано от по-високата доходност на вътрешните активи в сравнение с чуждестранните.

Общият баланс е положителен и е на стойност 630.3 млн. евро. Валутните резерви на БНБ за годината нараснаха с 816.7 млн. евро¹¹, което се финансира от излишъка по общия баланс, ползваните кредити от МВФ с нетна стойност 35.3 млн. евро и извънредното финансиране в размер на 151.2 млн. евро по заема PAL от Световната банка.

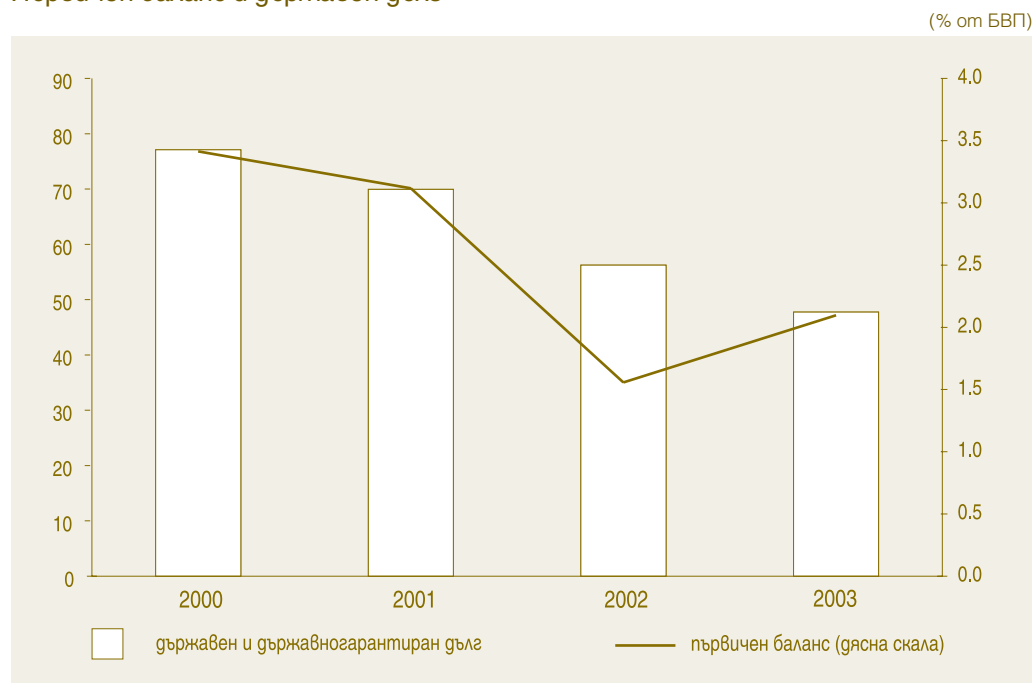
В края на декември 2003 г. стойността на активите на управление „Емисионно“ е 5308.6 млн. евро, което представлява 30.2% от БВП. Валутните резерви на БНБ покриват над петмесечен (5.2) внос на стоки и нефакторни услуги¹² (5.0 за предходната година), като подобрението се дължи изцяло на значителното нарастване стойността на валутните резерви.

Брутният външен дълг, измерен в евро, спадна с 4% спрямо 2002 г., като принос за това има намалението със 7.5% на дълга на правителствения сектор. В доларово изражение брутният външен дълг нараства с 15.9%, което се дължи на обезценяването на щатския долар спрямо еврото и на промяната във валутната му структура. През декември 2002 г. дългът, деноминиран в евро, представлява 38.1%, а в щатски долари – съответно 48.6% от общия външен дълг, докато в края на 2003 г. този дял съответно се изменя на 47.6% в евро и 39.4% в щатски долари. Като абсолютна стойност дългът, деноминиран в щатски долари, намалява през годината с 330.3 млн. (6%), а дългът, деноминиран в евро и други валути, се увеличава в абсолютно изражение с 2117.7 млн. щ. д. (36.6%), като 2/3 от увеличението се дължи на обезценяването на щатския долар.

Публични финанси

През изминалата година първичният излишък на консолидирания държавен бюджет нарасна с 0.5 процентни пункта спрямо 2002 г. и достигна 2.1% от БВП. В резултат от значителното преизпълнение на приходите и реализираната икономия на лихвени разходи спрямо залегналите в закона държавният бюджет завърши годината с малък излишък¹³.

Първичен баланс и държавен дълг

Източник: БНБ.

¹¹ Без да се включват измененията, дължащи се на курсови разлики. При отчитане на курсовите разлики увеличението е в размер на 733.8 млн. евро.

¹² Изчисленията са на база средномесечни стойности на съответните показатели, измерени в евро.

¹³ Вж. Приложения, 3. Публични финанси.

Приходите и разходите достигнаха 40.9% от БВП, регистрирайки увеличение от 2.1 и 1.5 процентни пункта спрямо 2002 г. Основен принос за номиналния растеж с 12.3% на приходите имаха косвените данъци и социалноосигурителните вноски. Значителното увеличение на вноса на стоки доведе до нарастване с 22.8% на приходите от мита. Приходите от ДДС и акцизи формираха 5.1 процентни пункта от увеличението на всички приходи и помощи, свързано с по-големия дял на потребителските разходи в БВП, намалението дела на необлагаемото потребление и увеличението на ставките на акцизите върху алкохола и горивата в началото на годината.

Общите разходи нараснаха номинално с 10.5% през годината. Най-голям е приносът за това от 9.4 процентни пункта на нелихвените разходи. Капиталовите разходи запазиха дела си от 3.5% към БВП, а лихвените разходи спаднаха на 2.1% от БВП – рекордно ниско ниво за последните петнадесет години.

Увеличението на текущите разходи е относително балансирано по отделни видове. Разходите за социални и здравноосигурителни плащания допринесоха с 3.4 процентни пункта за общото увеличение, разходите за заплати и осигурителни вноски – съответно с 2.9 процентни пункта, разходите за издръжка – с 1.1 процентни пункта, а субсидиите за нефинансовите предприятия – с 1 процентен пункт.

Външното финансиране през 2003 г. остана положително¹⁴ в размер на 107 млн. лв., вътрешното е -508 млн. лв., а постъпленията от приватизация възлязоха на 400 млн. лв.¹⁵ – под поставената цел от 550 млн. лв., но доста повече отколкото през предходните две години. Нетните операции с ДЦК са положителни в размер на 197 млн. лв., а нарастването на депозитите и средствата по сметки възлиза на 497 млн. лв.

Държавният и държавногарантиран дълг спадна с 8.3 процентни пункта и към края на годината беше 48% от БВП. Основен принос за този спад имаше обезценяването на щатския долар спрямо еврото, от една страна, а от друга – номиналният растеж на БВП. Вътрешният дълг увеличи дела си в общия дълг с 2 процентни пункта, но запази непроменено съотношението си към БВП от 6.5%. Фискалният резерв нарасна с 513 млн. лв. и в края на годината беше 11.2% от БВП.

Финансов сектор

Парични и кредитни агрегати. През 2003 г. засиленото трансакционно търсене на пари, увеличението на депозитите в банковата система, както и продължаващата експанзия на кредитната дейност доведоха до ускоряване на номиналния темп на нарастване на паричните агрегати.

Прирастът на паричния агрегат М3 от 11.7% в началото на годината достигна 18.4% през юни, след което се установи на равнище от около 20%. За годината паричният агрегат М3 нарасна с 2709.1 млн. лв. (19.6%).¹⁶

Паричният агрегат М1, който включва парите извън банките и едnodневните (овърнайт) депозити, нарасна до края на годината с 1333.7 млн. лв. (19.9%), в т.ч. парите извън банките – с 539.2 млн. лв. (16.2%), левовите овърнайт депозити – със 719.5 млн. лв. (32.6%) и овърнайт депозитите в чуждестранна валута – със 75 млн. лв. (6.5%). Въпреки че през втората половина на годината се стабилизира, прирастът на бързоликвидните пари продължи да поддържа относително високи темпове, отразяващи засиленото трансакционно търсене на пари и сравнително благоприятното състояние на икономическата активност в страната.

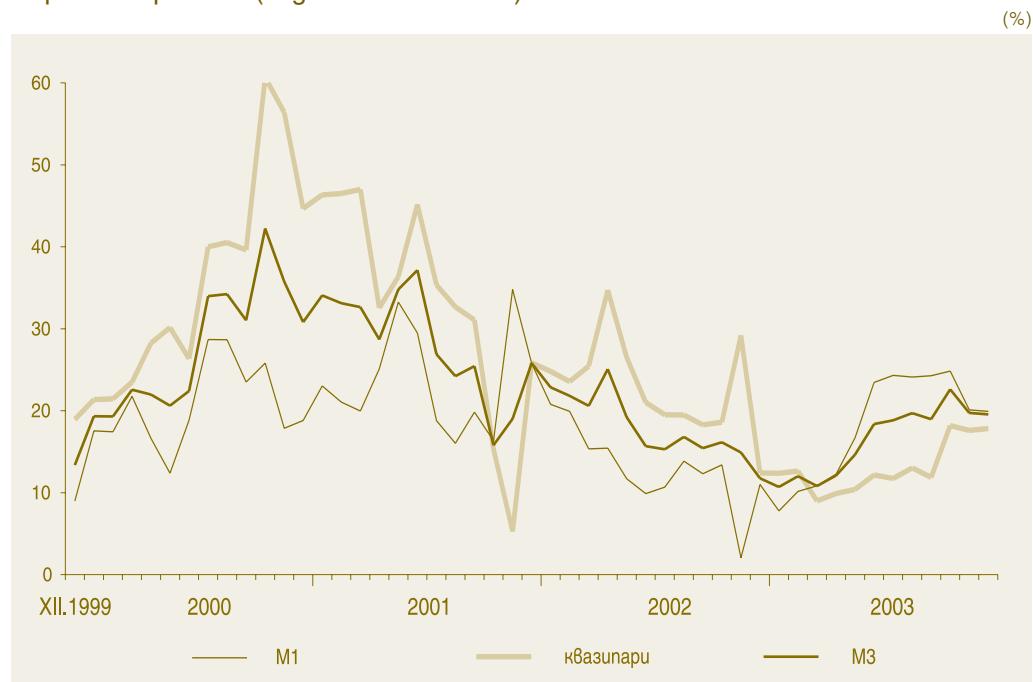
Квзаипарите, които включват депозитите с матуритет до 2 години и депозитите за ползване след предизвестие до 3 месеца, нараснаха с 1276.7 млн. лв., или със 17.8%. Въпреки ниските лихвени проценти депозитите продължиха да регистрират стабилни темпове на прираст, отразявайки нарастването на доходите и доверието в банковата система. През 2003 г. депозитите в търговските банки с матуритет до 2 години се увеличиха с 503.8 млн. лв. (10.2%), а депозитите за ползване след предизвестие до 3 месеца – с 243.9 млн. лв. (17.7%). Обезценяването на щатския долар се отрази върху динамиката на левовата равностойност на валутните депозити, без да предизвика промяна в предпочитанията на вложителите по отношение на валутната структура на депозитите.

¹⁴Включително взаимоотношенията с МВФ.

¹⁵През 2003 г. беше приватизирана банка ДСК АД, но приходите от приватизацията и постъпват по сметките на Българската консолидационна компания (БКК).

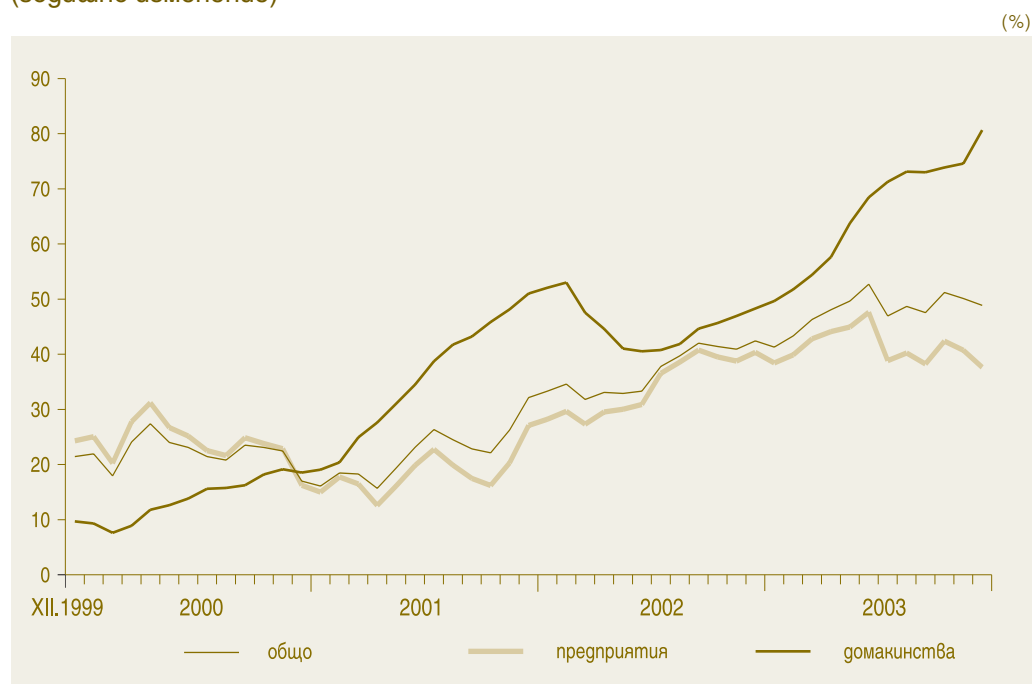
¹⁶Вж. Приложения, 4. Парична и лихвена статистика и 5. Кредити (данни от Централния кредитен регистър).

Парични агрегати (годишно изменение)

Източник: БНБ.

Вземания от неправителствения сектор (годишно изменение)

Източник: БНБ.

Поради запазването на ниските международни лихвени проценти и през 2003 г. търговските банки продължиха да реструктурират активите си в посока към увеличаване на вътрешния кредит. В рамките на годината вземанията на търговските банки от неправителствения сектор нараснаха с 3089.2 млн. лв. (48.9%), в т. ч. вземанията от нефинансови предприятия – с 1821.1 млн. лв. (37.6%) и вземанията от домакинствата – с 1117 млн. лв. (80.7%).

Източниците за кредитната експанзия бяха формирани от съкращаване вложенията на търговските банки в чуждестранни активи (с 800.4 млн. лв.) и увеличаване задълженията на банките към чужбина (с 604 млн. лв.), нарастване на депозитите на домакинствата и фирмите в търговските банки (с 1686.2 млн. лв), включително уве-

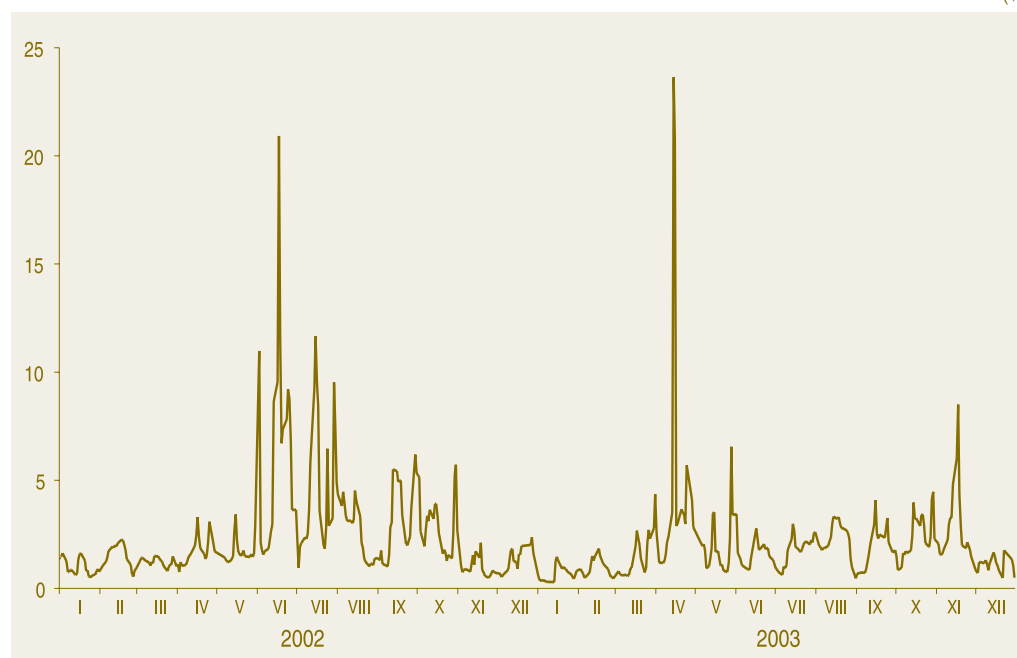
личението на привлечените средства от нерезиденти (с 592.6 млн. лв), намаление на нетните вземания от правителствения сектор с 238.2 млн. лв. главно поради нарастването на депозитите на правителството с 331.2 млн. лв.¹⁷ Активното търсене на кредити от страна на реалния сектор и силната конкуренция сред търговските банки също допринесоха за високата кредитна експанзия.

Бързото нарастване на кредита за неправителствения сектор беше съпроводено с промяна в матуритетната структура на новоотпуснатите кредити. За това допринесоха както увеличената склонност на банките да отпускат кредити с по-дълъг срок, така и потребностите на реалния сектор от дългосрочно финансиране. Новоотпуснатите дългосрочни кредити¹⁸ отбелязаха съществено увеличение спрямо предходната година (със 77.5%), а техният дял в общия обем на новоотпуснатите кредити продължи да нараства и достигна 55.4% (при 43.1% за 2002 г.). В края на 2003 г. дългосрочните кредити формираха 72.6% от общия обем на кредитите за неправителствения сектор при 65% към края на 2002 г.

Финансови пазари. Търговските банки управляват краткосрочната си ликвидност предимно чрез операции на междубанковия паричен пазар. С най-висок дял в сročната структура на пазара през 2003 г. бяха едnodневните сделки (71.3%), следвани от сделките от 2 до 3 дена (18.3%)¹⁹.

Среден лихвен процент на междубанковия паричен пазар

(%)

Източник: БНБ.

Динамиката на средния лихвен процент на междубанковия пазар се характеризираше с цикличността, която паричните потоци между правителството и банковата система предизвикват в рамките на годината и в отделните месеци. При годишна стойност 2% на средния лихвен процент най-ниски нива бяха регистрирани през януари (0.72%), обусловени от традиционно по-високата ликвидност в началото на годината. Лихвите отбелязаха най-високи стойности през април (4.64%), когато преводите по данъчни задължения създадоха временно напрежение на пазара и за два дена лихвеното равнище достигна рекордно високи стойности (над 20%). Във връзка с това Министерството на финансите проведе в два последователни дни в средата на април едnodневни репо аукциони, като изкупуваше ДЦК от първичните дилъри с последваща продажба на следващия ден (първият бе за книжа на стойност 25 млн. лв.

¹⁷ В средата на 2003 г. Министерството на финансите депозира в търговски банки 185 млн. лв. от депозита си в БНБ. Въпреки че с тази сума се увеличиха разполагаемите ресурси на банките, значението ѝ за нарастване на кредита е незначително, тъй като дялът ѝ в общия ресурс на банките е под 6%.

¹⁸ Кредити с матуритет над 1 година.

¹⁹ Вж. Приложения, 6. Финансови пазари.

при средна годишна лихва 11.6%, вторият бе за книжа на стойност 18.65 млн. лв. при средна годишна лихва 2.6%).

В сравнение с предходната година колебливостта на лихвения процент на междубанковия паричен пазар беше по-слаба независимо от високата стойност на лихвата през април. Принос за това имаха предприетите от БНБ промени, които улесниха банките при управлението на тяхната ликвидност: въвеждането в действие на Системата за брутен сетълмент в реално време RINGS и решението на УС, влязло в сила през юни, с което БНБ започна да купува евро от търговските банки с вальор същия работен ден.

За първи път през 2003 г. (на 17 февруари) бе оповестен фиксинг на цената, по която се предлагат депозити на междубанковия пазар, SOFIBOR (Sofia Interbank Offered Rate)²⁰, на основата на котировки, подавани от дванадесет (през ноември 2003 г. – тринадесет) доброволни участници във фиксинга, обхващащи около 2/3 от оборота на междубанковия пазар. Индексите бяха създадени по инициатива на търговските банки с методологичното съдействие от централната банка.

Валутният пазар също е важен инструмент за управление на ликвидността. През 2003 г. общият оборот на валутния пазар възлезе на 21 892.7 млн. евро²¹. Валутната търговия между търговските банки отстъпи водещата си роля на търговията с крайни клиенти, чийто дял в общия оборот нарасна до 55.7% (при 45.5% през 2002 г.)²². Съществена част от продажбата на валута на крайни клиенти (около 63%) беше свързана със задълженията на страната по външния дълг.

БНБ участва през 2003 г. като нетен купувач на валутния пазар и формира около 5.3% от общия оборот. От юни централната банка започна да купува от търговските банки евро с вальор същия работен ден. По тази причина валутата, купена от БНБ от търговски банки с вальор същия работен ден, нарасна 4 пъти спрямо 2002 г., като достигна 63.2% от участието на БНБ на междубанковия спот пазар и 7.7% от общо купената валута на междубанковия спот пазар (1.5% през 2002 г.).

През 2003 г. Министерството на финансите направи промени в емисионния календар, като най-голямата част от емисионната дейност бе концентрирана в първия месец на всяко тримесечие, а аукционите на 3-месечни ДЦК бяха преместени в края на всеки месец. Други промени засягаха размера и честотата на емисиите по целия спектър на срочностите, свързани с политиката на намаляване броя на аукционите за продажба на ДЦК и увеличаване обема на отделните емисии. През февруари беше пусната деноминирана в евро местна емисия облигации със срочност 7 години и 3 месеца, а през ноември последва деноминирана в евро емисия със срочност 14 години и 11 месеца.²³

Средната годишна доходност при емитиране на ДЦК бе по-ниска отколкото през 2002 г. при всички срокове по кривата на доходността. Основният лихвен процент, който се формира на първичните аукциони на тримесечни съкровищни бонове, през по-голямата част от годината беше в границите 2.5% – 2.6%.

На вторичния пазар общата стойност на сключените между търговските банки (включително утвърдените за първични дилъри инвестиционни посредници) окончателни сделки с емитирани в страната ДЦК възлезе на 1182.5 млн. лв. (с 29.7% повече в сравнение с 2002 г.).²⁴ Оборътът на деноминирани в левове облигации, който формира основната част от пазара, се увеличи с 25% до 1111.8 млн. лв.

През годината кривата на доходността на българските ДЦК се премести надолу, а кривата на доходността в еврозоната се покачи в късия край. Двете линии станаха по-обтегнати и приключиха годината паралелни и сближени.

На международните пазари цените на българските брейди и глобални облигации се движеха предимно нагоре и бяха стимулирани от повишаването на кредитния рейтинг на страната през май (Standard & Poor's Ratings Services) и юни (Moody's Investors Service).²⁵

²⁰ Определението, правилата и стойностите на индексите могат да се намерят в раздела „Финансови пазари“ на страницата на БНБ в Интернет.

²¹ Този оборот обхваща реализирани сделки от търговските банки с чуждестранна валута срещу български левове с вальор на плащане спот, същия и следващия работен ден.

²² Вж. Приложения, 6. Финансови пазари.

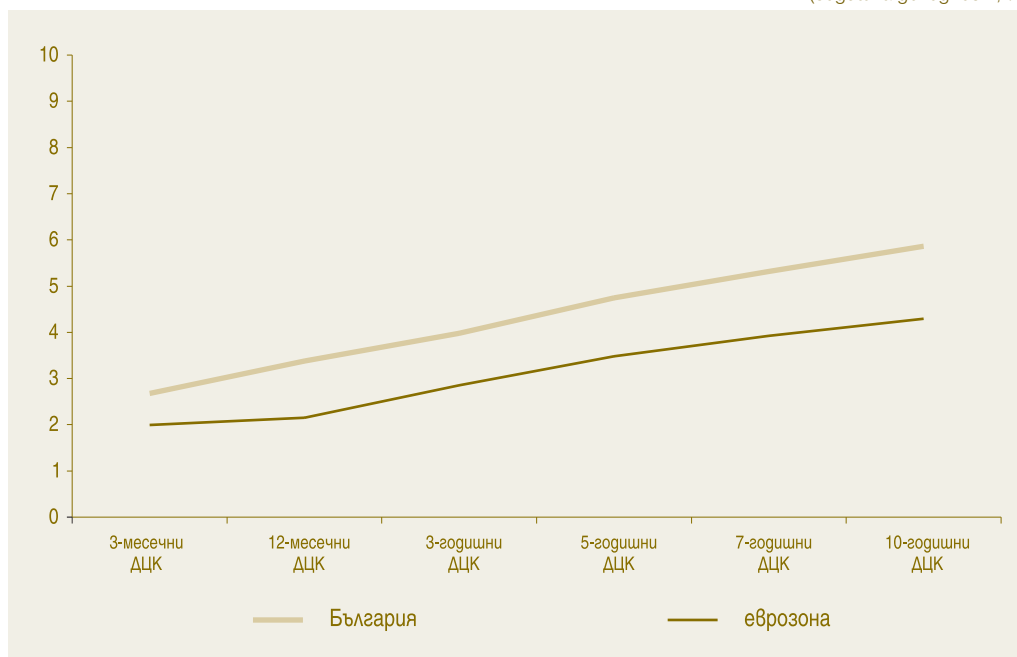
²³ Вж. Приложения, 6. Финансови пазари.

²⁴ По пазарна стойност на база статистика на операциите с движение по разплащателните сметки в БНБ.

²⁵ На 22 май Standard & Poor's Ratings Services покачи рейтинга си за дългосрочен кредит в чуждестранна валута за Република България от BB на BB+, една степен под инвестиционен рейтинг. Краткосрочният рейтинг в

Крива на доходността на ДЦК в България и в еврозоната към 31 декември 2003 г.

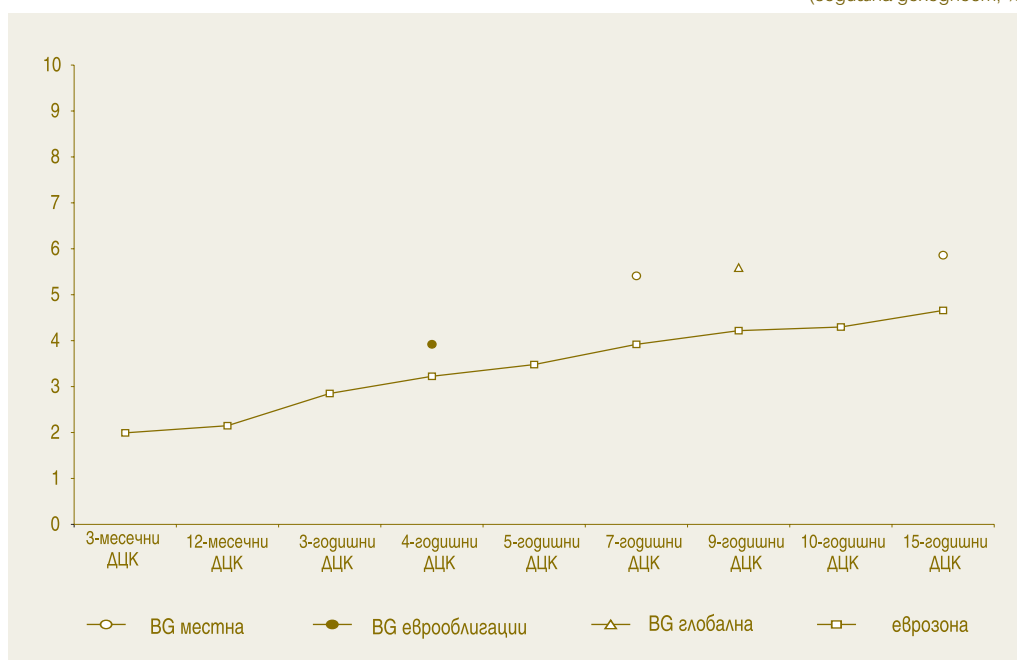
(годишна доходност, %)

Източник: БНБ.

Крива на доходността на ДЦК (деноминирани в евро) в България и в еврозоната към 31 декември 2003 г.

(годишна доходност, %)

Източник: БНБ.

чуждестранна валута остана В. Дългосрочният рейтинг в местна валута бе повишен от ВВ+ на ВВВ-, най-ниската инвестиционна степен за дългосрочен кредит. Краткосрочният рейтинг в местна валута бе повдигнат от В на А3, най-ниската инвестиционна степен за краткосрочен кредит. Изгледът бе определен като стабилен. На 5 юни Moody's Investors Service покачи таваните за България за облигации в чуждестранна валута от В1 на Ва2, две степени под инвестиционен рейтинг (равно на ВВ на Fitch's и една степен под ВВ+ на S&P's) и за банкови депозити в чуждестранна валута от В2 на Ва3. Рейтингът на правителството за облигации в чуждестранна и в местна валута се покачи на Ва2. Изгледът за рейтинга бе определен като стабилен.

На фондовата борса общият оборот, включително търговията с компенсаторни инструменти, нарасна с 26.2% спрямо предходната година, като значителна част от големите сделки бяха насочени от блокова към обичайна търговия²⁶. Официалният индекс на цените на акциите на БФБ – София, SOFIX, започна годината на 181.52 пункта и я приключи на 454.34 пункта, като отбеляза 2.5-кратно покачване. Пазарната капитализация на дружествата с акции, регистрирани за търговия на БФБ – София, се удвои и достигна 2722 млн. лв. (7.9% от БВП) в края на 2003 г.

В рамките на годината оборотът на пазара с компенсаторни инструменти достигна 146.8 млн. лв. Компенсаторните инструменти бяха основното платежно средство на приватизационния сегмент. На него бяха продадени акции за 83.3 млн. лв., като основната част от тях (66.8 млн. лв.) – в замяна срещу компенсаторни инструменти.

Търговията на пазара на облигации отбеляза значително нарастване спрямо предходната година. Регистрацията на борсата на корпоративни облигации, емитирани в края на 2002 г. и през 2003 г., засили търговията и оборотът се увеличи близо 3.5 пъти до 68.6 млн. лв.

²⁶ Вж. Приложения, 6. Финансови пазари.

II. Брутни международни валутни резерви

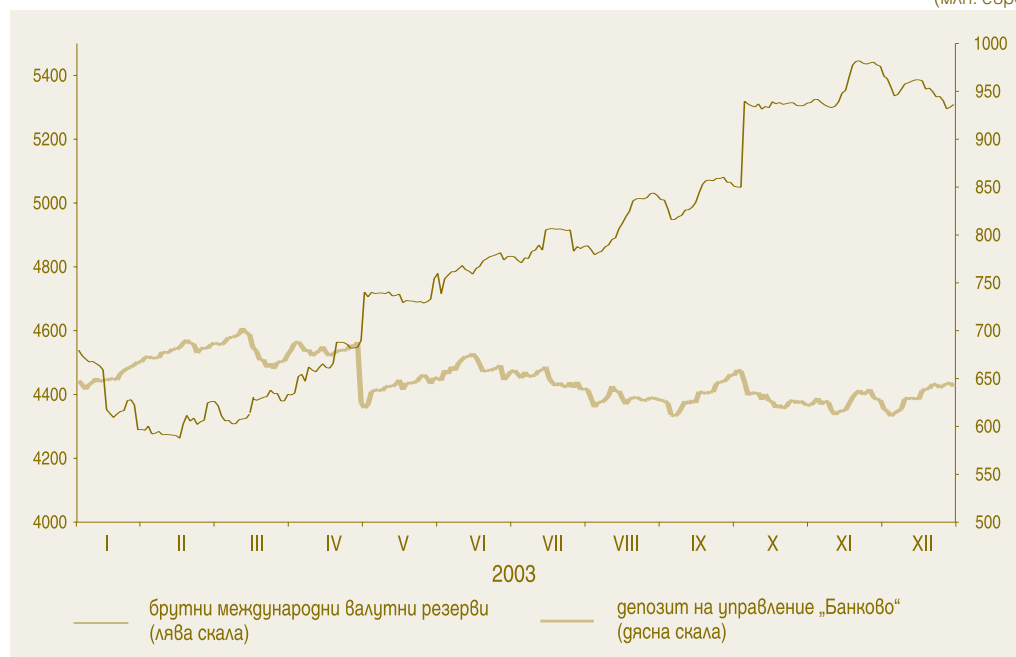
Управлението на брутните международни валутни резерви и през 2003 г. отговаряше на изискванията на ЗБНБ и приетите вътрешни нормативни документи²⁷. То се съобразява с развитието на международните финансови пазари и с рисковете, които колебанията на тези пазари поражда. Стратегическото структуриране на активите определя инвестиционните цели, разрешените видове финансови инструменти, инвестиционните ограничения и бенчмарковете на отделните портфейли²⁸. Брутните международни валутни резерви са обособени в шест портфейла в зависимост от валутата и инвестиционната цел²⁹. За да се диверсифицират стиловете на управление и обменят знания и опит в областта на инвестициите, продължи практиката част от валутните резерви да се предоставя за управление на външни мениджъри.

1. Размер и структура на международните валутни резерви

Размерът на брутните международни валутни резерви, измерен чрез балансовото число на управление „Емисионно“, в края на 2003 г. превиши 5 млрд. евро. Увеличението на средния размер на валутните резерви през отчетния период в сравнение с 2002 г. е 744 млн. евро, или 18%.

Брутни международни валутни резерви и депозит на управление „Банково“

(млн. евро)

Източник: БНБ.

²⁷ Брутните международни валутни резерви са дефинирани в чл. 28, ал. 3 на ЗБНБ.

²⁸ Бенчмарк е портфейл, който изразява предпочитанието на БНБ за съотношението между очаквана доходност и риск. Бенчмаркът се състои от пазарни индекси, обхващащи различни падежни сектори от пазара на държавни облигации. Теглата на тези сектори в бенчмарка са избрани, така че да максимизират очакваната доходност при зададените инвестиционни ограничения по класове активи и допълнително ограничение за риск – вероятността доходността на бенчмарка на годишна база да не е отрицателна да е 95%.

²⁹ Представени в таблицата „Риск и доходност на портфейлите“.

В края на 2003 г. пазарната стойност³⁰ на брутните международни валутни резерви е 5.405 млрд. евро, или със 728 млн. евро повече в сравнение с края на 2002 г. Увеличението се дължи на нетен входящ паричен поток от валутни резерви в размер около 680 млн. евро и около 132 млн. евро доход от тяхното управление. В същото време пазарната стойност е намаляла с 84 млн. евро в резултат от валутни преоценки на активите в баланса на управление „Емисионно“, деноминирани в други валути и монетарно злато.

По-важните фактори за изменение на валутните резерви са представени в таблицата по-долу.

По-важни фактори за значителни изменения в брутните международни валутни резерви

А) Покупко-продажби на резервна валута (евро):	
Нетни покупки от търговските банки	402 млн. евро
Постъпления от нетни покупки на каса	157 млн. евро
Изнесени и продадени срещу евро на чуждестранни банки български банкноти	16 млн. евро
Б) Изменение в резултат на движения по сметките на търговските банки и държавни институции:	
➤ В посока към увеличение на валутните резерви	
Нетни постъпления по сметки на търговските банки при БНБ	55 млн. шв. франка
за регулиране на задължителните минимални резерви	5 млн. щ. д.
Средства, постъпили от продажбата на Банка ДСК	280 млн. евро
Получени нови заеми	
от Световната банка	163 млн. евро,
от МВФ	104 млн. СПТ
постъпления от емисии ДЦК, деноминирани в евро	140 млн. евро
получено плащане по дълга на Русия към България	32 млн. евро;
➤ В посока към намаление на валутните резерви	
плащания на МФ при обслужването на външния	327 млн. щ. д.
и вътрешния дълг на правителството	234 млн. евро
	79 млн. СПТ
	4.3 млрд. яп. йени
погашения по дълга на БНБ към МВФ	16 млн. СПТ

Размерът на депозита на управление „Банково“ в баланса на управление „Емисионно“ е намалял с 6.9 млн. евро в края на 2003 г. спрямо предходната. Намалението в размера на нетната стойност на баланса на управление „Емисионно“ – **Депозит на управление „Банково“** през годината, се дължи главно на вноската на БНБ в държавния бюджет (132 млн. лв.) и на погашението на дълга на БНБ към МВФ (16 млн. СПТ). Доходът от управлението на валутните резерви увеличава нетната стойност с 89.23 млн. евро.

Валутната структура на брутните международни валутни резерви през отчетния период се промени незначително. Наблюдава се известно понижение на относителния дял на активите в щатски долари главно поради извършените през юли плащания по външния дълг. Намалението на относителния дял на активите в злато се дължи изцяло на абсолютното увеличение на активите в баланса на управление „Емисионно“. През 2003 г. около 90% от паричните задължения на БНБ са деноминирани в български левове (BGN) и евро и съгласно ЗБНБ това предопределя валутната структура на активите.

³⁰ Пазарната стойност на брутните международни валутни резерви се различава от балансовото число на управление „Емисионно“ с това, че активите в злато са представени по пазарни цени.

Структура по валути на brutните международни валутни резерви и паричните задължения на БНБ

(%)

Валута	Активи		Задължения	
	2002	2003	2002	2003
Български лев	0.00	0.00	74.30	73.27
Евро	80.13	82.25	17.47	17.07
Щатски долар	6.96	6.17	7.08	7.24
Злато	10.17	8.43	0.00	0.00
Специални права на тираж	1.96	1.77	0.85	1.63
Швейцарски франк	0.74	1.37	0.27	0.80
Британска лира	0.01	0.00	0.03	0.00
Японска йена	0.04	0.01	0.00	0.00

Забележка: Данните са средни за периода.
Източник: БНБ.

През отчетния период не настъпиха съществени промени в структурата на brutните международни валутни резерви по финансови инструменти – най-голяма част са инвестирани в ценни книжа. През 2003 г. относителният дял на инструментите с остатъчен срок до падежа до 1 година (текущи сметки, краткосрочни депозити във валута и злато и краткосрочни ценни книжа) спадна с над 6%, но запази относително високия си дял в матурирещата структура на активите. Относителният дял на активите с остатъчен срок до падежа над 3 години нарасна поради увеличението на средствата в инвестиционния портфейл в евро, инвестирани в по-дългосрочни активи.

Структура по финансови инструменти на brutните международни валутни резерви

(%)

Инструменти	2002	2003
Налични средства*	4.75	5.82
Депозити**	17.32	13.18
Ценни книжа**	72.54	77.62
Злато в трезора	5.39	3.38

Забележка: Данните са средни за периода.

* Финансови инструменти с падеж до 3 гена.

** Включени са инструменти във валута и злато.

Източник: БНБ.

Структура по остатъчен срок до падежа на brutните международни валутни резерви

(%)

Падежни сектори	2002	2003
до 1 година	49.56	41.35
1–3 години	17.18	20.55
3–5 години	15.73	18.52
5–10 години	17.54	19.59

Забележка: Данните са средни за периода.

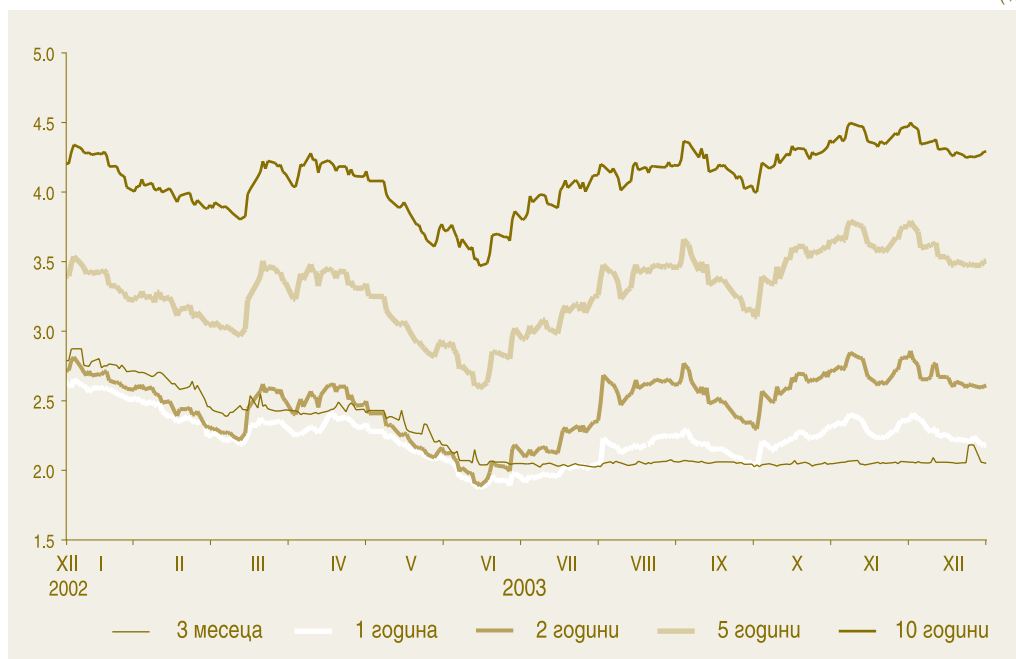
Източник: БНБ.

2. Риск и доходност

През 2003 г. колебанията на международните финансови пазари се характеризираха със значителни амплитуди. Геополитическото напрежение, колебанията на показателите за икономическата активност и заетостта в развитите страни, както и ниската инфлация понижиха международните краткосрочни и дългосрочни лихвени проценти през първата половина на годината. Ниските лихвени нива през летните месеци предизвикаха колебания на кривата на доходност както в САЩ, така и в еврозоната³¹.

Динамика на кривата на доходност на ДЦК в евро

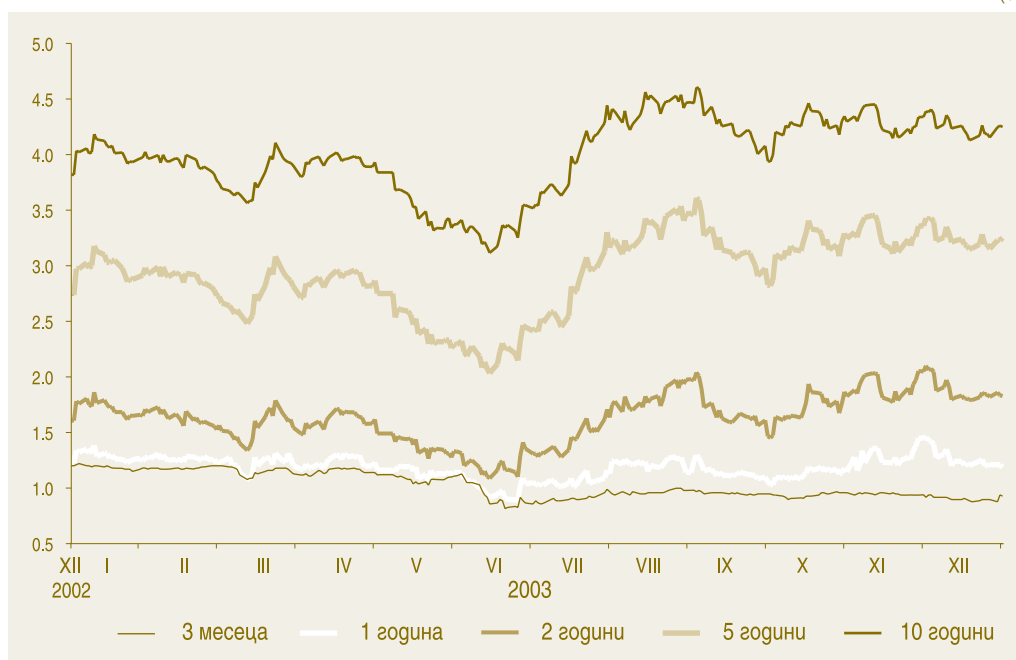
(%)

Източник: БНБ.

Динамика на кривата на доходност на ДЦК в щатски долари

(%)

Източник: БНБ.

³¹ Вж. също анализа за международната конюнктура в частта „Икономическото развитие през 2003 г.“

През втората половина на годината в резултат на по-високия от очаквания икономически растеж в САЩ доходността започна да се повишава, което беше съпроводено с увеличаване наклона на кривата на доходност на американските държавни ценни книжа. Под действието на благоприятната конюнктура в САЩ в еврозоната също се забелязаха симптоми на оживление, но много по-дългосрочното устойчиво равнище. Това предизвика нарастване на доходността на европейските държавни ценни книжа в сектора на кривата до 2 години, но наклонът ѝ остана почти непроменен до края на годината.

Цена на 1 щатски долар в евро

Източник: БНБ.

Цена на тройнция злато в евро

Източник: БНБ.

През 2003 г. продължи тенденцията към поскъпване на еврото спрямо щатския долар, като колебанията се характеризираха със значителни амплитуди. Основни причини за обезценяването на долара бяха дефицитите по търговското салдо и държавния бюджет на САЩ, както и лихвеният диференциал в полза на инвестициите в евро.

Динамиката на международните лихвени проценти и валутни курсове през 2003 г. увеличи лихвения и валутния риск при управлението на международните валутни резерви на БНБ. Движението на кривите на доходност доведе до отрицателни преоценки на инвестициите в книга с фиксиран доход, които са съществена част от портфейла на БНБ. Особено силни бяха тези негативни ефекти през юли и октомври 2003 г. **Лихвеният риск** на отделните портфейли, измерен чрез стандартното отклонение, варираше между 0.17% и 3.29%.

Риск и доходност на портфейлите

Портфейл	Базова валута на портфейла	Реализирана доходност			Риск			Информационен коефициент***
		Портфейл (%)	Бенчмарк (%)	Относителна доходност (б. п.)*	Портфейл (%)	Бенчмарк (%)	Относителен риск (б. п.)**	
Инвестиционен	евро	3.72	3.79	-6	3.29	3.31	68	-0.12
Ликвиден	евро	2.51	2.41	9	0.17	0.15	8	1.65
Ликвиден	щ. д.	1.30	1.15	15	0.23	0.13	18	1.07
В злато	злато	0.56	0.00	56	0.52	0.00	52	1.08
Външен мениджър А	евро	3.54	3.51	3	1.89	1.86	39	0.08
Външен мениджър В	евро	3.52	3.52	0	2.06	1.85	77	0.01

* Положителната относителна доходност за даден портфейл представлява постигната печалба спрямо доходността на съответния бенчмарк. Ако относителната доходност е отрицателна, тя се интерпретира като пропусната полза при управлението на портфейла.

** Относителният риск спрямо бенчмарка е показател за степента на отклонение на рисковите характеристики от тези на бенчмарка в резултат от активното управление на портфейлите.

*** Показателят „Информационен коефициент“ сравнява очакваната доходност на даден портфейл с тази на неговия бенчмарк, като отчита нивото на поет риск. В практиката на управление на активи е прието, че стойности над 0.5 показват ефективно управление на портфейла.

В съответствие със ЗБНБ през 2003 г. бяха поддържани малки открити валутни позиции³². **Валутният риск**, измерен с откритите позиции във валутите, различни от евро, съотнесени към нетната стойност в баланса на управление „Емисионно“, показва, че основният валутен риск за банката се поражда от наличието на злато в международните валутни активи. Средно за годината откритата валутна позиция в злато е била 56.16%.

Открити валутни позиции по валути

Валутен дисбаланс	Швейц. франк	Брит. лира	Японска йена	СПТ	Щатски долар	Злато
като процент от нетната стойност	-0.18%	0.01%	0.00%	7.35%	0.07%	56.16%
млн. евро	-1.35	0.09	0.02	53.94	0.54	412.01

Кредитният риск се управлява от БНБ, като се определя минимално ниво на кредитен рейтинг и максимална експозиция спрямо съответните разрешени класове активи. В съответствие със ЗБНБ международните валутни резерви и през 2003 г. продължиха да бъдат инвестирани в дългови инструменти, които са оценени с рейтинг AA- или по-висок от най-малко две от трите международно признати рейтингови агенции – Moody's, Standard & Poors и Fitch Ratings. Същото правило банката спазваше и за контрагентите по операциите с чуждестранна валута. Средно за отчетния период 67% от средствата бяха инвестирани в активи с най-високия кредитен рейтинг AAA. Експозицията на БНБ към търговски банки със съответния висок кредитен рейтинг средно за годината беше в размер на 23.4% от общата сума на активите.

³² Открита валутна позиция в дадена валута е разликата между стойността на активите и задълженията в тази валута.

Съществено внимание се отделя и на **операционния риск**. Той се управлява посредством комплекс от правила и процедури за работа и контрол при осъществяване на операциите с чуждестранна валута. През 2003 г. БНБ продължи да усъвършенства тези вътрешни правила и процедури за управление и контрол на международните валутни резерви в съответствие с препоръчителната международна практика.

Доходност на нетната стойност

	Активи по портфейли						(1)	(2)	(3)	(1)+(2)+(3)	Доходност на нетната стойност
	Инвестиционен	Ликвиден	Външен мениджър А	Външен мениджър В	Ликвиден	В злато	Доход от активите (общо)	Доход от валутния дисбаланс между активи и пасиви	Разход (лихви) по пасивите	Печалба (загуба)	
Базова валута	EUR	EUR	EUR	EUR	USD	XAU					
Средно тегло*	54%	17%	7%	5%	6%	8%					
Среден размер (млн. евро)	2,626	851	325	243	299	412					
Доход (млн. евро)	86.48	21.17	10.96	8.35	3.54	1.43	131.93	-11.59	-31.11	89.23	
Принос (%)**	1.77	0.43	0.22	0.17	0.07	0.03	2.70	-0.24	-0.64	1.83	12.16

* Процентите за средно тегло се допълват до 100% от активи в други валути (най-вече швейцарския франк и СПТ), които нямат значим принос към доходността на нетната стойност.

** Принос на дадения портфейл към доходността на ниво баланс.

През 2003 г. доходът от международните валутни резерви на БНБ е в размер на около 132 млн. евро, което се равнява на 2.7% реализирана доходност. Неговото разпределение е представено в консолидирания финансов отчет³³. Приходите от лихви са 153.8 млн. евро, пазарните преоценки на ценни книжа са -22.8 млн. евро, включващи нетен приход от операции с ценни книжа от 24.9 млн. евро и нетни приходи/загуби от преоценка на ценни книжа (-47.8 млн. евро). Влиянието на дисбаланса между валутните структури на активите и пасивите върху нетната стойност е в размер на -11.59 млн. евро. Това се дължи поравно на дългата открита позиция в злато (средно 8.38% от всички активи) при понижение на цената на златото с 1.4% и на поевтиняването на долара с над 20%, отчетено чрез влиянието му като компонент на валута в откритата позиция в СПТ (средно 1.1%). Платените за годината лихви по пасива на баланса на управление „Емисионно“ са в размер на 31.11 млн. евро.

³³ В Приложенията от Консолидирания финансов отчет вж. 6, перо „Приходи от лихви“ и 7, пера „Нетен приход от операции с ценни книжа“ и „Нетни приходи/загуби от преоценка на ценни книжа“.

III. Национална платежна система

Българската народна банка съдейства за създаването и функционирането на ефективни платежни механизми. С цел улесняване на безналичните плащания тя може да организира и управлява платежни системи и клирингови служби, както и да издава наредби, уреждащи създаването и функционирането на такива системи и служби.

1. Развитие на националната платежна система – въвеждане на Системата за брутен сетълмент в реално време RINGS

На 2 юни 2003 г. БНБ въведе в действие Системата за брутен сетълмент в реално време RINGS (Real time INterbank Gross Settlement system), с което завърши проектът за цялостното обновяване на платежната система. Основните цели на този проект бяха намаляване на системния риск, подобряване ефективността на банковата система и въвеждане на основните принципи на Банката за международни разплащания (BIS, Базел) за системно важните платежни системи. Системата е съвместима с TARGET (Trans-European Automated Real-time Gross Settlement Express Transfer System) и позволява в бъдеще обработка на международни плащания и плащания в евро.

Разработването и внедряването на Системата за брутен сетълмент в реално време наложи съществени промени в правната рамка, регулираща платежната система, и оказва влияние върху съществуващата инфраструктура и действащите системи. Извършени бяха международни проверки, които констатираха, че правната рамка на платежната система и организацията на платежния процес отговарят на съвременните изисквания, поставени от европейските директиви и практика на централните банки в ЕС.

Важни предимства на RINGS са осигуряване на по-ефективно управление на ликвидността на търговските банки, подобряване надеждността на платежната система и намаляване на системния и кредитния риск. Новата платежна система е основа за развитие на всички финансови сектори и подобряване на възможностите за развитие на капиталовия пазар.

Основно предимство на системата RINGS е възможността всяка банка чрез уеб базирана станция за мониторинг да следи в реално време състоянието по сметката си за сетълмент, статуса на всяко излъчено плащане и да управлява опашка от чакащи плащания. Въведените механизми за следене на наличностите и съществуващите статистически справки дават възможност за анализ и навременна реакция от страна на търговските банки, с което се намалява ликвидният риск.

Възможността за постоянно наблюдение на платежните потоци, ясните правила за работа на RINGS и възможността за постоянен контрол от страна на БНБ са предпоставки за повишаване ефективността на платежната система.

2. Участници в националната платежна система

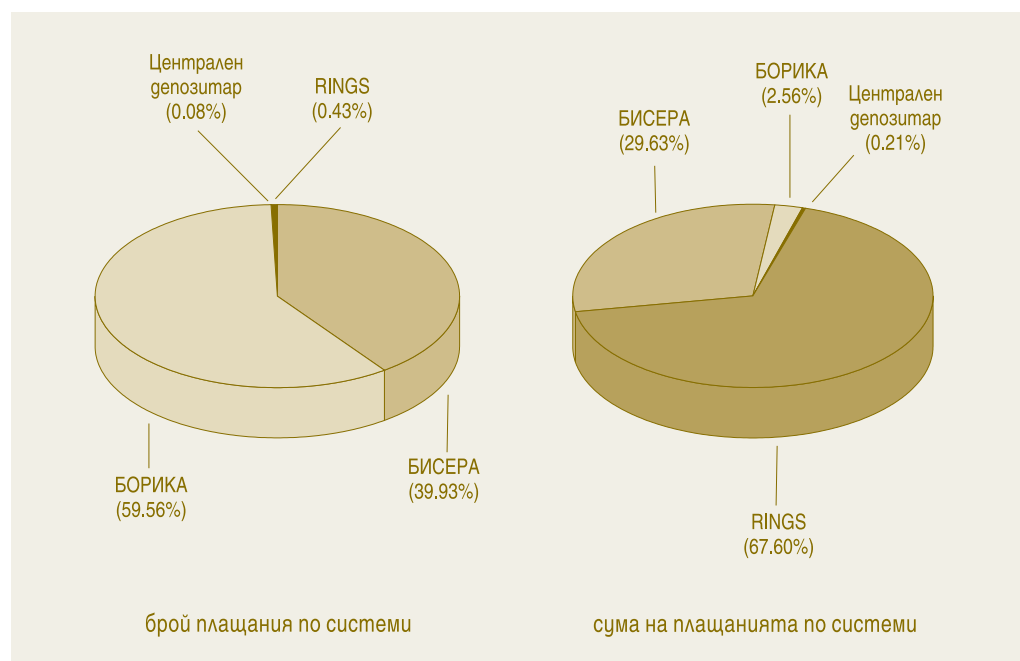
В съответствие с приетата през 2002 г. нормативна уредба участници в националната платежна система са:

- БНБ и всички търговски банки;
- БИСЕРА – система за обслужвания на клиентски плащания, предназначени за изпълнение в определен момент, управлявана от „Банксервиз“ АД;
- БОРИКА – система за обслужване на плащания по операции с банкови карти на територията на страната, управлявана от „БОРИКА“ ЕООД. БОРИКА е също обслужваща организация (Member Service Provider – MSP) на MasterCard Europe и организация процесор (Processor Company) на Visa International;
- Системата за обслужване на плащания по сделки с безналични ценни книжа, управлявана от Централен депозитар АД;

- Системата за обслужване на плащания по сделки с ДЦК, управлявана от БНБ;
- Системата за брутен сетълмент в реално време RINGS, управлявана от БНБ.

Във връзка с новата архитектура на националната платежна система и въвеждането на RINGS бяха изградени интерфейси от RINGS към всички други системи за плащания, като бе внедрена и изцяло нова версия на БИСЕРА.

Структура на плащанията по участници

Източник: БНБ.

Най-голям брой плащания се извършват чрез системите БИСЕРА и БОРИКА. Системата RINGS обслужва над 60% от стойността на безналичните плащания в страната, което води до намаляване на системния риск.³⁴

3. Плащания в RINGS и ликвидност

В системата RINGS се поддържат сметките за сетълмент на БНБ, на всичките 35 търговски банки и на 3 небанкови финансови институции (НБФИ) – първични дилъри на държавни ценни книжа. Всички плащания между търговските банки, между тях и БНБ и плащанията над 100 000 лв. задължително се извършват чрез RINGS. През системата се извършва и централизация на държавния бюджет.

RINGS обработва само кредитни трансфери без ограничения в сумата, като осигурява окончателен сетълмент на всички безналични левови плащания на територията на страната. Системата използва за пренос на платежни съобщения SWIFT средата и услугата SWIFT FIN-Y Сору. Изборът на тази сигурна среда за пренос на платежни инструкции осигурява съответствие с международните информационни стандарти и съвместимост със системата TARGET.

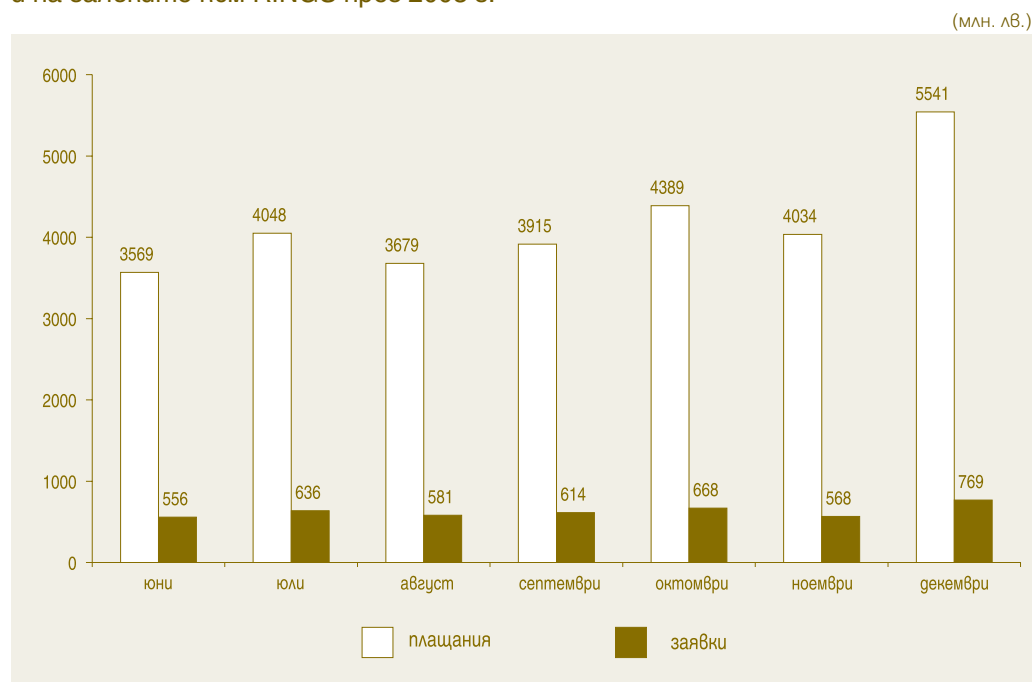
Търговските банки могат да сключват през целия системен ден сделки на левовия пазар, сделки с ДЦК и да продават евро на БНБ с вальор същия ден, за да си осигурят необходимата ликвидност. RINGS не разполага с механизъм за отпускане на дневни кредити поради ограниченията на ЗБНБ. Сетълмент на плащания в RINGS се извършва само при наличие на достатъчно средства по сметката за сетълмент на нареждателя. При недостатъчна наличност плащанията се подреждат на опашка и остават чакащи до постъпване на необходимата сума. Незавършените към края на системния ден плащания задължително се нареждат на следващия работен ден.

³⁴Вж. Приложения, раздел 7. „Национална платежна система“.

През периода от юни до края на годината няма отхвърлени в края на системния ден плащания поради недостиг на средства по сметката на участник.

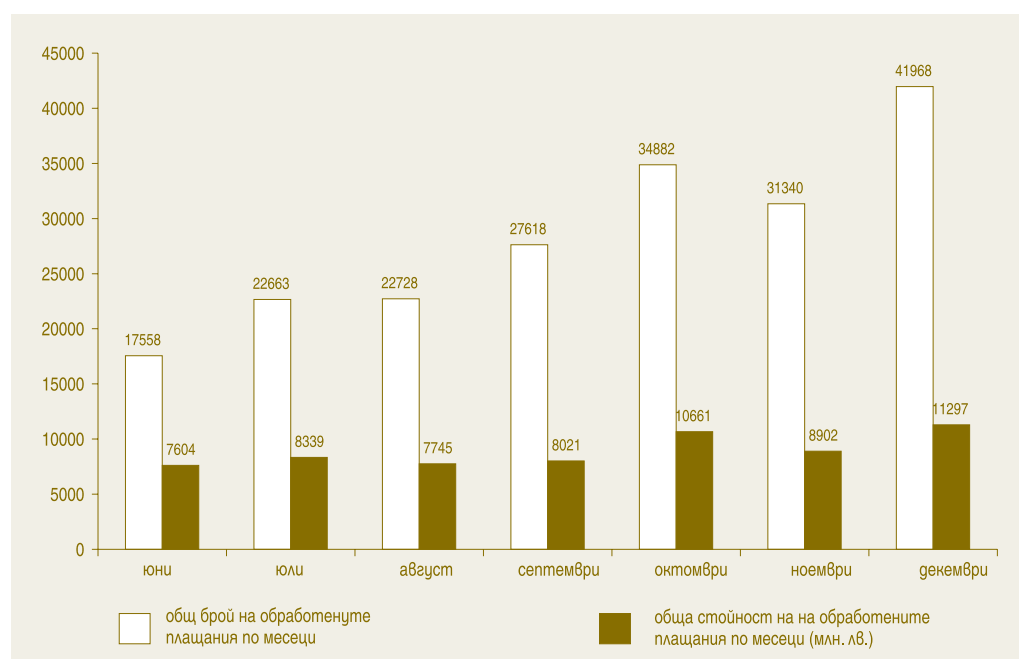
С оглед осигуряването на допълнителни условия за намаляване на системния риск беше създаден Резервен обезпечителен фонд. Той представлява взаимен осигурителен механизъм между търговските банки за гарантиране на сетълмента на заявките на системните оператори. Фондът се ръководи от управителен съвет съвместно от БНБ и търговските банки и се управлява от БНБ. До момента механизмът на Резервния обезпечителен фонд не е задействан, което свидетелства за високата ликвидност в платежната система.

Обща стойност на плащанията, подадени към системните оператори, и на заявките към RINGS през 2003 г.

Източник: БНБ.

Общ брой и обща стойност на обработените и на клиентските плащания през 2003 г.

Източник: БНБ.

Ефективността на функционирането на RINGS може да се оцени въз основа на факта, че в резултат от многостранното нетиране банките се нуждаят от около 6.6 пъти по-малка ликвидност за плащанията си, инициирани през системните оператори.

За периода от въвеждането на системата до края на 2003 г. общият брой обработени от RINGS плащания е 198 757 на стойност 62 568.9 млн. лв., като по месеци постепенно нарастваха броят и стойността им. През отчетния период среднодневният брой на обработените плащания нараства, като средната стойност за декември достига 2098.

При определяне на тарифата за извършваните от RINGS услуги БНБ се ръководи от принципа за пълно възстановяване на инвестиционните разходи и разходите по поддръжка на системата.³⁵ Въвеждането на ценови зони целъ да стимулира банките и техните клиенти да нареждат плащания към системата в по-ранните часове на системния ден.

Коефициентът на наличност³⁶ на RINGS за 2003 г. е 99.15%. Възникналите проблеми са разрешени според предварително разработените правила за действие при извънредни ситуации.

Сигурното и ефективно функциониране на платежната система е от решаващо значение за ефективната работа на финансовата система и икономиката. Данните от първите седем месеца работа на новата национална платежна система дават основание да се счита, че в страната функционира ефективна и сигурна платежна система – стабилна основа за развитието на икономиката. Успешната работа на RINGS създава доверие у участниците в платежния процес и сигурност у техните клиенти за навременното изпълнение на всяко наредено плащане.

4. Надзор върху платежните системи

Основна задача на надзора върху платежните системи е ограничаването на системния риск и подобряването на надеждността и ефективността на платежните системи в Република България. Това се осъществява посредством наблюдаване изпълнението на стандартите и препоръките, формулирани от Банката за международни разплащания, Международната организация на комисиите по ценни книжа, Европейската централна банка и Европейската система на централните банки.

През 2003 г. в БНБ беше създадено специализирано звено за надзор върху платежните системи. Основната му задача бе изготвянето на методология за оценка на платежните системи и системите за сетълмент на ценни книжа, отговаряща на международната практика в областта.

През 2003 г. са извършени надзорни проверки на системата за обслужване на клиентски плащания, предназначени за изпълнение в определен момент (БИСЕРА) и на системата за обслужване на плащания по операции с банкови карти на територията на страната (БОРИКА). Резултатът от тези проверки показва висока степен на съответствие на двете системи с международните стандарти и практика. Набелязани са последващи действия за усъвършенстване на системите, предимно на ниво разширяване на техническите им възможности и подобряване на връзките между операторите на системите и потребителите.

Централен депозитар АД и Депозитарът на държавни ценни книжа бяха оценени съгласно Стандартите за използване на Европейските системи за сетълмент на ценни книжа при кредитни операции на Европейската система на централните банки. Тези оценки са част от доклада на Европейската централна банка „Оценка на системите за сетълмент на ценни книжа в присъединяващите се страни“, публикуван на 28 януари 2004 г. Според доклада Централният депозитар и Депозитарът на държавни ценни книжа са постигнали висока степен на съответствие на стандартите. Набелязани са действия, необходими за постигането на пълно съответствие, които включват цялостно приемане в българското законодателство на Директива 98/26/ЕО относно окончателност на сетълмента в платежните системи и системите за сетълмент на ценни книжа и адаптиране на двата депозитара към оперативните изисквания на TARGET.

³⁵Тарифата е публикувана на интернет страницата на БНБ.

³⁶Коефициентът е съотношение между времето, през което системата реално е работила, и времето за работа, предвидено според графика ѝ.

IV. Резерви на търговските банки в БНБ

С цел управление ликвидността на банковата система БНБ определя с наредба задължителните минимални резерви, които търговските банки са длъжни да поддържат при нея. През 2003 г. не бе променен размерът на задължителните минимални резерви и той остана на ниво 8% от депозитната им база.

През 2003 г. стойността на депозитната база в търговските банки, която се изчислява за отчитане на задължителните минимални резерви (ЗМР), нарасна средно с 6.6% в сравнение с предходната година. Изменението на депозитната база беше резултат от промяна в нейните компоненти.³⁷ Левовите депозити нараснаха средно с 30.7%, а левовата равностойност на депозитите във валута – с 11.2%. Касовата наличност нарасна с 66.85% средно за годината. Този значителен прираст е следствие от решението на Управителния съвет на БНБ, в сила от юли 2002 г., да се приемат 100% от касовите наличности за резервен актив. Левовата равностойност на валутните пасиви нарасна с 16% (в щатски долари увеличението е със 17%) за периода.

Валутата, поддържана от банките като резервен актив, се колебаеше през годината в широки граници, като обезпечаваше задължителните резерви върху общо привлечените средства от 17.7% през януари до 58.7% през август 2003 г.³⁸ Значителната амплитуда за двата месеца се дължи на различната стойност и посока на паричните потоци между банките и Министерството на финансите. В началото на годината левовите плащания на част от главницата на ЗУНК облигациите, деноминирани във валута, създаде условие банките да приемат като резервен актив преимно левове.

През 2003 г. ликвидността в банковата система остана висока, като отчетените среднодневни свръхрезерви бяха с около 3% над равнищата, достигани през предходната година. Характерно за годината бе, че 2/3 от поддържания свръхрезерв в системата бе по сметките само на три търговски банки, докато останалите свободни средства се разпределяха сравнително равномерно между останалите банки. Това поддържаше относително стабилен и висок обема на сделките на междубанковия пазар с цел осигуряване на ежедневна ликвидност.

За първите три месеца, както и в края на годината, наличните средства по разплащателните сметки на банките обезпечаваша безпроблемно плащанията и не беше регистриран недостиг на средства за поддържане на задължителните резерви в отделен ден. В средата на април поради изключително големи изходящи потоци от банковата система към Министерството на финансите средствата на банките силно намаляха и те не успяха да осигурят необходимата ликвидност за посрещане на плащанията. Липсата на свободни средства на пазара рязко повиши лихвите на междубанковите депозити за няколко поредни дни.

С цел да се улеснят банките при управлението на левовата ликвидност от края на ноември 2001 г. БНБ осъществява сделки за покупки на резервна валута срещу левове с вальор същия работен ден, при условие че валутата е налична по сметките на търговските банки в БНБ. От юни 2003 г. БНБ премахна изискването за двудневно предизвестие за заверка на сметките на търговските банки в евро. Взетото през юни 2003 г. решение позволява да се ускори процедурата при покупката на валута от търговските банки, създава предпоставки за елиминиране на временни ликвидни затруднения в банковата система и подобрява гъвкавостта при управлението на задължителните минимални резерви.

³⁷ Депозитна база: привлечените средства на банките в левове и чуждестранна валута, без тези от местни банки (чл. 2 от Наредба № 21 на БНБ). Изключение от депозитната база са привлечените средства под формата на депозити с договорен срок над 2 години; депозити, договорени за ползване след предизвестие над 2 години; репо сделки; дългови инструменти, емитирани от банките, и дългово-капиталови хибридни инструменти и подчинен срочен дълг със срок над 2 години (Решение № 2 от 2001 г. на УС на БНБ). 100% касова наличност, вкл. АТМ терминалите, се признават за резервен актив и намаляват размера на ЗМР, които банките следва да поддържат в БНБ.

³⁸ Предпочитаната валута за захранване на резервната сметка във валута беше щатският долар, следван от швейцарския франк. Възможността за продажба на евро с вальор същия ден превърна този резервен актив в средство за управление на текущата ликвидност.

Значителен принос за по-доброто управление на ликвидността има въвеждането в действие през юни на Системата за брутен сетълмент в реално време RINGS.

През 2003 г. отделни банки допуснаха минимално неизпълнение на задължението си да поддържат минимални резерви или ползваха в отделен ден повече от 50% от резервните си активи въпреки високата ликвидност на банковата система. Съгласно изискванията на Наредба № 21 на БНБ за допуснатите нарушения бяха наложени санкции на 14 банки.

През втората половина на 2003 г. влязоха в сила Временни указания на БНБ и Министерството на финансите № 03-13003 относно откриване и водене на бюджетни сметки и извършване на бюджетни плащания. В случай че търговска банка не преведе цялата подлежаща на централизация сума до приключване на системния ден на RINGS, БНБ прилага спрямо нея санкция, което оказва влияние върху изпълнението на задължителните минимални резерви.

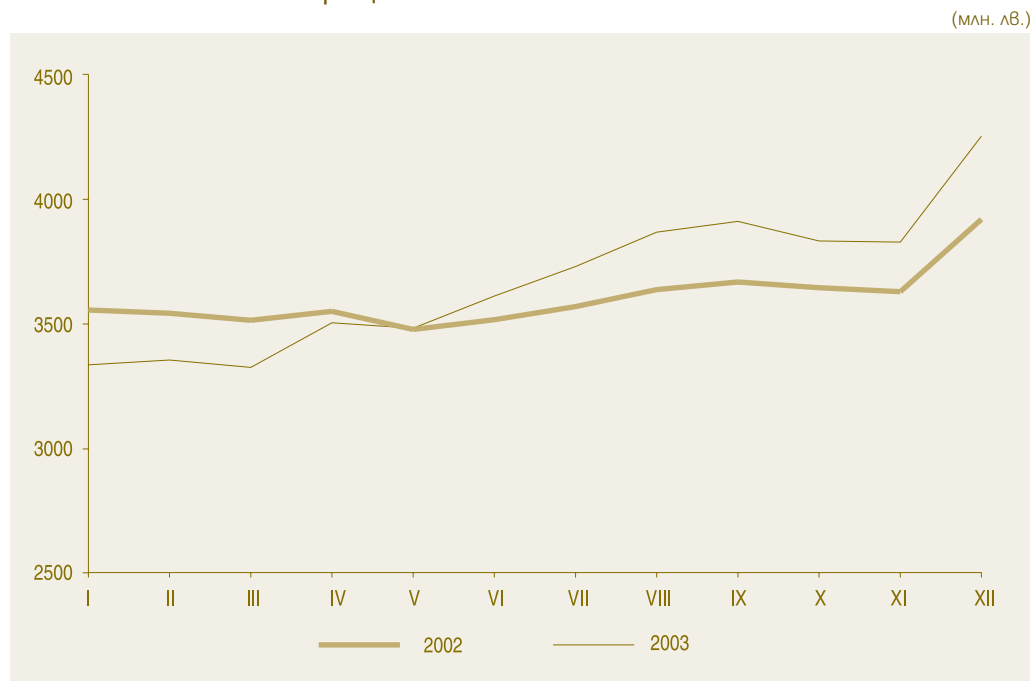
V. Емисионно-касова дейност

Българската народна банка има изключителното право да пуска в обращение банкноти и монети. Банкнотите и монетите, издадени от банката, са законно платежно средство и задължително се приемат за плащания в пълната им номинална стойност без ограничения. БНБ осигурява печатането на банкноти и сеченето на монети, както и опазването и съхраняването на непуснати в обращение и на изтеглени от обращение банкноти и монети.

Банкноти и монети в обращение (извън касите на БНБ)

Банкнотите и монетите в обращение достигнаха към 31 декември 2003 г. в номинално изражение 4264.2 млн. лв. През 2003 г. те са нараснали с 636.3 млн. лв., или със 17.5% в сравнение с края на 2002 г. Динамиката на наличните пари в обращение през 2003 г. следва наблюдаваната през последните години по месеци сезонност, свързана с летния туристически сезон и допълнителните плащания към заплати и пенсии в края на годината.

Банкноти и монети в обращение

Източник: БНБ.

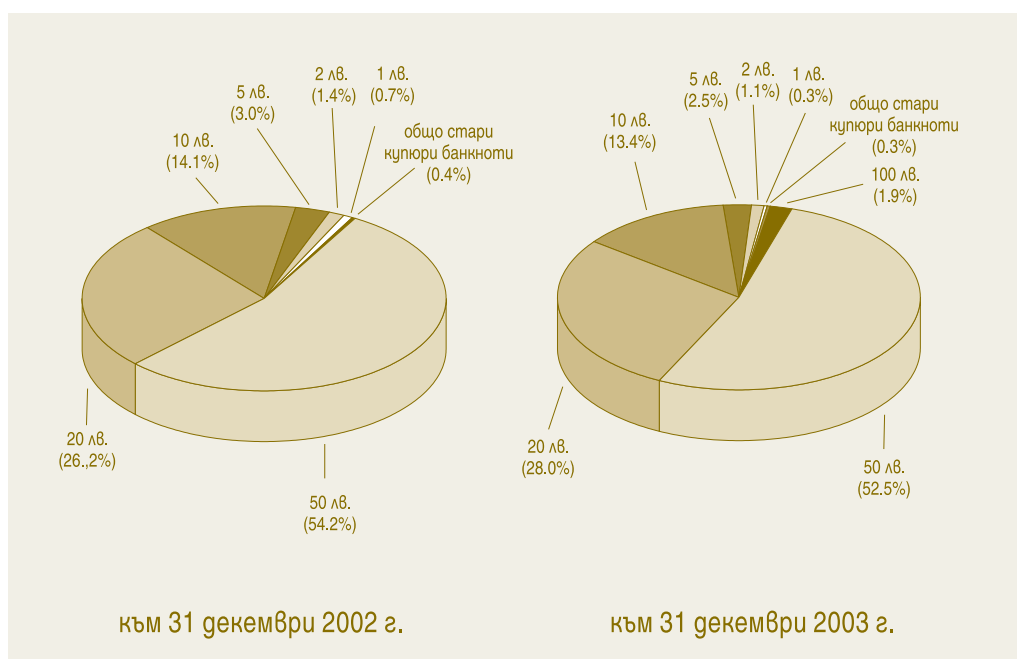
Влияние върху динамиката и купюрния строеж на наличните пари в обращение оказва пазарът на банковите карти.³⁹ Развитието на инфраструктурата за безналични плащания и разширяването на териториалния ѝ обхват наред с появата на нови банкови продукти за безналични плащания водят до намаление на съотношението на наличните към безналичните плащания. Но в същото време търсенето на банкноти и монети остава голямо – над 90% от трансакциите чрез АТМ устройства представляват тегления на налични пари.

Банкнотите в обращение в края на 2003 г. достигнаха 215.6 млн. броя на стойност 4182.2 млн. лв.⁴⁰ В сравнение с края на 2002 г. те са нараснали с 8.6 млн. броя и съответно с 617.1 млн. лв. (17.3%). Средната банкнота в обращение към 31 декември 2003 г. е 19.40 лева при 17.20 лева в края на предходната година. Наблюдаваната през последните години тенденция към нарастване на средната банкнота в обращение е

³⁹ Вж. Приложения, раздел 7 „Национална платежна система“.

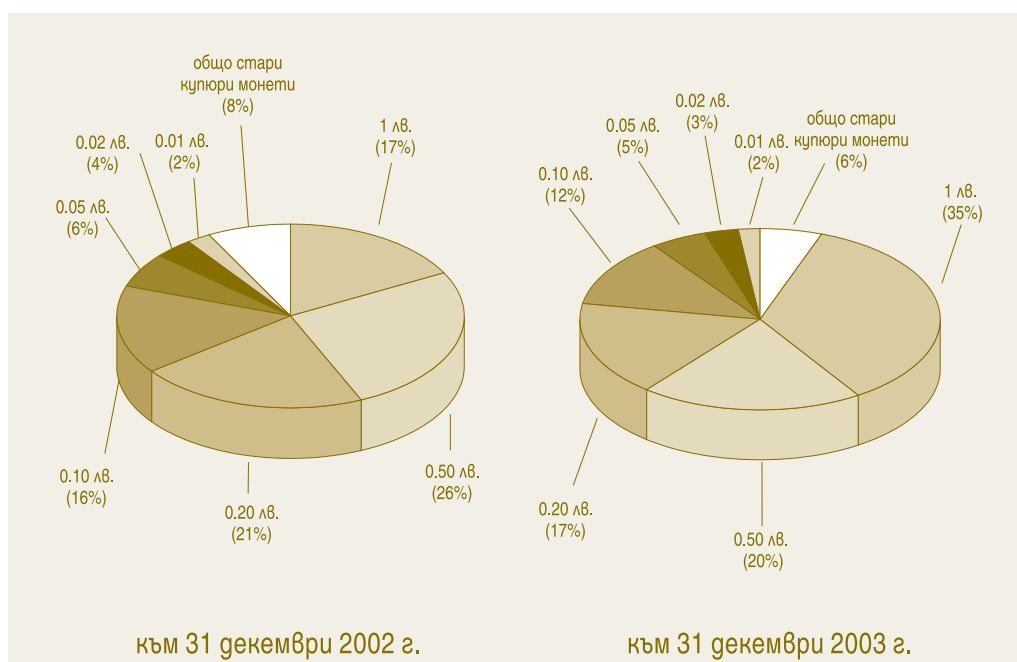
⁴⁰ Емисии 1999 г. и 2003 г.

Купюрен строеж на банкнотите в обращение (по стойност)

Източник: БНБ.

Структура по номинал на разменните монети в обращение

Източник: БНБ.

следствие от засиленото търсене на банкноти с по-големи купюри. От 8 декември 2003 г. БНБ пусна в обращение банкноти с номинална стойност 100 лева, като в края на 2003 г. броят им достигна 729 хиляди на стойност 72.9 млн. лв.

Разменните монети извън касите на БНБ в края на 2003 г. достигнаха 478 млн. броя на стойност 62.3 млн. лв.⁴¹ В сравнение с края на 2002 г. те са нараснали съответно със 74.3 млн. броя и с 18.9 млн. лв. (43.4%). Към 31 декември 2003 г. стойността на разменните монети (емисии 1999 г. и 2000 г.) е 1.47% от банкнотите и монетите извън касите на БНБ при 1.20% в края на 2002 г. Средната монета в обращение към 31

⁴¹Емисии 1999 г. и 2000 г.

декември 2003 г. е 0.13 лева при 0.11 лева в края на предходната година. През 2003 г. разменната монета от 1 лев почти напълно замени съответната банкнота в наличнопаричното обращение.

Промените в купюрния строеж и нарастването на средните стойности на банкнотите и монетите в обращение през 2003 г. са резултат от поведението на икономическите агенти и тенденциите в динамиката на техните номинални и реални доходи.

За 2003 г. произведените банкноти са общо 62.8 млн. броя с номинална стойност 1192.6 млн. лв., а отсечените разменни монети са 92.7 млн. броя с номинална стойност 35.7 млн. лв., в т. ч. 20.3 млн. броя от 0.05 лева, възложени за отсичане през 2002 г.

През 2003 г. БНБ пусна в обращение четири възпоменателни монети:

- от 7 март сребърна монета „60 години от спасяването на българските евреи“ с номинал 10 лева, проба 925 и тираж 2000 броя.
- от 23 май медно-никелова монета „Мое детство“ с номинал 5 лева и тираж 10 000 броя. До края на 2003 г. бе отсечен целият тираж.
- от 3 септември сребърна монета „Световно първенство по футбол в Германия през 2006 г.“ с номинал 5 лева, проба 925 и тираж 50 000 броя.
- от 1 декември златна монета „Богородица“ с номинал 20 лева, проба 999 и тираж 20 000 броя.

През 2003 г. са унищожени 81.6 млн. броя негодни за паричното обращение банкноти, емисия 1999 г., със съвкупна номинална стойност 554.3 млн. лв. и 2.6 млн. броя банкноти, емисии преди 1999 г., с номинална стойност 10.1 млн. лв.

Неистински банкноти и разменни монети⁴²

През 2003 г. регистрираните и задържани в БНБ неистински банкноти са 1444 броя, което е с 424 броя повече от банкнотите, регистрирани през 2002 г. Разпределението им по купюри е следното:

Структура на неистинските банкноти по купюри

Купюра	1 лв.	2 лв.	5 лв.	10 лв.	20 лв.	50 лв.
Брой неистински банкноти	5	50	9	147	747	486
в процент към общия брой неистински банкноти	0.3	3.5	0.6	10.2	51.7	33.7

Броят на неистинските банкноти, съпоставен с броя на истинските банкноти в обращение, в края на 2003 г. е само 0.00067%. По този показател България се нарежда сред страните, чиито банкноти се преправят и фалшифицират най-рядко. Регистрираните в БНБ неистински разменни монети през 2003 г. са 2872 броя и са единствено с номинал 0.50 лева.

Промени в регулацията и организацията

През годината влязоха в сила нови общи условия за касово обслужване на клиенти на БНБ с банкноти и монети, оформени като ценни пратки, както и нова тарифа за таксите, които БНБ събира за касово обслужване. Промените се наложиха в резултат на определянето и въвеждането от страна на БНБ на изисквания за стандартна ценна пратка и стандартна опаковка на банкноти и монети.

С приетите промени в общите условия и тарифата за таксите се премахнаха различията в таксите за касово обслужване на търговските банки от отделните регионални каси на БНБ за стандартните пратки. След прекратяване на споразуменията с отделните банки унифицираните общи условия създадоха равнопоставеност при касовото обслужване с парични средства на едро.

С пускането в реална експлоатация на Системата за брутен сетълмент в реално време RINGS се въведе централизирана схема за заявяване от страна на търговските банки на касови тегления и вноски. Заявките до БНБ са стандартизирани и съдържат информация за всички касови тегления и вноски за деня на вальора на всички подразделения на съответната търговска банка.

⁴² Установени от БНБ, търговските банки и МВР.

VI. Поддържане стабилността на банковата система

Българската народна банка регулира и контролира дейността на другите банки в страната с оглед поддържане стабилността на банковата система и защита интересите на вложителите.

1. Оценка на състоянието на банковата система

В края на 2003 г. **общата сума на активите** на търговските банки достигна 17 322 517 хил. лв., като спрямо края на 2002 г. увеличението е с 18.35%. Най-динамични процеси се наблюдаваха в областта на кредитирането, където нарастването е с 44.39% (след отчитане на ефекта от въвеждането на Международните счетоводни стандарти).⁴³ Депозитите нараснаха с 20.63%, а капиталовата база – съответно с 24.15%. **Печалбата** в края на декември е 319 133 хил. лв.

В **рисковия профил** на системата водеща бе ролята на кредитния риск. Въпреки ускорения темп на нарастване на кредитите през годината доброто им качество се запази. Най-силна бе динамиката в корпоративния сегмент и при потребителското кредитиране, където е налице засилваща се борба за корпоративни клиенти, нарастване на проектното финансиране и стремеж за поделение на риска между банките.

Валутният риск бе малък, като позициите в евро доминираха. Системата е „дълга“ в евро и „къса“ в щатски долари, като стойността на нетната открита позиция спрямо собствения капитал е -4.65%, т. е. много под регулаторния максимум.

Степента на чувствителност към промени в цените на книжата и лихвените равнища е ниска. Доминират инвестициите в нискорискови български ДЦК и книжа на емитенти от страните от Приложение 1 и 2 на Наредба № 8 на БНБ за капиталовата адекватност на банките, което обуславя липсата на резки и значителни колебания в цените на портфейлите. Лихвената чувствителност е от ниска до умерена, като е налице удължаване на матуритета на активите при едновременно намаление на лихвочувствителните активи. Нивото на ликвидните активи е адекватно на структурата и матуритета на привлечените средства, което обуславя и ниска степен на ликвиден риск.

Качеството на активите през 2003 г. остана добро. Темпът на нарастване на класифицираните активи от началото на 2003 г. (9.16%) е два пъти по-нисък от този общо на активите (18.35%). Това е свидетелство за добри кредитни решения и в значителна степен елиминира присъщия на всеки бърз растеж „лаг“ между нарастването на кредитите и появата на признаци за обезценяване на вземанията. През годината се оформи своеобразна „зона на повишен кредитен риск“, в която попадат няколко банки с ниво на кредитния си риск над средното за системата. Тези процеси са резултат от слабости в управлението на кредитния процес, липсата на ефективен контрол върху пазарния риск и склонност към формиране на експозиции към икономически свързани лица. Пазарният дял на тази група банки не е значим, но поведението им се отклонява от добрата банкова практика. Във всички тези случаи е разработена и се прилага надзорна стратегия за подобряване на финансовите им показатели.

Доходността на търговските банки беше добра. Нивата на нетните доходи от основна дейност останаха стабилни при висок нетен доход от лихви и минимален ефект от приходите от извънредни операции. Поради доброто качество на активите нямаше необходимост от значими разходи за провизии в резултат на обезценяване. Единствено динамиката в нелихвените разходи следваше тенденция, противоположна на останалите центрове на доходи и разходи. Причина за това беше нарастването на разходите както за издръжка, така и за иновации. В резултат от посочените процеси показателят **възвръщаемост на средните активи (ROA)** достигна стойност от 2.04%⁴⁴, а **възвръщаемостта на капитала (ROE)** е 18.73%. На равнище

⁴³ Тези данни за кредита се различават методологически от данните за кредита в паричния отчет и аналитичната отчетност на търговските банки и не трябва да се съпоставят с тях. Вж. интернет страницата на БНБ, Банков надзор.

⁴⁴ Ако се вземе сумата на активите в края на 2003 г., показателят ROA ще има стойност 1.84%.

система, както и при преобладаващия брой банки, продължи тенденцията към устойчив растеж на доходите от основна дейност (core ROA). На тяхна база бе регистрирана възвръщаемост на активите 2.77%. Все още една група от банки имат проблеми с приходите и срещат значими колебания в доходността. Независимо от регистрираното подобрене през периода тези банки все още не са създали предпоставки за постигане на високо и стабилно ниво на приходите си. Въпреки че те не определят тенденциите в доходността на системата, на поведението им се гледа с необходимото внимание от страна на банковия надзор.

Капиталовата позиция на системата е силна и адекватна на риска в активите на банките. При по-голямата част от банките капиталът надхвърля значително минимално допустимите според регулациите равнища. В зоната на по-висок капиталов риск са банки с предпоставки за ерозия на капитала или с близки до нормативните стойности за капиталова адекватност. В системата е налице своеобразен „излишък на рисково претеглен капитал“. Хипотетично той би могъл да покрие значително увеличение на общия рисков компонент на активите, но това е допускане, което не е приложимо към всички банки. Около половината от „излишъка“ е в трите най-големи банки, поради което следва да се подхожда изключително консервативно при оценка на потенциала на системата да абсорбира допълнителен значим риск.

Ликвидността на банките беше висока, въпреки че засиленото кредитиране обуслови намаляване дела на високоликвидните активи. През годината ликвидността на търговските банки не бе подложена на сериозни изпитания. Делът на търгуемите активи в brutните активи остана висок и адекватен на риска в баланса на банките. Продължи тенденцията към нарастване на съотношението **кредити/депозити**, като стойностите му достигнаха ниво от 68.96%. Подобно равнище може да се счита за пределно, като надхвърлянето му изисква цялостна промяна във философията за управление на ликвидността и в политиката на финансиране на дейността. Подобна промяна е свързана със засилване ролята на дългосрочно привлечените средства и постигане на по-приемлив матуриретен дисбаланс между пасивите и активите на банките.

Ефективността на системата, оценявана чрез зависимостта между прироста на балансовите агрегати и структурата на възвръщаемостта на активите, сочи наличието на една по-ефективна и конкурентоспособна банкова система. Темпът на нарастване на печалбата от 22.01% е съпоставим с увеличението на активите и капиталовата база. Анализът на ниво отделни банки потвърждава вече оформилата се тенденция към по-висока ефективност на големите банки.

2. Спазване на изискванията за разумна банкова дейност

Основните надзорни изисквания – обект на наблюдение, и през 2003 г. бяха:

- **по отношение на капиталовите показатели** – изискванията за минимален собствен капитал от 10 млн. лв. по всяко време, обща капиталова адекватност от 12%, адекватност на първичния капитал и степен на покритие на активите съответно от 6%;
- **по отношение на изискванията за максимално допустим размер на единична голяма и обща експозиция** – съответно 25% от капиталовата база и 8 пъти капиталовата база;
- **по отношение разпоредбите на чл. 47 от Закона за банките** – максимално допустимият размер на единичен кредит за администратор на банка не може да надхвърля годишното му възнаграждение; капиталово свързани с банката лица не могат да получават кредит по-голям от 1% от собствения капитал; недопустимостта да се предоставят необезпечени кредити на служители на банката, надхвърлящи brutния размер на възнаграждението им за 24 месеца; общата сума на отпуснатите на свързани лица кредити е ограничена до 10%, а на служители – до 3% от капиталовата база;
- **по отношение контрола върху валутния риск** – максималният размер на нетната открита валутна позиция по отношение на капиталовата база, регламентирана в Наредба № 4 на БНБ е 30%, а за единична експозиция във валута, различна от еврото – 15%;

- по отношение вложенията в ДМА – съгласно разпоредбите на чл. 30 от Закона за банките вложенията в ДМА не могат да надхвърлят 50% от собствения капитал, а заедно с дяловите участия в дружества, които не са банки – 100%.

Общи изводи

Банките осъществяваха дейността си при спазване на надзорните изисквания. През годината бяха регистрирани няколко случая на отклонение от регулаторите, като във всеки конкретен случай бяха предприети съответните коригиращи надзорни действия. Целта бе да не се допускат отклонения от формалните изисквания, както и да се следва политиката на управление „Банков надзор“ за налагане, поддържане и стимулиране на добрата банкова практика.

Капиталова адекватност

Вследствие засилената кредитна активност през 2003 г. всички капиталови регулатори бележат тенденция към намаление. Общата капиталова адекватност бележи спад от 25.16% за 2002 г. на 22.20% за 2003 г. поради нарастването на рисковия компонент на активите в най-високорисковата му част – активи със 100% рисково тегло. Тенденцията към спад на капиталовите показатели се потвърждава и от стойностите на показателя за адекватност на първичния капитал (от 17.04% за 2002 г. на 14.47% за 2003 г.) и показателя за степен на покритие на активите (респективно от 12.64% на 13.26% за същия период).

В рамките на 2003 г. не бяха констатирани нарушения на минимално допустимите стойности на капиталовите регулатори. Независимо от добрата капитализация на системата и отделните банки в няколко случая управление „Банков надзор“ реагира изпреварващо, като изиска разработването и внедряването на програми за капиталов растеж. Банките – обект на подобни действия, не бяха в нарушение на регулациите, но със стойности на показателите, близки до минимално допустимите. Целта на надзорната реакция бе даването на ясен сигнал, вкл. и към останалите участници на пазара, че няма да се допуска банкова дейност при високи нива на капиталов риск.

Големи кредити

Независимо от засилената конкуренция за привличането на корпоративни клиенти и нарастването размера общо на големите експозиции по отношение на капитала през 2003 г. на ниво система този регулатор остава относително стабилен – 94.22% за 2003 г. спрямо 94.59% за предходната година. Стойностите му остават стабилни и при значителна част от банките.

Рискът от големи концентрации бе добре контролиран от страна на банките, макар че в рамките на годината бяха регистрирани отделни случаи на несъществени отклонения от регулаторите. Във всеки един от тези случаи бяха предприети коригиращи надзорни действия, насочени към минимизиране риска от единичните експозиции. Като правило обаче в тези случаи не бяха регистрирани и нарушения на лимитите за общо големи експозиции по отношение на капитала. Това е свидетелство, че банките се стремят да диверсифицират активите си и като правило избягват изкушението да предоставят единствено големи (по смисъла на Закона за банките) експозиции на свои клиенти.

Вътрешни кредити

През годината не бяха регистрирани нарушения на регулатори, но в някои случаи управление „Банков надзор“ се натъкна на умело заобикаляне на закона и предоставяне на кредити на физически лица и търговски дружества, намиращи се в тясна делова свързаност помежду си. Това наложи разработването на предложение за промени в надзорните регулации, насочени към по-ясно разграничаване на случаите, когато деловата свързаност може да доведе до пряка заплахата за банката.

Състояние на валутните експозиции

Валутният риск в банковата система продължава да бъде нисък, като доминират позициите в евро. Стойността на нетната открита позиция спрямо собствения капитал към края на 2003 г. е къса (4.65%), съответно 3.75% за 2002 г., далеч от регулаторния максимум.

Банките продължиха да се придържат към модел на поведение, свързан с минимална изложеност на валутен риск. Доминирането на еврото в задълженията и активите на банките обуслови ниски нива на риска и спазване на надзорните регулации.

**Вложения
в ДМА**

Измерен спрямо капитала, дялът на вложенията в ДМА в края на 2003 г. е 28.50% при 29.74% за предходната година. По-ниските стойности на регулатора се дължат на по-бързите темпове на нарастване на капиталовата база през разглеждания период в сравнение с нарастването на вложенията в ДМА.

Независимо че като цяло банките не срещнаха затруднения при спазване на максимално разрешения размер за вложения в ДМА, през годината бяха налице няколко случая на отклонение от регулациите. Като правило става дума за придобити като обезпечения материални активи, които не са могли да бъдат реализирани в разрешения от Закона за банките срок. С въвеждането на Международните счетоводни стандарти от началото на годината се създадоха предпоставки за по-различното им счетоводно отчитане и в резултат – на извеждането им от обхвата на регулациите.

3. Дейност на банковия надзор през 2003 г.**Надзорна
политика,
регулации и
счетоводна
методология**

Планът за действие на ЕС за финансовите услуги (пакет от около 40 мерки, предназначени за създаване до 2005 г. на единен европейски пазар в областта на финансовите услуги), бързото развитие на нови продукти и структури на финансовите пазари и все по-глобалната природа на банковия сектор, отчасти и в резултат от технологичните новости, засилват скоростта, с която се променя регулаторната рамка в Европейския съюз. Дейността и развитието на банковия надзор у нас отразяват тези обстоятелства, като основен приоритет в работата е концентрирането върху предизвикателствата, които тези условия създават, в контекста на присъединяване на страната към ЕС. Постигнатият вече напредък на международно ниво налага и нови изисквания към нашия капацитет по отношение на: изискванията за капиталова адекватност относно пазарните рискове, Новото Базелско споразумение за капитала (Базел II), новостите, свързани с корпоративното управление и корпоративната прозрачност. По отношение на регулирането управление „Банков надзор“ полага усилия да поддържа висок стандарт на предпазливост в регулациите, като актуализира нормативната уредба съобразно развитието на финансовите пазари и рисковете, които банките поемат.

Във връзка с Новото Базелско споразумение за капитала бе проведен международен тест-изследване с участието на 365 банки с цел установяване влиянието на новите методи за изчисление на рисково претеглените активи и методите за изчисляване на оперативния риск върху капиталовата адекватност на банките. Чрез управление „Банков надзор“ към него се присъединиха и 8 български банки, представляващи общо 64% от активите в системата. Основните изводи, които бяха направени, са, че след въвеждането на Базел II и при запазване на настоящите нива на собствен капитал повечето от големите български банки ще могат да спазят изискванията за капиталова адекватност. Поради по-високите изисквания за оценка на рисково претеглените активи при прилагане на стандартен подход по метода на външните рейтинги резултатите показват повишаване на рисковите тегла главно в експозициите към държави и банки. Включването на оперативния риск ще ангажира допълнителна част от капиталовата им база.

БНБ, съвместно с френската и холандската централна банка, организира обучение на експерти от управление „Банков надзор“ за надзорното третиране на пазарните рискове, приложението на директивата на ЕС за капиталовата адекватност, използваните от банките VAR модели, отчитане на експозициите от финансови инструменти в оборотния портфейл, надзорна оценка на дейността по търгуване с финансови инструменти.

Въведените от началото на 2003 г. нови пакети отчетни форми за финансовото състояние и за основните банкови рискове бяха усъвършенствани в хода на прилагането им.

Приета бе нова наредба за вътрешния контрол в банките, съобразена с принципите на Базелския комитет по банков надзор за вътрешния контрол в кредитните институции. Обхватът на наредбата е разширен с изискванията към системите за контрол на риска, управленския контрол, информационните системи и специализираните звена за вътрешен одит.

Надзорна администрация, лицензии и разрешения

Като надзорна институция БНБ се стреми непрекъснато да усъвършенства регулаторите за банковата дейност. Промените, които иницирахме по отношение на капиталовата адекватност – някои фундаментални, други по-незначителни, ще повишат нивото на сигурност в банковия сектор, но и ще наложат нови предизвикателства пред надзираваните банки.

През декември 2003 г. експерти от европейски регулаторни институции и Европейската комисия извършиха втори преглед на адекватността на надзора върху финансовия сектор и съответствието на регулациите с европейските изисквания. Главният извод е, че българският банков сектор и банков надзор са постигнали сериозен напредък и висока степен на хармонизация с европейските банкови регулации и практика.

Основните препоръки са за цялостното прилагане на капиталовите изисквания за пазарен риск и подготовката за Базел II като основен приоритет.

През годината бе разширено формалното сътрудничество между банковите надзорници от други страни чрез двустранни протоколи за разбирателство и за обмен на данни, което ще подобри взаимоотношенията особено при прилагане на консолидирания надзор върху банкови групи. Към края на 2003 г. БНБ има подписани надзорни споразумения с Австрия, Албания, Гърция, Италия, Кипър, Македония, САЩ, Словения, Унгария и Холандия.

Главно направление в дейността на управление „Банков надзор“ се явява контролът по спазването на нормативните изисквания за осъществяване на банкова дейност и свързаното с това прилагане на надзорни мерки и санкции в случаи на нарушения. През 2003 г. бяха приложени 22 надзорни мерки по отношение на 17 търговски банки. Девет от мерките – поради допуснати сериозни нарушения на нормативни изисквания или във връзка с отмяна на приложени по-рано мерки, са под формата на заповед, а останалите – чрез предписания и препоръки. Към пет търговски банки са приложени по две надзорни мерки, като в един от случаите и двете мерки са чрез заповеди. На една търговска банка е наложена имуществена санкция от 20 000 лв. за допуснато нарушение по чл. 30, ал. 1 от Закона за банките. Към банките са отправени общо над 100 препоръки за усъвършенстване на дейността им. При 18 от мерките повод за прилагането им е било извършването на надзорна инспекция в банката, а в останалите случаи несъответствията са установени от редовно представяните от банките в БНБ отчети.

В областта на превантивния надзор (издаване на лицензии, разрешения, сертификати, одобрения, становища по предстоящи сделки) през 2003 г. беше приключена процедурата и издадена лицензия за банкова дейност на една търговска банка с чуждестранен капитал. След получаване на лицензията банката осъществи всички необходими допълнителни процедури и започна да извършва банкова дейност.

Издадени са 27 разрешения по чл. 19 и чл. 19б от Закона за банките. От тях 13 са за придобиване на акции, представляващи 10% и повече от капитала на банка, 11 – за придобиване на квалифицирано участие в небанково дружество, а 3 – на други основания по чл. 19, ал. 4 от Закона за банките. Издадени са и 39 сертификата за притежаване на квалификация и професионален опит в банковото дело на лица, желаещи да станат членове на колективни управителни органи на банки. На основание Наредба № 8 на БНБ са издадени 4 разрешения за включване в допълнителните капиталови резерви на суми, привлечени като подчинен срочен дълг (дългово-капиталов хибриден инструмент). През 2003 г. беше дадено едно (негативно) становище за продажба на банка в несъстоятелност като предприятие.

През годината е извършен преглед и са дадени одобрения по изменения и допълнения на устава на 24 банки. При по-голямата част от тях още в рамките на подготовката на проекта за изменение на устава бяха направени съответните препоръки.

Бяха изискани становища от банки по около 100 жалби на техни клиенти и въз основа на отговорите бяха уведомени жалбоподателите за възможностите за защита на правата си. В отделни случаи в резултат от проверките банки бяха задължени да предприемат мерки за отстраняване на допуснати от тях нарушения.

Надзор на място (инспекции)

И през 2003 г. инспекциите на място следваха концепцията и процедурите за рисков базиран банков надзор и използваха системата CAMELS за присъждане рейтинг на банките. Честотата и обхватът на инспекциите на място се определяше на база рисковия рейтинг на всяка банка и в съответствие с изработения годишен график. Текущото състояние на банките, констатирано в тримесечните отчети и получаваната редовна отчетност, не наложи изменения в надзорните стратегии, поради което не беше констатирана необходимост от промяна в графика за инспекции на място. Беше спазен надзорният принцип за банки с добри финансови показатели и разумно управление на рисковете най-дългият период между две пълни надзорни инспекции да не надхвърля 24 месеца, докато за проблемни банки и тези, които изискваха повишено надзорно внимание, най-дългият период не надвишаваше 12 месеца.

През изминалата година са осъществени 20 пълни надзорни инспекции, в т. ч. на 17 местни банки и три клона на чуждестранни банки. На четири от проверените банки беше присъден по-висок рейтинг, една получи по-нисък рейтинг, а останалите запазиха рейтинга си от предходни инспекции. С оглед постигане целите на банковия надзор инспекциите на място бяха изцяло насочени към проверка и оценка на ефективността, адекватността и стабилността на системите, прилагани за идентифициране, измерване, наблюдение и управление на рисковете, на които е изложена всяка банка. В обхвата на надзорните инспекции бяха: преглед на капитала и капиталовата адекватност; оценка на качеството на активите и провизирането на рисковите експозиции; анализ на ликвидността и качеството и количеството на приходите, оценка на чувствителността към пазарни рискове; управлението на банките и дейността на вътрешния контрол; задбалансовите ангажименти. Наред с редовно проверяваните банкови дейности приоритетно беше оценявано качеството на управление на кредитния риск във връзка с разширяването на кредита и увеличената гама от предлагани банкови услуги и съответствието на изработените за тях правила и процедури с принципите за предпазлив и разумна банкова практика. Другите по-важни акценти в надзорните инспекции бяха поставени върху изискването за прилагане на механизми за класификация и формиране на загуби от обезценка на рискови експозиции в съответствие с Наредба № 9, както и върху коректността на изготвяните от банките нови надзорни отчети във връзка с въвеждането на Международните финансово-счетоводни отчети (в сила от началото на 2003 г.).

Нарасналият обем на банковите операции през годината засили необходимостта от получаване на разнообразна по вид и обем информация. Нейни източници бяха: изготвените от банките документи и справки, кредитни досиета, счетоводни отчети и отчети по наредби и указания на БНБ, разговори с изпълнителните директори и други ръководни служители в банките. След края на всяка инспекция бяха изготвени обичайните надзорни стратегии, съдържащи задължителни мерки и препоръки към съответните банки, както и предложения за времето и числения състав за следващите надзорни инспекции. Стабилна е тенденцията към намаляване броя на нарушенията на нормативната база и предложените надзорни мерки за подобряване на банковата дейност, което е резултат от устойчивите положителни тенденции в развитието на повечето банки. В резултат от повишените изисквания към кредитополучателите и подобрените кредитни процедури управлението и контролът на кредитния риск са ефективни и надеждни независимо от увеличените обеми на кредитирането. Прилагат се или са в процес на внедряване вътрешнорейтингови системи за оценка на всеки кредитополучател на база количествен и качествен финансов анализ. Подобрени са вътрешните правила за кредитна дейност, които са разширени с допълнителни процедури и изисквания, предвид бързите темпове на нарастване на кредитните портфейли и многообразието на предлаганите банкови продукти. За някои банки с незначителен дял в банковата система, в които са установени нормативни нарушения и несъобразени с надзорните регулации големи и вътрешни кредити, са предложени множество и различни по характер стабилизационни и ограничителни мерки.

Най-често се наблюдават отклонения от вътрешната нормативна база при разрешаване и последващо управление на рискови концентрации. Отпуснати са кредити на фирми, които нямат или извършват незначителна дейност до усвояването на средствата – тези кредити носят по-голям кредитен риск, тъй като кредитополучателят не участва в проекта със собствени средства или те са минимални. В други случаи се предоставят кредити на фирми с влошени икономически показатели,

като погашенията идват от други фирми, които нямат кредити към банките. В някои случаи кредити се усвояват еднократно, а се предвиждат дълги гратисни периоди.

При извършване на финансов анализ на длъжниците се обръща внимание главно върху динамиката на коефициентите и елементите на баланса, без да се акцентира върху бизнес средата и рисковете и без да се прогнозира паричните потоци на база реалните възможности на дружествата да обслужват задълженията си. На фирми с незначително балансово число са отпуснати кредити, многократно надвишаващи активите им. Отрицателно влияние върху оценката на кредитите оказва занижената класификация, липсата на документация, съдържаща съществени условия и обстоятелства за кредитните сделки, изразходването на кредити за цели, различни от предвидените в договора, липсата на редовни финансови анализи и погасителни планове, некоректно попълнени декларации за свързаност и др.

Най-често препоръките за подобряване на дейността са свързани с необходимостта от прилагане на механизми за изчисляване на възстановимата стойност на рисковите експозиции и на провизии за загуби от обезценка и от допълване на вътрешните правила, засягащи пазарните рискове, с надеждни методи за оценка на потенциални загуби при промяна на пазарния риск. На банки, чиито кредитни портфейли нарастват интензивно, превантивно е препоръчано то да не става за сметка на занижени критерии, различни от заложените във вътрешните правила за кредитиране. На някои от тези банки освен това е препоръчано приемането на планове за акционерна подкрепа, обвързани с прираста на активите.

Като цяло капиталът покрива рисковия профил на извършваните от банките операции, като възвръщаемостта му бележи тенденция към постоянно нарастване. Ясно очертана е тенденцията към стабилизиране на капитала на по-ниски равнища, обусловена от реструктурирането на активите към по-доходоносни, но същевременно и по-рискови, от една страна, и по-бавните темпове на нарастване на капитала в сравнение с по-бързото нарастване на активите – от друга. Положително влияние върху оценката на капитала оказва постоянната възходяща тенденция, характеризираща приходите от дейността, и запазването на доброто качество на активите. Негативно на капитала се отразяват по-големите разходи за издръжка и начислените провизии по кредити.

Наред с разширяването на банковите дейности и реструктурирането на банковите активи се предприемат редица съпътстващи действия, адекватни на извършваните промени. Редица банки са в процес на мащабни структурни промени за оптимизиране на връзки и взаимодействия между различни оперативни звена, усъвършенстват се системите за контрол на операцията и оценка на рисковете, актуализират се вътрешнобанковите нормативни уредби, изцяло се въвеждат нови информационни системи или се модернизират съществуващите, които ще отговарят на съвременните нужди от информационни потоци. Въпреки усилията за усъвършенстване на процесите на управление се наблюдават слабости, които се отразяват негативно върху оценките на ръководството. Забележките към ръководствата са по отношение на недоразвити системи за текущо следене и контрол на оперативните дейности с цел ранно идентифициране на неблагоприятни промени в качеството им, неефективна работа на вътрешния контрол и др.

Дистанционен банков надзор

Посредством инструментариума на дистанционния надзор текущо се следи финансовото състояние на търговските банки, анализират се тенденциите в развитието на банковата система, открояват се и се изследват основните зони на риск и динамиката в рисковия профил на банките и системата. Елемент от дейността е и определянето на текущ тримесечен рейтинг по CAEL като своеобразен индикатор за ранно откриване на признаци за влошаване на финансовото състояние на търговски банки.

В рамките на тези базисни функции и отговорности през 2003 г. основните акценти в работата бяха насочени към следните няколко направления:

Продължи по-нататъшното усъвършенстване на методите на рисково базирания дистанционен надзор. Усилията бяха насочени към ранното откриване на рисковете в системата и отделните банки като основа за навременна и ефективна коригираща надзорна стратегия в случаите, когато това е необходимо. Разработен и внедрен бе усъвършенстван модел на Система за ранно предупреждение, основен

елемент от която е единният отчет за дейността на банките. На негова основа се следяха основните рискове, типични за процесите в банковата система през годината – кредитният, ликвидният и пазарният (ценови, лихвен и валутен риск). С оглед прецизното описване на техните параметри от началото на 2003 г. бе разработен и внедрен нов пакет от финансови отчети за надзорни цели, чиято цел е на база на Международните финансово-счетоводни отчети и надзорните регулации текущо и с максимална степен на прецизност да се оповестява финансовото състояние на отделните банки.

През 2003 г. бе подобро моделирането на бъдещите рискове посредством промяна в параметрите и сценариите на прилагания модел на стрес-тест. Освен възможностите, произтичащи от натрупания по-дълъг статистически ред за отделните балансови агрегати, промени претърпяха и различните сценарии на „влошаване“ финансовото състояние на всяка една банка. Целта на моделирането е на текуща база да се отговори на въпроса, каква е максималната степен на капиталова заплахата както по линия на всеки един от базисните рискове за банката, така и при кумулативното им натрупване. Въз основа на този подход се правят прогнози за степента на финансова стабилност при проява на един или повече признаци на локална или обща системна криза.

В рамките на отчетния период бе разработен и модел за следене на финансовото състояние и риска в дейността на чуждестранните организации с клонове и подразделения в България. Целта е посредством набор от индикатори да се присъжда вътрешен надзорен рейтинг, насочен към дефиниране на финансовата стабилност и способност на компанията майка да подкрепя дейността на структурата, оперираща на местния банков пазар. Това е особено важно от гледна точка на обстоятелството, че в банковата система на България преобладават чуждестранните банки и техните клонове.

Един от аспектите в дейността на дистанционния надзор бе и изготвянето на оценки за финансовото отражение върху банките и системата на внедряването на различни промени в надзорните регулации. Усилия бяха положени и при участието на управление „Банков надзор“ в различни проекти, насочени към по-нататъшно усъвършенстване на регулаторната рамка.

Специален надзор

Във връзка със спазване на законовото изискване за прозрачност на капиталовата структура на търговските банки се извършиха последователни действия за прозрачност на акционерния капитал, установяване на икономическата свързаност на акционерите, финансовото им състояние и източниците на средства. Основните цели, които се поставиха в това отношение, бяха: ясна структура на акционерите (преки и косвени) в капитала на търговските банки, установяване дали финансовото им състояние съответства на акционерното им участие.

В резултат от предприетите в тази насока действия се постигна реструктуриране на капитала, като 17 офшорни компании преустановиха участието си в капитала на 3 търговски банки, а други офшорни компании намалиха акционерното си участие. В процес на реструктуриране на акционерната си структура са други 3 банки.

Голяма част от усилията на специалния надзор бяха насочени към разработването на методологически указания с цел оказване помощ на банките и финансовите къщи при създаване на адекватни вътрешни правила и процедури за установяване на рисковете, свързани с прането на пари, и на тази основа усъвършенстване на контрола и предотвратяване използването на финансовата система за изпиране на пари.

В съответствие с подписаната спогодба между БНБ и френската и холандската централна банка бе отделено внимание на усъвършенстване надзорната практика по предотвратяване използването на банковата система за целите на изпирането на пари.

В тази насока се наблюдава положителна тенденция, като търговските банки и финансовите къщи прилагат високи стандарти, които предотвратяват използването им за трансфер на средства с неясен произход.

Проверките по спазване разпоредбите на Валутния закон и нормативните актове за неговото прилагане бяха съобразени с извършените изменения и допълнения на закона (в сила от 7 юли 2003 г.). Особено внимание бе отделено на спазване изиск-

ването за деклариране пред БНБ на преките инвестиции и финансовите кредити, както и на обхвата на финансовия кредит.

В проверените 7 банки и 22 финансови къщи е създадена необходимата организация за спазване на валутното законодателство и издадените от БНБ наредби и указания.

През годината се установи, че две финансови къщи са престанали да отговарят на изискванията на Наредба № 26 на БНБ, поради което им бяха отнети разрешенията за извършване сделки с чуждестранна валута.

Броят на лицензираните от БНБ дружества за извършване на сделки като финансови къщи е нараснал през 2003 г. с 21%, като към края на годината те наброяват 81. От тях 33% притежават разрешение от Комисията за финансов надзор за извършване на дейност и като инвестиционни посредници.

Основният капитал на финансовите къщи – инвестиционни посредници, е увеличен спрямо 2002 г. с 27%. Наблюдава се нарастване 2.3 пъти на финансовия резултат за 2003 г., което е последица от увеличения обем на операциите с финансови активи и инструменти. Приходите и разходите от този вид дейност за 2003 г. са нараснали съответно 8.4 и 9.6 пъти в сравнение с предходния отчетен период. При дружествата, извършващи дейност само като финансови къщи, водещо място в приходната част заемат положителните разлики от промяна на валутни курсове, нараснали за 2003 г. с 11%. Приносът на финансовите операции във финансовия резултат за 2003 г. е намалял с 32%. През 2003 г. се отчита значително увеличение на активите на финансовите къщи, като нарастването е със 75%.

Поддържа се регистър за лицата, които са уведомили централната банка за извършваните от тях сделки на основание чл. 1, ал. 6 от Закона за банките. Към 31 декември 2003 г. техният брой е 45, от които 6 са започнали като небанкова финансова институция през 2003 г. През последната година са регистрирани дружества, които предлагат на гражданите финансов и оперативен лизинг за закупуване на движищо и недвижимо имущество. В повечето случаи тези дружества не оперират със собствени средства, а ползват банков или предоставен от чуждестранно лице финансов кредит.

VII. Централен кредитен регистър

С цел подобряване на информацията за задлъжнялостта на обслужваните от банките лица БНБ поддържа кредитен регистър за вземания над 10 хил. лв. (Наредба № 22 на БНБ). Кредитна задлъжнялост под тази сума се подава като обобщена информация с разбивки по четири показателя – валута, сектор, категория на кредита и отраслова принадлежност. Състоянието на вземанията над 10 хил. лв., които са конкретен обект на наблюдение от Централния кредитен регистър, се подават по отделни записи до пълното им погасяване. Кредитите над 10 хил. лв. – обект на наблюдение от Централния кредитен регистър, формират през 2003 г. 84.6% от общата сума на кредитите.

През 2003 г. значително се повиши използването на Централния кредитен регистър от търговските банки. Броят на предоставените справки от 750 през 2002 г. нарасна двукратно на 1600.

Централният кредитен регистър публикува на интернет страницата на БНБ обобщена информация за кредитите по отрасли, валути и срочност. През 2003 г. най-голям дял в кредитите заема отрасъл „Търговия, ремонт и техническо обслужване“ (29.2%), следван от отрасъл „Преработваща промишленост“ (18.7%). Вземанията от отрасъл „Финансово посредничество“ са намалели значително (до 5%) в края на 2003 г. при 14.9% в края на 2002 г. (според изискванията на Наредба № 22 на БНБ на отчет подлежат само междубанковите вземания със срок над 30 дни).

Според вида валута най-голям дял от балансовата експозиция заемат вземанията в български левове с 53.7%, еврото е на втора позиция с 35%, вземанията в щатски долари са 11%. По срочност на кредитния договор (само за кредитите с размер над 10 хил. лв.) с най-голям дял от 43.9% са кредитите над 3 години и те нарастват номинално с 12.6% спрямо декември 2002 г. Вземанията от една до три години представляват 31.1%, а тези до една година 25% от общата сума на регистрираните в информационната система кредити.

VIII. Фискален агент и официален депозитар

БНБ е официален депозитар на държавата и фискален агент на правителството. В качеството си на депозитар банката организира и осъществява чрез търговските банки касовото изпълнение на бюджета и неговото информационно обслужване. При договорени с министъра на финансите условия банката действа като агент по държавния дълг.⁴⁵

За целите на изпълнение функцията си на фискален агент и официален депозитар БНБ е изградила и непрекъснато усъвършенства и развива набор от системи: система за информационно обслужване на касовото изпълнение на бюджета, автоматизирана система за регистриране и обслужване на външния дълг (АСРОУД), система за провеждане на аукциони за продажба и обратно изкупуване на ДЦК (СПА), автоматизирана информационна система за продажба и обслужване на спестовни ДЦК (АИС), електронна система за регистриране и обслужване на търговията с ДЦК (ЕСРОТ).

През 2003 г. за дейностите, осъществени от БНБ като фискален агент на правителството, и за обслужване на пазара на ДЦК са събрани общо такси и комисиони в размер на 1400.2 хил. лв., от които 654.2 хил. лв. от Министерството на финансите съгласно сключени договори.

1. Дейности, свързани с касовото изпълнение на бюджета и външния дълг

В съответствие с чл. 43 от ЗБНБ централната банка като депозитар на парични сметки на правителството организира и осъществява чрез търговските банки информационното обслужване на касовото изпълнение на бюджета. През 2003 г. в съответствие с действащите съвместни указания на министъра на финансите и управителя на БНБ чрез изградената автоматизирана информационна система редовно беше събирана и обработвана информация от банките депозитари (общо 26, включително централната банка) за салдата по всички бюджетни, извънбюджетни, набирателни, депозитни и акредитивни сметки в левове и валута на бюджетните предприятия. Средномесечният размер на наличностите по тези сметки в БНБ е 3573.1 млн. лв., а в търговските банки – депозитари – 785.6 млн. лв.

През годината ежедневно беше събирана и предоставяна оперативна информация за наличностите по включените в обхвата на фискалния резерв парични сметки в БНБ и определени търговски банки – депозитари. Към края на 2003 г. общият размер на наличностите по всички сметки, включени в обхвата на фискалния резерв, е 3702.1 млн. лв.⁴⁶ Наличностите по всички сметки на бюджетните предприятия в търговските банки бяха обезпечавани чрез блокиране в полза на МФ на притежавани от тях ДЦК по външния дълг.⁴⁷ Средномесечният размер по номинална стойност на блокираните по този ред ДЦК по видове валути възлизаше на 614.4 млн. лв., 69.2 млн. щ. д. и 46.3 млн. евро.

През 2003 г. в системата за регистриране и обслужване на външния дълг (АСРОУД) се водеше информация за 33 договора за външни финансови задължения на правителството на България, по които БНБ е агент по изчисленията и плащанията, с общ размер 5374 млн. евро. По тях бяха извършени 99 броя плащания с общ размер 410.1 млн. евро.

⁴⁵ Вж. Приложения, 10. Фискални услуги.

⁴⁶ Наличностите по валутните сметки са преизчислени в левове по официалния курс на БНБ, валиден за 31 декември 2003 г.

⁴⁷ В съответствие с § 24, ал. 2 от Преходните и заключителни разпоредби на Закона за държавния бюджет за 2003 г. и действащите указания на министъра на финансите и управителя на БНБ.

2. Дейности, свързани с търговията с гържавни ценни книжа

Чрез системата за провеждане на аукциони (СПА) бяха проведени общо 36 аукциона, чрез които бяха реализирани 22 броя емисии ДЦК със съвкупна номинална стойност 856.6 млн. лв., в т. ч. левовата равностойност на 125 млн. евро⁴⁸. Средният брой на постъпилите поръчки за участие в един аукцион беше 96, а на одобрените поръчки – 41. През цялата година търсенето на ДЦК превишаваше предлагането, като средният коефициент на покритие бе 2.52.

През годината бяха реализирани 4 аукциона за обратно изкупуване на ДЦК, в резултат на които бяха изкупени ДЦК със съвкупна номинална стойност 18.5 млн. лв. Бяха проведени 4 подписки за замяна на ДЦК за структурната реформа (ЗУНК облигации), деноминирани в щатски долари, срещу облигации, деноминирани в евро. През април бяха проведени два аукциона за обратно изкупуване на ДЦК с определен срок (репо аукциони) от 1 ден, на които бяха одобрени поръчки за 43.6 млн. лв.

В съответствие с изискванията на Наредба № 15 на МФ и БНБ за контрол върху сделките с безналични ДЦК два пъти през отчетната година (през юни и декември) беше извършен избор на първични дилъри на ДЦК. При избора през декември 2003 г. разрешение за инвестиционно посредничество с ДЦК получи 23 търговски банки и 3 небанкови финансови институции по смисъла на Закона за публичното предлагане на ценни книжа. При извършените проверки на участниците в пазара на ДЦК не бяха установени отклонения от Критериите за оценка и избор на първични дилъри на ДЦК.

През 2003 г. чрез системата АИС (Автоматизирана информационна система за продажба и обслужване на спестовни ДЦК) бяха регистрирани общо 3362 броя сертификати за собственост на ДЦК, придобити на гише в БНБ, и бяха извършени 16 549 броя регистрации, свързани с изплащането на падежа на лихвени купони в размер на 853.1 хил. лв. и на главници в размер на 5578 хил. лв. Общият размер на емитираните от Министерството на финансите през 2003 г. емисии с целево предназначение, деноминирани в левове, пласирани на гише чрез регионалната каса на БНБ в град София и девет първични дилъри, възлиза на 29 800.6 хил. лв.

В електронната система за регистриране и обслужване на търговията с ДЦК (ЕСРОТ) бяха регистрирани плащания на главници и лихви по ДЦК с настъпил падеж в размер на 738.4 млн. лв., в т. ч. 628 млн. лв. главници и 110.4 млн. лв. лихви. Общият размер на първично регистрираните в системата ДЦК и регистрациите, свързани с плащанията по тях, възлиза на 1748.1 млн. лв.

През изминалата година на вторичния пазар на ДЦК се наблюдава засилен интерес към дългосрочни дългови инструменти. Общият размер на регистрираните през 2003 г. сделки с ДЦК на вторичния пазар достигна 13 669.2 млн. лв., което представлява нарастване спрямо 2002 г. с 26.8%.

През отчетния период влезе в сила Наредба № 31 на БНБ за сетълмент на ДЦК (ДВ, бр.70/8.VIII.2003 г.), с която бе доразвита нормативната база в съответствие с препоръките на CPSS/IOSCO⁴⁹ относно системите за сетълмент на ценни книжа. В Наредба № 31 е залегнала европейската директива (98/26/ЕС) за окончателност на сетълмента за сделките с ДЦК. Към настоящия момент в системата се водят общо 2062 сметки, от които 96 сметки за ДЦК на емитента (МФ), 672 сметки, отчитащи собствения портфейл от ДЦК на участниците, 943 сметки за ДЦК, собственост общо на клиенти на първичните дилъри, 275 сметки за ДЦК с наложена тежест и 76 сметки за емисии ДЦК в ликвидация (за падежираните целеви емисии, продадени чрез БНБ на граждани). Общата номинална стойност на ДЦК, съхранявани по тези сметки, е 2256.7 млн. лв.

В създадения в БНБ в съответствие със Закона за особените залози Регистър на особените залози (РОЗ) през 2003 г. бяха извършени 60 вписвания на обстоятелства относно учредяване и заличаване на залози върху ДЦК общо в размер на 43.7 млн. лв., като бяха сключени 11 тристранни договора по реда на чл. 24 от Наредба № 5 на МФ и БНБ.

⁴⁸ По реда на Наредба № 5 на МФ и БНБ за условията и реда за придобиване, изплащане и търговия с ДЦК.

⁴⁹ Committee on Payment and Settlement Systems/International Organization of Securities Commissions.

През 2003 г. продължи практиката на периодично отчитане на системите за регистрация и сетълмент на ДЦК в БНБ пред специализирани международни финансови институции, като Association of Global Custodian (AGC Questionnaire), CPSS/IOSCO (Disclosure Framework) и гр. Европейската централна банка извърши преглед на поддържащите в БНБ системи за регистрация и сетълмент на ДЦК, като отчете висока степен на съответствие с прилаганите стандарти.⁵⁰

⁵⁰ Прегледът беше в рамките на проект за оценка на системите за сетълмент на ценни книжа в присъединяващите се страни.

IX. Европейска интеграция и международни отношения

БНБ придава особено значение на провеждането на политика на активни международни отношения и участието във форуми на международните икономически организации и финансови институции. Централната банка съдейства за разширяването на регионалното и двустранното сътрудничество, като поддържа интензивни контакти с националните централни банки.

През последните години се разшири и задълбочи сътрудничеството на БНБ с европейските институции – Европейската комисия, Европейската централна банка и националните централни банки на страните – членки на Европейския съюз, и на страните – кандидати за членство. Банката стриктно изпълнява всички ангажименти, свързани с преговорите на България за членство в Европейския съюз. Този процес се съпровожда с активна подготовка и укрепване на административния капацитет на БНБ за членството ѝ в Европейската система на централните банки.

Основните приоритети на БНБ в процеса на подготовка за членство в Европейския съюз включват: създаване на адекватна на европейските изисквания правна рамка в областта на банковия сектор, движението на капитали и платежните системи; изграждане на институционален капацитет; възприемане на практиката на централните банки в страните от Европейския съюз (ЕС) и подготовката на БНБ за членство в Европейската система на централните банки.

Европейска интеграция

БНБ активно подпомага правителството в рамките на своите компетенции при преговорите за членство на България в Европейския съюз. Нейни представители участваха в разширения състав за преговори по пет глави: „Свободно предоставяне на услуги“, „Свободно движение на капитали“, „Икономически и валутен съюз“, „Статистика“, „Защита на потребителите и тяхното здраве“, които са временно закрити. По тези глави България е поела ангажимент за хармонизиране на националното законодателство с *acquis communautaire* на ЕС и прилагане правото на общността от датата на членство на страната в ЕС.

В областта на свободното предоставяне на услуги през 2003 г. БНБ положи значителни усилия за практическото прилагане на Международните счетоводни стандарти в банковия сектор, за хармонизирането на банковото законодателство с правото на ЕС и за проучването самоличността и пригодността на преките и косвените акционери на банките, в резултат на което беше подобрен капацитетът за надзор върху кредитните институции. Съгласно оценката в Редовния доклад на Европейската комисия (ЕК) от 2003 г. в тази област бъдещите действия на БНБ трябва да бъдат насочени към възприемане на европейското законодателство, свързано с отчитането на пазарните рискове при изчисляване на капиталовата адекватност и уреждането на статута и дейността на институциите за електронни пари.

През 2003 г. беше постигнат значителен напредък по отношение на нормативната уредба за движението на капитали, плащанията и законодателството против изпирането на пари, развитието на платежните системи. Според Редовния доклад на ЕК в тази област е необходимо да се приемат изискванията на Директивата за окончателност на сетълмента и Препоръката за електронни платежни инструменти, както и да се създаде регулация за извънсъдебно решаване на свързани със сетълмента спорове между банки и техните клиенти.

По глава „Икономически и паричен съюз“ е постигната висока степен на хармонизация с правото на ЕС, но предстои да се направят промени в ЗБНБ, които да осигурят изискваната преди членството в Европейския съюз съвместимост с Договора за основаване на ЕС и статута на Европейската система на централните банки и Европейската централна банка при запазване принципите и условията за действие на паричния съвет.

Първият аспект на промените е по отношение независимостта на централната банка. Съгласно изискванията на ЕК е необходимо да се въведат нови текстове в

ЗБНБ с цел засилване на институционалната, персоналната и финансовата независимост на централната банка и изключване на възможността за възникване на конфликт на интереси при упражняване функциите на управителния съвет.

Втори важен аспект е да се разшири обхватът на публичните субекти, за които се отнася забраната за пряко финансиране от страна на централната банка. Следва да се изброят изчерпателно и различните форми на финансиране, върху които се простира забраната.

Трето, с промени в ЗБНБ следва да се осигури спазването на изискванията на Регламент 1338/28.06.2001 г. на Съвета на ЕС за определянето на мерки, необходими за защита на еврото от фалшифициране. Във връзка с това БНБ трябва да получи нови правомощия за предотвратяване на обращението на фалшифицирани парични знаци от страна на кредитните и други институции, ангажирани в приемането и дистрибуцията на банкноти и монети като професионална дейност. Това означава, че търговските банки ще бъдат законово задължени да предават в БНБ всички чуждестранни платежни средства, за които се съмняват, че са подправени или неистински.

Четвърто, с оглед подобряване отчетността и прозрачността в дейността на БНБ ще бъдат засилени вътрешният контрол и одит в съответствие с препоръчителната международна практика и стандартите на Банката за международни разплащания, Базел.

През 2003 г. в рамките на процеса на преговори се проведе заседание на подкомитети „Икономически и валутни въпроси, движение на капитали и статистика“ и „Вътрешен пазар“, където бяха обсъдени въпроси на текущото състояние и перспективите пред българската икономика и бе отчетен напредъкът на страната по хармонизиране на законодателството в банковия сектор, както и неговото прилагане в съответствие със стандартите и практиките на ЕС. Във връзка с подготовката на Предприсъединителната икономическа програма на България за 2003 г. БНБ изготви материали и участва в дискусиите в областта на паричната и валутната политика и развитието на банковия сектор.

През юни 2003 г. представители на надзорните институции в областта на финансовите услуги на страните членки одобриха доклада от проведената през ноември 2002 г. мисия на ЕС за преглед на надзора в областта на финансовите услуги (Peer Review). Докладът определя като много добро състоянието на банковия сектор и надзора върху него в контекста на принципите за ефективен банков надзор на Базелския комитет по банков надзор и директивите на Европейската общност. В отговор на отправените препоръки към надзора в банковия сектор БНБ изготви План за действие за периода до 2006 г., включващ нормативни промени и практически действия за изпълнението на препоръките. Планираните действия са в две основни насоки – цялостно отчитане на пазарния риск в контекста на капиталовата адекватност на банките и подготовка и въвеждане на изискванията за капиталова адекватност в съответствие с бъдещото ново споразумение за капитала на Базелския комитет по банков надзор (Basle Capital Accord II). Изготвеният план за действие е представен през юли в Брюксел на Деветата пленарна експертна среща за ефективността на надзора върху финансовите услуги в присъединяващите се страни.

Централната банка изгражда необходимия административен капацитет за участие в ЕСЦБ като страна членка с дерогация, работи по изпълнение изискванията на ЕЦБ в областта на счетоводството, платежните системи, паричната и банковата статистика, както и изискванията на ЕЦБ и Евростат в областта на статистиката на платежния баланс.

Връзки с международните финансови институции

България е член на **Международния валутен фонд (МВФ)** от 1990 г. Квотата на страната възлиза на 640.2 млн. СПТ. Управителят на БНБ в качеството си на гуверньор за България представлява страната във висшия орган на управление на МВФ – Борда на гуверньорите, като по този начин участва активно във формирането на решенията и провеждането на политиката на фонда.

МВФ осъществява своите финансови операции с България чрез БНБ, която изпълнява функциите на фискален агент на правителството и на депозитар на средствата на МВФ в национална валута. БНБ съхранява също така непрехвърляемите нелихвоносни ценни книжа, издадени в полза на МВФ.

През 2003 г. България продължи успешно изпълнението на дветегодишното стабилизационно споразумение, подписано през февруари 2002 г., на обща стойност от 240 млн. СПТ. През 2003 г. страната получи четири транша по споразумението на стойност 104 млн. СПТ, като по този начин стойността на отпуснатите средства достигна сумата от 188 млн. СПТ. Според последния преглед на стабилизационното споразумение през 2003 г. икономическото състояние на България е стабилно.

Република България е член на **Международната банка за възстановяване и развитие** (МБВР) от 1990 г. Дяловото участие на държавата в капитала на МБВР се определя от квотата на страната в МВФ и възлиза на 5215 броя акции (0.34% от капитала на банката) на обща стойност 629.1 млн. щ. д. Един от подуправителите на БНБ в качеството си на алтернативен гуверньор за България представлява страната във висшия орган на банката – Борда на гуверньорите. МБВР осъществява операциите си в страната чрез БНБ, откриваща специални депозитни сметки, по които се превеждат средствата от заемите на банката. БНБ е и депозитар на ценните книжа, издадени в полза на МБВР.

През 2003 г. продължи изпълнението на стратегията за България, приета от Съвета на директорите на МБВР за периода 2002–2004 г. Предоставеното съгласно стратегията финансиране е под формата на кредити и техническа помощ от 750 млн. щ. д. за периода 2003–2005 г., като годишно ще бъдат отпускани до 250 млн. щ. д. за структурни и инвестиционни проекти. През февруари 2003 г. Бордът на директорите на МБВР одобри първия от тези заеми – PAL I, в размер на 151.2 млн. евро.

Република България става член на **Европейската банка за възстановяване и развитие** (ЕБВР) през 1990 г., като дяловото участие в капитала на банката към 31 декември 2003 г. е 158 млн. евро, представляващи 15 800 броя акции. БНБ участва чрез един от своите подуправители в Борда на гуверньорите на ЕБВР и е депозитар на средствата на банката.

На 15 октомври 2003 г. Съветът на директорите на ЕБВР утвърди Стратегия за България за периода 2003–2005 г., която определя като основни приоритети подпомагане на развитието на частния сектор и инфраструктурата. В резултат на отчетения напредък в реформите и положителните икономически резултати ЕБВР е активизирала дейността си, като за последните две години е увеличила портфейла си за България с 42%. Към края на 2003 г. общият обем на дейността на банката възлиза на 847.6 млн. евро.

Република България стана страна – учредителка на **Черноморската банка за търговия и развитие** (ЧБТР), като подписа Споразумението за учредяването ѝ на 23 декември 1994 г. Дяловото участие на България в капитала на банката възлиза на 135 000 акции на обща стойност 135 млн. СПТ, или 13.5% от капитала. Управителят на БНБ представлява страната в Борда на гуверньорите на ЧБТР.

БНБ е депозитар на средствата на банката. По-важните сделки, сключени през 2003 г., бяха заем за Марица-изток III в размер на 20 млн. щ. д. и одобрение на кредитна линия за Българо-американската кредитна банка в размер на 10 млн. евро.

Европейската инвестиционна банка (ЕИБ) е институция на Европейския съюз, която предоставя дългосрочно финансиране в подкрепа на инвестиционни проекти с особена важност за европейската интеграция и е един от основните източници за външно финансиране за бъдещите страни – членки на ЕС. Европейската комисия и избрани търговски банки от бъдещите страни – членки на ЕС, работят съвместно по специална схема за получаване на финансовата помощ по програма ФАР. Основната цел на финансовата схема е да бъдат насърчавани местните банки да подпомагат развитието на стабилен и конкурентен бизнес сектор в областта на малките и средните предприятия в бъдещите страни членки.

Дяловото участие на България в **Международната банка за икономическо сътрудничество** е 27.2 млн. евро, или 6.8 % от общия уставен капитал, а в **Международната инвестиционна банка** съответно 123 млн. евро, или 9.46%. Управлението на МБИС и МИБ се извършва на две равнища: Съвет и Борд на директорите. Управителят на БНБ е член на съветите на двете банки и ръководител на българската делегация в органите на управление на МБИС и МИБ.

БНБ е акционер в **Банката за международни разплащания** (БМР) от 1930 г. След извършената преоценка на капитала в СПТ на 1 април 2003 г. БНБ получава 8000 акции на обща стойност 40 млн. СПТ, от които ефективно са внесени 25% от номинала на една акция.

**Сътрудничество с
международни
финансови
институции
и централни
банки –
техническа
помощ**

Управителят на БНБ участва в работните срещи на гуверньорите на централните банки, организирани от Банката за международни разплащания. През 2003 г. продължиха активните взаимоотношения между БНБ и БМР в рамките на мрежата по въпроси на управлението на централните банки и групата за координация на техническата помощ.

Съгласно Решение на Борда на управителите на Банката за международни разплащания, прието на годишната среща, определеният дивидент е 400 шв. франка на акция. Полученият дивидент за притежаваните от БНБ 8000 акции от капитала на БМР за 2003 г. възлиза на 3 200 000 шв. франка (4037 хил. лв.).

БНБ участва активно в традиционната среща на координаторите на техническата помощ, организирана от БМР, Базел. Форумът събира донорите и потребителите на техническа помощ, като разпределя оптимално ресурсите с оглед получаване на максимални резултати. На срещата през 2003 г. са определени областите, представляващи интерес за потребителите: европейска интеграция, банков надзор, международни счетоводни стандарти, управление на риска, икономически анализи. Предпочитани са краткосрочните и специализираните форми на обучение.

През 2003 г. продължи работата по договора за сътрудничество между БНБ, френската и холандската централна банка „Укрепване на институционалния капацитет на централната банка“. В изпълнение на договора бе извършен преглед и дадени препоръки за хармонизиране на ЗБНБ с изискванията на Договора за създаване на ЕС и Статута на ЕСЦБ по отношение институционалната, персоналната, финансовата и функционалната независимост на централната банка. В областта на банковия надзор бяха очертани конкретните стъпки, необходими за постигане на пълна хармонизация на българското банково законодателство с Кодифицираната банкова директива на ЕС. В рамките на компонент „Платежни системи“ бе извършен преглед на нормативната база и дадени препоръки в областта на плащанията. Извършената оценка на съответствието на новата Система за брутен сетълмент в реално време RINGS с изискванията на „Основните принципи за системно важните платежни системи“ показва, че системата е сигурна, надеждна и ефективна.

С помощта на експертите от френската централна банка бяха очертани основните несъответствия между изискванията на ЕЦБ в областта на паричната и банкова статистика и съществуващата практика в БНБ.

Партньорите от холандската централна банка оказаха съдействие при разработването на два иконометрични модела, които дават възможност за провеждане на по-ефективна политика при управлението на чуждестранните активи и пасиви и по-голяма възвръщаемост на активите.

В рамките на усъвършенстването на системата за вътрешен одит в БНБ и привеждането ѝ в съответствие със стандартите за одит на евра системата и най-широко разпространените стандарти и практика бе разработена Методология за карта на рисковете, която ще бъде част от цялостен проект по управление на рисковете. За обслужване дейността на вътрешния одит на БНБ бе доставен софтуер и хардуер за специализирани програмни решения, който ще позволи въвеждането на модерни концепции, свързани с вътрешния финансов контрол и разработването на ефективна методология и процедури, съответстващи на европейското законодателство и добрата практика, възприети от европейските централни банки.

Един от основните приоритети при изпълнението на договора бе по-нататъшното повишаване на професионалните умения на служителите от БНБ чрез провеждане на специализирани семинари и работни посещения в централните банки на туининг партньорите. Експертите от БНБ задълбочиха познанията си, свързани с практическите аспекти при прилагане на директивите на ЕС, отнасящи се до надзор върху финансовите конгломерати, дейността на институциите за електронни пари, финансови обезпечения и окончателност на сетълмента в платежните системи и системите за сетълмент за ценни книжа.

X. Статистическа дейност

БНБ подготвя и своевременно разпространява в страната и чужбина седмична и месечна информация по парична и лихвена статистика. На ЕЦБ се предоставя информация за паричните агрегати и техните източници и лихвена статистика, на МВФ – съответно за аналитичната отчетност на БНБ и търговските банки, международния резерв и лихвена статистика. По закон БНБ съставя платежния баланс. Банката изготвя информации за външния дълг, преките чуждестранни инвестиции, международната инвестиционна позиция, вноса и износа и международните резерви.

През 2003 г. България беше включена в Специалния стандарт за разпространение на данни (Special Data Dissemination Standard – SDDS), разработен от МВФ като средство за прозрачност, навременност и ефективност при подготовката и разпространението на икономическа и финансова статистическа информация.

Парична и лихвена статистика

Развитието на статистиката в БНБ е свързано с изпълнение на поетите ангажменти по преговорите за присъединяване към Европейския съюз и с подготовката за бъдещо членство в еврозоната. Целта е да се произвежда и разпространява статистическа информация, която се събира, систематизира и обработва с най-съвременни средства и напълно отговаря на изискванията на ЕС.

От септември 2003 г. започна внедряване на нова система за съставяне на паричната статистика на Република България в съответствие с изискванията на ЕЦБ. При новата система банките сами изготвят статистическата информация.⁵¹ Тази радикална замяна се наложи, от една страна, вследствие въвеждането на Международните счетоводни стандарти и преминаването на банките към индивидуален сметкоплан, което направи невъзможно по-нататъшното единно автоматизирано обработване на оборотните ведомости. От друга страна, това е свързано с изискванията на ЕЦБ, които значително разширяват обема на обработваната информация чрез увеличаване броя на институционалните сектори, паричните инструменти, матурирелите и видовете валута. Новите по-детайлни данни не могат да се извлекат от оборотната ведомост и за първи път търговските банки формират статистически показатели на базата на своята най-изчерпателна информация за взаимодействието си с клиентите. Тази по-богата информация се предава на централната банка и от нея се компилира новата, по-съвършена парична статистика. С внедряването на новата входна система се усъвършенства и системата от изходни показатели чрез разширяване на разбивките по валути (евро, щатски долари и други), инструменти и матурирелите.

Във връзка с разработването и въвеждането на новите изисквания за съставяне на паричната статистика в съответствие с Регламент 13 на ЕЦБ (и съпътстващите го указания) беше създадена междубанкова консултативна група с шест търговски банки. В рамките на групата бе проведена анкета с цел проучване възможностите на отчетните единици да компилират и предоставят в срок информация за статистика на потоците. (Статистика на потоците ще се разработи и внедри през 2004 г. в допълнение към съществуващата парична статистика.)

През цялата година продължи сътрудничеството с Националния статистически институт, като основното внимание беше насочено към актуализацията и поддръжката на Секторния класификатор на институционалните единици (съвместен проект на БНБ и НСИ), въз основа на който отчетните единици и Централният депозитар определят еднозначно секторните принадлежности на единиците съгласно европейските изисквания (European System of Accounts, 1995) и участието в междуинституционалната работна група за разработването на финансовите сметки на страната и изготвянето от специалисти в отдел „Парична статистика“ на секторни баланси и справки за подготовката на тези сметки за периода 1998–2001 г.

⁵¹ При предишната система БНБ съставяше показателите на база оборотните ведомости, предоставени ѝ от търговските банки.

**Статистика на
платежния
баланс**

През 2003 г. продължи работата по усъвършенстване методологията за събиране и обработване на информация за платежния баланс, предоставяна от нефинансовия сектор. С цел подобряване на статистиката на преките чуждестранни инвестиции и намаляване на ревизиите на първоначалните данни започна изпращането на специални тримесечни форми на 150-те най-големи фирми с участие на чуждестранни инвеститори по списък, изготвен съвместно с Агенцията за чуждестранни инвестиции.

През 2003 г. беше прието изменение и допълнение на Валутния закон и съответно изменения в Наредба № 27 на БНБ за статистиката на платежния баланс. Бяха подобрени съществуващите отчетни форми и бяха разработени нови в съответствие с изискванията на Валутния закон. През годината бяха приети декларации за 1260 нови финансови кредити между местни и чуждестранни лица. Тримесечно се води отчетност (обработка на форми и кореспонденция) за 3384 броя финансови кредити и се обработва информация за другите задължения на около 2900 фирми от реалния сектор.

През 2003 г. продължи работата по усъвършенстване методологията на платежния баланс в съответствие с международните стандарти и с оглед присъединяването на България към Европейския съюз. Бе разработен средносрочен план за развитие на статистиката на платежния баланс в България в съответствие със структурата, изисквана от Евростат по отношение на страните – членки на Европейския съюз.

XI. Изследователска дейност

Изследователската дейност в БНБ обхваща широк кръг от проблеми на икономическото развитие на страната, включва и специализирани научни изследвания във важни области на икономиката, като развитието на реалния сектор, банковия сектор, финансовите пазари, пазара на труда.⁵²

Анализът на тенденциите в международната и вътрешната конюнктура подпомага разработването в БНБ на макроикономически прогнози за развитието на българската икономика. Приоритет в изследователската дейност на БНБ е разработването на модели за прогнозиране на макроикономическо ниво и в областта на паричните агрегати и кредитната активност. През 2003 г. бяха завършени две изследвания, свързани с развитието на прогностичната дейност на БНБ в областта на моделирането на инфлацията и разработване на водещ индикатор за икономическата активност в промишлеността.

През пролетта и есента на 2003 г. представители на БНБ участваха в представянето на прогнозата на Европейската комисия за развитието на световната икономика, като изложиха основните допускания и резултати от прогнозата на централната банка за развитието на българската икономика за периода 2003–2006 г.

По покана на правителството БНБ участва в дискусии по макроикономическата рамка на страната, както и по специфични въпроси на икономическата политика. Заедно с правителството бе разработена Предприсъединителната икономическа програма на страната, която се представя пред Европейската комисия. Предприсъединителната икономическа програма е предшественик на програмите за сближаване (за страните – членки на ЕС, които не са приели единната валута), а в бъдеще и на програмите за стабилност (за страните – членки на ЕС, приели единната валута). Това е документ, който се изготвя изцяло от българската страна и чрез който Европейската комисия отчита прогреса на страната в провеждането на икономическата политика, както и на икономическото ѝ развитие изобщо.

През юни 2003 г. БНБ организира конференция с международно участие на страните от региона на тема „Ефективност на паричната политика в условията на парична субституция“. Специални гости на семинара бяха проф. Фабрицио Коричели (Университет Сиена, Централноевропейски университет и CEPR) и проф. Франц Зайц (Университет за приложни науки Amberg-Weiden), които представиха основните доклади на конференцията: „Ефективност на паричната политика и валутна субституция“ и „Търсене на пари в обращение: теоретичен модел и емпирични резултати за страните от еврозоната“.

В конференцията взеха участие още представители на Европейската централна банка и централните банки на Албания, Босна и Херцеговина, Гърция, Румъния, Сърбия и Турция. Изнесените доклади разглеждаха въпросите за степента на валутна субституция в някои страни от региона, факторите за валутната субституция, както и нейното отражение върху ефективността на провежданата парична политика.

С цел разширяване проблематиката на изследователската дейност на БНБ и задълбочаване на анализите беше открита програма за гост изследователи.⁵³

⁵² Дискуссионните материали се публикуват на интернет страницата на БНБ.

⁵³ Програмата за гост изследователи за първата половина на 2004 г. е представена на интернет страницата на БНБ в меню „Изследвания“.

XII. Информационна инфраструктура

Развитието на информационните системи на БНБ през 2003 г. се извършваше в съответствие с приетата от УС стратегия за развитие на информационните и комуникационните технологии в БНБ през периода 2003–2008 г.

Основният и най-важен проект в областта на информационните системи през 2003 г. беше свързан с реформата на националната платежна система – внедряването на Системата за брутен сетълмент в реално време RINGS. Това наложи разработването на нови допълнителни функции в някои от главните информационни системи в БНБ – счетоводна система „СОФИ – БНБ“, системата „Отчитане, контрол и управление на движението на наличните пари“, системата за регистриране и обслужване на търговията с ДЦК. Беше разработена и внедрена автоматизирана система за сетълмент на ДЦК. Определени бяха нови технологии за работа на системите в БНБ, свързани с RINGS, и нови правила за взаимоотношения между потребителите. Функционирането на националната платежна система се осигурява от сложен синхронно функциониращ комплекс, включващ вътрешните системи на БНБ (включително RINGS) и системите на нетните оператори (БИСЕРА, БОРИКА, Централен депозитар АД). Периодът след стартирането на новата национална платежна система напълно потвърди очакванията на финансовата общност в страната по отношение на функционалността и надеждността на платежните операции.

Съвместно с Министерството на финансите през 2003 г. беше осъществено включване на първостепенните разпоредители с бюджетни кредити в системата СЕБРА, както и в поддържането и използването на Единната сметка на държавния бюджет.

През 2003 г. стартира проект за нова автоматизирана информационна система на паричната статистика на БНБ, отговарящ на изискванията на ЕЦБ и другите международни финансови институции. Продължи развитието и разширението на функционалността на информационната система „Ковчежничество“. Извършен беше преход към новата платформа SWIFTNet FIN на международната система за разплащания S.W.I.F.T., както и към новата версия ReutersXtra и Dealing3000 на информационната система Ройтерс. Продължи усъвършенстването на телекомуникационните връзки между БНБ и търговските банки чрез по-нататъшното развитие на т. нар. „виртуална частна мрежа“, използването на която осигурява обмен на информация предимно по електронен път.

През 2003 г. продължи процесът на обновяване и развитие на технологичната архитектура в БНБ. Обновени бяха около 30% от компютърните работни места, инсталирани бяха значителен брой нови сървъри, средства за телекомуникация, базови и специализирани програмни продукти.

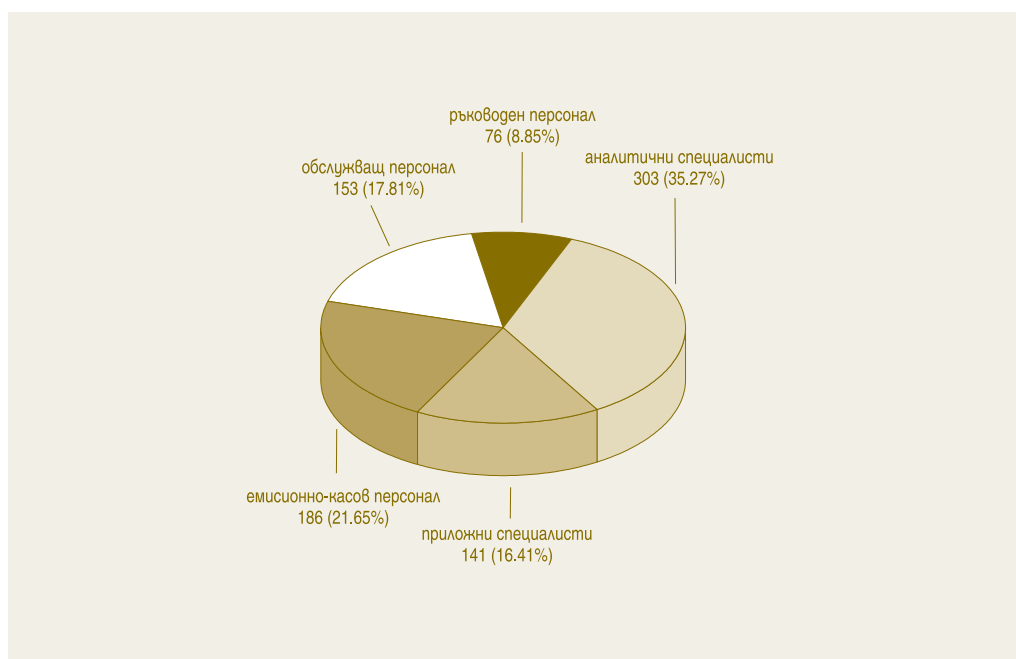
XIII. Управление на човешките ресурси

Управлението на човешките ресурси в БНБ през 2003 г. се осъществява в следните основни направления: усъвършенстване на организационно-управленската структура на банката за ефективно изпълнение на основите ѝ функции, определени в ЗБНБ; подбор на персонала, ориентиран към подобряване на квалификационната, професионалната и възрастовата структура; организация на заплащане, адекватно на съвременните изисквания за качество на положения труд, изпълнение на функциите и резултатите на осъществяваната дейност; политика на непрекъсната квалификация на персонала, изразяваща се в повишаване на професионалните знания, умения, участие в различни курсове, семинари в страната и в чужбина.

Постепенното въвеждане на европейските стандарти в управлението на човешките ресурси по пътя на оптимизиране на процедурите и други регулатори в управлението на персонала през 2003 г. се осъществяваше и чрез съдействието на представители на холандската и френската национална банка по силата на договора за сътрудничество.

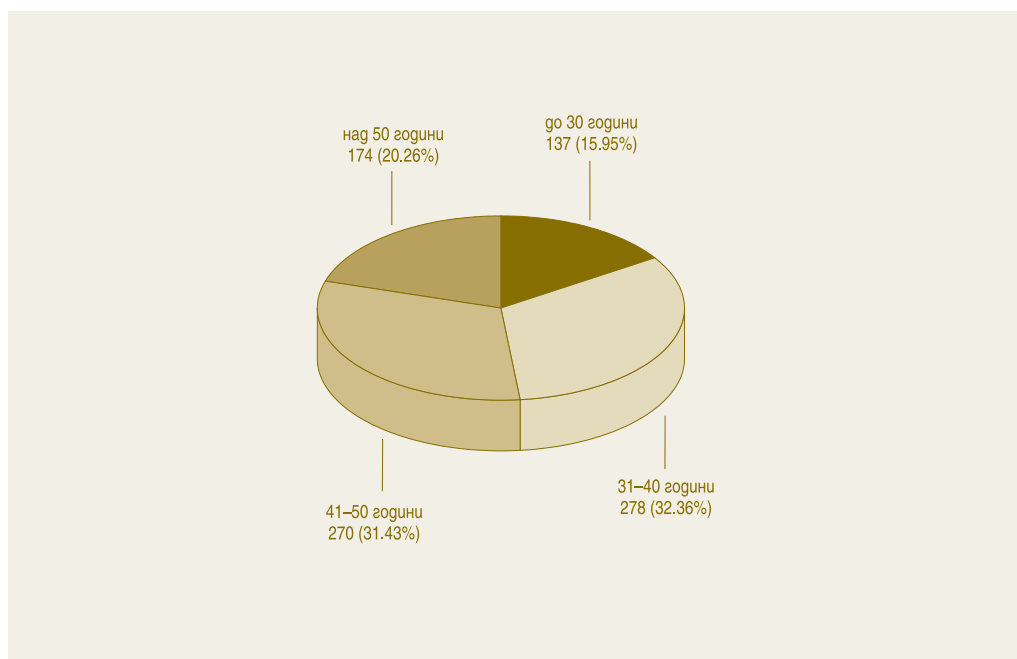
През 2003 г. банката е работила със средносписъчен брой на персонала в рамките на 859 (при щат 1036). През годината са постъпили 64 служители, а напусналите са 85. Заетият персонал към 31 декември 2003 г. е 920 души.

Структура на персонала по категории (средносписъчен брой)

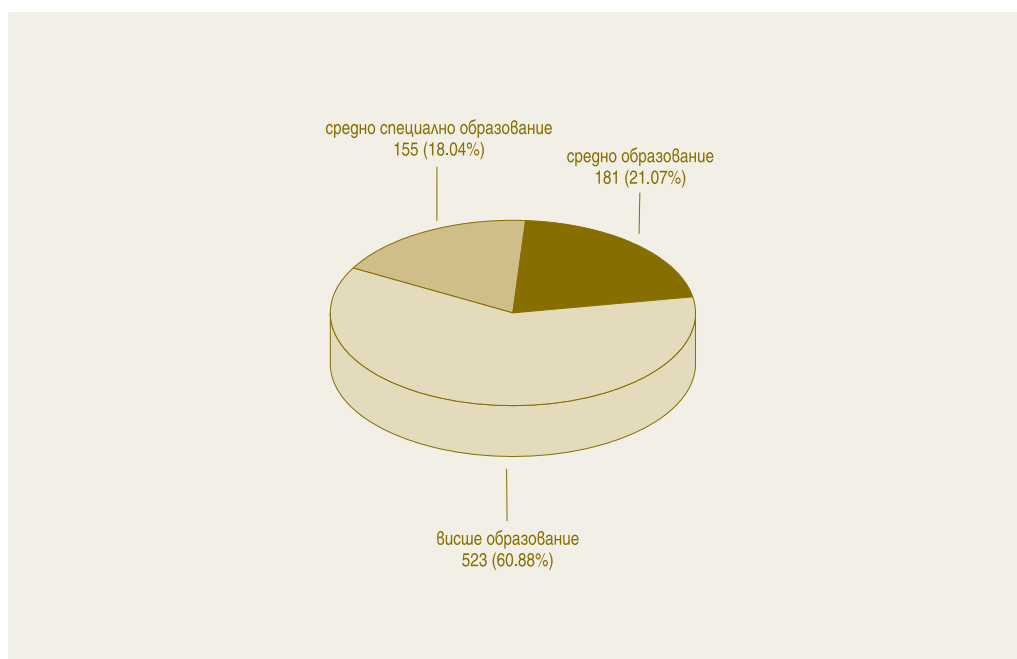
Политиката на подбор на персонала води до подобряване на възрастовата структура, която през 2003 г. е:

Възрастова структура на персонала

Квалификационно-образователната структура на персонала през 2003 г., изразена чрез образователното ниво на служителите, е:

Квалификационно-образователна структура на персонала

Приоритет в политиката на управление на човешките ресурси е непрекъснатото поддържане и повишаване на квалификацията, като през 2003 г. обучението на служителите е в областите: макроикономика, парична политика, управление на активите и риска, банков надзор, парична и банкова статистика, счетоводство, банково и финансово право, управление на човешките ресурси, вътрешен одит. Бяха отделени значителни средства за повишаване и поддържане на чуждоезиковата подготовка на служителите. През годината 275 служители са повишили квалификацията си, от които 185 чрез обучение в страната, а 90 – в чужбина.

XIV. Вътрешен одит и контрол

Вътрешният контрол върху финансовата дейност на Българската народна банка се осъществява от главен ревизор, избран от Управителния съвет на банката след одобрение на председателя на Сметната палата.

Главният ревизор и вътрешният одит на Българската народна банка в съответствие с отговорностите и правомощията си оценяват ефективността и ефикасното функциониране на системите за контрол и управление на риска и доколко те осигуряват:

- подходящо идентифициране и управление на рисковете;
- точност, надеждност и навременност на всяка значима финансова, управленска и оперативна информация;
- съответствие с политиката, принципите, стандартите, процедурите, приложимата нормативна уредба и добра практиката;
- икономично придобиване на ресурсите, ефективно им оползотворяване и подходяща защита;
- изпълнение на програмите, плановете и целите;
- високо качество и непрекъснато усъвършенстване на процесите на контрол в банката.

През 2003 г. главният ревизор извършваше своята дейност с екип от 7 вътрешни одитори, анализатор и координатор. Дейността се осъществяваше в съответствие с петгодишна стратегия за одит, като през годината стратегията беше актуализирана в зависимост от настъпилите изменения в състоянието на контролните системи и контролната среда. Годишните проверки се планираха и извършваха съобразно оценката на риска на одитираните обекти. Главният ревизор докладваше пряко на Управителния съвет резултатите от извършените проверки и управлението на значимите рискове.

През 2003 г. бяха извършени 14 планирани одита, 1 извънреден и 22 допълнителни проверки по различни теми и проекти. В резултат от извършените одити и проверки се установи, че контролните системи функционират адекватно и констатираните слабости не оказват съществено влияние върху цялостната дейност. При извършените одити и проверки бяха направени 70 констатации и 65 препоръки към одитираните структурни звена. Изпълнените и намиращите се в процес на изпълнение препоръки са над 87%.

Основните препоръки бяха насочени към създаването на ясни процедури за функциониране на вътрешноконтролните системи, както и за изработване и актуализиране на вътрешните правила за работа. В резултат на изпълнените препоръки и в процеса на съвместната дейност със структурните звена на банката бяха изработени и въведени редица вътрешни нормативни правила и процедури, подобряващи вътрешния контрол. Целта бе да се ограничат рисковете и да се създаде увереност у ръководството на банката, че дейността се извършва в съответствие с нормативните изисквания и утвърдените политика и процедури.

През 2003 г. главният ревизор и вътрешните одитори съвместно с експерти от френската и холандската централна банка работиха по проекта за хармонизиране и прилагане на най-добрите професионални практики и стандарти за вътрешен одит.

Служителите във Вътрешен одит на БНБ се обучаваха в различни квалификационни програми. През 2003 г. по програмата на Института на вътрешните одитори (IIA) и квалификационната програма на Асоциацията за одит и контрол на информационни системи (ISACA) гдвама вътрешни одитори на банката положиха изпити и получиха сертификати (CIA, CISA).

XV. Изпълнение на бюджета на БНБ

Разходи за издръжка на БНБ

Бюджетът на БНБ е приет от Управителния съвет на банката на заседание от 4 декември 2002 г. и утвърден от XXXIX народно събрание на 15 декември 2002 г.

По раздел I „Разходи за издръжка на БНБ“ за 2003 г. са утвърдени 47 901 хил. лв. През годината са усвоени 43 589 хил. лв., или 91%. От предвидените средства през годината бяха реализирани икономии от разходите за външни услуги, други административни разходи и разходи за паричното обращение.

Средствата за издръжка на паричното обращение в бюджета са в размер на 13 346 хил. лв., от които са усвоени 12 539 хил. лв., или 94% от годишния разчет. Съществени тук са разходите за отпечатване на банкноти в размер на 5827 хил. лв. За отсичане на монети са направени 5818 хил. лв. разходи, в т. ч. възпоменателни монети „60 години от спасяването на българските евреи“, „Мое детство“, „Богородица“ и продължи отсичането на серията от 10 златни монети на тема „Летни олимпийски игри в Атина, 2004 г.“. Извършените разходи за отпечатване на банкноти и отсичане на монети способстваха за нормалното обслужване на паричното обращение. Средствата за консумативи, обслужващи паричното обращение, са за 187 хил. лв., или 82.4% от годишния разчет. Направени са разходи за наем за помещенията, заети от служителите на дирекция „Касова“, в сградата на „Печатницата на БНБ“ ЕАД в размер на 600 хил. лв.

Разчетените в бюджета средства за разходи за материали, услуги и амортизации са 18 295 хил. лв., от които са усвоени 15 495 хил. лв., или 84.7 %.

През последните години БНБ провежда последователна политика на ограничаване на административните разходи за издръжката си, което е валидно и за 2003 г. относно средствата за канцеларски материали, пощенски, телефонни и телексни услуги, горива и резервни части за автомобили. За ползваните от банката услуги на Bloomberg, Reuters, SWIFT, интернет, както и за други подобни системи са усвоени 978 хил. лв., или 94.7% от годишния разчет. От разчетените 861 хил. лв. за такси, свързани с програмни продукти са усвоени 447 хил. лв., или 51.9%.

От предвидените 7055 хил. лв. разходи за амортизации са усвоени 6865 хил. лв., или 97.3%.

Разходите за заплати, социално и здравно осигуряване на служителите са в размер на 12 984 хил. лв. и представляват 29.8% от общите разходи за издръжка на банката. Средствата за заплати са разчетени на базата на утвърдените щатни бройки.

Разчетените средства за социална дейност са 1993 хил. лв., като са усвоени 92.5% от годишния разчет.

В другите административни разходи на банката са включени направените разходи за командировки в страната във връзка с дейността на регионалните касови служби на БНБ, инвеститорски контрол на обектите, в които се извършва ремонт, както и разходите за командировки в чужбина и обучение на персонала на банката. Тези разходи са в размер на 727 хил. лв., или 68.6% от годишния разчет.

Инвестиционна програма

Предвидените средства по раздел II „Инвестиционна програма“ са 15 656 хил. лв., като от тях са усвоени 9234 хил. лв., или 59%.

Направените разходи за реконструкция и модернизация са 2950 хил. лв. и са свързани със строителството и доставките за почивната база в Смолян, за разширението на почивната база в курорта Боровец, за изграждането на климатични системи в БНБ и за проектирането на транспортния подход в сградата на банката.

Изразходвани са 327 хил. лв. за придобиване на технически средства за безопасност, или 35.2 % от разчетените средства – рентгенови скенери за проверка на багаж, метални детекторни рамки за проверка на клиентите, разширяване и обновяване на съществуващите технически средства на пожароизвестителната система в сградата.

Използвани са 4477 хил. лв. за електронизация на банката, което представлява 48.4% от разчетените средства. През 2003 г. са извършени разходи за заплащане на завършващия етап от СБСРВ в размер на 1817 хил. лв. Направени са 1294 хил. лв. разходи за програмни продукти, разработки и лицензи. През годината продължи подмяната на компютри, сървъри, принтери, за която са изразходвани 1366 хил. лв.

От разчетените средства за офис мебели и канцеларско оборудване са усвоени 284 хил.лв. за обзавеждане на централната сграда, копирни машини, подопочистващи машини и др.

В изпълнение на решение на УС на БНБ е направена парична вноска за увеличаване участието на БНБ в капитала на „Монетен двор“ ЕООД в размер на 1100 хил. лв.

Изпълнение на бюджета на БНБ за 2003 г.

Показатели	Отчет 2003 г. (хил. лв.)	Бюджет 2003 г. (хил. лв.)	Изпълнение (%)
Раздел I. Разходи за издръжка на Българската народна банка	43 589	47 901	91.0
Разходи, свързани с издръжката на паричното обращение	12 539	13 346	94.0
Разходи за материали, услуги и амортизация	15 495	18 295	84.7
Разходи за заплати, социално осигуряване и надбавки	12 984	13 208	98.3
Разходи за социална дейност	1 844	1 993	92.5
Други административни разходи	727	1 059	68.6
Раздел II. Инвестиционна програма	9 234	15 656	59.0
Разходи за ново строителство, реконструкция и модернизация	2 950	3 790	77.8
Разходи за машини, обслужващи паричното обращение	0	60	0
Разходи за придобиване на технически средства за безопасността на БНБ	327	929	35.2
Разходи за специализирани автомобили и други транспортни средства	96	100	96.0
Разходи за електронизация на БНБ	4 477	9 244	48.4
Офис мебели и канцеларско оборудване	284	383	74.2
Увеличение капитала на „Монетен двор“	1 100	1 150	95.7

XVI. Консолидиран финансов отчет на БНБ към 31 декември 2003 г.

Доклад на независимите одитори до УС на БНБ _____	70
Изложение за отговорностите на УС на БНБ _____	71
Консолидиран отчет за приходите и разходите _____	72
Консолидиран баланс на БНБ към 31 декември 2003 г. _____	73
Консолидиран отчет за паричния поток към 31 декември 2003 г. ____	74
Консолидиран отчет за изменение на капитала _____	75
Приложения към консолидирания финансов отчет _____	76

**ДОКЛАД
НА НЕЗАВИСИМИТЕ ОДИТОРИ
ДО УПРАВИТЕЛНИЯ СЪВЕТ НА
БЪЛГАРСКА НАРОДНА БАНКА**

Ние извършихме одит на приложения консолидиран счетоводен баланс на Българска народна банка и дъщерните ѝ дружества към 31 декември 2003 година, и на свързаните с него консолидирани отчет за приходи и разходи, отчет за паричните потоци и отчет за промените в собствения капитал за годината, завършваща тогава. Отговорността за изготвянето на тези консолидирани финансови отчети се носи от ръководството. Нашата отговорност се свежда до изразяване на одиторско мнение, основаващо се на извършения от нас одит.

Нашият одит бе проведен в съответствие с изискванията на Международните одиторски стандарти. Тези стандарти изискват одитът да бъде планиран и проведен така, че ние да се убедим с разумна степен на сигурност доколко финансовите отчети не съдържат съществени неточности. Одитът включва проверка, на базата на извадкови тестове, на доказателствата относно сумите и оповестяванията, представени във финансовите отчети. Одитът също така включва оценка на прилаганите счетоводни принципи и съществените приблизителни оценки, направени от ръководството, както и на цялостното представяне на финансовите отчети. Считаме, че извършеният от нас одит дава достатъчно разумна база за изразяване на одиторско мнение.

По наше мнение, консолидираните финансови отчети дават вярна и честна представа за финансовото състояние на Българска народна банка и дъщерните ѝ дружества към 31 декември 2003, както и за резултатите от дейността, паричните потоци и промените в собствения капитал за годината приключваща на тази дата, в съответствие с Международните стандарти за финансова отчетност.

KPMG Audit Plc

KPMG

Дипломирани експерт счетоводители

Лондон

28 април 2004 г.

KPMG Bulgaria

KPMG България ООД

Дипломирани експерт счетоводители

София

28 април 2004 г.

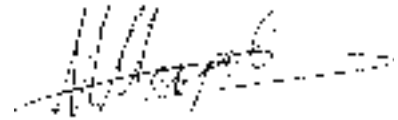

Изложение за отговорностите на Управителния съвет на Българската народна банка

Законът за Българската народна банка изисква Управителният съвет на Българската народна банка да изготвя финансови отчети, представящи финансовото състояние на Българската народна банка и печалбите и загубите за периода.

Финансовите отчети, изготвени от Българската народна банка, се основават на счетоводните принципи, одобрени от Управителния съвет, които са в съответствие с Международните стандарти за финансова отчетност.

Управителният съвет на Българската народна банка носи отговорност за воденето на точни регистри, които да отразяват достоверно и по всяко време финансовото състояние на Българската народна банка. Той носи обща отговорност за предприемането на мерки за опазване активите на Българската народна банка, за предотвратяването или разкриването на злоупотреби или други нередности.

Иван Искров
Управител на БНБ

Консолидиран отчет за приходите и разходите

(хил. лв.)

	Приложения	31.XII.2003 г.	31.XII.2002 г.
Приходи от лихви и аналогични приходи	6	300 855	267 478
Разходи за лихви и аналогични разходи	6	(62 284)	(70 815)
Нетни приходи от лихви		238 571	196 663
Приходи от такси и комисиони		3 599	2 480
Разходи за такси и комисиони		(2 838)	(2 758)
Нетни приходи от такси и комисиони		761	(278)
Други финансови приходи/(разходи)	7	(13 645)	199 982
Други приходи от дейността	8	20 366	23 563
Общо приходи от дейността		246 053	419 930
Административни разходи	9	(56 200)	(65 945)
Нетни приходи от дейността		189 853	353 985
Разпределение в/от специален резерв		69 424	(173 914)
Нетни приходи след разпределение към специален резерв		259 277	180 071
Отнасяне и разпределение в/от резерви			
Предвидена вноска към тържавния бюджет		(170 867)	(132 562)
Разпределение към други резерви		(88 410)	(47 509)
		259 277	180 071

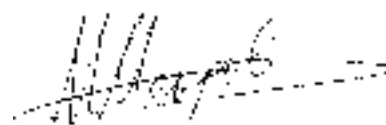
Отчетът за приходите и разходите следва да се разглежда заедно с приложенията към него, които са неразделна част от консолидирания финансов отчет и са представени на страници 76–91.

Консолидиран баланс на Българската народна банка към 31 декември 2003 г.

(хил. лв.)

	Приложения	31.XII.2003 г.	31.XII.2002 г.
АКТИВИ			
Парични средства и предоставени депозити в чуждестранна валута	10	1 441 176	1 319 215
Злато, инструменти в злато и други благородни метали	11	832 677	828 797
Инвестиции в ценни книжа	12	8 235 917	6 877 502
Капиталови инвестиции и квота в МВФ	14	1 498 003	1 642 948
Вземания от правителството на Република България	13	1 838 945	1 937 943
Дълготрайни материални и нематериални активи	15	176 786	176 035
Други активи	16	34 759	31 454
Общо активи		14 058 263	12 813 894
ПАСИВИ			
Банкноти и монети в обращение	21	4 264 222	3 627 928
Задължения към банки и други финансови институции	17	1 002 134	814 091
Задължения към държавни институции и други задължения	18	3 861 049	3 200 163
Задължения към МВФ по квотата за участие	19	1 398 002	1 556 968
Кредити от общите фондове на МВФ	20	1 838 945	1 977 930
Начисления и други пасиви	22	9 070	8 401
Общо пасиви		12 373 422	11 185 481
КАПИТАЛ И РЕЗЕРВИ			
Капитал	23	20 000	20 000
Резерви	23	1 664 841	1 608 413
Общо капитал и резерви		1 684 841	1 628 413
Общо пасиви, капитал и резерви		14 058 263	12 813 894

Управителният съвет прие консолидирания финансов отчет, представен на страници 69–91, на 26 април 2004 г.

Иван Искров
Управител на БНБ

Консолидиран отчет за паричния поток към 31 декември 2003 г.

(хил. лв.)

Приложения	31.XII.2003 г.	31.XII.2002 г.
Нетен паричен поток от основна дейност		
Нетен приход от основна дейност	189 853	353 985
Коригиран с:		
Приходи от дивиденди	(4 038)	(4 046)
Амортизации 9, 15	12 588	10 871
(Печалба) от продажбата на дълготрайни материални и нематериални активи	(864)	-
Дарения на дълготрайни активи	-	5 874
(Печалба) от преоценка на капиталови инвестиции	(22 189)	-
Печалби от пазарна преоценка на оборотния капитал	(57 044)	(297 471)
Нетен паричен поток от основна дейност преди промени в краткосрочни активи и пасиви	118 306	69 213
Промени в краткосрочни активи		
Намаление на злато и благородни метали	6 495	85 591
(Увеличение) на ценни книжа	(1 451 806)	(1 173 724)
(Увеличение)/намаление на вземания от правителството	(98 785)	202 702
Намаление на други активи	(378)	(780)
Промени в краткосрочни пасиви		
Увеличение на задължения към банки и други финансови институции	221 176	64 306
Увеличение на депозити и разплащателни сметки на правителството и други държавни институции	771 859	513 881
Увеличение/(намаление) на задълженията към МВФ	63 060	(302 706)
Увеличение на банкноти и монети в обращение	636 294	365 047
Увеличение на начисления и други пасиви	523	1 687
Нетни парични потоци от оперативна дейност	266 744	(174 783)
Парични потоци от инвестиционна дейност		
Придобиване/продажба на дълготрайни материални и нематериални активи	(13 339)	(7 051)
Постъпления от дивиденди	4 038	4 046
Нетни парични потоци от инвестиционна дейност	(9 301)	(3 005)
Парични потоци от финансова дейност		
Плащания към правителството	(132 562)	(172 798)
Нетни парични потоци от финансова дейност	(132 562)	(172 798)
Нетно (намаление)/увеличение на пари и парични средства	124 881	(350 586)
Пари и парични средства в началото на периода	1 329 160	1 679 746
Пари и парични средства в края на периода 10, 16	1 454 041	1 329 160

Приложенията, представени на страници 76–91, са неразделна част от консолидирания финансов отчет.

Консолидиран отчет за изменение на капитала

(хил. лв.)

	Резерв от преценка на:			Други	
	Капитал	немонетарни активи	монетарни активи	възпоменателни монети	резерви
	20 000	16 130	771 732	18 179	547 604
Салдо към 1 януари 2002 г.					1 373 645
Преценка на активи	-	74 009	-	-	74 009
Прехвърляне на нереализирана печалба от преценка на злато	-	-	32 042	-	32 042
Прехвърляне на нетна загуба от разлики във валутни курсове	-	-	(11 197)	-	(11 197)
Прехвърляне на нетна печалба от преценка на ценни книжа	-	-	163 685	-	163 685
Други прехвърляния	-	(888)	-	(269)	7 036
Дарения на съглотрайни активи	-	(4 483)	-	-	(5 874)
Преценка на възпоменателни монети	-	-	-	(6 566)	-
Плащане на вноски в държавния бюджет на Република България от предходната година	-	-	-	-	(172 798)
Плащане на вноски в държавния бюджет на Република България от текущата година	-	-	-	-	132 562
Печалба за годината след вноски в държавния бюджет на Република България	-	-	-	-	47 509
Салдо към 31 декември 2002 г.	20 000	84 768	956 262	11 344	556 039
Преценка на капиталови инвестиции	-	22 189	-	-	22 189
Прехвърляне на нереализирана печалба от преценка на злато	-	-	10 375	-	10 375
Прехвърляне на нетна загуба от разлики във валутни курсове	-	-	(9 581)	-	(9 581)
Прехвърляне на нетна загуба от преценка на ценни книжа	-	-	(93 391)	-	(93 391)
Други прехвърляния	-	(658)	-	(206)	985
Плащане на вноски в държавния бюджет на Република България от предходната година	-	-	-	-	(132 562)
Плащане на вноски в държавния бюджет на Република България от текущата година	-	-	-	-	170 867
Печалба за годината след вноски в държавния бюджет на Република България	-	-	-	-	65 410
Други специални резерви	-	-	-	-	23 000
Салдо към 31 декември 2003 г.	20 000	106 299	863 665	11 138	683 739
	20 000	106 299	863 665	11 138	683 739

Приложенията, представени на страници 76–91, са неразделна част от консолидирания финансов отчет.

Приложения към консолидирания финансов отчет

1. Организация и дейност

Българската народна банка (банката) е 100% собственост на българската държава. Банката е централна банка на Република България. Дейността ѝ се регулира от Закона за Българската народна банка, в сила от 10 юни 1997 г.

По силата на този закон основните дейности на банката могат да се обобщят, както следва:

- поддържане стабилността на националната валута;
- изключително право за емитиране на банкноти и монети; и
- регулиране и надзор на дейността на търговските банки.

В съответствие с този закон дейностите на банката могат да се обобщят, както следва:

- банката не може да предоставя кредити на държавата или на държавни институции освен кредити за сметка на покупки на специални права на тираж от Международния валутен фонд съгласно определени от закона условия;
- банката не може да предоставя кредити на банки освен при възникване на ликвиден риск, засягащ стабилността на банковата система;
- банката не може да търгува български държавни ценни книжа;
- банката не може да емитира български левове над размера на левовия еквивалент на brutните международни валутни резерви;
- Банката изготвя своите отчети съгласно Международните стандарти за финансова отчетност;
- при договорени с министъра на финансите условия банката действа като агент по държавни дългове или по дългове, гарантирани от държавата;
- банката е официален депозитар на държавни ценни книжа.

2. Приложими стандарти

Финансовите отчети са изготвени в съответствие с Международните стандарти за финансова отчетност, приети от Комитета по Международни счетоводни стандарти, и тълкуванията на Постоянния комитет за разяснения към него.

3. База за изготвяне

Финансовите отчети са представени в хиляди български левове (хил. лв.). Те са изготвени на база на справедливата стойност на финансовите активи и пасиви, държани за търгуване, на разположение за продажба и деривативи с изключение на тези, за които няма надеждно определена справедлива стойност. Другите финансови и нефинансови активи и пасиви са представени по амортизирана или историческа стойност.

Банката последователно прилага счетоводната си политика от предходната година.

4. База за консолидиране

Дъщерни предприятия

Дъщерни предприятия са тези, които се контролират от банката. Контрол съществува, когато банката притежава пряка или непряка възможност да управлява финансовата и оперативната политика на едно дружество, като по този начин получава печалби от дейността му. Финансовите отчети на дъщерните дружества се включват в консолидираните финансови отчети от датата на възникване на контрола върху предприятието до датата на прекратяването му. Всички вземания и задължения, приходи и разходи, както и вътрешногруповите печалби в резултат от извършени операции между дружества от групата се елиминират освен в случаите, в които те са несъществени.

5. Основни елементи на счетоводната политика

а) Признаване на приходи

Приходите от и разходите за лихви се признават съгласно принципа на начисляването на база ефективна доходност на актива или съответната променлива доходност. Приходите от и разходите за лихви включват амортизация на скonto и премии, както и на разлики между първоначалната балансова стойност и стойността на падеж на база ефективен лихвен процент.

Приходите от и разходите за такси и комисиони от финансови услуги на банката се признават в отчета за приходи и разходи в момента на възникването им.

Другите финансови приходи/разходи включват приходи и разходи от продажби и промени в справедливата стойност на финансови активи и пасиви, държани за търгуване, и на активи на разположение за продажба.

б) Финансови инструменти

1) Класификация

За целите на последващата оценка на финансовите инструменти банката ги класифицира в четири категории:

Инструменти за търгуване са тези, които банката държи основно с цел краткосрочна печалба. Те включват инвестиции, които не са предназначени за определена цел, и ефективни хеджиращи инструменти и задължения по краткосрочни продажби на финансови инструменти. Нетни вземания по деривативи за търгуване (положителни промени в справедливата стойност), както и закупените опции, ако има такива, се отчитат като активи за търгуване. Всички нетни задължения по деривативи за търгуване (отрицателни промени в справедливата стойност), както и издадени опции, ако има такива, се отчитат като пасиви за търгуване.

Кредити и вземания, възникнали при банката, са тези инструменти, издадени от банката посредством осигуряване на пари в качеството ѝ на кредитор, различни от активи, държани с цел краткосрочна печалба.

Финансови активи, държани до падеж, са активи с фиксирана или установима доходност и фиксиран падеж, които банката има намерението и възможността да държи до падеж.

Финансови активи на разположение за продажба са всички активи, които не могат да бъдат класифицирани като инструменти за търгуване, издадени финансови активи или финансови активи на падеж.

2) Първоначално отчитане

Банката признава финансовите активи за търгуване, финансовите активи, държани до падеж, и финансовите активи на разположение за продажба на датата на уреждане. Всички промени в справедливата стойност на активите се отчитат от банката от датата на поемане ангажимента за покупка на актива.

Банката в качеството си на институция, управляваща валутните резерви на България, има основна цел поддържането на висока степен на ликвидност на активите и съответното им качество. В рамките на тези ограничаващи фактори с решаващо значение се използват възможностите за получаване на максимална възвръщаемост и по тази причина целият портфейл се класифицира като финансови активи на разположение за продажба по смисъла на Международните стандарти за финансова отчетност.

3) Последващо отчитане

Първоначално финансовите инструменти се отчитат по себестойност, която включва разходите по осъществяване на сделката.

След първоначалното им признаване всички финансови инструменти за търгуване и финансови активи на разположение за продажба се оценяват по справедлива стойност с изключение на тези, за които няма котировки на пазарна цена на активен пазар и чиято справедлива стойност не може да бъде надеждно определена, се отчитат по себестойност, включваща разходите по осъществяване на сделката минус загуби от обезценка, ако има такива.

Всички финансови пасиви освен финансовите пасиви за търгуване, кредити и вземания, възникнали при банката, и финансовите активи, държани до падеж, се оценяват по амортизирана стойност минус загубите от обезценка. Амортизираната стойност се изчислява на база метода ефективен лихвен процент. Всички премии или скonto, включително първоначалните разходи по осъществяване на сделката, се включват в балансовата стойност на съответния инструмент и се амортизират на база ефективния лихвен процент на инструмента.

4) Принципи за оценка по справедлива стойност

Справедливата стойност на финансовите инструменти се определя на база котировките на пазарни цени към датата на баланса, без да се включват разходите по осъществяване на сделката. В случай че такива котировки на пазарни цени не съществуват, справедливата стойност на финансовите инструменти се определя на база математически методи или посредством техники на дисконтиране на паричните потоци.

В случаите на използване на дисконтирани парични потоци прогнозните бъдещи парични потоци се определят на база най-точната преценка на ръководството, а като дисконтов фактор се прилага пазарният процент към датата на баланса, приложим за инвестиция със сходни условия и характеристики. При използване на математически методи за определяне на цената данните са базирани на пазарни измерители, актуални към датата на баланса.

Справедливата стойност на деривативите, които не са търгуеми на пазара, се определя като сума, която банката би получила или платила за прекратяване на договора към датата на баланса предвид съществуващите пазарни условия и платежоспособност на нейните контрагенти.

5) Печалби и загуби при последваща оценка

Всички печалби и загуби, възникнали в резултат от промени в справедливата стойност на финансови инструменти за търгуване и финансови инструменти на разположение за продажба, се признават в отчета за приходи и разходи и се прехвърлят в специални резерви съгласно изискванията на Закона за Българската народна банка.

6) Отписване

Финансов актив се отписва на датата на вальора, след като банката загуби контрол върху договорните права, включващи актива. Това може да стане при погасяване, изтичане или прехвърляне на договорните условия.

Финансов пасив се отписва при погасяване на договорните условия.

Финансови активи на разположение за продажба и финансови активи, държани за търгуване, се отписват при тяхната продажба, като вземанията във връзка с продажбата се признават в момента на поемане на ангажимент от страна на банката за продажба на активите. Печалбите или загубите при отписването се определят индивидуално за всеки актив.

7) Обезценка на активи

Към датата на изготвяне на всеки баланс се извършва преглед на финансовите активи за наличие на признаци за обезценка. В случай че такива признаци са налице, се определя възстановимата стойност на актива.

в) Злато и други благородни метали

Златото и другите благородни метали се оценяват по пазарната им стойност, определена на базата на официалния курс от 15.00 часа при затваряне на Лондонската борса за ценни метали към датата на изготвяне на баланса.

г) Инвестиции в други предприятия

За целите на оценката при последващо отчитане на инвестициите в предприятия те са класифицирани като финансови активи на разположение за продажба и са отчетени по справедлива стойност.

Подробна информация относно притежаваните от банката инвестиции е представена в Приложение 14.

г) Дълготрайни материални и нематериални активи

Дълготрайните материални и нематериални активи са представени в счетоводния баланс по цена на придобиване, съответно преоценена стойност, намалена с начислената амортизация и загуби от обезценка.

1) Последващи разходи

Разходите, свързани с подновяване на компоненти на дълготрайните материални активи, отчетени отделно, се капитализират. Всички останали разходи се капитализират само тогава, когато увеличават бъдещите икономически ползи от дълготрайния материален актив. Всички останали разходи се признават в отчета за приходи и разходи при тяхното възникване.

2) Амортизация

Амортизацията се начислява на база линейния метод по установени норми с цел пренасяне в разход стойността или оценката на дълготрайните материални и нематериални активи за времето на очаквания срок на използване. Земите не се амортизират. Подолу са представени използваните годишни амортизационни норми.

(%)

Сгради	2 – 4
Машины, съоръжения и оборудване	4 – 20
Компютри	15 – 34
Стопански инвентар	15 – 20
Транспортни средства	8 – 20
Нематериални дълготрайни активи	15 – 20

Разходите за придобиване на дълготрайни материални и нематериални активи не се амортизират до момента на тяхното въвеждане в експлоатация.

3) Възстановима стойност на активите

Възстановимата стойност на дълготрайните активи на банката представлява по-високата от нетната продажна стойност или стойността им в употреба. При оценка на стойността в употреба на активите очакваните бъдещи парични потоци се дисконтират до настояща стойност при използване на пределната норма на лихвата по привле-

чения ресурс, която отразява настоящите пазарни очаквания за стойността на парите във времето и специфичния за актива риск. За всеки актив, който не генерира независимо парични потоци, възстановимата стойност се определя за единицата, генерираща парични потоци, към която принадлежи активът.

4) Реинтегриране на обезценката

Загубите от обезценка на дълготрайни материални активи се реинтегрират в случай на промяна на прогнозите, използвани за определяне на възстановимата стойност. Загубите от обезценка се реинтегрират само до размера на балансовата стойност на актива преди признаване на загуби от обезценка.

е) Чуждестранна валута

Приходите и разходите в чуждестранна валута се преизчисляват в левова равностойност по официалния валутен курс в деня на сделката. Монетарните активи и пасиви, деноминирани в чуждестранна валута, се конвертират в левове по обменния курс на банката, действащ на последната дата от отчетния период. Печалбите и загубите се признават в отчета за приходи и разходи, след което се прехвърлят във или от специален резерв съгласно изискванията на Закона за Българската народна банка – вж. приложение 5и. Немонетарните активи и пасиви във валута са оценени по курса на датата на придобиване или по последна преоценка по справедлива стойност.

Неприключените форуърдни договори в чуждестранна валута са оценени по пазарна стойност.

Валутните курсове на основните чуждестранни валути към 31 декември 2003 г. и 31 декември 2002 г. са, както следва:

Валута	31.XII.2003 г.	31.XII.2002 г.
Щатски долар (USD)	1 : BGN 1.54856	1 : BGN 1.88496
Евро (EUR)	1 : BGN 1.95583	1 : BGN 1.95583
Специални права на тираж (SDR)	1 : BGN 2.30111	1 : BGN 2.56265
Злато (XAU)	1 тройунция : BGN 647.145	1 тройунция : BGN 639.048

ж) Данъчно облагане

Банката не подлежи на облагане с данък върху печалбата във връзка с основната си дейност. Данъкът върху печалбата на дъщерните предприятия за периода включва текущ и отсрочен данък. Текущият данък включва сумата на данъка, която следва да се плати върху очакваната облагаема печалба за периода въз основа на ефективната данъчна ставка или действаща такава в деня на изготвяне на баланса. Отсроченият данък се изчислява чрез прилагане на метода на балансовите пасиви върху всички временни разлики между балансовата стойност съгласно финансовите отчети и стойности, изчислени за данъчни цели.

з) Заеми, отпуснати от Международния валутен фонд (МВФ)

Задълженията към МВФ са деноминирани в специални права на тираж (СПТ). Нереализираните печалби или загуби от курсови разлики се отчитат съгласно приложение 5 и.

и) Основен капитал и резерви

Основният капитал представлява неразпределимият капитал на банката.

По смисъла на Закона за Българската народна банка банката трябва да отчислява 25% от годишното превишение на приходите над разходите във фонд „Резервен“. Специални резерви се образуват от: нетните печалби и загуби, възникнали от преоценката на активи и пасиви, деноминирани в чуждестранни валути или злато; и други по решение на Управителния съвет.

След прехвърлянето в резерви превишението на приходите над разходите се внася по сметката на държавния бюджет. Съгласно изискванията на МСС 10 „Събития след датата на баланса“ вноската в държавния бюджет по своята същност представлява дължим дивидент към държавата и се отнася в резервите, докато бъде платена.

к) Парични средства в каса и предоставени депозити в чуждестранна валута

Паричните средства и еквиваленти се състоят от парични средства в каса, разплащателни сметки и депозити с падеж до три месеца.

6. Приходи и разходи от лихви

(хил. лв.)

	31.XII.2003 г.	31.XII.2002 г.
Приходи от лихви		
- от ценни книжа	275 064	228 178
- от депозити	23 579	33 179
- други	2 212	6 121
	<u>300 855</u>	<u>267 478</u>
Разходи за лихви		
- по депозити	61 149	68 285
- други	1 135	2 530
	<u>62 284</u>	<u>70 815</u>

Разходите за лихви, платени по депозити на правителството, са 39 059 хил. лв. за 2003 г. (2002 г. – 43 068 хил. лв.).

Разходите за лихви, платени по депозити на други разпоредители с бюджетни средства, са 16 876 хил. лв. за 2003 г. (2002 г. – 20 502 хил. лв.).

Разходите за лихви, платени по депозити на други организации, са 6349 хил. лв. за 2003 г. (2002 г. – 7245 хил. лв.).

7. Други финансови приходи/(разходи)

(хил. лв.)

	31.XII.2003 г.	31.XII.2002 г.
Нетен приход от операции с ценни книжа	48 713	9 378
Нетен приход от операции с чуждестранна валута	8 050	6 188
Нетен приход от операции с ценни метали	-	(114)
Нетни приходи/загуби от преоценка на ценни книжа	(93 391)	163 685
Нетна загуба от преоценка на активи и пасиви в чуждестранна валута	(9 581)	(11 197)
Нетен приход от преоценка на капиталови инвестиции	22 189	-
Нетен приход от преоценка на злато и благородни метали	10 375	32 042
	<u>(13 645)</u>	<u>199 982</u>

8. Други приходи от дейността

(хил. лв.)

	31.XII.2003 г.	31.XII.2002 г.
Приходи от продажба на дълготрайни активи	181	610
Приходи от продажби от дъщерни предприятия	14 258	15 227
Приходи от продажба на монети	345	1 655
Приходи от дивиденди	4 038	4 046
Други нетни приходи	1 544	2 025
	<u>20 366</u>	<u>23 563</u>

9. Административни разходи

(хил. лв.)

	31.XII.2003 г.	31.XII.2002 г.
Разходи за персонала	19 342	18 255
Административни разходи	22 919	22 156
Амортизации	12 588	10 871
Други разходи	1 351	2 223
Обезценка на възпоменателни монети	-	6 566
Дарения на дълготрайни активи	-	5 874
	<u>56 200</u>	<u>65 945</u>

Разходите за персонала включват разходите за заплати, социални и здравни осигуровки, начислени в съответствие с разпоредбите на националното законодателство към 31 декември 2003 г. Броят на служителите на банката е 1218 за 2003 г. (2002 г. – 1245), това число персоналят на БНБ е 920 за 2003 г. (2002 г. – 948).

Административните разходи включват административните разходи на БНБ и на дъщерните дружества. Разходите за персонала на БНБ възлизат на 14 828 хил. лв., административните разходи са 8630 хил. лв., а разходите за амортизации – 6865 хил. лв. Разходите на банката за парично обращение са 12 539 хил. лв. към 31 декември 2003 г. (2002 г. – 12 740 хил. лв.).

10. Парични средства и предоставени депозити в чуждестранна валута (хил. лв.)

	31.XII.2003 г.	31.XII.2002 г.
Парични средства в чуждестранна валута	13 488	6 483
Разплащателни сметки в банки	151 042	62 672
Депозити в чуждестранна валута	1 276 646	1 250 060
	<u>1 441 176</u>	<u>1 319 215</u>

11. Злато, инструменти в злато и други благородни метали

	31.XII.2003 г.		31.XII.2002 г.	
	хил. тройници	хил. лв.	хил. тройници	хил. лв.
Кюлчета злато в стандартна форма	513	332 013	513	328 019
Депозити в злато в стандартна форма	609	393 978	609	389 014
Злато в друга форма	-	3 314	-	3 587
Други благородни метали	-	34	-	6 132
Други инструменти в злато	160	103 338	160	102 045
		<u>832 677</u>		<u>828 797</u>

Златото в стандартна форма включва злато при кореспонденти, по което се начислява лихва от 0.02% до 0.21% годишно. Другите инструменти в злато са инструменти, държани до падеж, и носят лихва между 1% и 1.31% годишно.

12. Инвестиции в ценни книжа

(хил. лв.)

	31.XII.2003 г.	31.XII.2002 г.
Ценни книжа на разположение за продажба		
Чуждестранни държавни ценни книжа	8 235 917	6 877 502
	<u>8 235 917</u>	<u>6 877 502</u>

Ценните книжа включват лихвени и скontoви ценни книжа, деноминирани в евро и в щатски долари. Купонната лихва по книжата, деноминирани в евро, достига средно 4.98%, а купонната лихва по книжата в щатски долари – средно 3.59%.

Ценните книжа, емитирани от чуждестранни правителства и други емитенти, с кредитен рейтинг, определен най-малко от две от трите рейтингови агенции – Standard & Poors, Fitch Ratings или съответстващата оценка по Moody's, са представени, както следва:

(хил. лв.)

Ценни книжа по кредитен рейтинг на емитента	Кредитен рейтинг на емитента	31.XII.2003 г.	31.XII.2002 г.
	AAA	5 796 745	4 271 728
	AA+	1 241 858	974 423
	AA	1 115 894	1 498 454
	AA-	81 420	132 897
		<u>8 235 917</u>	<u>6 877 502</u>

13. Вземания от правителството на Република България

Стойността на вземанията от правителството на Република България към 31 декември 2003 г. възлиза на 799 155 хил. специални права на тираж (СПТ) (2002 г. – 756 226 хил. СПТ).

Лихвите по вземанията са равни на тези по задълженията към МВФ. Вземанията се погасяват, както следва:

(хил. лв.)

Година	31.XII.2003 г.	31.XII.2002 г.
2003	-	156 503
2004	205 264	181 185
2005	409 759	293 129
2006	474 619	375 693
2007	368 193	328 284
2008	220 646	268 062
2009	120 348	201 048
2010	40 116	111 697
2011	-	22 342
	<u>1 838 945</u>	<u>1 937 943</u>

Погашенията на вземанията от правителството са предоговорени в съответствие с кредитите от общите фондове на МВФ.

14. Капиталови инвестиции и квота в МВФ

(хил. лв.)

	31.XII.2003 г.	31.XII.2002 г.
Квота на Република България в МВФ	1 473 349	1 640 483
Инвестиции в международни финансови институции	23 021	832
Инвестиции в местни предприятия	1 633	1 633
	<u>1 498 003</u>	<u>1 642 948</u>

Резервният транш по квотата на Република България в МВФ е в размер на 75 427 хил. лв. МВФ заплаща възнаграждение (лихва) на страните членки, които имат лихвонос-на резервна позиция, в размер на 1.49% – 1.91% годишно.

Инвестициите в международните финансови институции включват инвестиция в Банката за международни разплащания, Базел.

С решение на Борда на управителите на Банката за международни разплащания (БМР), Базел, считано от 1 април 2003 г., акционерният капитал на БМР е регеноминиран в СПТ. Регеноминацията на капитала дава надеждна оценка на справедливата стойност и инвестицията е преоценена по номиналната стойност на акциите на БМР в деня на регеноминирането. БНБ притежава 8000 акции от капитала на Банката за международни разплащания, всяка възлиза на стойност 5000 СПТ. 25% от съучастието в капитала на Банката за международни разплащания са платени. Текущата стойност на тези акции възлиза на 10 000 хиляди СПТ (вж. приложение 28).

Невнесенят капитал е с опция за внасяне до три месеца по решение на Борда на управителите на БМР.

Инвестициите в международните финансови институции не надвишават 10% от записания акционерен капитал на съответната институция. Значителните капиталови инвестиции в местни предприятия могат да бъдат анализирани, както следва:

Наименование на институцията	Участие %	Основна дейност
Асоциирани предприятия		
Банксервиз АД	36	Междубанкови разплащания
Международен банков институт	42	Финансово обучение и научни изследвания
Централен депозитар	20	Депозитар на корпоративни ценни книжа

15. Дълготрайни материални и нематериални активи

(хил. лв.)

	Земя и сгради	Машини и оборудване	Транспортни средства	Стопански инвентар	Разходи за придобиване на ДМА	Други	Нематериални дълготрайни активи	Общо
Цена на придобиване или преоценена стойност								
Към 1.I.2003 г.	114 356	68 847	3 349	4 271	4 274	146	3 558	198 801
Влезли	42	5 576	41	55	8 134	31	471	14 350
Излезли	(162)	(1 003)	(43)	(1 523)	(104)	(81)	(55)	(2 971)
Прехвърлени	-	1 934	-	133	(7 923)	253	5 603	-
Към 31.XII.2003 г.	114 236	75 354	3 347	2 936	4 381	349	9 577	210 180
Амортизации								
Към 1.I.2003 г.	(1 007)	(17 172)	(1 881)	(1 674)	-	(21)	(1 011)	(22 766)
Начисления за периода	(2 988)	(7 282)	(329)	(913)	-	(122)	(954)	(12 588)
На излезлите	3	467	11	1 373	-	81	25	1 960
Към 31.XII.2003 г.	(3 992)	(23 987)	(2 199)	(1 214)	-	(62)	(1 940)	(33 394)
Балансова стойност към 31.XII.2003 г.	110 244	51 367	1 148	1 722	4 381	287	7 637	176 786
Балансова стойност към 31.XII.2002 г.	113 349	51 675	1 468	2 597	4 274	125	2 547	176 035

Нематериалните активи включват софтуер, лицензи и други, използвани в основната дейност на банката.

16. Други активи

(хил. лв.)

	31.XII.2003 г.	31.XII.2002 г.
Вземания от местни банки	30	40
Вземания на дъщерни предприятия от местни банки	12 865	9 945
Възпоменателни монети за продажба	11 138	11 315
Материални запаси	5 460	7 071
Вземания от доставчици	3 831	1 273
Разходи за бъдещи периоди	1 174	705
Други вземания	261	1 105
	<u>34 759</u>	<u>31 454</u>

17. Задължения към банки и други финансови институции

(хил. лв.)

	31.XII.2003 г.	31.XII.2002 г.
Депозити на виждане от банки и други финансови институции		
- в левове	762 911	594 553
- в чуждестранна валута	239 223	219 538
	<u>1 002 134</u>	<u>814 091</u>

Банката не начислява лихви върху депозитите на виждане от банки и други финансови институции. Сумата на депозитите на виждане включва 227 003 хил. лв., представляващи задължителните резерви, които всички местни банки са длъжни да поддържат по разплащателните си сметки в БНБ.

18. Задължения към държавни институции и други задължения

(хил. лв.)

	31.XII.2003 г.	31.XII.2002 г.
Разплащателни сметки:		
- в левове	407 632	296 995
- в чуждестранна валута	326 037	183 000
Срочни депозитни сметки:		
- в левове	900 109	1 080 404
- в чуждестранна валута	2 227 271	1 639 764
	<u>3 861 049</u>	<u>3 200 163</u>

Депозитите и разплащателните сметки на правителството в банката включват средства, дължани от името на бюджетни и други правителствени организации. Банката не начислява лихви върху разплащателните сметки. Депозитите на правителството в щатски долари се олихвяват с процент между 0.42% и 0.99%. Депозитите на правителството в евро се олихвяват с процент между 1.49% и 2.68%, а в левове – с лихвен процент между 1.36% и 2.86%.

19. Задължения към МВФ по квотата за участие

Задълженията към МВФ по квотата за участие на Република България към 31 декември 2003 г. възлизат на 1 398 002 хил. лв. – 605 821 хил. СПТ (31 декември 2002 г. – 1 556 968 хил. лв. – 605 821 хил. СПТ).

20. Кредити от общите фондове на МВФ

(хил. лв.)

	31.XII.2003 г.	31.XII.2002 г.
Заем за подкрепа на платежния баланс (стабилизационни споразумения)	432 609	295 098
Разширено споразумение с МВФ	1 384 049	1 608 371
Кредит за реструктуриране	22 287	74 461
	<u>1 838 945</u>	<u>1 977 930</u>

Задълженията към МВФ са геноминирани в СПТ. Задълженията, свързани с квотата на България в МВФ, са безлихвени и нямат определен падеж, докато кредитите, предоставени от общите фондове на МВФ, са лихвени и платими според погасителните планове по отделните споразумения. Лихвеният процент се определя от МВФ на седмична база и към 31 декември 2003 г. е 2.07%.

Задълженията към МВФ са гарантирани със записи на заповед, подписани от страна на правителството и банката. Общата стойност на наличните към 31 декември 2003 г. записи на заповед е 3 416 439 хил. лв. (31 декември 2002 г. – 3 791 706 хил. лв.), вж. приложение 28.

21. Банкноти и монети в обращение

(хил. лв.)

	31.XII.2003 г.	31.XII.2002 г.
Банкноти в обращение	4 196 288	3 579 526
Монети в обращение	67 934	48 402
Пари в обращение – общо	<u>4 264 222</u>	<u>3 627 928</u>
В т. ч.		
Стари банкноти, емисии преди 5 юли 1999 г.	14 086	14 435
Стари монети, емисии преди 5 юли 1999 г.	3 698	3 699

Старите банкноти и монети, представени по-горе, включват банкноти и монети, които към момента не са обменени от притежателите им за нови, но БНБ няма регламентиран срок за обмяната им.

22. Начисления и други пасиви

(хил. лв.)

	31.XII.2003 г.	31.XII.2002 г.
Задължения по заплати и социално осигуряване	486	765
Авансови плащания	146	150
Други задължения	8 438	7 486
	<u>9 070</u>	<u>8 401</u>

23. Капитал и резерви

Капиталът на банката е определен със Закона за БНБ и е в размер на 20 000 хил. лв. Резервите от преоценка на монетарни активи и възпоменателни монети включват нетното изменение в справедливата стойност на определени групи дълготрайни материални активи, капиталови инвестиции и възпоменателни монети.

Съгласно закона за БНБ нетните печалби от преоценка на активи и пасиви, деноминирани в чуждестранна валута или злато, са прехвърлени в специална резервна сметка. Специалните резерви включват преоценки на монетарните активи.

Другите резерви включват 25% от годишното превъздействие на приходите над разходите и резерви по решение на Управителния съвет на банката. С решение на УС на БНБ се създава специален резерв за покриване на загуби от пазарен риск в размер на 23 000 хил. лв. към 31 декември 2003 г.

24. Парични задължения и брутни международни валутни резерви

(хил. лв.)

	31.XII.2003 г.	31.XII.2002 г.
Брутни международни валутни резерви		
Парични средства и предоставени депозити в чуждестранна валута	1 439 256	1 317 940
Злато и други благородни метали	640 738	640 858
Инвестиции в ценни книжа	8 044 007	6 722 210
Капиталови инвестиции и квота в МВФ	75 427	83 999
Вземания по лихви	193 852	156 622
	<u>10 393 280</u>	<u>8 921 629</u>
Парични задължения		
Банкноти и монети в обращение	4 264 222	3 627 928
Задължения към банки и други финансови институции	1 002 134	814 091
Задължения към държавни институции	3 207 420	3 034 849
Други задължения	653 136	163 056
Начисления и други пасиви	818	2 595
	<u>9 127 730</u>	<u>7 642 519</u>
Превъздействие на брутните международни валутни резерви над паричните задължения	<u>1 265 550</u>	<u>1 279 110</u>

За целите на представяне на паричните задължения и брутните международни резерви в съответствие със Закона за Българската народна банка монетарното злато се оценява по по-ниската стойност от 500 лева (равностойност на 255.64 евро) за една тройунция или по пазарната му стойност, определена на базата на официалния курс от 15.00 часа при затваряне на Лондонската борса за ценни метали към датата на баланса на БНБ.

25. Сделки със свързани лица

а) Правительство на Република България

Международен валутен фонд

Всички заеми, отпуснати от МВФ на правителството на Република България и на банката, се получават чрез БНБ. На правителствените кредити от МВФ съответства вземане на банката от правителството в същия размер. С цел елиминиране колебанията на валутните курсове вземанията от правителството са деноминирани също в СПТ.

Лихвите по тези заеми се плащат от правителството. Следователно не се начисляват лихви по вземанията от правителството, нито се включват разходи за лихви за частта на правителството от заемите, предоставени от МВФ.

Квотата на Република България в МВФ е обезпечена със записи на заповед, подписани от банката и правителството (вж. приложение 20).

Банкови сметки на правителството

Бюджетните правителствени организации имат разплащателни сметки и срочни депозити в банката (вж. приложение 18).

Дейности по агентските функции

В съответствие със Закона за БНБ и при условия, договорени с министъра на финансите, банката действа като агент по държавни дългове или по дългове, гарантирани от държавата. В тази си роля банката изпълнява депозитарни и агентски функции, свързани с администриране и управление на издадените от Министерството на финансите държавни ценни книжа. Банката получава комисиони, свързани с изпълнението на тези функции. Тези държавни ценни книжа не са активи или пасиви за банката и не са отразени в консолидирания ѝ баланс. Банката не е изложена на кредитен риск по отношение на държавните ценни книжа, тъй като не ги гарантира. Номиналната стойност на държавните ценни книжа, държани от банката като депозитар към 31 декември 2003 г., са в размер на 2257 хил. лв. (2002 г. – 2124 хил. лв.).

26. Дъщерни дружества

(%)

Дял в акционерния капитал	31.XII.2003 г.	31.XII.2002 г.
БОРИКА	100	100
Монетен двор	100	100
Печатница на БНБ	100	100

За отчетния период нетният приход от дъщерни предприятия включва нетна печалба в размер на 3134 хил. лв. от „БОРИКА“ ЕООД и 300 хил. лв. от „Монетен двор“ ЕООД, нетна загуба в размер на 2645 хил. лв. от „Печатница на БНБ“ ЕАД.

27. Оповестяване на политиката по управление на риска

При управлението на валутните резерви БНБ поддържа търговски позиции в нискорискови сконтони и купонни облигации, както и в краткосрочни депозити във валута и злато. За своите цели банката работи с различни видове финансови инструменти и поддържа постоянна ликвидност за посрещане на всички валутни разплащания. Не се поддържат позиции в деривативни финансови инструменти. Инвестиционната стратегия на банката зависи основно от специфичната ѝ функция на централна банка, функционираща в условията на валутен борд. При управлението на портфейлите се дефинира приемливо ниво на риск, като се осигурява максимизиране на дохода, съответстващ на тези нива на риск. Основните видове рискове, свързани с осъществяването на търговските операции и инвестиционната дейност, се управляват посредством одобрени от Инвестиционния комитет на БНБ инвестиционни ограничения и процедури по отношение на управлението на международните валутни активи на банката.

По-долу са описани различните видове рискове, на които банката е изложена при осъществяване на търговските и нетърговските операции, както и възприетият подход при управлението на тези рискове. По-подробна информация за конкретните стъпки, предприети за оценка и контрол на риска, са изложени в приложение 27 (г).

а) Кредитен риск

При осъществяването на търговските операции и инвестиционна дейност, както и в случаите, в които играе ролята на посредник от името на правителството или други публични институции, банката е изложена на кредитен риск, който е свързан основно с риска от неплатежоспособност или фалит на някой от контрагентите на БНБ, както и неплатежоспособност или фалит на някой от емитентите на дълг, в който банката е инвестирала свои средства.

За банката съществува кредитен риск и от значителна концентрация на средства, инвестирани в някои от следните класове активи:

- депозити във валута или злато, предоставени при търговски банки;
- депозити във валута или злато, предоставени при наднационални финансови институции и облигации, емитирани от тях;
- облигации, емитирани от други чуждестранни финансови институции, които отговарят на изискванията на Закона за БНБ.

За ограничаване на този риск са установени лимити за максимална експозиция спрямо всеки един от тези класове активи.

В банката съществува система от лимити за максимална експозиция към отделните контрагенти, която се следи на ежедневна база. Установеният лимит зависи от кредитния рейтинг и основния капитал на контрагента.

Контрагентите по текущи сметки, депозити и покупко-продажба на валута, както и емитентите на разрешени дългови финансови инструменти трябва да притежават дългосрочен кредитен рейтинг, даден най-малко от две от трите рейтингови агенции, не по-нисък от AA- по *Standard & Poors* и *Fitch Ratings* или съответстващата оценка по *Moody's*.

б) Ликвиден риск

Ликвидният риск възниква във връзка с осигуряването на средства за основните дейности на банката и управлението на нейните позиции и има две измерения:

- риск банката да не е в състояние да посрещне задълженията си, когато те станат дължими;
- риск от невъзможността банката да реализира на международните пазари свои активи по справедливи цени и в нормално установените срокове.

Банката привлича средства посредством набор от инструменти – депозитни/инвестиционни сметки, разплащателни сметки, структурирана индексна сметка (СИС), разплащателни сметки и други привлечени средства, регламентирани нормативно. Банката се стреми да поддържа баланс между срочността на привлечения ресурс и тази на активите посредством инвестиции във финансови инструменти с различна maturitetна структура. Банката има възможност да осигурява необходимата ликвидност посредством различни видове инструменти. Установени са лимити за обезпечаване на минимална ликвидност по вид валута. Тази ликвидност се осигурява на ежедневна база и по този начин се обезпечават всички валутни плащания на БНБ. Освен това има установени лимити върху остатъчния срок до падежа за финансовите инструменти от допустимите за инвестиране класове активи. Банката извършва текуща оценка на ликвидния риск посредством идентифициране и следене на промените в необходимостта от средства за постигането на целите, залегнали в цялостната ѝ стратегия. За посрещане на предстоящите плащания на банката са дефинирани портфейли от ликвидни активи в евро и щатски долари като част от цялостната стратегия за управление на ликвидния риск.

Активите и пасивите на банката, анализирани по остатъчен срок от датата на баланса до дата на последващо договаряне или предвиден падеж са, както следва:

(хил. лв.)

Към 31 декември 2003 г.	До 1 месеца	От 1 до 3 месеца	От 3 месеца до 1 година	От 1 до 5 години	Над 5 години	Общо
Активи						
Парични средства и предоставени депозити в чуждестранна валута	1 362 686	78 490	-	-	-	1 441 176
Злато и други благородни метали	258 218	135 760	-	103 338	335 361	832 677
Инвестиции в ценни книжа	181 609	599 290	916 473	4 145 283	2 393 262	8 235 917
Капиталови инвестиции и квота в МВФ	75 427	-	-	-	1 422 576	1 498 003
Вземания от правителството на Република България	-	30 087	175 177	1 473 217	160 464	1 838 945
Дълготрайни материални и нематериални активи	-	-	-	-	176 786	176 786
Други активи	2 311	11 458	20 990	-	-	34 759
Общо активи	1 880 251	855 085	1 112 640	5 721 838	4 488 449	14 058 263
Пасиви						
Банкноти и монети в обращение	-	-	-	-	4 264 222	4 264 222
Задължения към банки и други финансови институции	1 002 134	-	-	-	-	1 002 134
Задължения към държавни институции и други задължения	3 839 191	21 855	3	-	-	3 861 049
Задължения към МВФ по квотата за участие	-	-	-	-	1 398 002	1 398 002
Кредити от общите фондове на МВФ	-	30 087	175 177	1 473 217	160 464	1 838 945
Начисления и други задължения	2 779	4 953	-	-	1 338	9 070
Общо пасиви	4 844 104	56 895	175 180	1 473 217	5 824 026	12 373 422
Разлика в срочността на активите и пасивите	(2 963 853)	798 190	937 460	4 248 621	(1 335 577)	1 684 841

(хил. лв.)

Към 31 декември 2002 г.	До 1 месеца	От 1 до 3 месеца	От 3 месеца до 1 година	От 1 до 5 години	Над 5 години	Общо
Активи						
Парични средства и предоставени депозити в чуждестранна валута	1 196 795	122 420	-	-	-	1 319 215
Злато и други благородни метали	132 436	262 906	-	102 045	331 410	828 797
Инвестиции в ценни книжа	210 496	522 661	1 102 338	3 020 498	2 021 509	6 877 502
Капиталови инвестиции и квота в МВФ	83 999	-	-	-	1 558 949	1 642 948
Вземания от правителството на Република България	-	31 093	125 410	1 178 290	603 150	1 937 943
Дълготрайни материални и нематериални активи	-	-	-	-	176 035	176 035
Други активи	6 451	3 156	21 847	-	-	31 454
Общо активи	1 630 177	942 236	1 249 595	4 300 833	4 691 053	12 813 894
Пасиви						
Банкноти и монети в обращение	-	-	-	-	3 627 928	3 627 928
Задължения към банки и други финансови институции	814 091	-	-	-	-	814 091
Задължения към тържавни институции и други задължения	2 576 855	222 506	400 802	-	-	3 200 163
Задължения към МВФ по квотата за участие	-	-	-	-	1 556 968	1 556 968
Кредити от общите фондове на МВФ	-	51 087	145 403	1 178 290	603 150	1 977 930
Начисления и други задължения	8 401	-	-	-	-	8 401
Общо пасиви	3 399 347	273 593	546 205	1 178 290	5 788 046	11 185 481
Разлика в срочността на активите и пасивите	(1 769 170)	668 643	703 390	3 122 543	(1 096 993)	1 628 413

в) Пазарен риск

Пазарен риск

Всички търговски инструменти са обект на пазарен риск – т. е. рискът от обезценка в резултат от настъпване на промени в пазарните условия. Инструментите се оценяват ежедневно по справедлива стойност и всички промени в пазарните условия пряко рефлектират върху нетните приходи от търговски операции.

Банката управлява своите портфейли в зависимост от променящите се пазарни условия. Експозицията по отношение на пазарния риск се управлява в съответствие с лимитите, определени в инвестиционните ограничения за управление на международните валутни активи.

В зависимост от валутата и инвестиционната цел активите са обособени в няколко портфейла. Ликвидните портфейли имат за цел да осигурят на ликвидност на международните валутни активи за посрещане на всички задължения на банката. Инвестиционният портфейл има за цел постигане на по-висока доходност при ниво на риска, определено посредством инвестиционните ограничения и бенчмарка.

Лихвен риск

Дейността на банката е предмет на риск от колебания на лихвените проценти, така че лихвоносните активи (включително инвестициите) и лихвените пасиви падежират или търпят промени в цената по различно време и в различна степен. Основна мярка за измерване на лихвения риск е модифицираната дюрация. Тя дава оценка за това, с колко би се променила пазарната стойност на даден актив (пасив), ако лихвените нива се променят с 1%. За всеки един от портфейлите на БНБ лихвеният риск е ограничен посредством избор на съответен бенчмарк (моделен портфейл) и установени в инвестиционните ограничения лимити за максимално отклонение на модифицираната дюрация на портфейла от тази на съответния бенчмарк. При активи и пасиви с плаващи лихвени проценти банката е изложена на риск от промени в базата, служеща за определяне на лихвените проценти.

По-долу са представени периодите на промяна на лихвените скали. Максималният период за всички активи и пасиви по скалата е една година.

(хил. лв.)

Към 31.XII.2003 г.	Ефективен лихвен процент	Общо	Плаващ лихвен процент	Фиксиран лихвен процент		
				До 1 месец	От 1 до 3 месеца	От 3 месеца до 1 година
Активи						
Парични средства и предоставени депозити в чуждестранна валута	1.68	1 425 767	150 702	1 196 832	78 233	-
Злато и други благородни метали	0.27	497 288	162	258 038	135 750	103 338
Инвестиции в ценни книжа	3.02	8 044 007	-	174 710	584 706	7 284 591
Капиталови инвестиции и квота в МВФ	-	75 427	-	75 427	-	-
Вземания от правителството на Република България	-	1 838 945	1 838 945	-	-	-
Други лихвоносни активи	-	13 895	30	2 244	11 621	-
Нелихвоносни активи	-	2 162 934	-	-	-	-
Общо	-	14 058 263	1 989 839	1 707 251	810 310	7 387 929
Пасиви						
Банкноти и монети в обращение	-	-	-	-	-	-
Задължения към банки и други финансови институции	-	1 002 134	-	1 002 134	-	-
Задължения към държавни институции и други задължения	1.70	3 270 562	146 687	3 102 361	21 514	-
Кредити от общите фондове на МВФ	-	1 838 945	1 838 945	-	-	-
Нелихвоносни пасиви	-	6 261 781	-	-	-	-
Общо	-	12 373 422	1 985 632	4 104 495	21 514	-
Разлика между безлихвени и лихвени активи и пасиви	-	1 684 841	4 207	(2 397 244)	788 796	7 387 929

(хил. лв.)

Към 31.XII.2002 г.	Ефективен лихвен процент	Общо	Плаващ лихвен процент	Фиксиран лихвен процент		
				До 1 месец	От 1 до 3 месеца	От 3 месеца до 1 година
Активи						
Парични средства и предоставени депозити в чуждестранна валута	2.64	1 311 457	62 527	1 126 617	122 313	-
Злато и други благородни метали	0.34	497 317	160	132 233	262 879	102 045
Инвестиции в ценни книжа	3.36	6 722 209	9 425	207 768	517 083	5 987 933
Капиталови инвестиции и квота в МВФ	-	83 999	83 999	-	-	-
Вземания от правителството на Република България	-	1 937 943	1 937 943	-	-	-
Други лихвоносни активи	-	9 607	-	6 451	3 156	-
Нелихвоносни активи	-	2 251 362	-	-	-	-
Общо	-	12 813 894	2 094 054	1 473 069	905 431	6 089 978
Пасиви						
Банкноти и монети в обращение	-	-	-	-	-	-
Задължения към банки и други финансови институции	-	814 091	-	814 091	-	-
Задължения към държавни институции и други задължения	2.23	2 717 572	-	2 096 058	221 514	400 000
Кредити от общите фондове на МВФ	-	1 977 730	1 977 730	-	-	-
Нелихвоносни пасиви	-	5 676 088	-	-	-	-
Общо	-	11 185 481	1 977 730	2 910 149	221 514	400 000
Разлика между безлихвени и лихвени активи и пасиви	-	1 628 413	116 324	(1 437 080)	683 917	5 689 978

е) Валутен риск

Валутен риск съществува в случаите, когато има несъответствие между валутната структура на активите и пасивите. Банката е изложена на валутен риск при извършване на сделки с финансови инструменти, деноминирани в различна чуждестранна валута от базовата валута (евро).

С въвеждането на паричния съвет българският лев е фиксиран към еврото. Поради това, че финансовите отчети се изготвят в националната валута – български лев, върху тях влияние оказва движението в обменните курсове на лева спрямо валутите извън еврозоната.

При извършване на сделки в чуждестранна валута възникват приходи и разходи от валутни операции, които се отразяват в отчета за приходите и разходите и се отнасят в специален резерв.

За минимизиране на валутния риск е въведено ограничение за отклоненията на валутната структура на активите от тази на пасивите. Пазарната стойност на поддържащите по актива средства във валута, различна от еврото, не може да се отклонява с повече от +/-2% от пазарната стойност на средствата по пасива в същата валута.

Активите и пасивите, деноминирани в български левове и чуждестранна валута, могат да бъдат анализирани, както следва:

(хил. лв.)

	31.XII.2003 г.	31.XII.2002 г.
Активи		
Български левове и валути от еврозоната	8 873 279	7 507 225
Щатски долари	754 119	841 254
Японски йени	32	37
Британски лири	322	53
СПТ	3 440 837	3 579 963
Злато	832 643	822 665
Други	157 031	62 697
	<u>14 058 263</u>	<u>12 813 894</u>
Пасиви		
Български левове и валути от еврозоната	9 884 400	8 392 073
Щатски долари	749 895	831 498
Японски йени	-	896
Британски лири	-	4
СПТ	3 303 407	3 531 931
Злато	-	-
Други	120 561	57 492
	<u>14 058 263</u>	<u>12 813 894</u>
Нетна позиция		
Български левове и валути от еврозоната	(1 011 121)	(884 848)
Щатски долари	4 224	9 756
Японски йени	32	(859)
Британски лири	322	49
СПТ	137 430	48 032
Злато	832 643	822 665
Други	36 470	5 205

г) Управление и контрол на риска

Изброените по-горе видове риск се управляват от независимо звено по управление на риска. То изготвя и предлага за одобрение инвестиционните ограничения по отношение управлението на валутните резерви, следи и контролира на ежедневна база спазването на заложените лимити, правила и процедури. За целта се изготвят ежедневни, седмични, месечни, тримесечни и годишни отчети. Те са предназначени както за оперативно управление на валутните резерви, така и за информация на ръководството на банката. При промяна в пазарните условия или в приетия от УС на БНБ толеранс за нивото на риск същото звено изготвя и предлага на Инвестиционния комитет необходимата актуализация на инвестиционните ограничения.

Чувствителност спрямо измененията на лихвения процент

Банката извършва анализ на дюрацията с цел оценяване степента на чувствителност спрямо измененията в лихвения процент при нетърговските ѝ позиции. Модифицираната дюрация на ценна книга е мярка на лихвения риск на облигация или портфейл от об-

лигации, която дава оценка с колко би се променила пазарната стойност, ако доходността го падеж се промени с един процент.

28. Поети ангажименти и потенциални задължения

1) *Участие в Банката за международни разплащания*

Банката притежава 8000 акции от капитала на Банката за международни разплащания, всяка възлизаща на стойност 5000 СПТ. 25% от съучастието в капитала на Банката за международни разплащания са платени. Невнесеният капитал е с опция за внасяне до три месеца след решение на Борда на управителите на БМР. Потенциалното задължение на банката към 31 декември 2003 г. е 69 033 хил. лв.

2) *Квота в МВФ и кредити от МВФ*

Квотата в МВФ и задълженията към фонда са обезпечени със записи на заповед, подписани съвместно от банката и правителството на Република България, на стойност 3 416 439 хил. лв. (2002 г. – 3 791 706 хил. лв.).

3) *Капиталови ангажименти*

Към 31 декември 2003 г. банката има поети ангажименти за 1052 хил. лв. за придобиване на дълготрайни активи.

4) *Задължения за изплащане на обезщетения на персонала при настъпване на пенсионна възраст според националното законодателство*

Съгласно изискванията на Кодекса на труда при прекратяване на трудовия договор на служител, който е получил право на пенсия, банката е длъжна да му изплати компенсация (обезщетение) в размер на два пъти brutното му месечно възнаграждение. В случай че служителят е работил в банката през последните десет години, размерът на тази дължима компенсация е равен на шест brutни заплати.

Банката не разполага с достатъчна статистическа информация за извършване на прецизни актюерски изчисления, поради което ръководството е направило приблизителна оценка на дължимите компенсации и сегашната стойност на задълженията не надвишава сумата от 1000 хил. лв.

5) *Банката няма издадени други гаранции, акредитиви или поети ангажименти за закупуването или продажбата на злато, други благородни метали или чуждестранна валута.*

29. Събития, настъпили след датата на баланса

Банката е поела ангажимент за придобиване на недвижим имот на стойност 1700 хил. лв. след датата на изготвяне на баланса.

Приложения

Съдържание

Статистически данни

1. Общикономическа статистика	
Брутен вътрешен продукт	97
Заетост през 2002 г. и 2003 г.	98
Средномесечна заплата на наетите по трудово и служебно правоотношение в икономиката по отрасли	99
Нарастване на потребителските цени по компоненти	99
2. Платежен баланс, външна търговия, външен дълг	
Платежен баланс	100
Износ по стокови групи	104
Внос по стокови групи	105
Износ. Начин на използване	106
Внос. Начин на използване	107
Износ по основни търговски партньори и региони	108
Внос по основни търговски партньори и региони	109
Размер на брутния външен дълг	110
Обслужване на брутния външен дълг, 2003 г.	112
Плащания по брутния външен дълг	114
Дългови индикатори	114
Получени нови кредити и депозити	115
3. Публични финанси	
Консолидиран държавен бюджет за 2003 г.	116
4. Парична и лихвена статистика	
Паричен отчет	120
Аналитична отчетност на БНБ	128
Аналитична отчетност на търговските банки	136
Лихвени проценти и доходност по ДЦК през 2003 г.	146
Номинални лихвени проценти по краткосрочни левови кредити през 2003 г.	147
Реални лихвени проценти по краткосрочни левови кредити през 2003 г.	147
Номинални лихвени проценти по едномесечни левови депозити през 2003 г.	148
Реални лихвени проценти по едномесечни левови депозити през 2003 г.	148
5. Кредити (данни от централния кредитен регистър)	
Разпределение на вземанията на търговските банки по отрасли	149
Разпределение на вземанията на търговските банки по валути	149
Разпределение на вземанията над 10 хил. лв. по срочност на кредитния договор	149
6. Финансови пазари	
Междубанков паричен пазар.	150
Валутен пазар. Търговия с крайни клиенти през 2003 г.	150
Валутен пазар. Междубанков пазар „СПОТ“ през 2003 г.	150
Валутен пазар. Спот сделки на БНБ през 2003 г.	151
Пазар на акции и корпоративни облигации	
БФБ – София – първичен пазар	151
Оборот на търговията с ценни книжа на БФБ – София	151
7. Национална платежна система	
Банкова Интегрирана Система за Електронни РАЗплащания (БИСЕРА)	152
Банкова Организация за Разплащания с Използване на КАРти (БОРИКА)	152
8. Баланси на БНБ	
Баланс на българската народна банка	153
9. Номинална структура на емитираните банкноти и монети	155

10. Банкова статистика	
Баланс на банковата система	156
Сборен отчет за приходите и разходите на банковата система	158
Годишен баланс на търговските банки по групи към декември 2003 г.	160
Сборен отчет за приходите и разходите на търговските банки по групи	162
Разпределение на банките по групи след 1 март 2003 г.	163
Капиталова адекватност на търговските банки към 31 декември 2003 г.	164
Ликвидност на търговските банки към 31 декември 2003 г.	164
Съотношения на високоликвидни активи	165
Открити позиции на търговските банки към 31 декември 2003 г.	165
Състояние на кредитния портфейл на търговските банки (кредити на НФИ)	165
11. Фискални услуги	
Средства на централния републикански бюджет и бюджетните предприятия в БНБ и в търговските банки към края на периода	166
Извършени плащания по външни финансови задължения през 2003 г.	166
Аукциони на ДЦК	166
Списък на първичните дилъри на ДЦК, утвърдени през декември 2003 г.	167
Реализирани чрез БНБ продажби на спестовни ДЦК по емисии, емитирани през 2003 г.	167
Реализирани продажби и извършени касови плащания от БНБ по спестовни ДЦК през 2003 г.	168
Първична регистрация и обслужване на плащанията по ДЦК през 2003 г.	168
Регистрирани сделки с ДЦК на вторичния пазар през 2003 г.	168
По-важни решения на Управителния съвет на БНБ	169

Статистически данни

1. Общикономическа статистика

Брутен вътрешен продукт

Показатели	2001	2002	2003	Индекси на физическия обем база 2002 г.=100	Имплицитни дефлатори, %
	по текущи цени, млн. лв.				
Брутна добавена стойност					
по икономически сектори	26355.6	28525.8	30088.9	104.0	101.4
Селско и горско стопанство	3532.6	3459.5	3435.4	98.7	100.6
Индустрия	7562.0	8288.8	9020.1	107.1	101.6
Услуги	15261.1	16777.5	17633.4	103.5	101.5
По форма на собственост					
частен сектор	18822.7	20813.0			
обществен сектор	7532.9	7712.8			
Корективи	3353.6	3809.3	4321.4	106.4	
Брутен вътрешен продукт					
по компоненти на крайно търсене	29709.2	32335.1	34410.2	104.3	102.1
Крайно потребление	25818.4	28070.1	30303.4	106.6	101.3
индивидуално	23009.1	24822.9	26771.3	106.8	101.0
колективно	2809.3	3247.2	3532.2	104.9	103.7
Брутно капиталопроизводство	6141.1	6405.0	7476.2	-	-
Брутно капиталопроизводство на основен капитал	5415.2	5908.5	6733.1	113.8	100.2
Физическо изменение на запасите	725.9	496.5	743.1	-	-
Външноотърговско салдо	-2250.3	-2140.1	-3356.0	-	-
износ на стоки и услуги	16509.6	17180.4	18313.6	108	98.7
внос на стоки и услуги	18760.0	19320.5	21669.6	114.8	97.7
Статистическа разлика	0.0	0.0	-13.4	-	-

Източник: НСИ.

Заетост през 2002 г. и 2003 г. Наети по трудово и служебно правоотношение

Отрасли	Среден годишен брой, души					
	2002 г. – предварителни данни			2003 г. – предварителни данни		
	общо	обществен сектор	частен сектор	общо	обществен сектор	частен сектор
Общо	1905979	748016	1157963	1998996	756670	1242326
Селско, горско стопанство и риболов	76584	9400	67184	72912	11437	61475
Добивна индустрия	33542	18633	14909	32884	17222	15662
Преработваща индустрия	558368	40209	518159	573070	30513	542557
Електроенергия, газ и вода	58336	54041	4295	58279	54300	3979
Строителство	95188	19025	76163	103560	14955	88605
Търговия и ремонт	238176	5222	232954	260345	2248	258097
Хотели и обществено хранене	57911	6126	51785	64000	5850	58150
Транспорт и съобщения	158716	104497	54219	158456	101754	56702
Финанси, кредит, застраховки	26815	9460	17355	28059	4977	23082
Операции с имущество и бизнес услуги	104298	32132	72166	112106	30121	81985
Държавно управление	98634	98634	X	110350	110350	X
Образование	201351	196683	4668	193503	188857	4646
Здравеопазване	134140	119839	14301	127131	112619	14512
Други услуги	63920	34115	29805	104341	71467	32874
Бюджетни организации и фондове, управлявани от държавата	391238	391238	X	431390	431390	X
Търговски дружества, предприятия и организации с приходи от стопанска дейност	1502435	356741	1145694	1567602	325278	1242324

Отрасли	Относителен дял, %					
	2002 г. – предварителни данни			2003 г. – предварителни данни		
	общо	обществен сектор	частен сектор	общо	обществен сектор	частен сектор
Общо	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Селско, горско стопанство и риболов	4.0	1.3	5.8	3.6	1.5	4.9
Добивна индустрия	1.8	2.5	1.3	1.6	2.3	1.3
Преработваща индустрия	29.3	5.4	44.7	28.7	4.0	43.7
Електроенергия, газ и вода	3.1	7.2	0.4	2.9	7.2	0.3
Строителство	5.0	2.5	6.6	5.2	2.0	7.1
Търговия и ремонт	12.5	0.7	20.1	13.0	0.3	20.8
Хотели и обществено хранене	3.0	0.8	4.5	3.2	0.8	4.7
Транспорт и съобщения	8.3	14.0	4.7	7.9	13.4	4.6
Финанси, кредит, застраховки	1.4	1.3	1.5	1.4	0.7	1.9
Операции с имущество и бизнес услуги	5.5	4.3	6.2	5.6	4.0	6.6
Държавно управление	5.2	13.2	-	5.5	14.6	-
Образование	10.6	26.3	0.4	9.7	25.0	0.4
Здравеопазване	7.0	16.0	1.2	6.4	14.9	1.2
Други услуги	3.4	4.6	2.6	5.2	9.4	2.6
Бюджетни организации и фондове, управлявани от държавата	20.5	52.3	X	21.6	57.0	-
Търговски дружества, предприятия и организации с приходи от стопанска дейност	78.8	47.7	98.9	78.4	43.0	100.0

Източник: НСИ.

Средномесечна заплата на наетите по трудово
и служебно правоотношение в икономиката по отрасли

(лв.)

Отрасли	2001 г. – окончателни данни			2002 г. – окончателни данни			2003 г. – предварителни данни		
	общо	обществен сектор	частен сектор	общо	обществен сектор	частен сектор	общо	обществен сектор	частен сектор
Общо	240	291	204	272	321	240	284	343	248
Селско, горско стопанство и риболов	185	216	180	196	235	191	210	248	203
Добивна индустрия	389	402	369	416	445	379	429	468	386
Преработваща индустрия	227	328	217	244	345	236	254	372	247
Електроенергия, газ и вода	444	448	391	455	456	433	509	511	488
Строителство	213	265	197	208	261	194	233	278	226
Търговия и ремонт	167	371	161	240	411	236	220	394	219
Хотели и обществено хранене	150	212	141	164	225	157	186	254	179
Транспорт и съобщения	294	335	209	320	353	255	352	381	299
Финанси, кредит, застраховки	510	490	524	586	559	601	648	592	660
Операции с имуществото и бизнес услуги	228	268	210	292	286	296	265	303	251
Държавно управление	336	336	X	391	391	X	434	434	X
Образование	232	230	305	269	266	383	299	296	402
Здравеопазване	218	226	133	259	265	207	303	315	214
Други услуги	209	211	207	237	236	237	202	175	264
Бюджетни организации и фондове, управлявани от държавата	247	247	X	291	291	X	309	309	X
Търговски дружества, предприятия и организации с приходи от стопанска дейност	265	324	229	266	350	239	277	387	248

Източник: НСИ.

Нарастване на потребителските цени по компоненти

(%)

2003	Спрямо предходния месец				Спрямо съответния месец на предходната година	Спрямо средногодишните цени на предходната година			
	Общо	Стоки		Услуги		Общо	Стоки		Услуги
		храни- телни	нехрани- телни				храни- телни	нехрани- телни	
Януари	0.65	0.54	0.56	0.83	1.75	1.86	-0.23	2.36	4.45
Февруари	0.13	0.44	-0.35	0.10	0.25	1.99	0.21	2.00	4.56
Март	0.38	0.62	0.31	0.14	-0.16	2.37	0.83	2.32	4.70
Април	0.29	0.85	-0.74	0.49	0.25	2.67	1.68	1.56	5.22
Май	-0.61	-0.78	-1.24	0.10	1.74	2.04	0.89	0.29	5.32
Юни	-2.17	-5.21	-0.62	0.36	1.25	-0.17	-4.37	-0.32	5.70
Юли	0.89	-1.83	0.09	5.51	2.04	0.72	-6.11	-0.24	11.53
Август	0.75	1.37	0.37	0.41	3.49	1.47	-4.82	0.14	11.99
Септември	0.94	2.19	0.41	-0.02	3.65	2.43	-2.74	0.55	11.97
Октомври	0.69	1.36	0.52	0.05	3.35	3.14	-1.42	1.07	12.02
Ноември	1.84	4.71	0.13	-0.25	5.08	5.04	3.22	1.19	11.74
Декември	1.78	4.16	0.32	-0.02	5.64	6.91	7.52	1.52	11.72

Източник: НСИ.

2. Платежен баланс, външна търговия, външен дълг

Платежен баланс

	2002 Общо	2003 (млн. еуро)							
		I	II	III	I трим.	IV	V	VI	II трим.
А. Текуща сметка ¹	-925.5	-158.2	-145.3	-87.8	-391.3	-364.4	-206.7	35.8	-535.4
Стоки: кредит (FOB)	6062.9	531.0	502.5	599.6	1633.1	539.6	512.4	562.1	1614.1
Стоки: дебит (FOB)	-7754.7	-599.8	-615.6	-709.3	-1924.7	-791.5	-772.8	-698.3	-2262.6
<i>Търговски баланс ²</i>	<i>-1691.8</i>	<i>-68.8</i>	<i>-113.1</i>	<i>-109.7</i>	<i>-291.5</i>	<i>-251.9</i>	<i>-260.4</i>	<i>-136.2</i>	<i>-648.6</i>
Услуги: кредит	2478.9	136.0	127.1	146.3	409.5	146.2	213.4	337.4	697.0
Транспорт ³	761.9	50.9	47.7	55.3	153.9	47.6	64.7	89.8	202.0
Туризм ⁴	1203.1	51.1	48.7	55.3	155.1	46.5	115.3	199.6	361.4
Други услуги	513.8	34.0	30.6	35.8	100.5	52.1	33.5	48.0	133.6
Услуги: дебит	-1992.9	-157.2	-140.9	-169.0	-467.1	-179.3	-186.9	-192.1	-558.3
Транспорт ³	-892.3	-67.9	-65.3	-76.5	-209.8	-83.4	-87.0	-82.6	-253.0
Туризм ⁴	-561.4	-44.9	-35.9	-42.4	-123.1	-41.6	-51.4	-56.0	-149.0
Други услуги	-539.2	-44.4	-39.7	-50.2	-134.3	-54.3	-48.5	-53.6	-156.4
<i>Услуги, нето</i>	<i>486.0</i>	<i>-21.1</i>	<i>-13.8</i>	<i>-22.7</i>	<i>-57.7</i>	<i>-33.1</i>	<i>26.6</i>	<i>145.2</i>	<i>138.7</i>
<i>Стоки и нефакторни услуги, нето</i>	<i>-1205.9</i>	<i>-89.9</i>	<i>-126.9</i>	<i>-132.4</i>	<i>-349.2</i>	<i>-285.0</i>	<i>-233.8</i>	<i>9.0</i>	<i>-509.9</i>
Доход: кредит	332.1	37.8	18.2	21.0	77.0	20.5	28.3	19.1	67.9
Компенсации на заетите	77.1	5.0	4.2	5.3	14.5	5.2	5.6	4.2	15.0
Инвестиционен доход	255.0	32.8	14.1	15.6	62.5	15.3	22.7	14.9	52.8
Директни инвестиции	1.2	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.6	0.0	0.7
Портфейлни инвестиции	28.0	1.3	1.1	1.9	4.3	1.4	1.6	1.8	4.8
Други инвестиции	225.8	31.6	13.0	13.8	58.3	13.7	20.5	13.1	47.3
Доход: дебит	-617.4	-144.2	-62.9	-39.1	-246.2	-142.3	-39.6	-42.2	-224.1
Компенсации на заетите	-17.4	-0.9	-1.1	-0.9	-2.9	-0.7	-0.4	-0.7	-1.9
Инвестиционен доход	-600.1	-143.3	-61.7	-38.3	-243.3	-141.6	-39.2	-41.5	-222.3
Директни инвестиции	-237.2	-8.5	-20.4	-23.0	-51.9	-137.1	-22.1	-20.7	-179.9
Портфейлни инвестиции	-190.7	-129.7	-23.4	-0.2	-153.3	-0.1	-0.4	-0.3	-0.8
Други инвестиции	-172.2	-5.1	-17.9	-15.1	-38.1	-4.3	-16.7	-20.5	-41.5
<i>Доход, нето</i>	<i>-285.3</i>	<i>-106.4</i>	<i>-44.6</i>	<i>-18.1</i>	<i>-169.1</i>	<i>-121.8</i>	<i>-11.3</i>	<i>-23.2</i>	<i>-156.3</i>
<i>Стоки, нефакторни услуги и доход, нето</i>	<i>-1491.2</i>	<i>-196.3</i>	<i>-171.5</i>	<i>-150.5</i>	<i>-518.3</i>	<i>-406.8</i>	<i>-245.2</i>	<i>-14.2</i>	<i>-666.1</i>
<i>Текущи трансфери, нето ⁵</i>	<i>565.7</i>	<i>38.1</i>	<i>26.2</i>	<i>62.7</i>	<i>127.0</i>	<i>42.3</i>	<i>38.4</i>	<i>50.0</i>	<i>130.7</i>
Текущи трансфери, кредит	676.9	50.3	35.8	72.0	158.0	62.8	45.7	59.7	168.1
Текущи трансфери, дебит	-111.1	-12.2	-9.6	-9.3	-31.0	-20.4	-7.2	-9.7	-37.4
Б. Капиталова сметка ^{1,6}	-0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Капиталови трансфери, нето	-0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
<i>Общо за групи А и Б</i>	<i>-925.53</i>	<i>-158.16</i>	<i>-145.34</i>	<i>-87.81</i>	<i>-391.30</i>	<i>-364.44</i>	<i>-206.73</i>	<i>35.77</i>	<i>-535.40</i>
В. Финансова сметка ^{1,6}	1842.88	-16.61	76.03	109.36	168.78	459.36	181.18	101.53	742.07
Преки инвестиции в чужбина ⁷	-28.9	-0.5	-0.4	-1.5	-2.4	-2.3	0.6	-1.9	-3.7
Преки инвестиции в България ⁸	980.0	81.5	60.8	117.7	260.0	138.0	163.8	89.6	391.4
Портфейлни инвестиции – активи	227.2	12.7	9.2	-18.3	3.6	10.0	75.2	-31.9	53.3
Акции	-15.4	4.2	-1.3	-1.2	1.7	-1.3	0.3	-0.4	-1.4
Облигации	242.5	8.5	10.5	-17.1	1.9	11.2	74.9	-31.5	54.7

(продължава)

(продължение)

(млн. евро)

	2002	2003							
	Общо	I	II	III	I трим.	IV	V	VI	II трим.
Портфейлни инвестиции – пасиви	-325.9	-30.4	-3.1	-27.6	-61.1	0.4	26.0	-1.1	25.3
Акции	-23.8	7.7	0.2	-2.0	6.0	-1.4	-0.7	0.6	-1.4
Облигации	-302.1	-38.1	-3.3	-25.6	-67.1	1.8	26.7	-1.7	26.8
Други инвестиции – активи ⁹	331.8	-13.9	32.1	-55.3	-37.2	237.2	-119.2	-36.9	81.1
Търговски кредити, нето	-1.6	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Заеми	-18.1	-0.4	1.1	-1.1	-0.3	-4.8	-1.0	0.1	-5.6
Търговски банки	-43.6	-1.2	0.8	-1.0	-1.3	-4.8	-0.6	0.5	-4.9
Други сектори	25.5	0.8	0.3	-0.1	1.0	0.0	-0.4	-0.3	-0.7
Валута и депозити	333.4	12.0	34.0	-75.3	-29.2	242.3	-119.7	-32.2	90.4
Търговски банки	346.4	11.9	20.5	-71.0	-38.5	268.5	-106.7	2.9	164.7
Други сектори ¹⁰	-13.0	0.1	13.5	-4.3	9.3	-26.2	-12.9	-35.2	-74.3
Други активи	18.1	-25.6	-3.1	21.0	-7.7	-0.2	1.4	-4.8	-3.6
Други инвестиции – пасиви	658.7	-66.0	-22.7	94.4	5.8	76.1	34.8	83.6	194.6
Търговски кредити, нето ¹¹	203.8	14.6	14.3	14.3	43.2	-13.2	-12.3	-12.3	-37.7
Заеми	160.5	9.3	-41.5	15.0	-17.2	67.8	12.4	2.3	82.5
Държавно управление	-143.9	3.4	-30.5	-22.2	-49.4	12.8	-0.4	-5.0	7.4
Търговски банки	41.9	2.8	-16.3	0.0	-13.4	6.2	11.8	-12.2	5.8
Други сектори ⁹	262.5	3.1	5.3	37.3	45.6	48.8	1.0	19.5	69.3
Депозити на нерезиденти	98.1	-47.7	0.6	46.1	-1.1	11.0	29.8	31.9	72.7
Други пасиви	196.2	-42.1	3.9	19.0	-19.1	10.5	4.8	61.7	77.1
Общо за групи А, Б и В	917.3	-174.8	-69.3	21.5	-222.5	94.9	-25.6	137.3	206.7
Г. Грешки и пропуски	-200.2	-107.5	111.1	54.7	58.2	66.5	115.7	-79.1	103.0
ОБЩ БАЛАНС (Общо за групи А, Б, В и Г)	717.1	-282.3	41.8	76.2	-164.3	161.4	90.1	58.2	309.7
Д. Резерви и друго финансиране	-717.1	282.3	-41.8	-76.2	164.3	-161.4	-90.1	-58.2	-309.7
Валутни резерви на БНБ ¹²	-577.7	282.3	-55.1	-70.7	156.5	-333.2	-66.0	-58.2	-457.4
Ползвани кредити от МВФ, нето	-154.5	0.0	13.3	-5.5	7.8	20.6	-24.1	0.0	-3.5
Извънредно финансиране, нето ¹³	15.1	0.0	0.0	0.0	0.0	151.2	0.0	0.0	151.2

(продължава)

(продължение)

(млн. евро)

	2003								
	VII	VIII	IX	III трим.	X	XI	XII	IV трим.	Общо
А. Текуща сметка ¹	31.7	136.1	13.6	181.3	-203.8	-271.1	-278.2	-753.1	-1498.5
Стоки: кредит (FOB)	622.4	542.6	586.4	1751.4	603.0	542.4	518.6	1664.0	6662.6
Стоки: дебит (FOB)	-803.2	-682.1	-720.3	-2205.5	-825.3	-817.7	-822.9	-2465.9	-8858.8
<i>Търговски баланс ²</i>	<i>-180.8</i>	<i>-139.4</i>	<i>-133.8</i>	<i>-454.1</i>	<i>-222.3</i>	<i>-275.3</i>	<i>-304.3</i>	<i>-802.0</i>	<i>-2196.2</i>
Услуги: кредит	422.8	433.2	318.4	1174.5	185.3	142.9	181.4	509.6	2790.6
Транспорт ³	112.3	110.6	86.1	309.1	61.2	52.2	55.7	169.0	834.0
Туризм ⁴	272.0	278.1	180.3	730.4	78.9	57.9	76.2	213.0	1460.0
Други услуги	38.5	44.5	52.0	135.0	45.3	32.8	49.5	127.5	496.6
Услуги: дебит	-213.4	-219.0	-207.4	-639.8	-204.9	-181.8	-214.7	-601.4	-2266.6
Транспорт ³	-95.0	-92.4	-93.3	-280.7	-95.0	-89.4	-91.6	-276.0	-1019.4
Туризм ⁴	-65.5	-82.0	-76.7	-224.2	-60.8	-48.8	-55.2	-164.8	-661.1
Други услуги	-52.9	-44.5	-37.4	-134.9	-49.1	-43.7	-67.9	-160.7	-586.2
<i>Услуги, нето</i>	<i>209.4</i>	<i>214.3</i>	<i>111.0</i>	<i>534.7</i>	<i>-19.6</i>	<i>-38.9</i>	<i>-33.3</i>	<i>-91.8</i>	<i>523.9</i>
<i>Стоки и нефакторни услуги, нето</i>	<i>28.6</i>	<i>74.8</i>	<i>-22.8</i>	<i>80.6</i>	<i>-241.9</i>	<i>-314.2</i>	<i>-337.6</i>	<i>-893.8</i>	<i>-1672.3</i>
Доход: кредит	36.6	19.3	22.2	78.1	21.0	21.8	24.3	67.1	290.1
Компенсации на заетите	4.9	4.5	4.7	14.0	4.9	4.3	6.5	15.8	59.3
Инвестиционен доход	31.7	14.8	17.5	64.1	16.1	17.5	17.8	51.3	230.8
Директни инвестиции	0.2	0.0	0.0	0.3	0.0	0.0	0.0	0.0	1.0
Портфейлни инвестиции	4.0	1.3	1.4	6.7	1.2	1.3	1.8	4.3	20.2
Други инвестиции	27.4	13.6	16.1	57.1	14.9	16.1	15.9	47.0	209.6
Доход: дебит	-90.6	-23.6	-56.3	-170.5	-24.9	-23.8	-39.5	-88.2	-728.9
Компенсации на заетите	-1.8	-0.7	-0.3	-2.9	-1.0	-0.7	-1.8	-3.5	-11.1
Инвестиционен доход	-88.7	-22.9	-55.9	-167.6	-23.9	-23.1	-37.7	-84.7	-717.8
Директни инвестиции	-14.2	-7.3	-40.6	-62.0	-19.7	-14.4	-18.3	-52.4	-346.2
Портфейлни инвестиции	-70.2	-0.3	-0.6	-71.1	-0.1	0.0	0.0	-0.2	-225.4
Други инвестиции	-4.4	-15.3	-14.8	-34.5	-4.2	-8.7	-19.3	-32.1	-146.2
<i>Доход, нето</i>	<i>-54.0</i>	<i>-4.3</i>	<i>-34.1</i>	<i>-92.4</i>	<i>-3.8</i>	<i>-2.0</i>	<i>-15.1</i>	<i>-21.0</i>	<i>-438.8</i>
<i>Стоки, нефакторни услуги и доход, нето</i>	<i>-25.4</i>	<i>70.5</i>	<i>-56.9</i>	<i>-11.8</i>	<i>-245.8</i>	<i>-316.3</i>	<i>-352.8</i>	<i>-914.8</i>	<i>-2111.1</i>
<i>Текущи трансфери, нето ⁵</i>	<i>57.0</i>	<i>65.6</i>	<i>70.5</i>	<i>193.1</i>	<i>42.0</i>	<i>45.1</i>	<i>74.6</i>	<i>161.7</i>	<i>612.6</i>
Текущи трансфери, кредит	69.2	75.8	84.1	229.1	60.3	54.8	92.1	207.2	762.5
Текущи трансфери, дебит	-12.2	-10.2	-13.6	-36.0	-18.3	-9.7	-17.5	-45.5	-149.9
Б. Капиталова сметка ^{1,6}	0.0	-0.1	-0.1	-0.2	0.0	0.0	0.0	0.0	-0.2
Капиталови трансфери, нето	0.0	-0.1	-0.1	-0.2	0.0	0.0	0.0	0.0	-0.2
<i>Общо за групи А и Б</i>	<i>31.67</i>	<i>135.99</i>	<i>13.49</i>	<i>181.15</i>	<i>-203.80</i>	<i>-271.13</i>	<i>-278.23</i>	<i>-753.15</i>	<i>-1498.70</i>
В. Финансова сметка ^{1,6}	-44.35	46.88	68.66	71.19	405.21	138.16	69.02	612.39	1594.43
Преки инвестиции в чужбина ⁷	-1.6	-4.4	-1.7	-7.8	-2.5	-0.4	-2.4	-5.3	-19.2
Преки инвестиции в България ⁸	144.2	67.0	66.5	277.7	279.2	-1.3	47.0	324.8	1253.9
Портфейлни инвестиции – активи	-76.8	-50.2	26.1	-100.9	-31.4	21.3	-15.2	-25.3	-69.2
Акции	-0.6	-0.4	0.4	-0.6	-1.5	-0.1	-11.0	-12.6	-12.8
Облигации	-76.2	-49.8	25.7	-100.3	-29.9	21.4	-4.2	-12.7	-56.4
Портфейлни инвестиции – пасиви	-77.3	-14.4	9.1	-82.6	-12.7	4.8	3.5	-4.4	-122.8
Акции	-18.0	1.4	-0.2	-16.9	-3.2	-5.6	-0.7	-9.5	-21.8
Облигации	-59.3	-15.8	9.3	-65.7	-9.4	10.3	4.2	5.1	-101.0
Други инвестиции – активи ⁹	-41.8	85.3	-127.7	-84.2	139.8	76.9	-37.4	179.3	139.1
Търговски кредити, нето	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Заеми	-0.1	-4.6	0.3	-4.4	6.2	-0.6	-24.6	-19.1	-29.4
Търговски банки	-0.5	-5.0	0.3	-5.2	7.3	-0.6	-26.2	-19.6	-31.0
Други сектори	0.4	0.4	-0.1	0.8	-1.1	0.0	1.6	0.5	1.6

(продължава)

(продължение)

(млн. евро)

	2003								
	VII	VIII	IX	III трим.	X	XI	XII	IV трим.	Общо
Валута и депозити	-29.5	91.9	-137.3	-74.9	131.9	76.2	-13.7	194.4	180.6
Търговски банки	-28.3	97.0	-130.7	-62.1	135.2	90.6	-8.8	217.0	281.2
Други сектори ¹⁰	-1.2	-5.0	-6.7	-12.9	-3.3	-14.4	-4.9	-22.7	-100.5
Други активи	-12.2	-2.0	9.4	-4.8	1.7	1.3	0.9	3.9	-12.2
Други инвестиции – пасиви	9.0	-36.4	96.4	69.0	32.8	37.0	73.5	143.3	412.6
Търговски кредити, нето ¹¹	8.8	9.0	8.9	26.7	-39.0	-39.0	-37.2	-115.2	-83.0
Заеми	16.2	-36.1	-11.8	-31.8	44.5	39.9	31.2	115.6	149.2
Държавно управление	1.5	-53.7	-22.7	-74.9	9.4	13.6	-2.6	20.4	-96.4
Търговски банки	4.9	7.6	12.7	25.1	3.1	-0.4	20.5	23.3	40.7
Други сектори ⁹	9.8	10.0	-1.9	18.0	32.0	26.6	13.3	71.9	204.9
Депозити на нерезиденти	-18.9	-14.1	87.9	54.8	36.4	32.0	63.8	132.3	258.7
Други пасиви	3.0	4.8	11.4	19.2	-9.1	4.0	15.7	10.6	87.7
Общо за групи А, Б и В	-12.7	182.9	82.2	252.3	201.4	-133.0	-209.2	-140.8	95.7
Г. Грешки и пропуски	11.2	-77.7	-15.5	-82.0	81.7	225.7	147.8	455.2	534.5
ОБЩ БАЛАНС (Общо за групи А, Б, В и Г)	-1.5	105.2	66.6	170.4	283.2	92.7	-61.4	314.5	630.3
Д. Резерви и друго финансиране	1.5	-105.2	-66.6	-170.4	-283.2	-92.7	61.4	-314.5	-630.3
Валутни резерви на БНБ ¹²	-30.5	-132.1	-61.2	-223.8	-271.3	-87.4	66.7	-292.0	-816.7
Ползвани кредити от МВФ, нето	32.0	26.9	-5.4	53.5	-11.9	-5.3	-5.3	-22.5	35.3
Извънредно финансиране, нето ¹³	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	151.2

* Аналитично представяне на платежния баланс в съответствие с 5-ото издание на „Ръководство по платежен баланс“ на МВФ.

¹ Данните са предварителни.

² Данни от митнически декларации, допълнени с данни от НСИ и обработени от БНБ по дата на митническата декларация. За 2002 г. – окончателни данни, получени от „Информационно обслужване“ АД. За 2003 г. – предварителни данни към 23.1.2004 г., получени от Агенция „Митници“.

³ Оценка на БНБ.

⁴ Данни на МВР за броя и структурата на туристите по цел на пътуване и оценка на Министерството на икономиката и БНБ.

⁵ Включително данни от Агенцията за чуждестранна помощ и Българския червен кръст.

⁶ Отрицателният знак (-) показва изтичане на капитал (нарастване на активи или намаление на пасиви).

⁷ Данните за 2002 г. и 2003 г. подлежат на ревизии.

⁸ Данни от фирми с чуждестранно участие, Агенцията за приватизация, НСИ, Централния депозитар, търговските банки и др. Данните за 2003 г. подлежат на ревизии.

⁹ Данните за търговските кредити за четвъртото тримесечие на 2003 г. подлежат на ревизии.

¹⁰ За периода 2002 г. – трето тримесечие на 2003 г. са използвани данни на Банката за международни разплащания (BIS). За четвъртото тримесечие на 2003 г. данните са на БНБ и подлежат на ревизии.

¹¹ Включени са външните задължения на страната по търговски кредити (получени аванси и задължения към доставчици).

¹² Не се включват измененията на валутните резерви на БНБ, дължащи се на курсови разлики. Отрицателният знак (-) показва увеличение на валутните резерви, а положителният(+) – намаление.

¹³ Включва заеми, отпуснати в подкрепа на платежния баланс (вкл. от Европейския съюз, Световната банка и др.).

Източник: БНБ.

Износ по стокови групи

Стокови групи*	януари – декември				Промяна спрямо същия период на предходната година	
	2002		2003			
	млн. евро	относителен дял, %	млн. евро	относителен дял, %	млн. евро	%
Текстил, кожени материали, дрехи, обувки и други потребителски стоки, в т. ч.:	1807.2	29.8	2040.8	30.6	233.6	12.9
Глава 62. Облекла и допълнения за облеклата, различни от трикотажните или плетените	654.1	10.8	745.5	11.2	91.4	14.0
Глава 61. Облекла и допълнения за облекла, трикотажни или плетени	491.5	8.1	574.9	8.6	83.4	17.0
Глава 64. Обувки, гети и подобни артикули; части за тях	171.7	2.8	200.5	3.0	28.8	16.7
Глава 94. Мебели; медицинска мебелировка; спални артикули и други подобни	105.8	1.7	132.0	2.0	26.2	24.8
Неблагородни метали и изделия от тях, в т. ч.:	1013.3	16.7	1248.4	18.7	235.1	23.2
Глава 72. Чугун, желязо и стомана	393.2	6.5	541.3	8.1	148.1	37.7
Глава 74. Мед и изделия от мед	337.1	5.6	403.2	6.1	66.0	19.6
Глава 73. Изделия от чугун, желязо или стомана	87.4	1.4	101.0	1.5	13.6	15.5
Глава 76. Алюминий и изделия от алюминий	73.7	1.2	83.4	1.3	9.7	13.2
Машины, транспортни средства, апарати, инструменти, оръжия, в т. ч.:	853.6	14.1	984.0	14.8	130.5	15.3
Глава 84. Ядрени реактори, котли, машини, апарати и механизми; части за тях	397.3	6.6	423.2	6.4	25.9	6.5
Глава 85. Електрически машини и апарати	263.2	4.3	347.9	5.2	84.8	32.2
Глава 90. Оптични измерителни или контролиращи инструменти и апарати	39.1	0.6	48.7	0.7	9.7	24.7
Химически продукти, пластмаси, каучук, в т. ч.:	665.6	11.0	709.9	10.7	44.3	6.6
Глава 39. Пластмаси и пластмасови изделия	114.1	1.9	133.0	2.0	18.9	16.6
Глава 28. Неорганични химични продукти	117.9	1.9	128.8	1.9	10.9	9.3
Глава 29. Органични химични продукти	108.8	1.8	110.5	1.7	1.7	1.6
Глава 31. Торове	62.6	1.0	80.2	1.2	17.6	28.1
Глава 33. Етерични масла, готови парфюмерийни или тоалетни продукти	77.6	1.3	78.1	1.2	0.6	0.7
Глава 30. Фармацевтични продукти	74.8	1.2	70.7	1.1	-4.1	-5.5
Продукти от животински и растителен произход, храни, напитки, тютюни, в т. ч.:	757.4	12.5	701.7	10.5	-55.7	-7.4
Глава 12. Маслодайни семена и плодове; разни видове семена	91.1	1.5	99.4	1.5	8.3	9.1
Глава 22. Безалкохолни и алкохолни напитки и видове оцет	74.8	1.2	72.8	1.1	-2.0	-2.6
Глава 24. Тютюн и обработени заместители на тютюна	66.0	1.1	66.7	1.0	0.7	1.0
Минерални продукти и горива, в т. ч.:	677.1	11.2	637.8	9.6	-39.4	-5.8
Глава 27. Минерални горива, минерални масла и продукти от тяхната дестилация	593.7	9.8	556.4	8.4	-37.4	-6.3
Изделия от дърво, хартия, керамика и стъкло, в т. ч.:	288.7	4.8	340.0	5.1	51.4	17.8
Глава 44. Дървен материал и изделия от дървен материал; дървени въглища	111.0	1.8	126.0	1.9	15.0	13.5
Глава 48. Хартии и картони; изделия от целулозна маса, от хартия или от картон	42.8	0.7	66.7	1.0	23.9	55.9
ОБЩО ИЗНОС (FOB)	6062.9	100.0	6662.6	100.0	599.7	9.9

* Стоковете групи включват глави от Хармонизираната система за описание и кодиране на стоките.
За 2002 г. – окончателни данни, получени от „Информационно обслужване“ АД.
За 2003 г. – предварителни данни към 23.1.2004 г., получени от Агенция „Митници“.

Източници: Данни от митнически декларации, допълнени с данни от НСИ и обработени от БНБ по дата на митническата декларация. Данните са съгласувани с НСИ.

Внос по стокови групи

Стокови групи*	януари – декември				Промяна спрямо същия период на предходната година	
	2002		2003			
	млн. евро	относителен дял, %	млн. евро	относителен дял, %	млн. евро	%
Машини, транспортни средства, апарати, инструменти, оръжия, в т. ч.:	2487.0	29.6	2949.4	30.7	2651.1	106.6
Глава 84. Ядрени реактори, котли, машини, апарати и механизми; части за тях	979.0	11.6	1142.9	11.9	1032.9	105.5
Глава 87. Автомобилни превозни средства	686.9	8.2	810.4	8.4	732.1	106.6
Глава 85. Електрически машини и апарати	635.2	7.6	767.5	8.0	687.2	108.2
Глава 90. Оптични измерителни или контролиращи инструменти и апарати	143.3	1.7	150.9	1.6	154.3	107.7
Минерални продукти и горива, в т. ч.:	1937.7	23.0	2067.9	21.5	2077.4	107.2
Глава 27. Минерални горива, минерални масла и продукти от тяхната дестилация	1646.1	19.6	1678.8	17.5	1757.7	106.8
Глава 26. Руди, шлаки и пепели	208.7	2.5	312.6	3.3	229.4	109.9
Текстил, кожени материали, грехи, обувки и други потребителски стоки, в т. ч.:	1467.8	17.5	1686.8	17.6	1565.4	106.6
Глава 61. Облекла и допълнения за облекла, трикотажни или плетени	243.8	2.9	272.9	2.8	263.8	108.2
Глава 52. Памук	195.8	2.3	224.2	2.3	208.3	106.4
Глава 55. Щапелни синтетични или изкуствени влакна	162.2	1.9	168.7	1.8	172.1	106.1
Глава 51. Вълна, фини и груби косми; прежди и тъкани от гриви и опашки	109.2	1.3	137.6	1.4	115.0	105.3
Глава 54. Синтетични или изкуствени нишки	122.5	1.5	134.1	1.4	131.2	107.0
Глава 62. Облекла и допълнения за облеклата, различни от трикотажните или плетените	90.1	1.1	115.9	1.2	96.1	106.7
Глава 60. Трикотажни платове	82.6	1.0	105.2	1.1	87.8	106.3
Химически продукти, пластмаси, каучук, в т. ч.:	1045.2	12.4	1178.4	12.3	1122.8	107.4
Глава 39. Пластмаси и пластмасови изделия	294.7	3.5	359.6	3.7	313.2	106.3
Глава 30. Фармацевтични продукти	202.1	2.4	218.3	2.3	217.5	107.6
Глава 38. Различни видове продукти на химическата промишленост	103.4	1.2	111.2	1.2	115.1	111.3
Глава 40. Каучук и каучукови изделия	80.8	1.0	94.9	1.0	85.8	106.2
Неблагородни метали и изделия от тях, в т. ч.:	497.2	5.9	650.7	6.8	534.8	107.6
Глава 72. Чугун, желязо и стомана	166.5	2.0	247.7	2.6	181.1	108.8
Глава 73. Изделия от чугун, желязо или стомана	116.4	1.4	139.3	1.5	123.5	106.1
Глава 76. Алюминий и изделия от алуминий	111.2	1.3	127.7	1.3	119.0	107.0
Продукти от животински и растителен произход, храни, напитки, тютюни, в т. ч.:	509.2	6.1	533.0	5.6	554.8	109.0
Глава 02. Меса и карантии, годни за консумация	56.8	0.7	54.6	0.6	61.7	108.6
Изделия от дърво, хартия, керамика и стъкло, в т. ч.:	360.0	4.3	406.3	4.2	384.6	106.8
Глава 48. Хартии и картони; изделия от целулозна маса, от хартия или от картон	189.6	2.3	194.9	2.0	203.9	107.6
Друг внос ¹	107.1	1.3	128.0	1.3	113.5	106.0
ОБЩО ВНОС (CIF)	8411.2	100.0	9600.5	100.0	1189.3	14.1
(-) Транспортни разходи	656.5		741.8			
ОБЩО ВНОС (FOB)	7754.7		8858.8		1104.1	14.2

* Стоковите групи включват глави от Хармонизираната система за описание и кодиране на стоките.

¹ Съгласно измененията в Митническата тарифа, в сила от 1.1.2002 г., стоките, които се освобождават при внос от заплащане на дължимите мита, се посочват в Глава 99 „Митнически облекчения“ на Митническата тарифа. Информацията от тарифните номера в митническата декларация на тези стоки обаче не е достатъчна за класифицирането на стоките в съответната група.

За 2002 г. – окончателни данни, получени от „Информационно обслужване“ АД.

За 2003 г. – предварителни данни към 23.1.2004 г., получени от Агенция „Митници“.

Източници: Данни от митнически декларации, допълнени с данни от НСИ и обработени от БНБ по дата на митническата декларация. Данните са съгласувани с НСИ.

Износ. Начин на използване

Групи стоки	януари – декември				Промяна спрямо същия период на предходната година	
	2002		2003			
	млн. евро	относителен дял, %	млн. евро	относителен дял, %	млн. евро	%
Потребителски стоки	2134.4	35.2	2440.0	36.6	305.6	14.3
Храни	247.4	4.1	299.5	4.5	52.1	21.1
Цигари	15.8	0.3	17.1	0.3	1.3	8.1
Напитки	74.7	1.2	72.7	1.1	-2.0	-2.6
Дрехи и обувки	1258.4	20.8	1457.5	21.9	199.1	15.8
Лекарства и козметика	168.5	2.8	163.2	2.4	-5.3	-3.2
Мебели и дом. обзавеждане	210.7	3.5	245.7	3.7	35.0	16.6
Други	158.9	2.6	184.3	2.8	25.5	16.0
Суровини и материали	2535.0	41.8	2754.7	41.3	219.6	8.7
Чугун, желязо и стомана	393.2	6.5	541.3	8.1	148.1	37.7
Цветни метали	470.0	7.8	534.6	8.0	64.6	13.7
Химически продукти	216.0	3.6	228.4	3.4	12.4	5.7
Пластмаси, каучук	152.9	2.5	172.1	2.6	19.2	12.5
Торове	62.6	1.0	80.2	1.2	17.6	28.1
Текстилни материали	239.7	4.0	278.2	4.2	38.5	16.1
Суровини за производство на храни	320.9	5.3	218.3	3.3	-102.6	-32.0
Дървен материал и хартия, картон	158.0	2.6	196.6	3.0	38.7	24.5
Цимент	28.6	0.5	29.3	0.4	0.7	2.5
Тютюн	50.2	0.8	49.6	0.7	-0.6	-1.2
Други	443.0	7.3	426.1	6.4	-16.9	-3.8
Инвестиционни стоки	802.5	13.2	911.5	13.7	109.0	13.6
Машины, уреди и апарати	297.6	4.9	310.2	4.7	12.6	4.2
Електрически машини	67.0	1.1	112.5	1.7	45.5	67.9
Транспортни средства	67.9	1.1	68.9	1.0	1.1	1.6
Резервни части и оборудване	171.2	2.8	192.4	2.9	21.3	12.4
Други	198.9	3.3	227.5	3.4	28.6	14.4
Общо неенергийни стоки	5471.9	90.3	6106.2	91.6	634.3	11.6
Енергийни ресурси	591.0	9.7	556.4	8.4	-34.6	-5.8
Петролни продукти	357.6	5.9	384.8	5.8	27.2	7.6
Други	233.4	3.8	171.6	2.6	-61.8	-26.5
ОБЩО ИЗНОС (FOB)	6062.9	100.0	6662.6	100.0	599.7	9.9

За 2002 г. – окончателни данни, получени от „Информационно обслужване“ АД.

За 2003 г. – предварителни данни към 23.I.2004 г., получени от Агенция „Митници“.

Източници: Данни от митнически декларации, допълнени с данни от НСИ и обработени от БНБ по дата на митническата декларация. Данните са съгласувани с НСИ.

Внос. Начин на използване

Групи стоки	януари – декември				Промяна спрямо същия период на предходната година	
	2002		2003			
	млн. евро	относителен дял, %	млн. евро	относителен дял, %	млн. евро	%
Потребителски стоки	1252.6	14.9	1474.3	15.4	221.7	17.7
Храни, напитки и цигари	235.2	2.8	264.1	2.8	28.9	12.3
Мебели и дом. обзавеждане	250.6	3.0	320.1	3.3	69.5	27.7
Лекарства и козметика	294.6	3.5	315.1	3.3	20.6	7.0
Дрехи и обувки	78.4	0.9	109.5	1.1	31.1	39.6
Автомобили	204.0	2.4	244.3	2.5	40.3	19.8
Други	189.9	2.3	221.2	2.3	31.3	16.5
Суровини и материали	3266.6	38.8	3845.5	40.1	579.0	17.7
Руди	208.7	2.5	312.6	3.3	103.9	49.8
Чугун, желязо и стомана	166.5	2.0	247.7	2.6	81.3	48.8
Цветни метали	83.1	1.0	96.1	1.0	13.0	15.6
Текстилни материали	1162.6	13.8	1319.9	13.7	157.3	13.5
Дървен материал и хартия, картон	198.0	2.4	211.9	2.2	13.9	7.0
Химически продукти	215.5	2.6	232.1	2.4	16.6	7.7
Пластмаси, каучук	362.6	4.3	439.1	4.6	76.4	21.1
Суровини за производство на храни	191.7	2.3	196.2	2.0	4.6	2.4
Кожи	86.3	1.0	101.2	1.1	14.9	17.2
Тютюн	30.5	0.4	20.4	0.2	-10.1	-33.1
Други	561.1	6.7	668.3	7.0	107.2	19.1
Инвестиционни стоки	2110.3	25.1	2461.4	25.6	351.1	16.6
Машины, уреди и апарати	809.8	9.6	937.0	9.8	127.2	15.7
Електрически машини	282.0	3.4	316.7	3.3	34.7	12.3
Транспортни средства	438.0	5.2	541.5	5.6	103.5	23.6
Резервни части и оборудване	309.9	3.7	360.1	3.8	50.2	16.2
Други	270.7	3.2	306.2	3.2	35.5	13.1
Общо неенергийни стоки	6629.5	78.8	7781.3	81.1	1151.7	17.4
Енергийни ресурси	1674.6	19.9	1691.3	17.6	16.7	1.0
Горива	1573.7	18.7	1531.0	15.9	-42.7	-2.7
Суров петрол и природен газ	1362.1	16.2	1302.3	13.6	-59.8	-4.4
Въглища	162.2	1.9	183.8	1.9	21.6	13.3
Други горива	49.3	0.6	44.8	0.5	-4.5	-9.1
Други	100.9	1.2	160.3	1.7	59.3	58.8
Масла	100.9	1.2	160.3	1.7	59.3	58.8
Друг внос ¹	107.1	1.3	128.0	1.3	20.9	19.5
ОБЩО ВНОС (CIF)	8411.2	100.0	9600.5	100.0	1189.3	14.1

¹ Съгласно измененията в Митническата тарифа, в сила от 1 януари 2002 г., стоките, които се освобождават при внос от заплащане на дължимите мита, се посочват в Глава 99 „Митнически облекчения“ на Митническата тарифа. Информацията от тарифните номера в митническата декларация на тези стоки обаче не е достатъчна за класифицирането на стоките в съответната група.

За 2002 г. – окончателни данни, получени от „Информационно обслужване“ АД.

За 2003 г. – предварителни данни към 23.1.2004 г., получени от Агенция „Митници“.

Източници: Данни от митнически декларации, допълнени с данни от НСИ и обработени от БНБ по дата на митническата декларация. Данните са съгласувани с НСИ.

Износ по основни търговски партньори и региони

Страни	януари – декември				Промяна спрямо същия период на предходната година	
	2002		2003			
	млн. евро	относителен дял, %	млн. евро	относителен дял, %	млн. евро	%
Европейски съюз, в т. ч.:	3376.4	55.7	3769.3	56.6	392.9	11.6
Италия	934.5	15.4	935.1	14.0	0.6	0.1
Германия	578.7	9.5	718.0	10.8	139.3	24.1
Гърция	557.9	9.2	691.3	10.4	133.4	23.9
Белгия	291.1	4.8	404.7	6.1	113.6	39.0
Франция	324.3	5.3	338.1	5.1	13.8	4.3
Испания	204.4	3.4	181.1	2.7	-23.3	-11.4
Великобритания	176.4	2.9	168.7	2.5	-7.7	-4.3
Австрия	101.4	1.7	134.7	2.0	33.3	32.9
Холандия	108.0	1.8	102.6	1.5	-5.4	-5.0
ЕАСТ, в т. ч.:	109.7	1.8	53.8	0.8	-55.9	-51.0
Швейцария	101.3	1.7	46.3	0.7	-55.1	-54.3
Други от ОИСР, в т. ч.:¹	893.0	14.7	951.1	14.3	58.1	6.5
Турция	565.1	9.3	610.0	9.2	45.0	8.0
САЩ	285.3	4.7	298.8	4.5	13.4	4.7
Балкански страни, в т. ч.:²	386.7	6.4	431.2	6.5	44.5	11.5
Сърбия и Черна гора	183.6	3.0	220.1	3.3	36.5	19.9
Македония	134.5	2.2	136.7	2.1	2.1	1.6
Хърватска	16.6	0.3	39.0	0.6	22.4	135.2
ЦЕФТА, в т. ч.:	327.7	5.4	392.2	5.9	64.5	19.7
Румъния	168.7	2.8	203.2	3.0	34.4	20.4
Унгария	40.7	0.7	55.3	0.8	14.6	35.8
Полша	43.8	0.7	54.7	0.8	10.9	24.9
Чехия	29.5	0.5	37.3	0.6	7.8	26.4
Словения	26.3	0.4	25.9	0.4	-0.4	-1.4
Словакия	18.7	0.3	15.8	0.2	-2.8	-15.1
ОНД и Балтийските страни, в т. ч.:	273.3	4.5	258.4	3.9	-14.9	-5.5
Русия	97.5	1.6	92.9	1.4	-4.6	-4.7
Украйна	56.3	0.9	52.5	0.8	-3.8	-6.8
Грузия	52.4	0.9	39.6	0.6	-12.8	-24.4
Други, в т. ч.:	696.1	11.5	806.6	12.1	110.5	15.9
Китай	13.4	0.2	54.5	0.8	41.1	307.4
Страни от Югоизточна Азия ³	29.7	0.5	31.5	0.5	1.9	6.3
ОБЩО ИЗНОС (FOB)	6062.9	100.0	6662.6	100.0	599.7	9.9

¹ Включва Австралия, Канада, Нова Зеландия, САЩ, Турция и Япония.² Включва Албания, Босна и Херцеговина, Македония, Хърватска и Сърбия и Черна гора.³ Включва Корея, Малайзия, Тайланд, Филипините и Индонезия.

За 2002 г. – окончателни данни, получени от „Информационно обслужване“ АД.

За 2003 г. – предварителни данни към 23.I.2004 г., получени от Агенция „Митници“.

Източници: Данни от митнически декларации, допълнени с данни от НСИ и обработени от БНБ по дата на митническата декларация. Данните са съгласувани с НСИ.

Внос по основни търговски партньори и региони

Страни	януари – декември				Промяна спрямо същия период на предходната година	
	2002		2003			
	млн. евро	относителен дял, %	млн. евро	относителен дял, %	млн. евро	%
Европейски съюз, в т. ч.:	4228.7	50.3	4753.3	49.5	524.6	12.4
Германия	1199.5	14.3	1369.7	14.3	170.2	14.2
Италия	953.7	11.3	981.7	10.2	28.0	2.9
Гърция	507.9	6.0	637.1	6.6	129.2	25.4
Франция	475.4	5.7	541.4	5.6	66.0	13.9
Великобритания	219.9	2.6	238.7	2.5	18.9	8.6
Испания	163.8	1.9	213.7	2.2	50.0	30.5
Австрия	176.3	2.1	210.4	2.2	34.1	19.4
Холандия	170.6	2.0	170.5	1.8	-0.1	0.0
Белгия	118.3	1.4	130.6	1.4	12.3	10.4
Швеция	89.1	1.1	110.8	1.2	21.7	24.4
ЕАСТ	114.9	1.4	118.9	1.2	4.0	3.5
Швейцария	106.3	1.3	108.1	1.1	1.9	1.8
Други от ОИСР, в т. ч.:¹	746.7	8.9	1034.5	10.8	287.7	38.5
Турция	414.8	4.9	588.1	6.1	173.3	41.8
САЩ	182.4	2.2	245.3	2.6	62.8	34.4
Япония	93.8	1.1	121.4	1.3	27.6	29.4
Балкански страни, в т. ч.:²	60.5	0.7	79.4	0.8	18.9	31.3
Сърбия и Черна гора	25.6	0.3	30.2	0.3	4.6	17.9
Хърватска	14.7	0.2	27.2	0.3	12.5	85.4
Македония	19.1	0.2	21.1	0.2	2.1	10.9
ЦЕФТА, в т. ч.:	612.1	7.3	763.2	7.9	151.1	24.7
Румъния	172.4	2.0	231.1	2.4	58.7	34.0
Чехия	130.8	1.6	155.9	1.6	25.1	19.2
Полша	105.7	1.3	135.1	1.4	29.4	27.8
Унгария	107.2	1.3	119.1	1.2	12.0	11.2
Словакия	47.8	0.6	63.1	0.7	15.3	32.0
Словения	48.3	0.6	58.9	0.6	10.6	22.0
ОНД и Балтийските страни, в т. ч.:	1565.6	18.6	1718.9	17.9	153.3	9.8
Русия	1233.2	14.7	1208.1	12.6	-25.0	-2.0
Украйна	261.5	3.1	305.2	3.2	43.8	16.7
Други, в т. ч.:	1082.7	12.9	1132.4	11.8	49.6	4.6
Китай	145.8	1.7	248.4	2.6	102.5	70.3
Бразилия	73.9	0.9	104.2	1.1	30.3	41.0
Страни от Югоизточна Азия ³	166.1	2.0	196.3	2.0	30.2	18.2
ОБЩО ВНОС (CIF)	8411.2	100.0	9600.5	100.0	1189.3	14.1

¹ Включва Австралия, Канада, Нова Зеландия, САЩ, Турция и Япония.² Включва Албания, Босна и Херцеговина, Македония, Хърватска и Сърбия и Черна гора.³ Включва Корея, Малайзия, Тайланд, Филипините и Индонезия.

За 2002 г. – окончателни данни, получени от „Информационно обслужване“ АД.

За 2003 г. – предварителни данни към 23.1.2004 г., получени от Агенция „Митници“.

Източници: Данни от митнически декларации, допълнени с данни от НСИ и обработени от БНБ по дата на митническата декларация. Данните са съгласувани с НСИ.

Размер на brutния външен дълг

(млн. щ. д.)

По дебитори	XII.1996	XII.1997	XII.1998	XII.1999	XII.2000	XII.2001	XII.2002	XII.2003
БРУТЕН ВЪНШЕН ДЪЛГ (А+Б) ^{1,2}	9601.6	10408.5	10891.9	10913.9	11201.8	10616.1	11244.7	13032.1
А. Публичен сектор (I+II+III+IV)	9396.8	9573.7	9991.2	9454.4	9310.7	8626.8	8330.8	9023.7
I. Правителствен дълг	8919.7	8856.8	9166.5	8623.3	8527.1	8130.3	8106.2	8703.5
1. Заеми ³	3788.5	3798.6	4154.4	3645.8	3551.0	3153.6	3220.5	3746.4
2. Облигации	5131.2	5058.2	5012.1	4977.4	4976.1	4976.8	4885.7	4957.1
II. Държавногарантиран дълг ³	135.7	232.7	302.8	328.0	339.6	327.0	398.3	500.7
1. Заеми	135.7	232.7	302.8	328.0	339.6	327.0	398.3	500.7
III. Българска народна банка	0.0	31.1	120.0	116.9	103.6	65.8	21.1	0.0
IV. Други дебитори	341.5	453.1	401.8	386.2	340.4	103.6	-194.8	-180.4
Местни органи на управление	0.0	0.0	0.0	27.1	26.2	12.8	0.0	9.2
1. Заеми	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	9.2
2. Облигации	0.0	0.0	0.0	27.1	26.2	12.8	0.0	0.0
Търговски банки	326.1	264.9	309.6	200.7	107.3	8.8	8.4	19.4
1. Заеми	326.1	264.9	281.4	169.6	100.2	3.0	7.1	19.0
2. Депозити на нерезиденти	0.0	0.0	28.2	31.1	7.1	5.8	1.2	0.4
Търговски фирми ⁴	0.0	46.9	44.8	79.7	115.4	93.8	91.9	160.7
1. Вътрешнофирмени заеми	0.0	0.0	0.0	0.1	0.2	0.2	0.9	2.6
2. Други заеми	0.0	0.0	0.0	28.1	51.2	47.5	33.3	97.4
3. Търговски кредити	0.0	46.9	44.8	51.5	64.0	46.1	57.6	60.7
Други ⁵	15.4	141.4	47.5	78.7	91.5	-11.7	-295.1	-369.8
Б. Частен сектор (I+II)	204.8	834.8	900.8	1459.5	1891.1	1989.3	2913.9	4008.3
I. Търговски банки	97.2	90.3	88.0	147.7	269.2	305.9	457.3	832.7
1. Вътрешнофирмени заеми	5.9	1.4	13.7	45.7	59.4	60.0	42.5	37.7
2. Други заеми	8.5	3.6	3.2	3.4	42.5	47.1	106.8	167.9
3. Облигации	-	-	-	-	-	-	0.0	0.0
4. Депозити на нерезиденти	82.8	85.3	71.1	98.6	167.3	198.8	308.0	627.1
II. Търговски фирми ⁴	107.6	744.5	812.8	1311.8	1621.9	1683.4	2456.6	3175.6
1. Вътрешнофирмени заеми	0.0	0.0	120.4	331.9	369.0	529.8	659.4	1225.0
2. Други заеми	107.6	143.0	119.6	321.8	479.5	487.2	707.9	964.2
3. Търговски кредити	0.0	601.4	572.8	658.1	773.5	666.4	1089.2	982.8
4. Облигации	-	-	-	-	-	-	0.0	3.7

¹ Равностойността в щатски долари е изчислена по курса на съответните чуждестранни валути към края на периода. Предварителни данни за 2002 г. и 2003 г.

² Източници: Министерството на финансите, Българската народна банка, търговските банки, местни физически и юридически лица.

³ В съответствие с международната методология по статистика на външния дълг в размера на държавногарантирания дълг БНБ включва заемите с държавни гаранции на небюджетни предприятия.

⁴ Данните обхващат финансовите кредити, регистрирани в БНБ и за които БНБ е получила информация, и търговските кредити.

⁵ Размер на ценните книжа, емитирани от резиденти на международните финансови пазари и притежавани от резиденти. Поради прилагането на резидентния принцип този размер се посочва със знак минус (по номинал).

(продължава)

(продължение)

(млн. щ. г.)

По кредитори	XII.1996	XII.1997	XII.1998	XII.1999	XII.2000	XII.2001	XII.2002	XII.2003
БРУТЕН ВЪНШЕН ДЪЛГ (А + Б) ¹	9601.6	10408.5	10891.9	10913.9	11201.8	10616.1	11244.7	13032.1
А. Дългосрочен дълг	8570.1	8590.3	9307.8	9646.4	9751.7	9397.5	9405.7	10541.6
I. Официални кредитори	3188.4	3271.6	4043.9	4044.8	3941.2	3421.4	3421.3	3918.9
1. Международни финансови институции	1983.8	2241.5	2774.4	2891.3	3011.6	2750.9	2817.7	3304.6
Международен валутен фонд	584.6	936.3	1114.5	1248.6	1322.0	1109.7	1049.2	1172.7
Световна банка	455.8	540.4	711.6	896.6	917.8	950.0	1008.3	1266.9
Европейски съюз	495.5	286.4	421.8	401.8	428.0	343.7	404.7	442.0
Други международни финансови институции	448.0	478.5	526.4	344.3	343.8	347.6	355.5	422.9
2. Двустранни кредити	1204.5	1030.1	1269.6	1153.5	929.6	670.5	603.7	614.3
Парижки клуб и неразсрочен дълг	1034.5	877.9	1044.6	814.8	600.4	382.0	295.2	276.4
Други двустранни кредити	170.0	152.2	225.0	338.7	329.2	288.4	308.5	337.9
II. Частни кредитори	5381.7	5318.7	5263.9	5601.7	5810.5	5976.1	5984.4	6622.7
1. Брейди облигации	4984.0	4977.4	4977.4	4977.4	4976.1	4759.0	2488.8	2387.2
2. Еврооблигации	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	217.8	259.4	312.1
3. Глобални облигации	-	-	-	-	-	-	2137.4	2257.7
4. Други облигации	147.2	80.8	34.7	27.1	26.2	12.8	0.0	0.0
5. Държавни ценни книжа ²	15.4	141.4	47.5	78.7	91.5	-11.7	-295.1	-369.8
6. На търговски банки	155.9	1.4	13.7	46.3	93.3	99.3	142.8	216.2
7. На други сектори	79.3	117.7	190.5	472.1	623.5	898.9	1250.9	1819.2
финансови кредити	79.3	84.8	158.4	434.9	589.7	841.0	1198.6	1801.8
търговски кредити	-	32.9	32.2	37.3	33.7	57.9	52.4	13.7
облигационни заеми	-	-	-	-	-	-	0.0	3.7
Б. Краткосрочен дълг	1031.5	1818.2	1584.1	1267.5	1450.1	1218.6	1839.0	2490.5
I. Официални кредитори	735.8	767.7	500.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
II. Частни кредитори	295.7	1050.5	1084.1	1267.5	1450.1	1218.6	1839.0	2490.5
1. На търговски банки	267.4	353.7	383.9	302.1	283.3	215.5	322.9	635.9
2. На други сектори	28.3	696.7	700.3	965.4	1166.8	1003.2	1516.1	1854.6
финансови кредити	28.3	81.3	114.8	293.1	363.1	348.6	421.6	824.8
търговски кредити	-	615.4	585.4	672.3	803.7	654.5	1094.5	1029.8
3. Държавни ценни книжа	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0

¹ Източници: Министерството на финансите, Българската народна банка, търговските банки, местни физически и юридически лица. Предварителни данни за 2002 г. и 2003 г.

² Включват се държавни ценни книжа (деноминирани в левове и валута), притежавани от нерезиденти.

Обслужване на brutния външен дълг през 2003 г.

(млн. щ. д.)

По дебитори	Първо тримесечие			Второ тримесечие		
	Главница	Лихва	Общо	Главница	Лихва	Общо
Общо (А+Б) ^{1,2}	269.0	207.8	476.8	151.1	53.5	204.6
А. Публичен сектор (I+II+III+IV)	162.8	199.6	362.4	77.5	30.2	107.8
I. Правителствен дълг	140.7	194.7	335.3	48.4	23.1	71.5
1. Заеми	89.8	32.2	122.0	48.4	23.1	71.5
2. Облигации	50.8	162.5	213.3	0.0	0.0	0.0
II. Държавногарантиран дълг ³	6.8	4.0	10.8	6.2	6.3	12.6
1. Заеми	6.8	4.0	10.8	6.2	6.3	12.6
III. Българска народна банка	10.6	0.2	10.8	10.9	0.1	11.0
IV. Други дебитори	4.7	0.8	5.5	12.0	0.7	12.7
Местни органи на управление	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
1. Облигации	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Търговски банки	1.1	0.2	1.3	1.7	0.1	1.8
1. Други заеми	0.8	0.2	1.0	1.5	0.1	1.5
2. Депозити на нерезиденти	0.3	0.0	0.3	0.3	0.0	0.3
Търговски фирми ⁴	1.3	0.1	1.4	10.3	0.6	10.9
1. Вътрешнофирмени заеми	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1
2. Други заеми	1.3	0.1	1.4	10.2	0.6	10.8
Други ⁵	2.3	0.6	2.9	0.0	0.0	0.0
Б. Частен сектор (I+II)	106.2	8.2	114.4	73.5	23.3	96.9
I. Търговски банки	70.1	1.6	71.7	20.8	2.1	22.9
1. Вътрешнофирмени заеми	0.7	0.8	1.4	3.6	0.6	4.2
2. Други заеми	16.5	0.9	17.4	2.8	1.5	4.3
3. Депозити на нерезиденти	52.9	0.0	52.9	14.4	0.0	14.4
II. Търговски фирми ⁴	36.1	6.6	42.7	52.7	21.2	74.0
1. Вътрешнофирмени заеми	15.9	3.4	19.3	21.6	5.2	26.8
2. Други заеми	20.2	3.2	23.4	31.1	16.0	47.1
3. Облигационни заеми	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0

(продължава)

(млн. щ. д.)

По кредитори	Първо тримесечие			Второ тримесечие		
	Главница	Лихва	Общо	Главница	Лихва	Общо
БРУТЕН ВЪНШЕН ДЪЛГ (А + В)	269.0	207.8	476.8	151.1	53.5	204.6
А. Дългосрочен дълг	194.6	205.1	399.7	111.3	42.4	153.7
I. Официални кредитори	112.0	35.3	147.4	71.6	27.7	99.3
1. Международни финансови институции	64.6	28.5	93.1	64.9	24.9	89.8
Международен валутен фонд	27.3	7.0	34.2	41.2	5.4	46.6
Световна банка	16.4	7.2	23.5	9.0	12.4	21.4
Европейски съюз	0.0	3.2	3.2	0.0	2.7	2.7
Други	21.0	11.2	32.1	14.7	4.5	19.2
2. Двустранни кредити	47.5	6.8	54.3	6.7	2.8	9.5
Парижки клуб и неразсрочен дълг	43.5	6.0	49.5	0.0	0.2	0.2
Други	4.0	0.8	4.8	6.7	2.7	9.4
II. Частни кредитори	82.6	169.8	252.4	39.7	14.7	54.4
1. Брейди облигации	50.8	34.1	84.9	0.0	0.0	0.0
2. Други облигации	2.3	129.0	131.3	0.0	0.0	0.0
3. Търговски банки	7.4	1.6	9.1	6.4	2.1	8.5
4. Други частни кредитори	22.1	5.1	27.1	33.3	12.6	45.9
В. Краткосрочен дълг	74.4	2.7	77.1	39.8	11.1	50.9

(продължава)

(продължение)

(млн. щ. г.)

По дебитори	Трето тримесечие			Четвърто тримесечие			2003		
	Главница	Лихва	Общо	Главница	Лихва	Общо	Главница	Лихва	Общо
Общо (А+Б) ^{1,2}	292.7	121.4	414.1	176.7	46.7	223.4	889.5	429.5	1319.0
А. Публичен сектор (I+II+III+IV)	174.8	110.8	285.6	56.7	26.3	83.0	471.9	366.9	838.8
I. Правителствен дълг	163.0	107.3	270.3	44.3	21.5	65.9	396.4	346.7	743.0
1. Заеми	112.2	28.0	140.2	44.3	21.5	65.9	294.7	104.9	399.6
2. Облигации	50.8	79.3	130.1	0.0	0.0	0.0	101.6	241.8	343.4
II. Държавногарантиран дълг ³	7.1	3.3	10.4	6.7	4.3	10.9	26.8	17.9	44.8
1. Заеми	7.1	3.3	10.4	6.7	4.3	10.9	26.8	17.9	44.8
III. Българска народна банка	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	21.6	0.2	21.8
IV. Други дебитори	4.7	0.2	4.9	5.7	0.4	6.1	27.1	2.1	29.2
Местни органи на управление	0.0	0.0	0.0	0.0	0.2	0.2	0.0	0.2	0.2
1. Облигации	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Търговски банки	3.4	0.1	3.5	1.2	0.0	1.3	7.5	0.4	7.9
1. Други заеми	2.9	0.1	3.0	1.2	0.0	1.2	6.4	0.4	6.8
2. Депозити на нерезиденти	0.5	0.0	0.5	0.0	0.0	0.0	1.1	0.0	1.1
Търговски фирми ⁴	1.3	0.1	1.4	4.5	0.2	4.7	17.4	1.0	18.3
1. Вътрешнофирмени заеми	0.0	0.0	0.0	0.2	0.0	0.2	0.2	0.0	0.2
2. Други заеми	1.3	0.1	1.4	4.3	0.2	4.5	17.2	0.9	18.1
Други ⁵	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	2.3	0.6	2.9
Б. Частен сектор (I+II)	118.0	10.5	128.5	120.0	20.5	140.5	417.6	62.6	480.2
I. Търговски банки	46.1	1.2	47.2	10.0	2.2	12.2	147.0	7.1	154.0
1. Вътрешнофирмени заеми	1.0	0.6	1.6	4.0	0.6	4.5	9.2	2.4	11.6
2. Други заеми	3.6	0.6	4.2	4.3	1.6	6.0	27.3	4.6	31.9
3. Депозити на нерезиденти	41.5	0.0	41.5	1.7	0.0	1.7	110.5	0.0	110.5
II. Търговски фирми ⁴	71.9	9.4	81.3	110.0	18.3	128.3	270.7	55.5	326.2
1. Вътрешнофирмени заеми	25.7	3.2	28.9	35.3	8.8	44.1	98.5	20.7	119.2
2. Други заеми	46.2	6.1	52.3	74.7	9.5	84.1	172.2	34.8	206.9
3. Облигационни заеми	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0

¹ Фактически плащания. Предварителни данни. Данните са преизчислени в щатски долари по средномесечните курсове на съответните чуждестранни валути.

² Източници: Министерството на финансите, Българската народна банка, търговските банки, местни физически и юридически лица.

³ В съответствие с международната методология по статистика на външния дълг към държавногарантирания дълг БНБ отчита заемите с държавни гаранции на небюджетни предприятия.

⁴ Включва плащания на главници и лихви по финансовите кредити (без револвиращите), регистрирани в БНБ и за които БНБ е получила информация.

⁵ Плащания на главници и лихви по ЗУНК и ДЦК (деноминирани в левове и валута), закупени от нерезиденти.

(продължение)

(млн. щ. г.)

По кредитори	Трето тримесечие			Четвърто тримесечие			2003		
	Главница	Лихва	Общо	Главница	Лихва	Общо	Главница	Лихва	Общо
БРУТЕН ВЪНШЕН ДЪЛГ (А + В)	292.7	121.4	414.1	176.7	46.7	223.4	889.5	429.5	1319.0
А. Дългосрочен дълг	221.1	118.2	339.2	131.1	43.0	174.1	658.1	408.7	1066.8
I. Официални кредитори	139.1	32.6	171.7	71.5	26.8	98.3	394.3	122.5	516.7
1. Международни финансови институции	110.6	26.9	137.5	66.9	24.1	91.0	307.1	104.4	411.4
Международен валутен фонд	12.1	6.0	18.1	26.6	6.2	32.8	107.2	24.5	131.7
Световна банка	17.0	8.4	25.4	9.7	10.2	19.9	52.1	38.2	90.3
Европейски съюз	44.5	3.2	47.7	0.0	2.0	2.0	44.5	11.0	55.6
Други	37.0	9.3	46.3	30.6	5.7	36.3	103.2	30.7	133.9
2. Двустранни кредити	28.5	5.7	34.2	4.6	2.8	7.3	87.2	18.1	105.3
Парижки клуб и неразсрочен дълг	24.5	5.0	29.5	0.0	0.1	0.1	68.0	11.2	79.3
Други	4.0	0.7	4.7	4.6	2.7	7.2	19.2	6.8	26.1
II. Частни кредитори	81.9	85.6	167.5	59.6	16.2	75.8	263.8	286.3	550.1
1. Брейди облигации	50.8	26.9	77.7	0.0	0.0	0.0	101.6	61.0	162.6
2. Други облигации	0.0	52.4	52.4	0.0	0.0	0.0	2.3	181.4	183.7
3. Търговски банки	2.9	1.2	4.1	8.3	2.1	10.4	25.1	7.1	32.1
4. Други частни кредитори	28.2	5.1	33.3	51.3	14.0	65.4	134.9	36.8	171.7
В. Краткосрочен дълг	71.7	3.2	74.9	45.6	3.7	49.3	231.4	20.8	252.1

Източник: БНБ.

Плащания по brutния външен дълг

(млн. щ. г.)

	I тримесечие	II тримесечие	III тримесечие	IV тримесечие	2003, общо
Главница	269.0	151.1	292.7	176.7	889.5
Лихва	207.8	53.5	121.4	46.7	429.5
Общо	476.8	204.6	414.1	223.4	1319.0

Източник: БНБ.

Дългови индикатори

(%)

	XII.1997	XII.1998	XII.1999	XII.2000	XII.2001	XII.2002	XII.2003
Брутен външен дълг/брутен вътрешен продукт	100.4	85.5	84.2	88.9	78.3	72.3	65.6
Брутен външен дълг/износ на стоки и нефакторни услуги	148.5	182.1	188.3	160.0	140.8	135.7	122.9
Краткосрочен дълг/брутен външен дълг	17.5	14.5	11.6	12.9	11.5	16.4	19.1
Краткосрочен външен дълг/ брутен вътрешен продукт	17.5	12.4	9.8	11.5	9.0	11.8	12.5
Обслужване на brutния външен дълг/БВП	8.7	9.4	8.1	9.3	11.2	8.4	6.6
Обслужване на brutния външен дълг/износ на стоки и нефакторни услуги	12.8	20.0	18.0	16.7	20.1	15.8	12.4

Източник: БНБ.

Получени нови кредити и депозити

По дебитори	(млн. щ. г.)				
	I тримесечие	II тримесечие	III тримесечие	IV тримесечие	2003, общо
Общо (А+Б)^{1,2}	272.9	507.5	528.6	423.4	1732.3
А. Публичен сектор (I+II+III+IV)	70.2	284.5	113.4	80.0	548.1
I. Правителство	55.6	225.2	87.2	35.1	403.1
1. Заеми	55.6	225.2	87.2	35.1	403.1
2. Облигации	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
II. Държавногарантиран дълг ³	12.5	40.9	9.4	17.5	80.4
Заеми	12.5	40.9	9.4	17.5	80.4
III. Българска народна банка	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
IV. Други	2.2	18.3	16.8	27.3	64.6
Местни органи на управление	0.0	0.0	1.7	6.3	8.0
1. Заеми	0.0	0.0	1.7	6.3	8.0
2. Облигации	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Търговски банки	0.5	1.3	12.9	1.6	16.3
1. Заеми	0.3	1.2	12.9	1.2	15.5
2. Депозити на нерезиденти	0.2	0.1	0.1	0.4	0.8
Търговски фирми ⁴	1.7	17.0	2.1	19.5	40.3
1. Вътрешнофирмени заеми	1.3	0.3	0.2	0.0	1.8
2. Други заеми	0.3	16.8	1.9	19.5	38.5
Други	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Б. Частен сектор (I+II)	202.6	223.0	415.1	343.4	1184.2
I. Търговски банки	67.0	61.5	124.4	189.9	442.8
1. Вътрешнофирмени заеми	2.2	0.0	0.0	0.0	2.2
2. Други заеми	1.6	8.5	21.3	34.6	66.0
3. Облигации	10.6	0.0	0.0	0.0	10.6
4. Депозити на нерезиденти	52.6	53.1	103.1	155.3	364.1
II. Търговски фирми ⁴	135.7	161.5	290.7	153.5	741.4
1. Вътрешнофирмени заеми	58.1	96.5	221.2	46.0	421.9
2. Други заеми	67.5	65.0	69.5	107.5	309.5
3. Облигационни заеми	10.0	0.0	0.0	0.0	10.0

¹ Предварителни данни. Равностойността в щатски долари е изчислена по средномесечните курсове на съответните чуждестранни валути.

² Източници: Министерството на финансите, Българската народна банка, търговските банки, местни физически и юридически лица.

³ В съответствие с международната методология по статистика на външния дълг към държавногарантирания дълг БНБ отчита заемите с държавни гаранции на небюджетните предприятия.

⁴ Включва получени суми по финансовите кредити (без револвиращите), регистрирани в БНБ и за които БНБ е получила информация.

По кредитори	(млн. щ. г.)				
	I тримесечие	II тримесечие	III тримесечие	IV тримесечие	2003, общо
БРУТЕН ВЪНШЕН ДЪЛГ (А + Б)	272.9	507.5	528.6	423.4	1732.3
А. Дългосрочен дълг	160.6	392.0	326.4	179.7	1058.6
I. Официални кредитори	54.2	238.6	99.8	45.1	437.7
1. Международни финансови институции	54.2	238.6	99.8	45.1	437.7
Международен валутен фонд	35.6	35.6	72.4	0.0	143.6
Световна банка	4.4	169.0	3.1	6.4	182.9
Други международни финансови институции	14.2	34.0	24.3	38.7	111.2
2. Двустранни кредити	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
II. Частни кредитори	106.4	153.3	226.6	134.5	620.9
Брейди облигации	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Еврооблигации	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Глобални облигации	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Други облигации	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
На търговски банки	14.4	6.5	29.6	32.2	82.6
На други сектори	92.0	146.9	197.1	102.4	538.3
Б. Краткосрочен дълг	112.3	115.6	202.1	243.7	673.7

Източник: БНБ.

3. Публични финанси

Консолидиран държавен бюджет за 2003 г.*

(хил. лв.)

	Консолидирана фискална програма	Републикански бюджет	Централен републикански бюджет	Министерства и ведомства			Сметна палата	Социално осигуряване			
				Общо	Министерства и ведомства	Специални ведомства		Общо	ДОО	НЗОК	Учителски пенсионен фонд
I. ПРИХОДИ И ПОМОЩИ	14 069 716.2	8 412 781.8	6 714 531.2	1 698 248.1	1 544 174.5	154 073.6	2.5	3 724 133.3	2 953 593.2	748 939.5	21 600.6
Общи приходи	13 758 404.3	8 379 781.3	6 705 320.3	1 674 458.6	1 521 142.6	153 316.0	2.5	3 724 133.3	2 953 593.2	748 939.5	21 600.6
Текущи приходи	13 758 404.3	8 379 781.3	6 705 320.3	1 674 458.6	1 521 142.6	153 316.0	2.5	3 724 133.3	2 953 593.2	748 939.5	21 600.6
Данъчни приходи	11 114 124.2	6 527 060.2	5 963 739.2	563 321.0	563 321.0			3 653 580.3	2 906 977.8	727 820.6	18 781.9
Данъци върху печалбата	1 060 994.9	1 060 994.9	1 041 736.5	19 258.4	19 258.4						
Корпоративен данък	968 387.2	968 387.2	953 008.3	15 378.8	15 378.8						
Данък върху дивидентите и доходите	92 607.7	92 607.7	88 728.2	3 879.5	3 879.5						
Данък върху доходите на физически лица	1 140 299.8	416 239.8	415 008.4	1 231.5	1 231.5						
Данък върху застрахователните и презастрахователните премии	24 200.7	24 098.4	24 087.3	11.1	11.1						
Данък върху добавената стойност	3 100 766.2	3 100 766.2	3 064 396.3	36 369.9	36 369.9						
Акцизи и такси върху течни горива	1 543 874.5	1 543 859.1	1 041 120.4	502 738.6	502 738.6						
Мита и митнически такси	231 276.4	231 276.4	231 142.7	133.7	133.7						
Приходи на обществено осигуряване	3 653 580.3							3 653 580.3	2 906 977.8	727 820.6	18 781.9
Други данъци	359 131.4	149 825.4	146 247.5	3 577.8	3 577.8						
Имуществени данъци	209 276.5	77.5		77.5	77.5						
- данък върху недвижимите имоти	51 616.7	37.3		37.3	37.3						
- данък върху наследствата	288.6	0.1		0.1	0.1						
- данък върху превозните средства	49 662.6	22.1		22.1	22.1						
- данък при придобиване на имущество по дарения и възмезден начин	63 952.5	10.8		10.8	10.8						
- пътен данък	43 756.1	7.1		7.1	7.1						
Други данъци по Закона за корпоративното подоходно облагане	144 148.7	144 148.7	143 641.6	507.2	507.2						
- данък върху представителните разходи	13 125.2	13 125.2	13 040.7	84.4	84.4						
- данък върху социалните разходи	88 701.8	88 701.8	88 343.9	357.9	357.9						
- данък върху разходите за леки автомобили	17 380.2	17 380.2	17 321.2	59.0	59.0						
- данък върху дарения и спонсорство	3 197.6	3 197.6	3 192.4	5.3	5.3						
- окончателен данък върху залози за хазартни игри	21 744.0	21 744.0	21 743.3	0.7	0.7						
Други данъци	5 706.2	5 599.1	2 606.0	2 993.2	2 993.2						
Неданъчни приходи	2 644 280.1	1 852 721.1	741 581.1	1 111 137.6	957 821.6	153 316.0	2.5	70 553.0	46 615.5	21 118.9	2 818.6
Приходи и доходи от собственост	1 248 609.3	987 555.4	535 313.1	452 241.7	370 703.7	81 538.0	0.6	19 279.2	679.3	15 788.4	2 811.5
Държавни, общински и съдебни такси	770 880.0	438 438.8	11 823.5	426 615.4	375 686.3	50 929.1					
Държавни такси	438 828.0	438 181.9	11 823.5	426 358.4	375 429.3	50 929.1					
Съдебни такси	60 736.0	4.2		4.2	4.2						
Общински такси	271 316.1	252.7		252.7	252.7						
Глоби, санкции и наказателни лихви	262 865.1	201 622.6	157 626.4	43 996.2	40 610.5	3 385.6		44 232.5	39 120.8	5 104.2	7.6
- конфискувани средства и приходи от продажби на конфискувани и придобити от залог вещи	2 930.0	2 632.7	470.6	2 162.1	2 002.4	159.6					
- глоби, санкции, неустойки, наказателни лихви, обезщетения и начети	259 935.1	198 989.9	157 155.8	41 834.1	38 608.1	3 226.0		44 232.5	39 120.8	5 104.2	7.6
Приходи от чуждестранни осигурителни институти за пенсии по международни програми	3 080.9							3 080.9	3 080.9		
Други неданъчни приходи	91 300.2	47 867.6	23 947.2	23 918.6	26 206.9	-2 288.4	1.9	3 953.6	3 727.7	226.3	-0.4
Приходи от продажби на държавно и общинско имущество	249 640.4	161 823.8	64.9	161 758.9	142 007.2	19 751.6		6.7	6.7		
Приходи от концесии	17 671.1	15 179.8	12 806.0	2 373.7	2 373.7						
Приходи от лицензи	233.1	233.1		233.1	233.1						
Помощи	311 311.9	33 000.5	9 211.0	23 789.5	23 031.9	757.6					
ОБЩО РАЗХОДИ (РАЗХОДИ + ТРАНСФЕРИ)	14 068 783.0	8 515 138.1	6 835 742.4	1 679 392.4	1 525 259.6	154 132.8	3.3	3 717 387.2	2 939 381.0	776 148.9	1 857.3
II. РАЗХОДИ	14 068 783.0	6 073 985.8	1 123 818.7	4 942 428.6	3 214 699.3	1 727 729.4	7 738.5	4 638 760.6	3 861 793.8	775 039.2	1 927.6
Текущи разходи	12 709 785.6	5 280 961.6	1 037 739.3	4 235 812.7	2 677 866.1	1 557 946.6	7 409.6	4 636 913.9	3 857 694.9	777 291.5	1 927.6
Заплати и възнаграждения за персонала, нает по трудови и служебни правоотношения	1 506 147.4	594 523.9		589 974.1	574 437.5	15 536.5	4 549.9	30 515.1	21 034.9	9 480.3	0.0

(продължава)

(продължение)

(хил. лв.)

	Консолидирана фискална програма	Републикански бюджет	Централен републикански бюджет	Министерства и ведомства			Сметна палата	Социално осигуряване			
				Общо	Министерства и ведомства	Специални ведомства		Общо	ДОО	НЗОК	Учителски пенсионен фонд
Други възнаграждения и плащания за персонала	236 762.5	73 082.6		72 868.0	71 873.8	994.2	214.6	1 873.1	993.6	879.5	0.0
Осигурителни вноски	569 782.9	221 261.4		219 948.3	214 299.0	5 649.3	1 313.1	10 221.4	6 972.8	3 248.5	0.0
Стипендии	45 442.9	11 171.3		11 171.3	11 171.3						
Издръжка	2 113 120.6	1 046 987.4	130 312.2	915 348.3	885 510.2	29 838.0	1 326.9	21 680.2	13 018.7	8 657.0	4.5
Отбрана и сигурност	1 395 539.8	1 371 692.2		1 371 692.2	6 135.2	1 365 557.1		23.5	23.5		
Субсидии – общо	940 121.6	684 393.1	208 780.0	475 613.1	475 613.1						
Субсидии за нефинансови предприятия	404 900.0	343 293.5	205 251.8	138 041.6	138 041.6						
- за текуща дейност	338 361.8	287 005.6	193 574.8	93 430.9	93 430.9						
- други субсидии и плащания	66 538.3	56 287.9	11 677.1	44 610.8	44 610.8						
Субсидии за осъществяване на здравна дейност и медицинска помощ	500 842.3	335 235.6		335 235.6	335 235.6						
Субсидии за юридически лица с нестопанска цел	34 379.2	5 864.1	3 528.2	2 335.9	2 335.9						
Разходи за членски внос и участия в нетърговски организации и дейности	47 822.1	11 247.3		11 242.2	11 241.6	0.6	5.1	58.8	58.8		
Лихви – общо	723 911.0	720 381.2	698 647.0	21 734.2	21 734.2			1 038.5	1 038.5		
Лихви по външни заеми	560 779.2	559 290.7	537 595.0	21 695.7	21 695.7			1 038.4	1 038.4		
- Лондонски клуб	107 644.3	107 644.3	107 644.3								
- Световна банка	63 510.8	62 472.3	58 903.8	3 568.5	3 568.5			1 038.4	1 038.4		
- Г-24	2 431.7	2 431.7	2 431.7								
- Европейски съюз	17 163.0	17 163.0	16 956.5	206.5	206.5						
- Парижки клуб	19 990.2	19 990.2	19 990.2								
- Европейска инвестиционна банка	15 765.2	15 765.2	327.9	15 437.3	15 437.3						
- Европейска банка за възстановяване и развитие	1 520.9	1 520.9	0.0	1 520.9	1 520.9						
- други разходи за лихви по външни заеми	5 123.0	4 672.9	3 710.4	962.5	962.5						
- по облигации, емитирани и търгувани на международните капиталови пазари	327 124.6	327 124.6	327 124.6								
- лихви по активирани държавногарантирани заеми	505.5	505.5	505.5								
Лихви по вътрешни заеми	163 131.8	161 090.5	161 052.1	38.5	38.5						
- по облигационни заеми (дългосрочни и средносрочни ценни книжа)	103 929.6	103 108.9	103 108.9								
- по дълг към БНБ	42 432.0	42 432.0	42 432.0								
- по заеми от други банки	1 209.1										
- по ДЦК, емитирани за структурната реформа	14 993.0	14 993.0	14 993.0								
- по гаранционни държавни ценни книжа	518.1	518.1	518.1								
- по други заеми от страната	37.1	35.6		35.6	35.6						
- други разходи за лихви към местни лица	8.5	2.9		2.9	2.9						
- Платени лихви по активирани гаранции по заеми от банки в страната	4.4										
Социални и здравноосигурителни плащания	5 131 134.9	546 221.1		546 221.1	405 850.2	140 370.9		4 571 503.4	3 814 554.2	755 026.2	1 923.0
Пенси	3 161 133.3							3 161 133.3	3 159 280.5		1 852.7
Обезщетения и помощи за домакинствата	1 970 001.6	546 221.1		546 221.1	405 850.2	140 370.9		1 410 370.1	655 273.7	755 026.2	70.3
Изплащания от Държавно обществено осигуряване, министерства и ведомства	567 165.4	101 700.7		101 700.7	101 700.7			465 368.8	465 368.8		
Обезщетения и помощи за безработни	112 190.2	441.2		441.2	441.2			111 749.0	111 749.0		
Капиталови разходи	1 195 010.6	629 037.4	43 340.2	585 368.4	415 585.6	169 782.8	328.9	1 846.6	4 098.9	-2 252.3	
Прираст на държавния резерв и изкупуване на земеделска продукция	117 776.3	117 776.3	0.0	117 776.3	117 776.3						
Резерв за непредвидени и неотложни разходи	46 210.5	46 210.5	42 739.2	3 471.3	3 471.3						
III. ТРАНСФЕРИ (СУБСИДИИ, ВНОСИ) ОТ/ЗА РЕПУБЛИКАНСКИЯ БЮДЖЕТ, БЮДЖЕТНИ СМЕТКИ И ИЗВЪНБЮДЖЕТНИ ФОНДОВЕ/СМЕТКИ (НЕТО)		-684 063.4	-272 462.7	-411 600.7	-391 824.6	-19 776.1		-2 415.5	-1 376.1	-1 109.7	70.3
IV. ВРЕМЕННИ БЕЗЛИХВЕНИ ЗАЕМИ ОТ/ЗА РЕПУБЛИКАНСКИЯ БЮДЖЕТ, БЮДЖЕТНИ СМЕТКИ И ИЗВЪНБЮДЖЕТНИ ФОНДОВЕ И СМЕТКИ (НЕТО)		1 038.0	1 038.0								
V. ТРАНСФЕРИ (СУБСИДИИ, ВНОСИ) ОТ/ЗА ЦЕНТРАЛНИЯ РЕПУБЛИКАНСКИ БЮДЖЕТ ЗА ДРУГИ БЮДЖЕТИ (НЕТО)		-1 758 126.9	-5 440 499.0	3 674 637.0	2 081 264.3	1 593 372.7	7 735.2	923 788.9	923 788.9		
VI. ДЕФИЦИТ (-) / ИЗЛИШЪК (+)	933.2	-102 356.3	-121 211.2	18 855.7	18 915.0	-59.2	-0.8	6 746.1	14 212.2	-27 209.4	19 743.3
VII. ФИНАНСИРАНЕ	-933.2	102 356.3	121 211.2	-18 855.7	-18 915.0	59.2	0.9	-6 746.1	-14 212.2	27 209.4	-19 743.3
Външно финансиране – нето	-1 533.5	-14 518.3	-111 897.3	97 379.1	97 379.1			-1 738.5	-1 738.5		
Вътрешно финансиране – нето	-249 796.3	-138 675.0	-105 970.8	-32 705.0	-32 764.3	59.2	0.9	-5 007.6	-12 473.7	27 209.4	-19 743.3
Приватизация	400 032.9	340 658.8	340 658.8								

(продължава)

(продължение)

(хил. лв.)

	Съдебна власт	Общини	Държавни висши училища	БАН	БНР	БНТ	Извън- бюджетни фондове и сметки	Извън- бюджетни фондове и сметки на общините
I. ПРИХОДИ И ПОМОЩИ	64 080.0	1 419 001.3	139 206.8	18 177.7	1 919.4	16 313.9	270 995.6	3 106.3
Общи приходи	64 080.0	1 412 350.8	125 877.9	18 068.6	1 919.1	16 303.9	14 006.6	1 882.8
Текущи приходи	64 080.0	1 412 350.8	125 877.9	18 068.6	1 919.1	16 303.9	14 006.6	1 882.8
Данъчни приходи		933 381.5					102.3	
Данъци върху печалбата								
Корпоративен данък								
Данък върху дивидентите и доходите								
Данък върху доходите на физически лица		724 059.9						
Данък върху застрахователните и презастрахователните премии							102.3	
Данък върху добавената стойност								
Акцизи и такси върху течни горива		15.5						
Мита и митнически такси								
Приходи на обществено осигуряване								
Други данъци		209 306.1						
Имуществени данъци		209 199.0						
- данък върху недвижимите имоти		51 579.3						
- данък върху наследствата		288.5						
- данък върху превозните средства		49 640.5						
- данък при придобиване на имущество по дарения и възмезден начин		63 941.6						
- пътен данък		43 749.0						
Други данъци по Закона за корпоративното подоходно облагане								
- данък върху представителните разходи								
- данък върху социалните разходи								
- данък върху разходите за леки автомобили								
- данък върху дарения и спонсорство								
- окончателен данък върху залози за хазартни игри								
Други данъци								
Неданъчни приходи	64 080.0	478 969.3	125 877.9	18 068.6	1 919.1	16 303.9	13 904.3	1 882.8
Приходи и доходи от собственост	387.7	68 577.4	125 671.3	17 810.1	1 800.5	14 332.5	12 632.6	562.7
Държавни, общински и съдебни такси	60 731.7	271 044.3	646.1					19.0
Държавни такси			646.1					0.0
Съдебни такси	60 731.7							0.0
Общински такси	0.0	271 044.3						19.0
Глоби, санкции и наказателни лхви	853.6	15 570.2	32.1	1.2		351.7	0.1	201.1
- конфискувани средства и приходи от продажби на конфискувани и придобити от залог вещи	293.3	4.0						
- глоби, санкции, неустойки, наказателни лхви, обезщетения и начети	560.3	15 566.2	32.1	1.2		351.7	0.1	201.1
Приходи от чуждестранни осигурителни институти за пенсии по международни програми								
Други неданъчни приходи	1 992.0	34 489.9	-776.7	165.7	118.5	1 610.2	1 087.2	792.1
Приходи от продажби на държавно и общинско имущество	115.0	86 796.2	305.1	91.6	0.1	9.6	184.4	308.0
Приходи от концесии		2 491.4						
Приходи от лицензи								
Помощи		6 650.5	13 329.0	109.1	0.3	10.0	256 989.1	1 223.5
ОБЩО РАЗХОДИ (РАЗХОДИ + ТРАНСФЕРИ)	63 024.9	1 410 959.8	126 379.7	17 328.0	1 481.9	15 404.6	124 548.4	77 130.3
II. РАЗХОДИ	172 002.8	2 179 356.0	367 698.3	72 533.0	33 418.1	76 156.4	390 412.3	64 459.6
Текущи разходи	156 743.0	1 938 825.6	341 952.2	69 347.3	31 598.8	72 704.9	172 865.1	7 873.3
Заплати и възнаграждения за персонала, нает по трудови и служебни правоотношения	87 798.0	603 753.3	132 423.8	32 970.5	9 134.5	11 346.5	2 831.7	850.2
Други възнаграждения и плащания за персонала	10 034.1	110 531.4	30 059.7	5 363.0	1 046.9	2 326.9	1 760.5	684.4
Осигурителни вноски	31 655.7	240 961.5	45 938.2	11 609.8	3 024.4	3 935.5	848.2	326.8
Стипендии		9 912.5	23 033.0	1 280.7	0.0	0.0	44.0	1.5
Издръжка	27 250.6	739 530.4	102 884.5	17 986.9	18 365.1	54 926.2	77 927.9	5 581.3
Отбрана и сигурност		23 632.7		47.1	9.8	3.4	130.9	0.1
Субсидии – общо		201 635.9					54 074.8	17.8

(продължава)

(продължение)

(продължение)	(хил. лв.)							
	Съдебна власт	Общини	Държавни висши училища	БАН	БНР	БНТ	Извън-бюджетни фондове и сметки	Извън-бюджетни фондове и сметки на общините
Субсидии за нефинансови предприятия		11 288.3					50 300.9	17.3
- за текуща дейност		7 059.3					44 279.5	17.3
- други субсидии и плащания		4 229.0					6 021.4	
Субсидии за осъществяване на здравна дейност и медицинска помощ		165 606.8					0.0	
Субсидии за юридически лица с нестопанска цел		24 740.8					3 773.8	0.5
Разходи за членски внос и участия в нетърговски организации и дейности	4.5	768.4	87.1	61.5	18.2	166.4	35 189.9	220.0
Лихви – общо		2 262.6	0.8				57.2	170.7
Лихви по външни заеми		402.1					48.0	
- Лондонски клуб								
- Световна банка								
- Г-24								
- Европейски съюз								
- Парижки клуб								
- Европейска инвестиционна банка								
- Европейска банка за възстановяване и развитие								
- други разходи за лихви по външни заеми		402.1					48.0	
- по облигации, емитирани и търгувани на международните капиталови пазари								
- лихви по активирани държавно-гарантирани заеми								
Лихви по вътрешни заеми		1 860.6					9.2	170.7
- по облигационни заеми (дългосрочни и средносрочни ценни книжа)		820.7						
- по дълг към БНБ								
- по заеми от други банки		1 039.9						169.2
- по ДЦК, емитирани за структурна реформа								
- по гаранционни държавни ценни книжа								
- по други заеми от страната								1.5
- други разходи за лихви към местни лица							4.8	
- Платени лихви по активирани гаранции по заеми от банки в страната							4.4	
Социални и здравноосигурителни плащания		5 836.9	7 525.1	27.8				20.6
Пенси								0.0
Обезщетения и помощи за домакинствата		5 836.9	7 525.1	27.8				20.6
Изплащани от Държавно обществено осигуряване, министерства и ведомства			88.0					7.9
Обезщетения и помощи за безработни								
Капиталови разходи	15 259.9	240 530.4	25 746.2	3 185.7	1 819.3	3 451.6	217 547.2	56 586.3
Прираст на държавния резерв и изкупуване на земеделска продукция								
Резерв за непредвидени и неотложни разходи								
III. ТРАНСФЕРИ (СУБСИДИИ, ВНОСКИ) ОТ/ЗА РЕПУБЛИКАНСКИЯ БЮДЖЕТ, БЮДЖЕТНИ СМЕТКИ И ИЗВЪНБЮДЖЕТНИ ФОНДОВЕ/СМЕТКИ (НЕТО)	-2 895.3	139 598.4	241 318.7	55 205.0		6.7	265 863.9	-12 618.4
IV. ВРЕМЕННИ БЕЗЛИХВЕНИ ЗАЕМИ ОТ/ЗА РЕПУБЛИКАНСКИЯ БЮДЖЕТ, БЮДЖЕТНИ СМЕТКИ И ИЗВЪНБЮДЖЕТНИ ФОНДОВЕ И СМЕТКИ (НЕТО)		-985.6						-52.4
V. ТРАНСФЕРИ (СУБСИДИИ, ВНОСКИ) ОТ/ЗА ЦЕНТРАЛНИЯ РЕПУБЛИКАНСКИ БЮДЖЕТ ЗА ДРУГИ БЮДЖЕТИ (НЕТО)	111 873.2	629 783.5		0.0	31 936.2	60 745.1		
VI. ДЕФИЦИТ (-) / ИЗЛИШЪК (+)	1 055.1	8 041.6	12 827.2	849.7	437.5	909.3	146 447.2	-74 024.0
VII. ФИНАНСИРАНЕ	-1 055.1	-8 041.6	-12 827.2	-849.7	-437.5	-909.3	-146 447.2	74 024.0
Външно финансиране – нето		14 723.2						
Вътрешно финансиране – нето	-1 055.1	-25 605.0	-12 827.2	-849.7	-437.5	-909.3	-86 564.5	22 134.4
Приватизация							6 779.4	52 594.7

*Данните са предварителни.

Източник: МФ.

4. Парична и лихвена статистика

Паричен отчет

	(хил. лв.)						
	XII.2002	I.2003	II.2003	III.2003	IV.2003	V.2003	VI.2003
Валутен курс: лева за 1 щ. д.	1.88496	1.80827	1.81398	1.79516	1.7571	1.6544	1.71159
лева за 1 евро	1.95583	1.95583	1.95583	1.95583	1.95583	1.95583	1.95583
НЕТНИ ЧУЖДЕСТРАННИ АКТИВИ	9891674	9344161	9386994	9602403	9619949	9720855	9886455
Чуждестранни активи	12751442	12070124	12105206	12387682	12432335	12456435	12702753
Каса в чуждестранна валута	191500	194720	186953	194721	204070	216783	243923
в т. ч. евро	0	0	0	0	0	0	0
Депозити	4080991	3666079	3646776	4036822	3972749	3777481	3797446
в левове	0	0	0	0	0	0	0
в чуждестранна валута	4080991	3666079	3646776	4036822	3972749	3777481	3797446
в т. ч. евро	0	0	0	0	0	0	0
Репозити	0	0	0	0	0	0	0
в левове	0	0	0	0	0	0	0
в чуждестранна валута	0	0	0	0	0	0	0
в т. ч. евро	0	0	0	0	0	0	0
Кредити	92159	88730	73409	71299	72520	68571	70151
в левове	13192	13828	14125	14243	14674	15004	15231
в чуждестранна валута	78967	74902	59284	57056	57846	53567	54920
в т. ч. евро	0	0	0	0	0	0	0
Ценни книжа, различни от акции	7506077	7233797	7288243	7192628	7202933	7468756	7645287
в левове	0	0	0	0	0	0	0
в чуждестранна валута	7506077	7233797	7288243	7192628	7202933	7468756	7645287
в т. ч. евро	0	0	0	0	0	0	0
Акции и други форми на собственост	1103	1100	1097	1115	1147	1133	1138
в левове	0	0	0	0	0	0	0
в чуждестранна валута	1103	1100	1097	1115	1147	1133	1138
в т. ч. евро	0	0	0	0	0	0	0
Монетарно злато и притежавани СПТ*	725745	748695	761154	749413	848231	784100	787045
Вземания по лихви	153867	137003	147574	141684	130685	139611	157763
в левове	0	0	0	0	0	0	0
в чуждестранна валута	153867	137003	147574	141684	130685	139611	157763
в т. ч. евро	0	0	0	0	0	0	0
Минус чуждестранни пасиви	2859768	2725963	2718212	2785279	2812386	2735580	2816298
Депозити	893617	774239	762161	840213	866946	901379	918211
в левове	84756	76555	72692	75459	81571	88089	93060
в чуждестранна валута	808861	697684	689469	764754	785375	813290	825151
в т. ч. евро	0	0	0	0	0	0	0
Репозити	0	10876	10860	26645	14149	15278	25452
в левове	0	0	0	0	0	0	0
в чуждестранна валута	0	10876	10860	26645	14149	15278	25452
в т. ч. евро	0	0	0	0	0	0	0
Кредити**	1965951	1921012	1945131	1918324	1931159	1818902	1856477
Издадени дългови ценни книжа	0	19558	0	0	0	0	16136
в левове	0	0	0	0	0	0	0
в чуждестранна валута	0	19558	0	0	0	0	16136
в т. ч. евро	0	0	0	0	0	0	0
Задължения по лихви	200	278	60	97	132	21	22
в левове	0	0	0	0	0	0	0
в чуждестранна валута	200	278	60	97	132	21	22
в т. ч. евро	0	0	0	0	0	0	0
НЕТНИ ВЪТРЕШНИ АКТИВИ	7368002	7812131	8074939	7800717	7875975	7897648.789	8209625
ВЪТРЕШЕН КРЕДИТ	7656355	7860542	8120972	8157049	7901851	7678297	8129622
ВЗЕМАНИЯ ОТ ПРАВИТЕЛСТВЕНИЯ СЕКТОР	1259176	1429034	1519942	1335338	722354	241155	367588
Централно правителство (нето)	1246692	1417621	1508263	1323391	709617	228369	354598
Вземания	3871908	3885612	3993565	4045804	4000368	3843272	3949447
ДЦК	1945505	2003244	2067737	2146624	2088084	2024370	2092970

(продължава)

(продължение)

(хил. лв.)

	XII.2002	I.2003	II.2003	III.2003	IV.2003	V.2003	VI.2003
в левове	1163173	1244572	1233940	1219504	1172955	1184196	1189401
в чуждестранна валута	782332	758672	833797	927120	915129	840174	903569
в т. ч. евро	0	0	0	0	0	0	0
Репо сделки	0	0	0	0	0	0	0
в левове	0	0	0	0	0	0	0
в чуждестранна валута	0	0	0	0	0	0	0
в т. ч. евро	0	0	0	0	0	0	0
Кредити	1926403	1882368	1925828	1899180	1912284	1818902	1856477
в левове	0	0	0	0	0	0	0
в чуждестранна валута	1926403	1882368	1925828	1899180	1912284	1818902	1856477
в т. ч. евро	0	0	0	0	0	0	0
Минус задължения	2625216	2467991	2485302	2722413	3290751	3614903	3594849
Депозити	2625216	2467991	2485302	2722413	3290751	3614903	3594849
в левове	700341	859526	834939	946218	1137937	1537734	1530890
в чуждестранна валута	1924875	1608465	1650363	1776195	2152814	2077169	2063959
в т. ч. евро	0	0	0	0	0	0	0
Репо сделки	0	0	0	0	0	0	0
в левове	0	0	0	0	0	0	0
в чуждестранна валута	0	0	0	0	0	0	0
в т. ч. евро	0	0	0	0	0	0	0
Местно правителство и СОФ	12484	11413	11679	11947	12737	12786	12990
Ценни книжа, различни от акции	3998	2740	2732	2453	3357	3380	3429
в левове	199	197	197	194	1234	1231	1230
в чуждестранна валута	3799	2543	2535	2259	2123	2149	2199
в т. ч. евро	0	0	0	0	0	0	0
Репо сделки	0	0	0	0	0	0	0
в левове	0	0	0	0	0	0	0
в чуждестранна валута	0	0	0	0	0	0	0
в т. ч. евро	0	0	0	0	0	0	0
Кредити	8486	8673	8947	9494	9380	9406	9561
в левове	8486	8673	8947	9494	9380	9406	9561
в чуждестранна валута	0	0	0	0	0	0	0
в т. ч. евро	0	0	0	0	0	0	0
ВЗЕМАНИЯ ОТ НЕПРАВИТЕЛСТВЕНИЯ СЕКТОР	6397179	6431508	6601030	6821711	7179497	7437142	7762034
Нефинансови предприятия	4909294	4908943	5014778	5164927	5415077	5574813	5785103
Репо сделки	0	0	0	0	0	0	0
в левове	0	0	0	0	0	0	0
в чуждестранна валута	0	0	0	0	0	0	0
в т. ч. евро	0	0	0	0	0	0	0
Кредити	4773568	4780049	4872763	5021967	5266262	5434630	5642672
в левове	2301430	2281981	2322314	2394133	2420573	2500438	2482718
в чуждестранна валута	2472138	2498068	2550449	2627834	2845689	2934192	3159954
в т. ч. евро	0	0	0	0	0	0	0
Ценни книжа, различни от акции	45922	37077	41000	41604	47431	37294	31658
в левове	45922	37077	41000	41604	45968	35695	26360
в чуждестранна валута	0	0	0	0	1463	1599	5298
в т. ч. евро	0	0	0	0	0	0	0
Акции и други форми на собственост	89804	91817	101015	101356	101384	102889	110773
в левове	89804	91817	101015	101356	101384	102889	110773
в чуждестранна валута	0	0	0	0	0	0	0
в т. ч. евро	0	0	0	0	0	0	0
Финансови предприятия	102961	107007	127961	138304	144112	140808	138131
Репо сделки	0	37433	46075	56500	57969	53031	46781
в левове	0	28038	35942	33722	27662	29024	29221
в чуждестранна валута	0	9395	10133	22778	30307	24007	17560
в т. ч. евро	0	0	0	0	0	0	0
Кредити	92249	58862	67131	65816	69989	71617	75210
в левове	22060	541	586	690	1281	930	987
в чуждестранна валута	70189	58321	66545	65126	68708	70687	74223
в т. ч. евро	0	0	0	0	0	0	0
Ценни книжа, различни от акции	0	0	0	978	978	978	978
в левове	0	0	0	0	0	0	0
в чуждестранна валута	0	0	0	978	978	978	978
в т. ч. евро	0	0	0	0	0	0	0
Акции и други форми на собственост	10712	10712	14755	15010	15176	15182	15162

(продължава)

(продължение)

(хил. лв.)

	XII.2002	I.2003	II.2003	III.2003	IV.2003	V.2003	VI.2003
в левове	10712	10712	14755	15010	15176	15182	15162
в чуждестранна валута	0	0	0	0	0	0	0
в т. ч. евро	0	0	0	0	0	0	0
Домакинства и НТООД	1384924	1415558	1458291	1518480	1620308	1721521	1838800
Репо сделки	0	0	0	0	0	0	0
в левове	0	0	0	0	0	0	0
в чуждестранна валута	0	0	0	0	0	0	0
в т. ч. евро	0	0	0	0	0	0	0
Кредити	1384924	1415558	1458291	1518480	1620308	1721521	1838800
в левове	1285098	1311562	1348074	1401385	1489896	1588900	1694594
в чуждестранна валута	99826	103996	110217	117095	130412	132621	144206
в т. ч. евро	0	0	0	0	0	0	0
ДЪЛГОТРАЙНИ АКТИВИ	950849	979621	1032033	1071839	1087116	1095468	1097405
ДРУГИ ПОЗИЦИИ (нето)	-1239202	-1028032	-1078066	-1428171	-1112992-876116.211		-1017402
Отношения между ТБ (нето)	-79756	-6828	-46059	-40471	-46310	-50509	-28845
в левове	-45567	-6852	-17464	-8924	-22116	-11133	-9639
в чуждестранна валута	-34189	24	-28595	-31547	-24194	-39376	-19206
в т. ч. евро	0	0	0	0	0	0	0
Други активи и пасиви (нето)	-1107201	-945006	-929404	-1197141	-974466-829484.211		-979768
в левове	-922739	-850725	-871501	-841577	-875591-737919.211		-799881
в чуждестранна валута	-184462	-94281	-57903	-355564	-98875	-91565	-179887
в т. ч. евро	0	0	0	0	0	0	0
Отношения между БНБ и ТБ	-52245	-76198	-102603	-190559	-92216	3877	-8789
в левове	-27155	-91619	-108982	-194535	-98845	-2501	-14541
в чуждестранна валута	-25090	15421	6379	3976	6629	6378	5752
в т. ч. евро	0	0	0	0	0	0	0
ШИРОКИ ПАРИ М3	13857326	13612385	13788567	13662204	13900879	13926256	14327526
ПАРИ М1	6696213	6291426	6376552	6274262	6434564	6559563	6834361
Пари извън банките	3334922	3112954	3132418	3088306	3200366	3248348	3355645
Обвърнайт депозити	3361291	3178472	3244134	3185956	3234198	3311215	3478716
в левове	2207393	2028253	2102583	1998760	2071951	2123028	2227404
Местно правителство и СОФ	194861	157609	160312	179509	262694	218331	231743
Нефинансови предприятия	1431023	1285987	1336093	1235149	1201012	1277624	1338302
Финансови предприятия	38203	55019	49969	48957	44543	48201	48660
Домакинства и НТООД	543306	529638	556209	535145	563702	578872	608699
в чуждестранна валута	1153898	1150219	1141551	1187196	1162247	1188187	1251312
Местно правителство и СОФ	16551	6903	6846	7410	6951	6190	5876
Нефинансови предприятия	792966	811084	800467	833466	810504	849179	898059
Финансови предприятия	11807	10718	10343	14704	19016	17579	12323
Домакинства и НТООД	332574	321514	323895	331616	325776	315239	335054
в т. ч. евро	0	0	0	0	0	0	0
Местно правителство и СОФ	0	0	0	0	0	0	0
Нефинансови предприятия	0	0	0	0	0	0	0
Финансови предприятия	0	0	0	0	0	0	0
Домакинства и НТООД	0	0	0	0	0	0	0
ПАРИ М2 (М1 + квазипари)	13854251	13550894	13722518	13541546	13762229	13765618	14197238
КВАЗИПАРИ	7158038	7259468	7345966	7267284	7327665	7206055	7362877
Депозити с договорен матуритет до 2 години	5782043	5888911	5955870	5869851	5918794	5805147	5914957
в левове	2449092	2540630	2537047	2434416	2505982	2526938	2530421
Местно правителство и СОФ	778006	813526	817326	824436	843872	819881	815235
Нефинансови предприятия	658383.794	682066	645405	549169	585179	609770	600483
Финансови предприятия	90356	92217	99624	82940	87704	82576	80023
Домакинства и НТООД	922345.789	952821	974692	977871	989227	1014711	1034680
в чуждестранна валута	3332951.502	3348281	3418823	3435435	3412812	3278209	3384536
Местно правителство и СОФ	443	9922	9949	9905	9863	9797	9722
Нефинансови предприятия	680262.968	690669	734804	746498	734253	670424	667892
Финансови предприятия	46067	55615	50086	50695	49132	60634	72729
Домакинства и НТООД	2606178.534	2592075	2623984	2628337	2619564	2537354	2634193
в т. ч. евро	0	0	0	0	0	0	0
Местно правителство и СОФ	0	0	0	0	0	0	0
Нефинансови предприятия	0	0	0	0	0	0	0
Финансови предприятия	0	0	0	0	0	0	0
Домакинства и НТООД	0	0	0	0	0	0	0
Депозити, договорени за ползване след преизвестие до 3 месеца	1375995	1370557	1390096	1397433	1408871	1400908	1447920

(продължава)

(продължение)

(хил. лв.)

	XII.2002	I.2003	II.2003	III.2003	IV.2003	V.2003	VI.2003
в левове	645331	650640	657130	655296	660726	672786	686679
Местно правителство и СОФ	0	0	0	0	0	0	0
Нефинансови предприятия	0	0	0	0	0	0	0
Финансови предприятия	0	0	0	0	0	0	0
Домакинства и НТООД	645331	650640	657130	655296	660726	672786	686679
в чуждестранна валута	730664	719917	732966	742137	748145	728122	761241
Местно правителство и СОФ	0	0	0	0	0	0	0
Нефинансови предприятия	0	0	0	0	0	0	0
Финансови предприятия	0	0	0	0	0	0	0
Домакинства и НТООД	730664	719917	732966	742137	748145	728122	761241
в т. ч. евро	0	0	0	0	0	0	0
Местно правителство и СОФ	0	0	0	0	0	0	0
Нефинансови предприятия	0	0	0	0	0	0	0
Финансови предприятия	0	0	0	0	0	0	0
Домакинства и НТООД	0	0	0	0	0	0	0
ПАРИ МЗ (М2+ издадени дългови ЦК до 2 години + репо сделки)	13857326	13612385	13788567	13662204	13900879	13926256	14327526
Репозити	0	59816	62974	117918	135910	157898	127883
в левове	0	50634	55556	113840	125525	138970	114647
Местно правителство и СОФ	0	0	0	0	0	0	0
Нефинансови предприятия	0	11134	6518	39935	32400	37231	32258
Финансови предприятия	0	39500	49038	73905	93125	101739	82389
Домакинства и НТООД	0	0	0	0	0	0	0
в чуждестранна валута	0	9182	7418	4078	10385	18928	13236
Местно правителство и СОФ	0	0	0	0	0	0	0
Нефинансови предприятия	0	2639	2860	1489	8156	11472	10662
Финансови предприятия	0	6543	4196	2229	2229	7123	2229
Домакинства и НТООД	0	0	362	360	0	333	345
в т. ч. евро	0	0	0	0	0	0	0
Местно правителство и СОФ	0	0	0	0	0	0	0
Нефинансови предприятия	0	0	0	0	0	0	0
Финансови предприятия	0	0	0	0	0	0	0
Домакинства и НТООД	0	0	0	0	0	0	0
Издадени дългови ценни книжа до 2 години	3075	1675	3075	2740	2740	2740	2405
в левове	3075	1675	3075	2740	2740	2740	2405
Местно правителство и СОФ	0	0	0	0	0	0	0
Нефинансови предприятия	1505	1505	1505	1204	1204	1204	903
Финансови предприятия	1500	100	1500	1480	1480	1480	1460
Домакинства и НТООД	70	70	70	56	56	56	42
в чуждестранна валута	0	0	0	0	0	0	0
Местно правителство и СОФ	0	0	0	0	0	0	0
Нефинансови предприятия	0	0	0	0	0	0	0
Финансови предприятия	0	0	0	0	0	0	0
Домакинства и НТООД	0	0	0	0	0	0	0
в т. ч. евро	0	0	0	0	0	0	0
Местно правителство и СОФ	0	0	0	0	0	0	0
Нефинансови предприятия	0	0	0	0	0	0	0
Финансови предприятия	0	0	0	0	0	0	0
Домакинства и НТООД	0	0	0	0	0	0	0
ДЪЛГОСРОЧНИ ПАСИВИ, НЕВКЛЮЧЕНИ В ПАРИЧНАТА МАСА (ДЕПОЗИТИ, ИЗДАДЕНИ ДЪЛГОВИ ЦЕННИ КНИЖА И КАПИТАЛ И РЕЗЕРВИ)	3402350	3543907	3673366	3740916	3595045	3692248	3768554
ДЕПОЗИТИ	93561	110891	115718	119565	131694	135562	144400
Депозити с договорен матурирмет над 2 години	93561	110891	115718	119565	131694	135562	144400
в левове	73794	80824	82374	83336	92411	94201	98575
в чуждестранна валута	19766	30067	33344	36229	39283	41361	45825
в т. ч. евро	0	0	0	0	0	0	0
Депозити, договорени за ползване след предизвестие над 3 месеца	0	0	0	0	0	0	0
ИЗДАДЕНИ ДЪЛГОВИ ЦЕННИ КНИЖА НАД 2 ГОДИНИ	15962	15962	29153	29810	29810	33624	42834
в левове	5325	5325	5325	5325	5325	5325	5325
в чуждестранна валута	10637	10637	23828	24485	24485	28299	37509
в т. ч. евро	0	0	0	0	0	0	0
КАПИТАЛ И РЕЗЕРВИ	3292827	3417054	3528495	3591541	3433541	3523062	3581320
Основен капитал	956717	965717	947033	943697	943697	953476	965476
Резерви	1750572	1774944	1823492	1857320	2019767	2140103	2142193
Финансов резултат	585538	676393	757970	790524	470077	429483	473651

(продължава)

(продължение)

(хил. лв.)

	VII.2003	VIII.2003	IX.2003	X.2003	XI.2003	XII.2003
Валутен курс: лева за 1 щ. д.	1.72807	1.78991	1.67854	1.68287	1.63067	1.54856
лева за 1 евро	1.95583	1.95583	1.95583	1.95583	1.95583	1.95583
НЕТНИ ЧУЖДЕСТРАННИ АКТИВИ	10119485	10239385	10268045	10510050	10372773	10048952
Чуждестранни активи	12996196	13235553	13403312	13728503	13589260	13386263
Каса в чуждестранна валута	246918	253401	225049	206247	205760	252197
в т. ч. евро	0	0	0	0	0	0
Депозити	3604255	3579633	3892354	3734369	3712791	3169361
в левове	0	0	0	0	0	0
в чуждестранна валута	3604255	3579633	3892354	3734369	3712791	3169361
в т. ч. евро	0	0	0	0	0	0
Репо сделки	0	0	0	0	0	0
в левове	0	0	0	0	0	0
в чуждестранна валута	0	0	0	0	0	0
в т. ч. евро	0	0	0	0	0	0
Кредити	69023	79986	80100	71452	70072	101286
в левове	15565	15895	15240	14693	9542	9610
в чуждестранна валута	53458	64091	64860	56759	60530	91676
в т. ч. евро	0	0	0	0	0	0
Ценни книжа, различни от акции	8093359	8273651	8164847	8687655	8595847	8848296
в левове	0	0	0	0	0	0
в чуждестранна валута	8093359	8273651	8164847	8687655	8595847	8848296
в т. ч. евро	0	0	0	0	0	0
Акции и други форми на собственост	1222	1227	1210	2999	2993	3376
в левове	0	0	0	0	0	0
в чуждестранна валута	1222	1227	1210	2999	2993	3376
в т. ч. евро	0	0	0	0	0	0
Монетарно злато и притежавани СПТ*	851720	900007	882686	860311	834820	820957
Вземания по лихви	129699	147648	157066	165470	166977	190790
в левове	0	0	0	0	0	0
в чуждестранна валута	129699	147648	157066	165470	166977	190790
в т. ч. евро	0	0	0	0	0	0
Минус чуждестранни пасиви	2876711	2996168	3135267	3218453	3216487	3337311
Депозити	905512	940059	1146508	1239214	1286586	1439254
в левове	80224	87902	92881	115805	115317	133240
в чуждестранна валута	825288	852157	1053627	1123409	1171269	1306014
в т. ч. евро	0	0	0	0	0	0
Репо сделки	30070	13794	10518	16535	27533	42976
в левове	0	0	0	0	0	0
в чуждестранна валута	30070	13794	10518	16535	27533	42976
в т. ч. евро	0	0	0	0	0	0
Кредити**	1924971	2026179	1962105	1946568	1886232	1838945
Издадени дългови ценни книжа	16136	16136	16136	16136	16136	16136
в левове	0	0	0	0	0	0
в чуждестранна валута	16136	16136	16136	16136	16136	16136
в т. ч. евро	0	0	0	0	0	0
Задължения по лихви	22	0	0	0	0	0
в левове	0	0	0	0	0	0
в чуждестранна валута	22	0	0	0	0	0
в т. ч. евро	0	0	0	0	0	0
НЕТНИ ВЪТРЕШНИ АКТИВИ	8423841	8780648	8810152	9211569	9234047	10499239
ВЪТРЕШЕН КРЕДИТ	8279103	8586698	8680719	9034175	9106228	10251357
ВЗЕМАНИЯ ОТ ПРАВИТЕЛСТВЕНИЯ СЕКТОР	391006	397304	199889	123722	-57514	763908
Централно правителство (нето)	375896	380897	176963	99653	-82084	736871
Вземания	3996777	4107769	3998113	3982220	3958847	3862895
ДЦК	2071806	2081590	2036008	2035652	2072615	2023950
в левове	1165559	1166041	1161386	1150877	1171830	1150965
в чуждестранна валута	906247	915549	874622	884775	900785	872985
в т. ч. евро	0	0	0	0	0	0
Репо сделки	0	0	0	0	0	0
в левове	0	0	0	0	0	0
в чуждестранна валута	0	0	0	0	0	0
в т. ч. евро	0	0	0	0	0	0
Кредити	1924971	2026179	1962105	1946568	1886232	1838945
в левове	0	0	0	0	0	0

(продължава)

(продължение)

(хил. лв.)

	VII.2003	VIII.2003	IX.2003	X.2003	XI.2003	XII.2003
в чуждестранна валута	1924971	2026179	1962105	1946568	1886232	1838945
в т. ч. евро	0	0	0	0	0	0
Минус задължения	3620881	3726872	3821150	3882567	4040931	3126024
Депозити	3620881	3726872	3821150	3882567	4040931	3126024
в левове	1696113	1801096	1919331	2064499	1866656	958550
в чуждестранна валута	1924768	1925776	1901819	1818068	2174275	2167474
в т. ч. евро	0	0	0	0	0	0
Репо сделки	0	0	0	0	0	0
в левове	0	0	0	0	0	0
в чуждестранна валута	0	0	0	0	0	0
в т. ч. евро	0	0	0	0	0	0
Местно правителство и СОФ	15110	16407	22926	24069	24570	27037
Ценни книжа, различни от акции	3186	3013	2998	2402	2402	2402
в левове	1230	1230	1230	1229	1229	1229
в чуждестранна валута	1956	1783	1768	1173	1173	1173
в т. ч. евро	0	0	0	0	0	0
Репо сделки	0	0	0	0	0	0
в левове	0	0	0	0	0	0
в чуждестранна валута	0	0	0	0	0	0
в т. ч. евро	0	0	0	0	0	0
Кредити	11924	13394	19928	21667	22168	24635
в левове	11924	13394	19928	21667	22168	24635
в чуждестранна валута	0	0	0	0	0	0
в т. ч. евро	0	0	0	0	0	0
ВЗЕМАНИЯ ОТ НЕПРАВИТЕЛСТВЕНИЯ СЕКТОР	7888097	8189394	8480830	8910453	9163742	9487449
Нефинансови предприятия	5756952	5940392	6101175	6405597	6548687	6731475
Репо сделки	0	0	0	0	0	0
в левове	0	0	0	0	0	0
в чуждестранна валута	0	0	0	0	0	0
в т. ч. евро	0	0	0	0	0	0
Кредити	5612106	5797560	5963299	6265858	6389686	6575340
в левове	2540048	2577583	2720607	2787161	2868850	2936106
в чуждестранна валута	3072058	3219977	3242692	3478697	3520836	3639234
в т. ч. евро	0	0	0	0	0	0
Ценни книжа, различни от акции	32121	27635	27791	25457	44670	41296
в левове	27008	22615	22749	19986	35263	34974
в чуждестранна валута	5113	5020	5042	5471	9407	6322
в т. ч. евро	0	0	0	0	0	0
Акции и други форми на собственост	112725	115197	110085	114282	114331	114839
в левове	112725	115197	110085	114282	114331	114839
в чуждестранна валута	0	0	0	0	0	0
в т. ч. евро	0	0	0	0	0	0
Финансови предприятия	164031	181290	221952	234488	257763	254069
Репо сделки	67611	77681	110562	107001	109105	103201
в левове	34072	32942	31510	29597	31100	34012
в чуждестранна валута	33539	44739	79052	77404	78005	69189
в т. ч. евро	0	0	0	0	0	0
Кредити	80280	87468	94124	107892	121043	122674
в левове	1143	2885	5159	3652	6319	889
в чуждестранна валута	79137	84583	88965	104240	114724	121785
в т. ч. евро	0	0	0	0	0	0
Ценни книжа, различни от акции	978	978	978	3210	11210	11178
в левове	0	0	0	0	8000	7968
в чуждестранна валута	978	978	978	3210	3210	3210
в т. ч. евро	0	0	0	0	0	0
Акции и други форми на собственост	15162	15163	16288	16385	16405	17016
в левове	15162	15163	16288	16385	16405	17016
в чуждестранна валута	0	0	0	0	0	0
в т. ч. евро	0	0	0	0	0	0
Домакинства и НТООД	1967114	2067712	2157703	2270368	2357292	2501905
Репо сделки	0	0	0	0	0	0
в левове	0	0	0	0	0	0
в чуждестранна валута	0	0	0	0	0	0
в т. ч. евро	0	0	0	0	0	0
Кредити	1967114	2067712	2157703	2270368	2357292	2501905

(продължава)

(продължение)

(хил. лв.)

	VII.2003	VIII.2003	IX.2003	X.2003	XI.2003	XII.2003
в левове	1813356	1903087	1992922	2097129	2180050	2279405
в чуждестранна валута	153758	164625	164781	173239	177242	222500
в т. ч. евро	0	0	0	0	0	0
ДЪЛГОТРАЙНИ АКТИВИ	1115556	1124472	1136182	1140803	1147463	1182778
ДРУГИ ПОЗИЦИИ (нето)	-970818	-930522	-1006749	-963409	-1019644	-934896
Отношения между ТБ (нето)	-16319	-19287	-23270	-18215	-39011	-36203
в левове	846	-1633	-9122	-4666	-14365	-17572
в чуждестранна валута	-17165	-17654	-14148	-13549	-24646	-18631
в т. ч. евро	0	0	0	0	0	0
Други активи и пасиви (нето)	-954007	-907721	-975789	-949421	-976299	-901236
в левове	-787041	-754615	-798944	-783811	-814369	-750940
в чуждестранна валута	-166966	-153106	-176845	-165610	-161930	-150296
в т. ч. евро	0	0	0	0	0	0
Отношения между БНБ и ТБ	-492	-3514	-7690	4227	-4334	2543
в левове	-6871	-9895	-14078	-2151	-8551	-3830
в чуждестранна валута	6379	6381	6388	6378	4217	6373
в т. ч. евро	0	0	0	0	0	0
ШИРОКИ ПАРИ МЗ	14788153	15245589	15242861	15878326	15733046	16566457
ПАРИ М1	7110373	7314256	7416437	7421697	7376627	8029897
Пари извън банките	3482649	3616496	3623983	3568608	3559470	3874108
Овърнайт депозити	3627724	3697760	3792454	3853089	3817157	4155789
в левове	2306327	2437764	2436939	2475480	2568952	2926880
Местно правителство и СОФ	245464	239846	215567	224640	237082	214430
Нефинансови предприятия	1371323	1466133	1490626	1500704	1554071	1822468
Финансови предприятия	48911	46078	49032	48840	51601	63234
Домакинства и НТООД	640629	685707	681714	701296	726198	826748
в чуждестранна валута	1321397	1259996	1355515	1377609	1248205	1228909
Местно правителство и СОФ	1133	1106	986	12056	1765	10364
Нефинансови предприятия	954956	890811	983563	977167	870443	841967
Финансови предприятия	15794	9430	12469	13341	13500	9231
Домакинства и НТООД	349514	358649	358497	375045	362497	367347
в т. ч. евро	0	0	0	0	0	0
Местно правителство и СОФ	0	0	0	0	0	0
Нефинансови предприятия	0	0	0	0	0	0
Финансови предприятия	0	0	0	0	0	0
Домакинства и НТООД	0	0	0	0	0	0
ПАРИ М2 (М1 + квализипари)	14623821	15045597	15073173	15698120	15604727	16464663
КВАЗИПАРИ	7513448	7731341	7656736	8276423	8228100	8434766
Депозити с договорен матурирмет до 2 години	6023439	6193374	6126676	6715771	6655184	6814899
в левове	2587079	2608181	2646049	2671271	2655168	2797084
Местно правителство и СОФ	813090	813900	826965	829428	832757	783179
Нефинансови предприятия	618813	605294	598850	597912	548514	670026
Финансови предприятия	84947	81263	89487	87498	88102	104970
Домакинства и НТООД	1070229	1107724	1130747	1159182	1185795	1238909
в чуждестранна валута	3436360	3585193	3480627	4044500	4000016	4017815
Местно правителство и СОФ	9503	9641	9371	9528	9307	322
Нефинансови предприятия	661511	702418	680773	1194472	1150644	1175351
Финансови предприятия	65460	65438	66300	56559	60063	69775
Домакинства и НТООД	2699886	2807696	2724183	2783941	2780002	2772367
в т. ч. евро	0	0	0	0	0	0
Местно правителство и СОФ	0	0	0	0	0	0
Нефинансови предприятия	0	0	0	0	0	0
Финансови предприятия	0	0	0	0	0	0
Домакинства и НТООД	0	0	0	0	0	0
Депозити, договорени за ползване след предизвестие до 3 месеца	1490009	1537967	1530060	1560652	1572916	1619867
в левове	705116	722047	727960	735344	743363	789772
Местно правителство и СОФ	0	0	0	0	0	0
Нефинансови предприятия	0	0	0	0	0	0
Финансови предприятия	0	0	0	0	0	0
Домакинства и НТООД	705116	722047	727960	735344	743363	789772
в чуждестранна валута	784893	815920	802100	825308	829553	830095
Местно правителство и СОФ	0	0	0	0	0	0
Нефинансови предприятия	0	0	0	0	0	0
Финансови предприятия	0	0	0	0	0	0

(продължава)

(продължение)

(хил. лв.)

	VII.2003	VIII.2003	IX.2003	X.2003	XI.2003	XII.2003
Домакинства и НТООД	784893	815920	802100	825308	829553	830095
в т. ч. евро	0	0	0	0	0	0
Местно правителство и СОФ	0	0	0	0	0	0
Нефинансови предприятия	0	0	0	0	0	0
Финансови предприятия	0	0	0	0	0	0
Домакинства и НТООД	0	0	0	0	0	0
ПАРИ МЗ (М2+ издадени дългови ЦК до 2 години + репо сделки)	14788153	15245589	15242861	15878326	15733046	16566457
Репо сделки	158827	194487	164518	175036	123149	99459
в левове	114737	104671	101598	123245	109412	83221
Местно правителство и СОФ	0	0	0	0	0	0
Нефинансови предприятия	29859	26036	17250	25114	19342	12085
Финансови предприятия	84878	78635	84348	98131	90070	71136
Домакинства и НТООД	0	0	0	0	0	0
в чуждестранна валута	44090	89816	62920	51791	13737	16238
Местно правителство и СОФ	0	0	0	0	0	0
Нефинансови предприятия	41016	86161	62105	48627	10598	7774
Финансови предприятия	2728	3655	0	2347	2347	7402
Домакинства и НТООД	346	0	815	817	792	1062
в т. ч. евро	0	0	0	0	0	0
Местно правителство и СОФ	0	0	0	0	0	0
Нефинансови предприятия	0	0	0	0	0	0
Финансови предприятия	0	0	0	0	0	0
Домакинства и НТООД	0	0	0	0	0	0
Издадени дългови ценни книжа до 2 години	5505	5505	5170	5170	5170	2335
в левове	5505	5505	5170	5170	5170	2335
Местно правителство и СОФ	0	0	0	0	0	0
Нефинансови предприятия	4003	4003	3702	3702	3702	301
Финансови предприятия	1460	1460	1440	1440	1440	1920
Домакинства и НТООД	42	42	28	28	28	114
в чуждестранна валута	0	0	0	0	0	0
Местно правителство и СОФ	0	0	0	0	0	0
Нефинансови предприятия	0	0	0	0	0	0
Финансови предприятия	0	0	0	0	0	0
Домакинства и НТООД	0	0	0	0	0	0
в т. ч. евро	0	0	0	0	0	0
Местно правителство и СОФ	0	0	0	0	0	0
Нефинансови предприятия	0	0	0	0	0	0
Финансови предприятия	0	0	0	0	0	0
Домакинства и НТООД	0	0	0	0	0	0
ДЪЛГОСРОЧНИ ПАСИВИ, НЕВКЛЮЧЕНИ В ПАРИЧНАТА МАСА (ДЕПОЗИТИ, ИЗДАДЕНИ ДЪЛГОВИ ЦЕННИ КНИЖА И КАПИТАЛ И РЕЗЕРВИ)	3755173	3774444	3835336	3843293	3873774	3981734
ДЕПОЗИТИ	142325	156625	162070	180929	191776	201740
Депозити с договорен матуритет над 2 години	142325	156625	162070	180929	191776	201740
в левове	93549	103796	105313	114012	119283	117839
в чуждестранна валута	48776	52829	56757	66917	72493	83901
в т. ч. евро	0	0	0	0	0	0
Депозити, договорени за ползване след предизвестие над 3 месеца	0	0	0	0	0	0
ИЗДАДЕНИ ДЪЛГОВИ ЦЕННИ КНИЖА НАД 2 ГОДИНИ	42923	42923	44849	44852	51663	53981
в левове	5325	5325	5325	5325	5325	5325
в чуждестранна валута	37598	37598	39524	39527	46338	48656
в т. ч. евро	0	0	0	0	0	0
КАПИТАЛ И РЕЗЕРВИ	3569925	3574896	3628417	3617512	3630335	3726013
Основен капитал	965476	965476	939638	953329	953329	955316
Резерви	2124785	2079845	2110666	2033334	1993504	2044942
Финансов резултат	479664	529575	578113	630849	683502	725755

* Включва и резервната позиция в МВФ.

** Включва само получените кредити от МВФ.

Източник: БНБ и ТБ.

Аналитична отчетност на БНБ

(хил. лв.)

	XII.2002	I.2003	II.2003	III.2003	IV.2003	V.2003	VI.2003
АКТИВИ	6873721	6437495	6556130	6520007	6581993	6465235	6740746
НЕТНИ ЧУЖДЕСТРАННИ АКТИВИ	6982170	6442758	6528485	6685121	7302796	7497621	7595668
Чуждестранни активи	8948321	8364048	8473676	8603542	9234087	9316544	9452167
Каса в чуждестранна валута	6483	13047	12091	10908	22216	23594	27185
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-	-
Депозити	1292275	993612	1005753	1276233	1769530	1474196	1476788
в левове	-	-	-	-	-	-	-
в чуждестранна валута	1292275	993612	1005753	1276233	1769530	1474196	1476788
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-	-
Репо сделки	-	-	-	-	-	-	-
в левове	-	-	-	-	-	-	-
в чуждестранна валута	-	-	-	-	-	-	-
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-	-
Кредити	-	-	-	-	-	-	-
в левове	-	-	-	-	-	-	-
в чуждестранна валута	-	-	-	-	-	-	-
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-	-
Ценни книжа, различни от акции	6769119	6470859	6546272	6424472	6462593	6894211	7002554
в левове	-	-	-	-	-	-	-
в чуждестранна валута	6769119	6470859	6546272	6424472	6462593	6894211	7002554
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-	-
Акции и други форми на собственост	832	832	832	832	832	832	832
в левове	-	-	-	-	-	-	-
в чуждестранна валута	832	832	832	832	832	832	832
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-	-
Монетарно злато и притежавани СПТ*	725745	748695	761154	749413	848231	784100	787045
Вземания по лихви	153867	137003	147574	141684	130685	139611	157763
в левове	-	-	-	-	-	-	-
в чуждестранна валута	153867	137003	147574	141684	130685	139611	157763
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-	-
Минус чуждестранни пасиви	1966151	1921290	1945191	1918421	1931291	1818923	1856499
Депозити	-	-	-	-	-	-	-
в левове	-	-	-	-	-	-	-
в чуждестранна валута	-	-	-	-	-	-	-
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-	-
Репо сделки	-	-	-	-	-	-	-
в левове	-	-	-	-	-	-	-
в чуждестранна валута	-	-	-	-	-	-	-
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-	-
Кредити**	1965951	1921012	1945131	1918324	1931159	1818902	1856477
Задължения по лихви	200	278	60	97	132	21	22
в левове	-	-	-	-	-	-	-
в чуждестранна валута	200	278	60	97	132	21	22
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-	-
ВЗЕМАНИЯ ОТ ПРАВИТЕЛСТВЕНИЯ СЕКТОР	-251277	-143221	-108878	-358300	-909866	-1223317	-1051282
Централно правителство (нето)	-251277	-143221	-108878	-358300	-909866	-1223317	-1051282
Вземания	1926403	1882368	1925828	1899180	1912284	1818902	1856477
ДЦК	-	-	-	-	-	-	-
в левове	-	-	-	-	-	-	-
в чуждестранна валута	-	-	-	-	-	-	-
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-	-
Репо сделки	-	-	-	-	-	-	-
в левове	-	-	-	-	-	-	-
в чуждестранна валута	-	-	-	-	-	-	-
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-	-
Кредити	1926403	1882368	1925828	1899180	1912284	1818902	1856477
в левове	-	-	-	-	-	-	-
в чуждестранна валута	1926403	1882368	1925828	1899180	1912284	1818902	1856477
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-	-
Минус задължения	2177680	2025589	2034706	2257480	2822150	3042219	2907759
Депозити	2177680	2025589	2034706	2257480	2822150	3042219	2907759
в левове	518706	677297	632774	750409	926209	1208527	1091421
в чуждестранна валута	1658974	1348292	1401932	1507071	1895941	1833692	1816338
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-	-

(продължава)

(продължение)

(хил. лв.)

	XII.2002	I.2003	II.2003	III.2003	IV.2003	V.2003	VI.2003
Рено сделки	-	-	-	-	-	-	-
в левове	-	-	-	-	-	-	-
в чуждестранна валута	-	-	-	-	-	-	-
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-	-
Социалноосигурителни фондове	-	-	-	-	-	-	-
Рено сделки	-	-	-	-	-	-	-
в левове	-	-	-	-	-	-	-
в чуждестранна валута	-	-	-	-	-	-	-
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-	-
Кредити	-	-	-	-	-	-	-
в левове	-	-	-	-	-	-	-
в чуждестранна валута	-	-	-	-	-	-	-
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-	-
ВЗЕМАНИЯ ОТ ТЪРГОВСКИТЕ БАНКИ	24357	6835	6833	6833	6831	6829	6830
в левове	9058	421	421	421	421	421	421
в чуждестранна валута	15299	6414	6412	6412	6410	6408	6409
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-	-
ВЗЕМАНИЯ ОТ НЕПРАВИТЕЛСТВЕНИЯ СЕКТОР	73134	73134	73134	73134	73134	73134	73134
Нефинансови предприятия	70634	70634	70634	70634	70634	70634	70634
Кредити	-	-	-	-	-	-	-
в левове	-	-	-	-	-	-	-
в чуждестранна валута	-	-	-	-	-	-	-
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-	-
Акции и други форми на собственост	70634	70634	70634	70634	70634	70634	70634
в левове	70634	70634	70634	70634	70634	70634	70634
в чуждестранна валута	-	-	-	-	-	-	-
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-	-
Финансови предприятия	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500
Кредити	-	-	-	-	-	-	-
в левове	-	-	-	-	-	-	-
в чуждестранна валута	-	-	-	-	-	-	-
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-	-
Акции и други форми на собственост	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500
в левове	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500
в чуждестранна валута	-	-	-	-	-	-	-
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-	-
ДЪЛГОТРАЙНИ АКТИВИ	66788	68145	68303	125719	125397	125543	127041
ДРУГИ ПОЗИЦИИ (НЕТО)	-21451	-10156	-11747	-12500	-16299	-14575	-10645
Други активи	1599456	1541781	1541105	1522095	1500703	1451038	1479291
в левове	40092	24568	25596	19191	18783	19073	17875
в чуждестранна валута	1559364	1517213	1515509	1502904	1481920	1431965	1461416
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-	-
Минус други пасиви	1620907	1551937	1552852	1534595	1517002	1465613	1489936
в левове	74972	41460	44025	38739	41875	40665	35447
в чуждестранна валута	1545935	1510477	1508827	1495856	1475127	1424948	1454489
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-	-
ПАСИВИ	6873721	6437495	6556130	6520007	6581993	6465235	6740746
РЕЗЕРВНИ ПАРИ	4482383	4042455	4116349	4089265	4274347	4069409	4303728
Пари в обращение	3627927	3340229	3358823	3328932	3510282	3487784	3617678
Депозити на търговските банки	854456	702226	757526	760333	764065	581625	686050
в левове	594566	598353	583161	465210	405158	294001	355394
в чуждестранна валута	259890	103873	174365	295123	358907	287624	330656
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-	-
ПАСИВИ, ВКЛЮЧЕНИ В ПАРИЧНАТА МАСА	1020086	979500	976700	921435	920307	924162	961968
ДЕПОЗИТИ	1020086	979500	976700	921435	920307	924162	961968
Обърнат депозити	164420	95850	89373	84669	86250	90432	129178
в левове	121252	62329	57947	65587	68727	79794	98818
Социалноосигурителни фондове	121008	61987	57799	57467	68362	79679	98258
Нефинансови предприятия	-	-	-	-	-	-	-
Финансови предприятия	244	342	148	8120	365	115	560
Домакинства и НТООД	-	-	-	-	-	-	-
в чуждестранна валута	43168	33521	31426	19082	17523	10638	30360
Социалноосигурителни фондове	-	-	-	-	-	-	-
Нефинансови предприятия	43168	33521	31426	19082	17523	10638	30360

(продължава)

(продължение)

(хил. лв.)

	XII.2002	I.2003	II.2003	III.2003	IV.2003	V.2003	VI.2003
Финансови предприятия	-	-	-	-	-	-	-
Домакинства и НТООД	-	-	-	-	-	-	-
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-	-
Социалноосигурителни фондове	-	-	-	-	-	-	-
Нефинансови предприятия	-	-	-	-	-	-	-
Финансови предприятия	-	-	-	-	-	-	-
Домакинства и НТООД	-	-	-	-	-	-	-
Депозити с договорен матуриетет до 2 години	855666	883650	887327	836766	834057	833730	832790
в левове	736022	764009	767685	771889	769181	768859	767916
Социалноосигурителни фондове	736022	764009	767685	771889	769181	768859	767916
Нефинансови предприятия	-	-	-	-	-	-	-
Финансови предприятия	-	-	-	-	-	-	-
Домакинства и НТООД	-	-	-	-	-	-	-
в чуждестранна валута	119644	119641	119642	64877	64876	64871	64874
Социалноосигурителни фондове	-	-	-	-	-	-	-
Нефинансови предприятия	119306	119306	119306	64542	64542	64542	64542
Финансови предприятия	338	335	336	335	334	329	332
Домакинства и НТООД	-	-	-	-	-	-	-
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-	-
Социалноосигурителни фондове	-	-	-	-	-	-	-
Нефинансови предприятия	-	-	-	-	-	-	-
Финансови предприятия	-	-	-	-	-	-	-
Домакинства и НТООД	-	-	-	-	-	-	-
Депозити, договорени за ползване след предизвестие до 3 месеца	-	-	-	-	-	-	-
в левове	-	-	-	-	-	-	-
Социалноосигурителни фондове	-	-	-	-	-	-	-
Нефинансови предприятия	-	-	-	-	-	-	-
Финансови предприятия	-	-	-	-	-	-	-
Домакинства и НТООД	-	-	-	-	-	-	-
в чуждестранна валута	-	-	-	-	-	-	-
Социалноосигурителни фондове	-	-	-	-	-	-	-
Нефинансови предприятия	-	-	-	-	-	-	-
Финансови предприятия	-	-	-	-	-	-	-
Домакинства и НТООД	-	-	-	-	-	-	-
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-	-
Социалноосигурителни фондове	-	-	-	-	-	-	-
Нефинансови предприятия	-	-	-	-	-	-	-
Финансови предприятия	-	-	-	-	-	-	-
Домакинства и НТООД	-	-	-	-	-	-	-
ДЪЛГОСРОЧНИ ПАСИВИ, НЕВКЛЮЧЕНИ В ПАРИЧНАТА МАСА (ДЕПОЗИТИ, ИЗДАДЕНИ ДЪЛГОВИ ЦЕННИ КНИЖА И КАПИТАЛ И РЕЗЕРВИ)	1371252	1415540	1463081	1509307	1387339	1471664	1475050
ДЕПОЗИТИ	-	-	-	-	-	-	-
Депозити с договорен матуриетет над 2 години	-	-	-	-	-	-	-
в левове	-	-	-	-	-	-	-
Социалноосигурителни фондове	-	-	-	-	-	-	-
Нефинансови предприятия	-	-	-	-	-	-	-
Финансови предприятия	-	-	-	-	-	-	-
Домакинства и НТООД	-	-	-	-	-	-	-
в чуждестранна валута	-	-	-	-	-	-	-
Социалноосигурителни фондове	-	-	-	-	-	-	-
Нефинансови предприятия	-	-	-	-	-	-	-
Финансови предприятия	-	-	-	-	-	-	-
Домакинства и НТООД	-	-	-	-	-	-	-
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-	-
Социалноосигурителни фондове	-	-	-	-	-	-	-
Нефинансови предприятия	-	-	-	-	-	-	-
Финансови предприятия	-	-	-	-	-	-	-
Домакинства и НТООД	-	-	-	-	-	-	-
Депозити, договорени за ползване след предизвестие над 3 месеца	-	-	-	-	-	-	-
в левове	-	-	-	-	-	-	-
Социалноосигурителни фондове	-	-	-	-	-	-	-
Нефинансови предприятия	-	-	-	-	-	-	-

(продължава)

(продължение)

(хил. лв.)

	XII.2002	I.2003	II.2003	III.2003	IV.2003	V.2003	VI.2003
Финансови предприятия	-	-	-	-	-	-	-
Домакинства и НТООД	-	-	-	-	-	-	-
в чуждестранна валута	-	-	-	-	-	-	-
Социалноосигурителни фондове	-	-	-	-	-	-	-
Нефинансови предприятия	-	-	-	-	-	-	-
Финансови предприятия	-	-	-	-	-	-	-
Домакинства и НТООД	-	-	-	-	-	-	-
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-	-
Социалноосигурителни фондове	-	-	-	-	-	-	-
Нефинансови предприятия	-	-	-	-	-	-	-
Финансови предприятия	-	-	-	-	-	-	-
Домакинства и НТООД	-	-	-	-	-	-	-
КАПИТАЛ И РЕЗЕРВИ	1371252	1415540	1463081	1509307	1387339	1471664	1475050
Основен капитал	20000	20000	20000	20000	20000	20000	20000
Резерви	1178580	1201708	1229783	1255422	1289134	1353631	1336827
Финансов резултат	172672	193832	213298	233885	78205	98033	118223

(продължава)

(продължение)

(хил. лв.)

	VII.2003	VIII.2003	IX.2003	X.2003	XI.2003	XII.2003
АКТИВИ	6792208	7009462	7049558	7490088	7479165	8235291
НЕТНИ ЧУЖДЕСТРАННИ АКТИВИ	7593542	7774345	7920578	8467619	8671438	8544638
Чуждестранни активи	9518535	9800524	9882683	10414187	10557670	10383583
Каса в чуждестранна валута	16350	25933	18355	9681	11383	13488
в т. ч. евро	-	-	-	0	0	0
Депозити	1219164	1346446	1470759	1561072	1762787	1316175
в левове	-	-	-	0	0	0
в чуждестранна валута	1219164	1346446	1470759	1561072	1762787	1316175
в т. ч. евро	-	-	-	0	0	0
Репо сделки	-	-	-	-	-	-
в левове	-	-	-	-	-	-
в чуждестранна валута	-	-	-	-	-	-
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-
Кредити	-	-	-	-	-	-
в левове	-	-	-	-	-	-
в чуждестранна валута	-	-	-	-	-	-
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-
Ценни книжа, различни от акции	7300770	7379658	7352985	7816821	7780871	8041341
в левове	-	-	-	-	-	-
в чуждестранна валута	7300770	7379658	7352985	7816821	7780871	8041341
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-
Акции и други форми на собственост	832	832	832	832	832	832
в левове	-	-	-	-	-	-
в чуждестранна валута	832	832	832	832	832	832
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-
Монетарно злато и притежавани СПТ*	851720	900007	882686	860311	834820	820957
Вземания по лихви	129699	147648	157066	165470	166977	190790
в левове	-	-	-	-	-	-
в чуждестранна валута	129699	147648	157066	165470	166977	190790
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-
Минус чуждестранни пасиви	1924993	2026179	1962105	1946568	1886232	1838945
Депозити	-	-	-	-	-	-
в левове	-	-	-	-	-	-
в чуждестранна валута	-	-	-	-	-	-
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-
Репо сделки	-	-	-	-	-	-
в левове	-	-	-	-	-	-
в чуждестранна валута	-	-	-	-	-	-
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-
Кредити**	1924971	2026179	1962105	1946568	1886232	1838945
Задължения по лихви	22	-	-	-	-	-
в левове	-	-	-	-	-	-
в чуждестранна валута	22	-	-	-	-	-
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-
ВЗЕМАНИЯ ОТ ПРАВИТЕЛСТВЕНИЯ СЕКТОР	-997957	-961735	-1068133	-1175025	-1388105	-508357
Централно правителство (нето)	-997957	-961735	-1068133	-1175025	-1388105	-508357
Вземания	1924971	2026179	1962105	1946568	1886232	1838945
ДЦК	-	-	-	-	-	-
в левове	-	-	-	-	-	-
в чуждестранна валута	-	-	-	-	-	-
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-
Репо сделки	-	-	-	-	-	-
в левове	-	-	-	-	-	-
в чуждестранна валута	-	-	-	-	-	-
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-
Кредити	1924971	2026179	1962105	1946568	1886232	1838945
в левове	-	-	-	-	-	-
в чуждестранна валута	1924971	2026179	1962105	1946568	1886232	1838945
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-
Минус задължения	2922928	2987914	3030238	3121593	3274337	2347302
Депозити	2922928	2987914	3030238	3121593	3274337	2347302
в левове	1242410	1321916	1430874	1566769	1365516	446934
в чуждестранна валута	1680518	1665998	1599364	1554824	1908821	1900368
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-
Репо сделки	-	-	-	-	-	-

(продължава)

(продължение)

(хил. лв.)

	VII.2003	VIII.2003	IX.2003	X.2003	XI.2003	XII.2003
в левове	-	-	-	-	-	-
в чуждестранна валута	-	-	-	-	-	-
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-
Социалноосигурителни фондове	-	-	-	-	-	-
Репозити	-	-	-	-	-	-
в левове	-	-	-	-	-	-
в чуждестранна валута	-	-	-	-	-	-
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-
Кредити	-	-	-	-	-	-
в левове	-	-	-	-	-	-
в чуждестранна валута	-	-	-	-	-	-
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-
ВЗЕМАНИЯ ОТ ТЪРГОВСКИТЕ БАНКИ	6828	6829	6844	6832	6829	6827
в левове	421	421	421	421	421	421
в чуждестранна валута	6407	6408	6423	6411	6408	6406
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-
ВЗЕМАНИЯ ОТ НЕПРАВИТЕЛСТВЕНИЯ СЕКТОР	73134	74234	74234	74234	74234	74234
Нефинансови предприятия	70634	71734	71734	71734	71734	71734
Кредити	-	-	-	-	-	-
в левове	-	-	-	-	-	-
в чуждестранна валута	-	-	-	-	-	-
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-
Акции и други форми на собственост	70634	71734	71734	71734	71734	71734
в левове	70634	71734	71734	71734	71734	71734
в чуждестранна валута	-	-	-	-	-	-
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-
Финансови предприятия	2500	2500	2500	2500	2500	2500
Кредити	-	-	-	-	-	-
в левове	-	-	-	-	-	-
в чуждестранна валута	-	-	-	-	-	-
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-
Акции и други форми на собственост	2500	2500	2500	2500	2500	2500
в левове	2500	2500	2500	2500	2500	2500
в чуждестранна валута	-	-	-	-	-	-
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-
ДЪЛГОТРАЙНИ АКТИВИ	127596	127194	127890	128993	129510	130869
ДРУГИ ПОЗИЦИИ (НЕТО)	-10935	-11405	-11855	-12565	-14741	-12920
Други активи	1483881	1519879	1480350	1485504	1447537	1421801
в левове	17856	17396	17044	16495	16069	18677
в чуждестранна валута	1466025	1502483	1463306	1469009	1431468	1403124
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-
Минус други пасиви	1494816	1531284	1492205	1498069	1462278	1434721
в левове	35422	35913	36314	36488	38243	38612
в чуждестранна валута	1459394	1495371	1455891	1461581	1424035	1396109
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-
ПАСИВИ	6792208	7009462	7049558	7490088	7479165	8235291
РЕЗЕРВНИ ПАРИ	4389427	4625955	4605428	4552389	4534613	5266355
Пари в обращение	3736836	3875879	3919472	3840364	3834878	4264222
Депозити на търговските банки	652591	750076	685956	712025	699735	1002133
в левове	282991	341740	297724	301628	347835	762910
в чуждестранна валута	369600	408336	388232	410397	351900	239223
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-
ПАСИВИ, ВКЛЮЧЕНИ В ПАРИЧНАТА МАСА	956034	958063	968168	1515786	1538539	1513232
ДЕПОЗИТИ	956034	958063	968168	1515786	1538539	1513232
Обрънати депозити	126004	126741	122584	130015	110098	128492
в левове	108673	97173	85584	105041	91700	119691
Социалноосигурителни фондове	108293	97016	85440	104462	91508	119092
Нефинансови предприятия	-	-	-	-	-	-
Финансови предприятия	380	157	144	579	192	599
Домакинства и НТООД	-	-	-	-	-	-
в чуждестранна валута	17331	29568	37000	24974	18398	8801
Социалноосигурителни фондове	-	-	-	-	-	-
Нефинансови предприятия	17331	29568	37000	24974	18398	8801
Финансови предприятия	-	-	-	-	-	-

(продължава)

(продължение)

(хил. лв.)

	VII.2003	VIII.2003	IX.2003	X.2003	XI.2003	XII.2003
Домакинства и НТООД	-	-	-	-	-	-
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-
Социалноосигурителни фондове	-	-	-	-	-	-
Нефинансови предприятия	-	-	-	-	-	-
Финансови предприятия	-	-	-	-	-	-
Домакинства и НТООД	-	-	-	-	-	-
Депозити с договорен матурирмет до 2 години	830030	831322	845584	1385771	1428441	1384740
в левове	765155	766445	780712	783044	784703	741006
Социалноосигурителни фондове	765155	766445	780712	783044	784703	741006
Нефинансови предприятия	-	-	-	-	-	-
Финансови предприятия	-	-	-	-	-	-
Домакинства и НТООД	-	-	-	-	-	-
в чуждестранна валута	64875	64877	64872	602727	643738	643734
Социалноосигурителни фондове	-	-	-	-	-	-
Нефинансови предприятия	64542	64542	64542	602396	637601	637601
Финансови предприятия	333	335	330	331	6137	6133
Домакинства и НТООД	-	-	-	-	-	-
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-
Социалноосигурителни фондове	-	-	-	-	-	-
Нефинансови предприятия	-	-	-	-	-	-
Финансови предприятия	-	-	-	-	-	-
Домакинства и НТООД	-	-	-	-	-	-
Депозити, договорени за ползване след предизвестие до 3 месеца	-	-	-	-	-	-
в левове	-	-	-	-	-	-
Социалноосигурителни фондове	-	-	-	-	-	-
Нефинансови предприятия	-	-	-	-	-	-
Финансови предприятия	-	-	-	-	-	-
Домакинства и НТООД	-	-	-	-	-	-
в чуждестранна валута	-	-	-	-	-	-
Социалноосигурителни фондове	-	-	-	-	-	-
Нефинансови предприятия	-	-	-	-	-	-
Финансови предприятия	-	-	-	-	-	-
Домакинства и НТООД	-	-	-	-	-	-
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-
Социалноосигурителни фондове	-	-	-	-	-	-
Нефинансови предприятия	-	-	-	-	-	-
Финансови предприятия	-	-	-	-	-	-
Домакинства и НТООД	-	-	-	-	-	-
ДЪЛГОСРОЧНИ ПАСИВИ, НЕВКЛЮЧЕНИ В ПАРИЧНАТА						
МАСА (ДЕПОЗИТИ, ИЗДАДЕНИ ДЪЛГОВИ ЦЕННИ КНИЖА						
И КАПИТАЛ И РЕЗЕРВИ)	1446747	1425444	1475962	1421913	1406013	1455704
ДЕПОЗИТИ	-	-	-	-	-	-
Депозити с договорен матурирмет над 2 години	-	-	-	-	-	-
в левове	-	-	-	-	-	-
Социалноосигурителни фондове	-	-	-	-	-	-
Нефинансови предприятия	-	-	-	-	-	-
Финансови предприятия	-	-	-	-	-	-
Домакинства и НТООД	-	-	-	-	-	-
в чуждестранна валута	-	-	-	-	-	-
Социалноосигурителни фондове	-	-	-	-	-	-
Нефинансови предприятия	-	-	-	-	-	-
Финансови предприятия	-	-	-	-	-	-
Домакинства и НТООД	-	-	-	-	-	-
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-
Социалноосигурителни фондове	-	-	-	-	-	-
Нефинансови предприятия	-	-	-	-	-	-
Финансови предприятия	-	-	-	-	-	-
Домакинства и НТООД	-	-	-	-	-	-
Депозити, договорени за ползване след предизвестие над 3 месеца	-	-	-	-	-	-
в левове	-	-	-	-	-	-
Социалноосигурителни фондове	-	-	-	-	-	-
Нефинансови предприятия	-	-	-	-	-	-
Финансови предприятия	-	-	-	-	-	-
Домакинства и НТООД	-	-	-	-	-	-
в чуждестранна валута	-	-	-	-	-	-

(продължава)

(продължение)

(хил. лв.)

	VII.2003	VIII.2003	IX.2003	X.2003	XI.2003	XII.2003
Социалноосигурителни фондове	-	-	-	-	-	-
Нефинансови предприятия	-	-	-	-	-	-
Финансови предприятия	-	-	-	-	-	-
Домакинства и НТООД	-	-	-	-	-	-
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-
Социалноосигурителни фондове	-	-	-	-	-	-
Нефинансови предприятия	-	-	-	-	-	-
Финансови предприятия	-	-	-	-	-	-
Домакинства и НТООД	-	-	-	-	-	-
КАПИТАЛ И РЕЗЕРВИ	1446747	1425444	1475962	1421913	1406013	1455704
Основен капитал	20000	20000	20000	20000	20000	20000
Резерви	1281567	1235472	1265615	1188445	1149384	1180449
Финансов резултат	145180	169972	190347	213468	236629	255255

*Включва и резервната позиция в МВФ.

**Включва само получените кредити от МВФ.

Източник: БНБ.

Аналитична отчетност на търговските банки

(хил. лв.)

	XII.2002	I.2003	II.2003	III.2003	IV.2003	V.2003	VI.2003
АКТИВИ	11533708	11648586	11890022	11884360	11988198	11974614	12303700
НЕТНИ ЧУЖДЕСТРАННИ АКТИВИ	2909504	2901403	2858509	2917282	2317153	2223234	2290787
Чуждестранни активи	3803121	3706076	3631530	3784140	3198248	3139891	3250586
Каса в чуждестранна валута	185017	181673	174862	183813	181854	193189	216738
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-	-
Депозити	2788716	2672467	2641023	2760589	2203219	2303285	2320658
в левове	-	-	-	-	-	-	-
в чуждестранна валута	2788716	2672467	2641023	2760589	2203219	2303285	2320658
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-	-
Репо сделки	-	-	-	-	-	-	-
в левове	-	-	-	-	-	-	-
в чуждестранна валута	-	-	-	-	-	-	-
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-	-
Кредити	92159	88730	73409	71299	72520	68571	70151
в левове	13192	13828	14125	14243	14674	15004	15231
в чуждестранна валута	78967	74902	59284	57056	57846	53567	54920
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-	-
Ценни книжа, различни от акции	736958	762938	741971	768156	740340	574545	642733
в левове	-	-	-	-	-	-	-
в чуждестранна валута	736958	762938	741971	768156	740340	574545	642733
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-	-
Акции и други форми на собственост	271	268	265	283	315	301	306
в левове	-	-	-	-	-	-	-
в чуждестранна валута	271	268	265	283	315	301	306
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-	-
Минус чуждестранни пасиви	893617	804673	773021	866858	881095	916657	959799
Депозити	893617	774239	762161	840213	866946	901379	918211
в левове	84756	76555	72692	75459	81571	88089	93060
в чуждестранна валута	808861	697684	689469	764754	785375	813290	825151
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-	-
Репо сделки	-	10876	10860	26645	14149	15278	25452
в левове	-	-	-	-	-	-	-
в чуждестранна валута	-	10876	10860	26645	14149	15278	25452
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-	-
Издадени дългови ценни книжа	-	19558	-	-	-	-	16136
в левове	-	-	-	-	-	-	-
в чуждестранна валута	-	19558	-	-	-	-	16136
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-	-
РЕЗЕРВИ В БНБ	1071151	846756	874783	803855	975220	818393	932747
Каса в левове	293005	227275	226405	240626	309916	239436	262033
Депозити	778146	619481	648378	563229	665304	578957	670714
в левове	558608	506568	474013	270509	306147	291334	340687
в чуждестранна валута	219538	112913	174365	292720	359157	287623	330027
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-	-
ВЗЕМАНИЯ ОТ ПРАВИТЕЛСТВЕНИЯ СЕКТОР	1510453	1572255	1628820	1693638	1632220	1464472	1418870
Централно правителство (нето)	1497969	1560842	1617141	1681691	1619483	1451686	1405880
Вземания	1945505	2003244	2067737	2146624	2088084	2024370	2092970
ДЦК	1945505	2003244	2067737	2146624	2088084	2024370	2092970
в левове	1163173	1244572	1233940	1219504	1172955	1184196	1189401
в чуждестранна валута	782332	758672	833797	927120	915129	840174	903569
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-	-
Репо сделки	-	-	-	-	-	-	-
в левове	-	-	-	-	-	-	-
в чуждестранна валута	-	-	-	-	-	-	-
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-	-
Кредити	-	-	-	-	-	-	-
в левове	-	-	-	-	-	-	-
в чуждестранна валута	-	-	-	-	-	-	-
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-	-
Минус задължения	447536	442402	450596	464933	468601	572684	687090
Депозити	447536	442402	450596	464933	468601	572684	687090
в левове	181635	182229	202165	195809	211728	329207	439469
в чуждестранна валута	265901	260173	248431	269124	256873	243477	247621
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-	-

(продължава)

(продължение)

(хил. лв.)

	XII.2002	I.2003	II.2003	III.2003	IV.2003	V.2003	VI.2003
Репо сделки	-	-	-	-	-	-	-
в левове	-	-	-	-	-	-	-
в чуждестранна валута	-	-	-	-	-	-	-
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-	-
Местно правителство и СОФ	12484	11413	11679	11947	12737	12786	12990
Ценни книжа, различни от акции	3998	2740	2732	2453	3357	3380	3429
в левове	199	197	197	194	1234	1231	1230
в чуждестранна валута	3799	2543	2535	2259	2123	2149	2199
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-	-
Репо сделки	-	-	-	-	-	-	-
в левове	-	-	-	-	-	-	-
в чуждестранна валута	-	-	-	-	-	-	-
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-	-
Кредити	8486	8673	8947	9494	9380	9406	9561
в левове	8486	8673	8947	9494	9380	9406	9561
в чуждестранна валута	-	-	-	-	-	-	-
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-	-
ВЗЕМАНИЯ ОТ НЕПРАВИТЕЛСТВЕНИЯ СЕКТОР	6324045	6358374	6527896	6748577	7106363	7364008	7688900
Нефинансови предприятия	4838660	4838309	4944144	5094293	5344443	5504179	5714469
Репо сделки	-	-	-	-	-	-	-
в левове	-	-	-	-	-	-	-
в чуждестранна валута	-	-	-	-	-	-	-
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-	-
Кредити	4773568	4780049	4872763	5021967	5266262	5434630	5642672
в левове	2301430	2281981	2322314	2394133	2420573	2500438	2482718
в чуждестранна валута	2472138	2498068	2550449	2627834	2845689	2934192	3159954
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-	-
Ценни книжа, различни от акции	45922	37077	41000	41604	47431	37294	31658
в левове	45922	37077	41000	41604	45968	35695	26360
в чуждестранна валута	-	-	-	-	1463	1599	5298
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-	-
Акции и други форми на собственост	19170	21183	30381	30722	30750	32255	40139
в левове	19170	21183	30381	30722	30750	32255	40139
в чуждестранна валута	-	-	-	-	-	-	-
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-	-
Финансови предприятия	100461	104507	125461	135804	141612	138308	135631
Репо сделки	-	37433	46075	56500	57969	53031	46781
в левове	-	28038	35942	33722	27662	29024	29221
в чуждестранна валута	-	9395	10133	22778	30307	24007	17560
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-	-
Кредити	92249	58862	67131	65816	69989	71617	75210
в левове	22060	541	586	690	1281	930	987
в чуждестранна валута	70189	58321	66545	65126	68708	70687	74223
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-	-
Ценни книжа, различни от акции	-	-	-	978	978	978	978
в левове	-	-	-	-	-	-	-
в чуждестранна валута	-	-	-	978	978	978	978
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-	-
Акции и други форми на собственост	8212	8212	12255	12510	12676	12682	12662
в левове	8212	8212	12255	12510	12676	12682	12662
в чуждестранна валута	-	-	-	-	-	-	-
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-	-
Домакинства и НТООД	1384924	1415558	1458291	1518480	1620308	1721521	1838800
Репо сделки	-	-	-	-	-	-	-
в левове	-	-	-	-	-	-	-
в чуждестранна валута	-	-	-	-	-	-	-
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-	-
Кредити	1384924	1415558	1458291	1518480	1620308	1721521	1838800
в левове	1285098	1311562	1348074	1401385	1489896	1588900	1694594
в чуждестранна валута	99826	103996	110217	117095	130412	132621	144206
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-	-
ДЪЛГОТРАЙНИ АКТИВИ	884061	911476	963730	946120	961719	969925	970364
ДРУГИ ПОЗИЦИИ (нето)	-1165506	-941678	-963716	-1225112	-1004477	-865418	-997968
Отношения между търговските банки (нето)	-79756	-6828	-46059	-40471	-46310	-50509	-28845
Вземания от търговските банки	708092	705430	584085	576703	487358	531979	588655

(продължава)

(продължение)

(хил. лв.)

	XII.2002	I.2003	II.2003	III.2003	IV.2003	V.2003	VI.2003
в левове	257450	306648	241995	307158	225505	227932	196199
в чуждестранна валута	450642	398782	342090	269545	261853	304047	392456
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-	-
Минус задължения към търговските банки	787848	712258	630144	617174	533668	582488	617500
в левове	303017	313500	259459	316082	247621	239065	205838
в чуждестранна валута	484831	398758	370685	301092	286047	343423	411662
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-	-
Други (нето)	-1085750	-934850	-917657	-1184641	-958167	-814909	-969123
Други неклассифицирани активи	407451	418871	471227	513858	484452	470602	487232
в левове	196248	209896	220591	256871	243321	234772	250203
в чуждестранна валута	211203	208975	250636	256987	241131	235830	237029
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-	-
Минус други неклассифицирани пасиви	1493201	1353721	1388884	1698499	1442619	1285511	1456355
в левове	1084107	1043729	1073663	1078900	1095820	951099	1032512
в чуждестранна валута	409094	309992	315221	619599	346799	334412	423843
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-	-
ПАСИВИ	11533708	11648586	11890022	11884360	11988198	11974614	12303700
ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ БНБ	292	288	288	288	286	284	283
в левове	255	255	255	255	255	255	255
в чуждестранна валута	37	33	33	33	31	29	28
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-	-
ПАСИВИ, ВКЛЮЧЕНИ В ПАРИЧНАТА МАСА	9502318	9519931	9679449	9652463	9780206	9753746	10009913
ДЕПОЗИТИ	9499243	9458440	9613400	9531805	9641556	9593108	9879625
Обърнат депозити	3196871	3082622	3154761	3101287	3147948	3220783	3349538
в левове	2086141	1965924	2044636	1933173	2003224	2043234	2128586
Местно правителство и СОФ	73853	95622	102513	122042	194332	138652	133485
Нефинансови предприятия	1431023	1285987	1336093	1235149	1201012	1277624	1338302
Финансови предприятия	37959	54677	49821	40837	44178	48086	48100
Домакинства и НТООД	543306	529638	556209	535145	563702	578872	608699
в чуждестранна валута	1110730	1116698	1110125	1168114	1144724	1177549	1220952
Местно правителство и СОФ	16551	6903	6846	7410	6951	6190	5876
Нефинансови предприятия	749798	777563	769041	814384	792981	838541	867699
Финансови предприятия	11807	10718	10343	14704	19016	17579	12323
Домакинства и НТООД	332574	321514	323895	331616	325776	315239	335054
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-	-
Местно правителство и СОФ	-	-	-	-	-	-	-
Нефинансови предприятия	-	-	-	-	-	-	-
Финансови предприятия	-	-	-	-	-	-	-
Домакинства и НТООД	-	-	-	-	-	-	-
Депозити с договорен матурирмет до 2 години	4926377	5005261	5068543	5033085	5084737	4971417	5082167
в левове	1713070	1776621	1769362	1662527	1736801	1758079	1762505
Местно правителство и СОФ	41984	49517	49641	52547	74691	51022	47319
Нефинансови предприятия	658384	682066	645405	549169	585179	609770	600483
Финансови предприятия	90356	92217	99624	82940	87704	82576	80023
Домакинства и НТООД	922346	952821	974692	977871	989227	1014711	1034680
в чуждестранна валута	3213308	3228640	3299181	3370558	3347936	3213338	3319662
Местно правителство и СОФ	443	9922	9949	9905	9863	9797	9722
Нефинансови предприятия	560957	571363	615498	681956	669711	605882	603350
Финансови предприятия	45729	55280	49750	50360	48798	60305	72397
Домакинства и НТООД	2606179	2592075	2623984	2628337	2619564	2537354	2634193
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-	-
Местно правителство и СОФ	-	-	-	-	-	-	-
Нефинансови предприятия	-	-	-	-	-	-	-
Финансови предприятия	-	-	-	-	-	-	-
Домакинства и НТООД	-	-	-	-	-	-	-
Депозити, договорени за ползване след предизвестие до 3 месеца	1375995	1370557	1390096	1397433	1408871	1400908	1447920
в левове	645331	650640	657130	655296	660726	672786	686679
Местно правителство и СОФ	-	-	-	-	-	-	-
Нефинансови предприятия	-	-	-	-	-	-	-
Финансови предприятия	-	-	-	-	-	-	-
Домакинства и НТООД	645331	650640	657130	655296	660726	672786	686679
в чуждестранна валута	730664	719917	732966	742137	748145	728122	761241
Местно правителство и СОФ	-	-	-	-	-	-	-
Нефинансови предприятия	-	-	-	-	-	-	-

(продължава)

(продължение)

(хил. лв.)

	XII.2002	I.2003	II.2003	III.2003	IV.2003	V.2003	VI.2003
Финансови предприятия	-	-	-	-	-	-	-
Домакинства и НТООД	730664	719917	732966	742137	748145	728122	761241
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-	-
Местно правителство и СОФ	-	-	-	-	-	-	-
Нефинансови предприятия	-	-	-	-	-	-	-
Финансови предприятия	-	-	-	-	-	-	-
Домакинства и НТООД	-	-	-	-	-	-	-
РЕПО СДЕЛКИ	-	59816	62974	117918	135910	157898	127883
в левове	-	50634	55556	113840	125525	138970	114647
Местно правителство и СОФ	-	-	-	-	-	-	-
Нефинансови предприятия	-	11134	6518	39935	32400	37231	32258
Финансови предприятия	-	39500	49038	73905	93125	101739	82389
Домакинства и НТООД	-	-	-	-	-	-	-
в чуждестранна валута	-	9182	7418	4078	10385	18928	13236
Местно правителство и СОФ	-	-	-	-	-	-	-
Нефинансови предприятия	-	2639	2860	1489	8156	11472	10662
Финансови предприятия	-	6543	4196	2229	2229	7123	2229
Домакинства и НТООД	-	-	362	360	-	333	345
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-	-
Местно правителство и СОФ	-	-	-	-	-	-	-
Нефинансови предприятия	-	-	-	-	-	-	-
Финансови предприятия	-	-	-	-	-	-	-
Домакинства и НТООД	-	-	-	-	-	-	-
ИЗДАДЕНИ ДЪЛГОВИ ЦЕННИ КНИЖА ДО 2 ГОДИНИ	3075	1675	3075	2740	2740	2740	2405
в левове	3075	1675	3075	2740	2740	2740	2405
Местно правителство и СОФ	-	-	-	-	-	-	-
Нефинансови предприятия	1505	1505	1505	1204	1204	1204	903
Финансови предприятия	1500	100	1500	1480	1480	1480	1460
Домакинства и НТООД	70	70	70	56	56	56	42
в чуждестранна валута	-	-	-	-	-	-	-
Местно правителство и СОФ	-	-	-	-	-	-	-
Нефинансови предприятия	-	-	-	-	-	-	-
Финансови предприятия	-	-	-	-	-	-	-
Домакинства и НТООД	-	-	-	-	-	-	-
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-	-
Местно правителство и СОФ	-	-	-	-	-	-	-
Нефинансови предприятия	-	-	-	-	-	-	-
Финансови предприятия	-	-	-	-	-	-	-
Домакинства и НТООД	-	-	-	-	-	-	-
ДЪЛГОСРОЧНИ ПАСИВИ, НЕВКЛЮЧЕНИ В ПАРИЧНАТА							
МАСА (ДЕПОЗИТИ, ИЗДАДЕНИ ДЪЛГОВИ ЦЕННИ							
КНИЖА И КАПИТАЛ И РЕЗЕРВИ)	2031098	2128367	2210285	2231609	2207706	2220584	2293504
ДЕПОЗИТИ	93561	110891	115718	119565	131694	135562	144400
Депозити с договорен матурирмет над 2 години	93561	110891	115718	119565	131694	135562	144400
в левове	73794	80824	82374	83336	92411	94201	98575
Местно правителство и СОФ	-	-	-	-	-	-	-
Нефинансови предприятия	3242	3721	3932	3958	2925	2748	2785
Финансови предприятия	46569	50569	50569	50569	51600	52826	55883
Домакинства и НТООД	23983	26534	27873	28809	37886	38627	39907
в чуждестранна валута	19766	30067	33344	36229	39283	41361	45825
Местно правителство и СОФ	-	-	-	-	-	-	-
Нефинансови предприятия	6479	11329	11116	11621	8465	8433	9369
Финансови предприятия	4196	4201	5334	5925	10486	10742	11174
Домакинства и НТООД	9091	14537	16894	18683	20332	22186	25282
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-	-
Местно правителство и СОФ	-	-	-	-	-	-	-
Нефинансови предприятия	-	-	-	-	-	-	-
Финансови предприятия	-	-	-	-	-	-	-
Домакинства и НТООД	-	-	-	-	-	-	-
Депозити, договорени за ползване след							
предизвестие над 3 месеца	-	-	-	-	-	-	-
в левове	-	-	-	-	-	-	-
Местно правителство и СОФ	-	-	-	-	-	-	-
Нефинансови предприятия	-	-	-	-	-	-	-
Финансови предприятия	-	-	-	-	-	-	-

(продължава)

(продължение)

(хил. лв.)

	XII.2002	I.2003	II.2003	III.2003	IV.2003	V.2003	VI.2003
Домакинства и НТООД	-	-	-	-	-	-	-
в чуждестранна валута	-	-	-	-	-	-	-
Местно правителство и СОФ	-	-	-	-	-	-	-
Нефинансови предприятия	-	-	-	-	-	-	-
Финансови предприятия	-	-	-	-	-	-	-
Домакинства и НТООД	-	-	-	-	-	-	-
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-	-
Местно правителство и СОФ	-	-	-	-	-	-	-
Нефинансови предприятия	-	-	-	-	-	-	-
Финансови предприятия	-	-	-	-	-	-	-
Домакинства и НТООД	-	-	-	-	-	-	-
ИЗДАДЕНИ ДЪЛГОВИ ЦЕННИ КНИЖА НАД 2 ГОДИНИ	15962	15962	29153	29810	29810	33624	42834
в левове	5325	5325	5325	5325	5325	5325	5325
Местно правителство и СОФ	-	-	-	-	-	-	-
Нефинансови предприятия	-	-	-	-	-	-	-
Финансови предприятия	5325	5325	5325	5325	5325	5325	5325
Домакинства и НТООД	-	-	-	-	-	-	-
в чуждестранна валута	10637	10637	23828	24485	24485	28299	37509
Местно правителство и СОФ	-	-	-	-	-	-	-
Нефинансови предприятия	880	880	880	1111	1111	1111	1561
Финансови предприятия	9243	9243	22242	22388	22388	26202	34857
Домакинства и НТООД	514	514	706	986	986	986	1091
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-	-
Местно правителство и СОФ	-	-	-	-	-	-	-
Нефинансови предприятия	-	-	-	-	-	-	-
Финансови предприятия	-	-	-	-	-	-	-
Домакинства и НТООД	-	-	-	-	-	-	-
КАПИТАЛ И РЕЗЕРВИ	1921575	2001514	2065414	2082234	2046202	2051398	2106270
Основен капитал	936717	945717	927033	923697	923697	933476	945476
Резерви	571992	573236	593709	601898	730633	786472	805366
Финансов резултат	412866	482561	544672	556639	391872	331450	355428

(продължава)

(продължение)

(хил. лв.)

	VII.2003	VIII.2003	IX.2003	X.2003	XI.2003	XII.2003
АКТИВИ	12658179	13020314	13010374	13215600	13103085	13705432
НЕТНИ ЧУЖДЕСТРАННИ АКТИВИ	2525943	2465040	2347467	2042431	1701335	1504314
Чуждестранни активи	3477661	3435029	3520629	3314316	3031590	3002680
Каса в чуждестранна валута	230568	227468	206694	196566	194377	238709
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-
Депозити	2385091	2233187	2421595	2173297	1950004	1853186
в левове	-	-	-	-	-	-
в чуждестранна валута	2385091	2233187	2421595	2173297	1950004	1853186
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-
Репо сделки	-	-	-	-	-	-
в левове	-	-	-	-	-	-
в чуждестранна валута	-	-	-	-	-	-
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-
Кредити	69023	79986	80100	71452	70072	101286
в левове	15565	15895	15240	14693	9542	9610
в чуждестранна валута	53458	64091	64860	56759	60530	91676
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-
Ценни книжа, различни от акции	792589	893993	811862	870834	814976	806955
в левове	-	-	-	-	-	-
в чуждестранна валута	792589	893993	811862	870834	814976	806955
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-
Акции и други форми на собственост	390	395	378	2167	2161	2544
в левове	-	-	-	-	-	-
в чуждестранна валута	390	395	378	2167	2161	2544
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-
Минус чуждестранни пасиви	951718	969989	1173162	1271885	1330255	1498366
Депозити	905512	940059	1146508	1239214	1286586	1439254
в левове	80224	87902	92881	115805	115317	133240
в чуждестранна валута	825288	852157	1053627	1123409	1171269	1306014
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-
Репо сделки	30070	13794	10518	16535	27533	42976
в левове	-	-	-	-	-	-
в чуждестранна валута	30070	13794	10518	16535	27533	42976
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-
Издадени дългови ценни книжа	16136	16136	16136	16136	16136	16136
в левове	-	-	-	-	-	-
в чуждестранна валута	16136	16136	16136	16136	16136	16136
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-
РЕЗЕРВИ В БНБ	899741	999400	967201	981464	964267	1388248
Каса в левове	254187	259383	295489	271756	275408	390114
Депозити	645554	740017	671712	709708	688859	998134
в левове	275954	331679	283480	299311	339118	758914
в чуждестранна валута	369600	408338	388232	410397	349741	239220
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-
ВЗЕМАНИЯ ОТ ПРАВИТЕЛСТВЕНИЯ СЕКТОР	1388963	1359039	1268022	1298747	1330591	1272265
Централно правителство (нето)	1373853	1342632	1245096	1274678	1306021	1245228
Вземания	2071806	2081590	2036008	2035652	2072615	2023950
ДЦК	2071806	2081590	2036008	2035652	2072615	2023950
в левове	1165559	1166041	1161386	1150877	1171830	1150965
в чуждестранна валута	906247	915549	874622	884775	900785	872985
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-
Репо сделки	-	-	-	-	-	-
в левове	-	-	-	-	-	-
в чуждестранна валута	-	-	-	-	-	-
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-
Кредити	-	-	-	-	-	-
в левове	-	-	-	-	-	-
в чуждестранна валута	-	-	-	-	-	-
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-
Минус задължения	697953	738958	790912	760974	766594	778722
Депозити	697953	738958	790912	760974	766594	778722
в левове	453703	479180	488457	497730	501140	511616
в чуждестранна валута	244250	259778	302455	263244	265454	267106
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-
Репо сделки	-	-	-	-	-	-

(продължава)

(продължение)

(хил. лв.)

	VII.2003	VIII.2003	IX.2003	X.2003	XI.2003	XII.2003
в левове	-	-	-	-	-	-
в чуждестранна валута	-	-	-	-	-	-
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-
Местно правителство и СОФ	15110	16407	22926	24069	24570	27037
Ценни книжа, различни от акции	3186	3013	2998	2402	2402	2402
в левове	1230	1230	1230	1229	1229	1229
в чуждестранна валута	1956	1783	1768	1173	1173	1173
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-
Репо сделки	-	-	-	-	-	-
в левове	-	-	-	-	-	-
в чуждестранна валута	-	-	-	-	-	-
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-
Кредити	11924	13394	19928	21667	22168	24635
в левове	11924	13394	19928	21667	22168	24635
в чуждестранна валута	-	-	-	-	-	-
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-
ВЗЕМАНИЯ ОТ НЕПРАВИТЕЛСТВЕНИЯ СЕКТОР	7814963	8115160	8406596	8836219	9089508	9413215
Нефинансови предприятия	5686318	5868658	6029441	6333863	6476953	6659741
Репо сделки	-	-	-	-	-	-
в левове	-	-	-	-	-	-
в чуждестранна валута	-	-	-	-	-	-
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-
Кредити	5612106	5797560	5963299	6265858	6389686	6575340
в левове	2540048	2577583	2720607	2787161	2868850	2936106
в чуждестранна валута	3072058	3219977	3242692	3478697	3520836	3639234
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-
Ценни книжа, различни от акции	32121	27635	27791	25457	44670	41296
в левове	27008	22615	22749	19986	35263	34974
в чуждестранна валута	5113	5020	5042	5471	9407	6322
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-
Акции и други форми на собственост	42091	43463	38351	42548	42597	43105
в левове	42091	43463	38351	42548	42597	43105
в чуждестранна валута	-	-	-	-	-	-
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-
Финансови предприятия	161531	178790	219452	231988	255263	251569
Репо сделки	67611	77681	110562	107001	109105	103201
в левове	34072	32942	31510	29597	31100	34012
в чуждестранна валута	33539	44739	79052	77404	78005	69189
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-
Кредити	80280	87468	94124	107892	121043	122674
в левове	1143	2885	5159	3652	6319	889
в чуждестранна валута	79137	84583	88965	104240	114724	121785
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-
Ценни книжа, различни от акции	978	978	978	3210	11210	11178
в левове	-	-	-	-	8000	7968
в чуждестранна валута	978	978	978	3210	3210	3210
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-
Акции и други форми на собственост	12662	12663	13788	13885	13905	14516
в левове	12662	12663	13788	13885	13905	14516
в чуждестранна валута	-	-	-	-	-	-
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-
Домакинства и НТООД	1967114	2067712	2157703	2270368	2357292	2501905
Репо сделки	-	-	-	-	-	-
в левове	-	-	-	-	-	-
в чуждестранна валута	-	-	-	-	-	-
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-
Кредити	1967114	2067712	2157703	2270368	2357292	2501905
в левове	1813356	1903087	1992922	2097129	2180050	2279405
в чуждестранна валута	153758	164625	164781	173239	177242	222500
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-
ДЪЛГОТРАЙНИ АКТИВИ	987960	997278	1008292	1011810	1017953	1051909
ДРУГИ ПОЗИЦИИ (нето)	-959391	-915603	-987204	-955071	-1000569	-924519
Отношения между търговските банки (нето)	-16319	-19287	-23270	-18215	-39011	-36203
Вземания от търговските банки	634832	553477	644777	666736	644964	670828
в левове	246013	182245	228310	253942	231979	209079

(продължава)

(продължение)

(хил. лв.)

	VII.2003	VIII.2003	IX.2003	X.2003	XI.2003	XII.2003
в чуждестранна валута	388819	371232	416467	412794	412985	461749
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-
Минус задължения към търговските банки	651151	572764	668047	684951	683975	707031
в левове	245167	183878	237432	258608	246344	226651
в чуждестранна валута	405984	388886	430615	426343	437631	480380
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-
Други (нето)	-943072	-896316	-963934	-936856	-961558	-888316
Други неклафицирани активи	457907	492891	473221	502326	522914	519942
в левове	232259	240593	237791	238607	239670	233725
в чуждестранна валута	225648	252298	235430	263719	283244	286217
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-
Минус други неклафицирани пасиви	1400979	1389207	1437155	1439182	1484472	1408258
в левове	1001734	976691	1017465	1002425	1031865	964730
в чуждестранна валута	399245	412516	419690	436757	452607	443528
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-
ПАСИВИ	12658179	13020314	13010374	13215600	13103085	13705432
ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ БНБ	283	284	290	288	287	285
в левове	255	255	255	255	255	255
в чуждестранна валута	28	29	35	33	32	30
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-
ПАСИВИ, ВКЛЮЧЕНИ В ПАРИЧНАТА МАСА	10349470	10671030	10650710	10793932	10635037	11179117
ДЕПОЗИТИ	10185138	10471038	10481022	10613726	10506718	11077323
Овърнайт депозити	3501720	3571019	3669870	3723074	3707059	4027297
в левове	2197654	2340591	2351355	2370439	2477252	2807189
Местно правителство и СОФ	137171	142830	130127	120178	145574	95338
Нефинансови предприятия	1371323	1466133	1490626	1500704	1554071	1822468
Финансови предприятия	48531	45921	48888	48261	51409	62635
Домакинства и НТООД	640629	685707	681714	701296	726198	826748
в чуждестранна валута	1304066	1230428	1318515	1352635	1229807	1220108
Местно правителство и СОФ	1133	1106	986	12056	1765	10364
Нефинансови предприятия	937625	861243	946563	952193	852045	833166
Финансови предприятия	15794	9430	12469	13341	13500	9231
Домакинства и НТООД	349514	358649	358497	375045	362497	367347
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-
Местно правителство и СОФ	-	-	-	-	-	-
Нефинансови предприятия	-	-	-	-	-	-
Финансови предприятия	-	-	-	-	-	-
Домакинства и НТООД	-	-	-	-	-	-
Депозити с договорен матурирмет до 2 години	5193409	5362052	5281092	5330000	5226743	5430159
в левове	1821924	1841736	1865337	1888227	1870465	2056078
Местно правителство и СОФ	47935	47455	46253	46384	48054	42173
Нефинансови предприятия	618813	605294	598850	597912	548514	670026
Финансови предприятия	84947	81263	89487	84749	88102	104970
Домакинства и НТООД	1070229	1107724	1130747	1159182	1185795	1238909
в чуждестранна валута	3371485	3520316	3415755	3441773	3356278	3374081
Местно правителство и СОФ	9503	9641	9371	9528	9307	322
Нефинансови предприятия	596969	637876	616231	592076	513043	537750
Финансови предприятия	65127	65103	65970	56228	53926	63642
Домакинства и НТООД	2699886	2807696	2724183	2783941	2780002	2772367
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-
Местно правителство и СОФ	-	-	-	-	-	-
Нефинансови предприятия	-	-	-	-	-	-
Финансови предприятия	-	-	-	-	-	-
Домакинства и НТООД	-	-	-	-	-	-
Депозити, договорени за ползване след предизвестие до 3 месеца	1490009	1537967	1530060	1560652	1572916	1619867
в левове	705116	722047	727960	735344	743363	789772
Местно правителство и СОФ	-	-	-	-	-	-
Нефинансови предприятия	-	-	-	-	-	-
Финансови предприятия	-	-	-	-	-	-
Домакинства и НТООД	705116	722047	727960	735344	743363	789772
в чуждестранна валута	784893	815920	802100	825308	829553	830095
Местно правителство и СОФ	-	-	-	-	-	-
Нефинансови предприятия	-	-	-	-	-	-
Финансови предприятия	-	-	-	-	-	-
Домакинства и НТООД	784893	815920	802100	825308	829553	830095

(продължава)

(продължение)

(хил. лв.)

	VII.2003	VIII.2003	IX.2003	X.2003	XI.2003	XII.2003
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-
Местно правителство и СОФ	-	-	-	-	-	-
Нефинансови предприятия	-	-	-	-	-	-
Финансови предприятия	-	-	-	-	-	-
Домакинства и НТООД	-	-	-	-	-	-
РЕПО СДЕЛКИ	158827	194487	164518	175036	123149	99459
в левове	114737	104671	101598	123245	109412	83221
Местно правителство и СОФ	-	-	-	-	-	-
Нефинансови предприятия	29859	26036	17250	25114	19342	12085
Финансови предприятия	84878	78635	84348	98131	90070	71136
Домакинства и НТООД	-	-	-	-	-	-
в чуждестранна валута	44090	89816	62920	51791	13737	16238
Местно правителство и СОФ	-	-	-	-	-	-
Нефинансови предприятия	41016	86161	62105	48627	10598	7774
Финансови предприятия	2728	3655	0	2347	2347	7402
Домакинства и НТООД	346	-	815	817	792	1062
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-
Местно правителство и СОФ	-	-	-	-	-	-
Нефинансови предприятия	-	-	-	-	-	-
Финансови предприятия	-	-	-	-	-	-
Домакинства и НТООД	-	-	-	-	-	-
ИЗДАДЕНИ ДЪЛГОВИ ЦЕННИ КНИЖА ДО 2 ГОДИНИ	5505	5505	5170	5170	5170	2335
в левове	5505	5505	5170	5170	5170	2335
Местно правителство и СОФ	-	-	-	-	-	-
Нефинансови предприятия	4003	4003	3702	3702	3702	301
Финансови предприятия	1460	1460	1440	1440	1440	1920
Домакинства и НТООД	42	42	28	28	28	114
в чуждестранна валута	-	-	-	-	-	-
Местно правителство и СОФ	-	-	-	-	-	-
Нефинансови предприятия	-	-	-	-	-	-
Финансови предприятия	-	-	-	-	-	-
Домакинства и НТООД	-	-	-	-	-	-
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-
Местно правителство и СОФ	-	-	-	-	-	-
Нефинансови предприятия	-	-	-	-	-	-
Финансови предприятия	-	-	-	-	-	-
Домакинства и НТООД	-	-	-	-	-	-
ДЪЛГОСРОЧНИ ПАСИВИ, НЕВКЛЮЧЕНИ В ПАРИЧНАТА						
МАСА (ДЕПОЗИТИ, ИЗДАДЕНИ ДЪЛГОВИ ЦЕННИ						
КНИЖА И КАПИТАЛ И РЕЗЕРВИ)	2308426	2349000	2359374	2421380	2467761	2526030
ДЕПОЗИТИ	142325	156625	162070	180929	191776	201740
Депозити с договорен матурирмет над 2 години	142325	156625	162070	180929	191776	201740
в левове	93549	103796	105313	114012	119283	117839
Местно правителство и СОФ	-	-	-	-	-	-
Нефинансови предприятия	2959	3000	3177	6220	8336	8313
Финансови предприятия	56861	57861	58244	59321	59930	63591
Домакинства и НТООД	33729	42935	43892	48471	51017	45935
в чуждестранна валута	48776	52829	56757	66917	72493	83901
Местно правителство и СОФ	-	-	-	-	-	-
Нефинансови предприятия	9690	10438	11501	12621	12103	11841
Финансови предприятия	11220	11334	12796	7326	8029	7905
Домакинства и НТООД	27866	31057	32460	46970	52361	64155
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-
Местно правителство и СОФ	-	-	-	-	-	-
Нефинансови предприятия	-	-	-	-	-	-
Финансови предприятия	-	-	-	-	-	-
Домакинства и НТООД	-	-	-	-	-	-
Депозити, договорени за ползване след предизвестие над 3 месеца	-	-	-	-	-	-
в левове	-	-	-	-	-	-
Местно правителство и СОФ	-	-	-	-	-	-
Нефинансови предприятия	-	-	-	-	-	-
Финансови предприятия	-	-	-	-	-	-
Домакинства и НТООД	-	-	-	-	-	-
в чуждестранна валута	-	-	-	-	-	-
Местно правителство и СОФ	-	-	-	-	-	-

(продължава)

(продължение)

(хил. лв.)

	VII.2003	VIII.2003	IX.2003	X.2003	XI.2003	XII.2003
Нефинансови предприятия	-	-	-	-	-	-
Финансови предприятия	-	-	-	-	-	-
Домакинства и НТООД	-	-	-	-	-	-
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-
Местно правителство и СОФ	-	-	-	-	-	-
Нефинансови предприятия	-	-	-	-	-	-
Финансови предприятия	-	-	-	-	-	-
Домакинства и НТООД	-	-	-	-	-	-
ИЗДАДЕНИ ДЪЛГОВИ ЦЕННИ КНИЖА НАД 2 ГОДИНИ	42923	42923	44849	44852	51663	53981
в левове	5325	5325	5325	5325	5325	5325
Местно правителство и СОФ	-	-	-	-	-	-
Нефинансови предприятия	-	-	-	-	-	-
Финансови предприятия	5325	5325	5325	5325	5325	5325
Домакинства и НТООД	-	-	-	-	-	-
в чуждестранна валута	37598	37598	39524	39527	46338	48656
Местно правителство и СОФ	-	-	-	-	-	-
Нефинансови предприятия	779	779	1492	1494	1581	3389
Финансови предприятия	34945	34945	35823	35823	42010	41977
Домакинства и НТООД	1874	1874	2209	2210	2747	3290
в т. ч. евро	-	-	-	-	-	-
Местно правителство и СОФ	-	-	-	-	-	-
Нефинансови предприятия	-	-	-	-	-	-
Финансови предприятия	-	-	-	-	-	-
Домакинства и НТООД	-	-	-	-	-	-
КАПИТАЛ И РЕЗЕРВИ	2123178	2149452	2152455	2195599	2224322	2270309
Основен капитал	945476	945476	919638	933329	933329	935316
Резерви	843218	844373	845051	844889	844120	864493
Финансов резултат	334484	359603	387766	417381	446873	470500

Източник: ТБ.

Лихвени проценти и доходност по ДЦК през 2003 г. годишни ефективни размери

Показатели	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
ОСНОВЕН ЛИХВЕН ПРОЦЕНТ (в края на периода)	3.27	2.53	2.55	2.60	2.98	2.92	2.54	2.55	2.59	2.62	2.63	2.69
КРАТКОСРОЧНИ ЛИХВЕНИ ПРОЦЕНТИ												
Лихвени проценти по предоставени депозити в левове на междубанковия пазар	0.71	1.00	1.45	4.43	2.13	1.65	1.66	2.31	1.81	2.49	2.93	1.11
до един ден	0.67	0.95	1.45	4.75	2.04	1.65	1.63	2.29	1.81	2.58	3.01	0.94
от един до три дена	0.75	0.98	1.34	3.24	1.88	1.39	1.50	2.33	1.52	2.05	2.50	0.94
от три дена до една седмица	0.87	0.73	2.09	4.20	3.17	2.10	2.21	2.66	2.49	2.94	3.20	1.30
от една седмица до един месец	0.90	2.25	2.44	3.56	3.03	2.44	2.85	2.70	2.38	2.55	3.47	3.28
над един месец	2.72	2.69	2.95	3.48	6.30	4.65	3.46	-	3.04	3.72	3.93	4.58
Лихвени проценти по срочни депозити												
левове	3.16	3.17	3.28	3.24	3.21	3.15	3.06	3.23	2.88	2.92	3.02	3.15
евро	2.11	2.14	1.98	1.94	1.97	2.02	1.87	1.88	1.80	1.93	1.95	2.15
щатски долари	1.47	1.53	1.44	1.39	1.47	1.59	1.52	1.45	1.54	1.59	1.62	1.80
Лихвени проценти по безсрочни депозити												
левове	0.41	0.41	0.43	0.44	0.42	0.43	0.40	0.42	0.43	0.47	0.49	0.48
евро	0.51	0.65	0.59	0.54	0.51	0.50	0.49	0.44	0.48	0.45	0.43	0.45
щатски долари	0.61	0.51	0.46	0.50	0.41	0.42	0.43	0.37	0.37	0.42	0.48	0.48
Лихвени проценти по кредити												
левове	8.84	9.80	9.09	8.71	10.46	10.14	8.68	7.81	9.72	8.09	9.31	9.53
евро	7.59	8.65	5.72	6.79	8.83	7.82	6.69	6.93	6.95	6.70	6.93	6.81
щатски долари	6.30	5.79	10.34	7.25	5.35	7.53	8.01	10.28	7.82	6.01	5.21	4.80
Доходност на емисиите от ДЦК	3.61	2.55	2.58	3.84	2.99	2.54	2.54	2.58	2.61	2.63	2.63	2.86
ДЪЛГОСРОЧНИ ЛИХВЕНИ ПРОЦЕНТИ (среднопретеглени)												
Лихвени проценти по кредити												
левове	13.58	13.69	13.76	14.3	13.62	14.43	13.08	13.92	13.21	12.82	12.92	12.85
евро	10.58	11.33	11.18	9.45	10.83	10.43	10.1	9.85	9.72	9.96	9.85	8.65
щатски долари	12.6	13.04	12.36	9.06	12.25	12.76	11.04	9.49	14.82	9.88	7.54	9.45
Доходност на емисиите от ДЦК	5.85	5.63	-	5.93	6.22	5.53	5.42	5.13	5.15	5.77	-	4.87

Източник: БНБ.

Номинални лихвени проценти по краткосрочни левови кредити през 2003 г.

Месеци	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
януари	0.71											
февруари	1.50	0.78										
март	2.24	1.52	0.73									
април	2.95	2.23	1.44	0.70								
май	3.81	3.07	2.28	1.54	0.83							
юни	4.65	3.91	3.11	2.36	1.65	0.81						
юли	5.38	4.64	3.83	3.07	2.36	1.52	0.70					
август	6.04	5.30	4.48	3.72	3.00	2.16	1.33	0.63				
септември	6.87	6.12	5.30	4.53	3.81	2.95	2.12	1.41	0.78			
октомври	7.57	6.81	5.98	5.21	4.48	3.62	2.79	2.07	1.44	0.65		
ноември	8.36	7.60	6.76	5.99	5.25	4.39	3.55	2.83	2.19	1.39	0.74	
декември	9.19	8.42	7.58	6.80	6.05	5.18	4.34	3.61	2.96	2.17	1.51	0.76

Източник: БНБ.

Реални лихвени проценти по краткосрочни левови кредити през 2003 г.*

Месеци	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
януари	0.06											
февруари	0.71	0.65										
март	1.07	1.01	0.35									
април	1.48	1.42	0.76	0.41								
май	2.95	2.89	2.23	1.87	1.45							
юни	6.09	6.02	5.34	4.97	4.54	3.04						
юли	5.89	5.83	5.14	4.77	4.35	2.85	-0.18					
август	5.76	5.70	5.02	4.65	4.22	2.73	-0.31	-0.12				
септември	5.59	5.53	4.85	4.48	4.05	2.56	-0.47	-0.28	-0.16			
октомври	5.55	5.48	4.80	4.43	4.01	2.52	-0.51	-0.33	-0.21	-0.04		
ноември	4.41	4.34	3.67	3.30	2.88	1.41	-1.59	-1.40	-1.28	-1.12	-1.08	
декември	3.36	3.30	2.63	2.27	1.85	0.39	-2.57	-2.39	-2.27	-2.11	-2.07	-1.00

* Реалните лихвени равнища се определят от средните за месеца лихвени проценти, дефлирани с отчетената за месеца инфлация.

Източник: БНБ.

Номинални лихвени проценти по едномесечни левови депозити през 2003 г.

Месеци	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
януари	0.24											
февруари	0.49	0.25										
март	0.74	0.50	0.25									
април	0.98	0.74	0.49	0.24								
май	1.23	0.98	0.73	0.48	0.24							
юни	1.47	1.23	0.97	0.72	0.48	0.24						
юли	1.70	1.46	1.21	0.95	0.71	0.47	0.23					
август	1.96	1.71	1.46	1.21	0.96	0.72	0.48	0.25				
септември	2.18	1.94	1.68	1.43	1.19	0.94	0.70	0.47	0.22			
октомври	2.41	2.16	1.91	1.65	1.41	1.17	0.92	0.69	0.44	0.22		
ноември	2.64	2.40	2.14	1.89	1.64	1.40	1.16	0.92	0.67	0.45	0.23	
декември	2.88	2.63	2.38	2.12	1.88	1.63	1.39	1.16	0.90	0.68	0.46	0.23

Източник: БНБ.

Реални лихвени проценти по едномесечни левови депозити през 2003 г.*

Месеци	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
януари	-0.41											
февруари	-0.29	0.12										
март	-0.41	0.00	-0.12									
април	-0.46	-0.05	-0.18	-0.05								
май	0.39	0.80	0.68	0.81	0.86							
юни	2.86	3.28	3.16	3.29	3.34	2.46						
юли	2.20	2.61	2.49	2.62	2.67	1.79	-0.65					
август	1.69	2.10	1.98	2.10	2.16	1.29	-1.15	-0.50				
септември	0.96	1.37	1.25	1.37	1.43	0.56	-1.85	-1.21	-0.72			
октомври	0.48	0.89	0.77	0.90	0.95	0.09	-2.32	-1.68	-1.18	-0.47		
ноември	-1.11	-0.70	-0.82	-0.70	-0.65	-1.49	-3.86	-3.23	-2.75	-2.04	-1.58	
декември	-2.61	-2.22	-2.33	-2.21	-2.16	-3.00	-5.32	-4.70	-4.23	-3.54	-3.08	-1.52

* Реалните лихвени равнища се определят от средните за месеца лихвени проценти, дефлирани с отчетената за месеца инфлация.

Източник: БНБ.

5. Кредити (данни от Централния кредитен регистър)

Разпределение на вземанията на търговските банки по отрасли

(хил. лв.)

	31.XII.2002		30.VI.2003		31.XII.2003	
	Балансова експозиция	Задбалансова експозиция	Балансова експозиция	Задбалансова експозиция	Балансова експозиция	Задбалансова експозиция
Допълнителен код за физически лица	192 153	16 137	505 202	12 949	832 460	13 132
Селско, ловно и горско стопанство	139 987	54 337	199 969	51 587	258 132	53 544
Добивна промишленост	211 923	89 100	170 737	88 010	171 009	73 992
Преработваща промишленост	1 369 764	439 053	1 557 867	488 343	1 803 025	436 586
Снабдяване с ел.- и топлинна енергия, газ и вода	123 681	88 119	195 959	137 079	343 921	79 105
Строителство	160 004	122 959	228 823	114 534	278 208	143 048
Търговия, ремонт и техническо обслужване	1 724 686	472 543	2 119 947	441 283	2 817 862	547 266
Хотели и ресторанти	271 000	64 068	323 886	142 673	319 916	114 385
Транспорт, складиране и съобщения	332 064	134 512	332 765	114 664	247 721	108 584
Финансово посредничество	1 086 834	775 080	515 829	78 903	482 617	62 137
Операции с недвижимо имущество	119 755	9 454	144 442	10 399	163 681	30 423
Държавно управление и отбрана	39 519	17 198	39 129	5 326	37 586	9 623
Образование	1 326	60	2 059	205	1 777	192
Хуманно здравеопазване и социални дейности	32 326	19 186	37 734	9 244	51 111	9 404
Други дейности, обслужващи обществото	1 435 394	247 647	1 529 512	207 275	1 778 562	228 274
Екстериториални организации и служби	59 698	14 887	43 665	7 299	68 302	6 868
ОБЩО	7 300 112	2 564 342	7 947 525	1 909 773	9 655 890	1 916 563

Източник: БНБ.

Разпределение на вземанията на търговските банки по валути

(хил. лв.)

	31.XII.2002		30.VI.2003		31.XII.2003	
	Балансова експозиция	Задбалансова експозиция	Балансова експозиция	Задбалансова експозиция	Балансова експозиция	Задбалансова експозиция
Български лев	3 540 514	883 094	4 103 585	829 855	5 186 780	825 100
Евро	2 394 382	1 217 965	2 577 211	694 647	3 378 800	677 797
Щатски долар	1 347 185	451 894	1 243 280	374 069	1 061 636	399 738
Швейцарски франк	4 963	8 371	1 447	8 675	2 024	10 976
Британска лира	13 069	2 990	22 002	2 432	26 641	2 936
Други	0	28	0	95	9	16
Общо	7 300 112	2 564 342	7 947 525	1 909 773	9 655 890	1 916 563

Източник: БНБ.

Разпределение на вземанията над 10 хил. лв. по срокност на кредитния договор

(хил. лв.)

	31.XII.2002		30.VI.2003		31.XII.2003	
	Балансова експозиция	Задбалансова експозиция	Балансова експозиция	Задбалансова експозиция	Балансова експозиция	Задбалансова експозиция
До една година	2 542 648	898 921	1 893 707	913 383	2 042 202	961 310
От една до три години	1 709 276	554 405	2 207 944	561 574	2 536 207	531 225
Над три години	1 939 980	1 082 894	2 574 093	415 414	3 586 867	402 443
Общо	6 191 905	2 536 220	6 675 744	1 890 371	8 165 276	1 894 978

Източник: БНБ.

6. Финансови пазари

Междубанков паричен пазар

2003	депозити	репо сделки	окончателки сделки с ДЦК
			(хил. лв.)
януари	1 951 924	77 151	119 280
февруари	1 705 114	65 136	105 639
март	1 797 511	107 870	86 537
април	1 397 282	165 989	161 120
май	929 984	110 279	99 957
юни	1 163 516	100 139	156 341
юли	1 462 906	112 518	69 540
август	1 390 006	96 028	50 667
септември	1 291 710	93 852	67 708
октомври	2 250 244	146 015	74 949
ноември	1 661 915	151 975	32 885
декември	1 471 591	49 188	157 857
ОБЩО	18 473 703	1 276 140	1 182 480
Структура, %	88.2	6.1	5.6

Източник: БНБ.

Валутен пазар. Търговия с крайни клиенти през 2003 г.

	Купени	Продадени	Салдо
			(млн. евро)
Общо	6002.2	6192.3	-190.1
в т. ч.: Търговски банки	5873.4	5836.6	36.8
БНБ	128.8	355.7	-226.9
Първо полугодие	2721.8	2736.7	-14.9
в т. ч.: Търговски банки	2681.7	2669.1	12.6
БНБ	40.1	67.6	-27.5
Второ полугодие	3280.4	3455.6	-175.2
в т. ч.: Търговски банки	3191.7	3167.5	24.2
БНБ	88.7	288.1	-199.4

Източник: БНБ.

Валутен пазар. Междубанков спот пазар през 2003 г.

	Купени	Продадени	Салдо
			(млн. евро)
Общо	4738.9	4273.5	465.4
в т. ч.: Търговски банки*	4163.5	4163.1	0.4
БНБ	575.4	110.4	465
Първо полугодие	2208.9	2091.2	117.7
в т. ч.: Търговски банки*	2017.7	2017.3	0.4
БНБ	191.2	73.9	117.3
Второ полугодие	2530	2182.3	347.7
в т. ч.: Търговски банки*	2145.8	2145.8	0.005483
БНБ	384.2	36.5	347.7

* Някои неточности в отчетността водят до тази разлика между купената и продадената валута на междубанковия пазар. По принцип сумите трябва да са равни.

Източник: БНБ.

Валутен пазар. Спот сделки на БНБ през 2003 г.

	(млн. евро)		
	Купени	Продадени	Салдо
Общо	704.2	466.1	238.1
БНБ с търговските банки	575.4	110.4	465
БНБ с крайни клиенти, в т. ч.:	128.8	355.7	-226.9
с фирми и бюджетни организации	55.9	345	-289.1
операции с банкноти на гише	72.9	10.7	62.2
Първо полугодие	231.3	141.5	89.8
БНБ с търговските банки	191.2	73.9	117.3
БНБ с крайни клиенти, в т. ч.:	40.1	67.6	-27.5
с фирми и бюджетни организации	20	62.4	-42.4
операции с банкноти на гише	20.1	5.2	14.9
Второ полугодие	472.9	324.6	148.3
БНБ с търговските банки	384.2	36.5	347.7
БНБ с крайни клиенти, в т. ч.:	88.7	288.1	-199.4
с фирми и бюджетни организации	35.9	282.6	-246.7
операции с банкноти на гише	52.8	5.5	47.3

Източник: БНБ.

Пазар на акции и корпоративни облигации

БФБ – София – първичен пазар

(млн. лв.)					
Сегменти	Първичен пазар на акции		Първичен пазар на облигации		Първичен пазар на ДЦК
	официален пазар	неофициален пазар	официален пазар	неофициален пазар	официален пазар
Книжа предназначени за:					
Сделки	-	-	1.3	-	-

Източник: всекидневни съобщения на БФБ – София.

Оборот на търговията с ценни книжа на БФБ – София

(млн. лв.)								
Пазари	Пазар на акции		Облигационен пазар				Други	
	официален пазар	неофициален пазар	официален облигационен пазар			неофициален пазар	неофициален пазар	
Сегменти, на които са регистрирани инструментите	сегменти А, В, С	неофициален пазар на акции	гържавни ценни книжа	общински облигации	корпоративни облигации	неофициален пазар на облигации	пазар на компенсаторни инструменти	неофициален пазар на други безналични ценни книжа
ИНСТРУМЕНТИ И СДЕЛКИ								
Сделки с първични инструменти, в т. ч.:	85	206.3	-	0	41.9	26.7	146.9	0.4
обичайни сделки	60.9	119.5	-	0	41.9*	26.7**	78.1***	0.1
блокови сделки; трансфери	14.5	66.8	-	-	-	-	68.7	-
търгове; аукциони	-	11.2	-	-	-	-	-	0.3
първична продажба за регистриране	0.3	-	-	-	-	-	-	-
обратно изкупуване	-	1.6	-	-	-	-	-	-
сделки на приватизационния пазар (в брой)	9.4	7.1	-	-	-	-	-	-
Приватизационен пазар								
(срещу компенсаторни инструменти)	8.1	58.7	-	-	-	-	-	-
Сделки с производни (БДР), в т. ч.:	-	0.5	-	-	-	-	-	-
обичайни сделки	-	0.5	-	-	-	-	-	-

* От тях репо сделки за 0.4 млн. лв.

** От тях репо сделки за 0.7 млн. лв.

*** От тях репо сделки за 0.0 млн. лв.

Източник: всекидневни съобщения на БФБ – София.

7. Национална платежна система

Банкова Интегрирана Система за Електронни РАЗплащания (БИСЕРА)

Обработени плащания	2002	2003		
		Общо	Преди RINGS	След RINGS
Брой	24 626 035	29 755 735	11 498 292	18 257 443
Стойност (млн. лв.)	71 350.63	59 397.92	31 967.44	27 430.49

Източник: БНБ.

Банкова Организация за Разплащания с Използване на КАРти (БОРИКА)

Показател	2002	2003
Общ брой дебитни и кредитни карти. От тях:	1 614 105	2 410 553
Национални дебитни карти с логото на БОРИКА:	1 557 165	2 231 625
От тях международни дебитни карти Maestro	443 002	865 238
Местни дебитни карти на Visa Electron	28 551	100 793
Международни дебитни карти на Visa Electron	10 340	39 595
Международни кредитни карти Visa	5 818	15 408
Международни кредитни карти MasterCard	12 231	23 132
Брой банкомати	829	1 222
Брой ПОС терминали	2 554	3 754
Общ брой на трансакциите. От тях:	26 134 129	42 006 384
Плащания на услуги чрез банкомати	35 071	120 785
Теглене на пари в брой	24 234 907	38 803 875
Обща стойност на трансакциите (хил. лв.). От тях:	2 236 854	3 630 362
Теглене на пари в брой	2 004 292	3 248 051
Плащания чрез ПОС терминали	214 193	357 332
Плащания на услуги чрез банкомати	1 117	3 780

Източник: БНБ.

8. Баланси на БНБ

Баланс на Българската народна банка

(хил. лв.)							
УПРАВЛЕНИЕ „ЕМИСИОННО“	29.XII.2002	31.I.2003	28.II.2003	31.III.2003	30.IV.2003	31.V.2003	30.VI.2003
АКТИВИ	8 947 491	8 363 216	8 472 845	8 602 710	9 233 255	9 315 714	9 451 334
1. Налични парични средства в чуждестранна валута	1300148	1032907	1056635	1314861	1919417	1564035	1571583
2. Монетарно злато	640858	640856	640856	640856	640856	640856	640841
3. Търгуеми чуждестранни ценни книжа	6852619	6552450	6627781	6505309	6542297	6971212	7081148
4. Вземания по начислени лихви	153866	137003	147573	141684	130685	139611	157762
ПАСИВИ	8 947 491	8 363 216	8 472 845	8 602 710	9 233 255	9 315 714	9 451 334
1. Банкноти и монети в обращение	3627928	3340229	3358823	3328932	3510282	3487783	3617677
2. Разплащателни сметки и депозити на банки	854442	702223	757523	760333	764066	581623	686051
3. Депозити на правителството и бюджетни организации	3034710	2851586	2860191	3086835	3659694	3890758	3773934
4. Сметки на други депозанти	163056	153504	151216	92079	82765	75624	95795
5. Задължения по начислени лихви	2592	3424	4635	4104	5512	6642	945
6. Депозит на управление „Банково“	1264763	1312250	1340457	1330427	1210936	1273284	1276932

(хил. лв.)							
УПРАВЛЕНИЕ „ЕМИСИОННО“	31.VII.2003	29.VIII.2003	30.IX.2003	31.X.2003	29.XI.2003	31.XII.2003	
АКТИВИ	9 517 702	9 799 692	9 881 852	10 413 354	10 556 837	10 382 751	
1. Налични парични средства в чуждестранна валута	1367546	1550747	1652304	1711252	1891304	1434454	
2. Монетарно злато	640841	640834	640831	640831	640738	640738	
3. Търгуеми чуждестранни ценни книжа	7379616	7460463	7431651	7895801	7857817	8116768	
4. Вземания по начислени лихви	129699	147648	157066	165470	166978	190791	
ПАСИВИ	9 517 702	9 799 692	9 881 852	10 413 354	10 556 837	10 382 751	
1. Банкноти и монети в обращение	3736837	3875880	3919472	3840366	3834878	4264222	
2. Разплащателни сметки и депозити на банки	652592	750076	685956	712022	699731	1002134	
3. Депозити на правителството и бюджетни организации	3796377	3851376	3896391	4009099	4150547	3207401	
4. Сметки на други депозанти	82586	94603	102017	628280	662327	653135	
5. Задължения по начислени лихви	592	769	830	790	800	819	
6. Депозит на управление „Банково“	1248718	1226988	1277186	1222797	1208554	1255040	

(продължава)

(продължение)

(хил. лв.)

УПРАВЛЕНИЕ „БАНКОВО“	29.XII.2002	31.I.2003	28.II.2003	31.III.2003	30.IV.2003	31.V.2003	30.VI.2003
АКТИВИ	4 891 231	4 855 059	4 925 821	4 932 336	4 803 787	4 722 763	4 793 604
1. Злато и други благородни метали	9770	3721	3509	3350	3283	3353	3287
2. Инвестиции в ценни книжа	0	0	0	0	0	0	0
3. Предоставени кредити и депозити на банки, намалени с провизии	41	38	36	36	34	32	33
4. Вземания от правителството	1926403	1882368	1925828	1899180	1912284	1818902	1856477
5. Участие на България в МВФ и в други международни финансови институции	1548063	1512761	1511269	1498823	1477907	1427891	1457312
6. Вземания по начислени лихви	0	0	0	0	0	41	105
7. Инвестиции в други местни предприятия	73134	73134	73134	73134	73134	73134	73134
8. Дълготрайни активи	45593	46582	46356	108566	107789	107477	108549
9. Други активи	23464	24205	25232	18820	18420	18649	17775
10. Депозит в управление „Емисионно“	1264763	1312250	1340457	1330427	1210936	1273284	1276932
ПАСИВИ	4 891 231	4 855 059	4 925 821	4 932 336	4 803 787	4 722 763	4 793 604
1. Кредити на МВФ	1965951	1921012	1945131	1918324	1931159	1818902	1856477
2. Забължения към международни финансови институции	1548175	1512898	1511108	1498671	1477770	1428545	1457945
3. Забължения по начислени лихви	200	278	60	97	132	21	22
4. Други пасиви	5651	5332	6439	5941	7386	3632	4109
Всичко забължения:	3519977	3439520	3462738	3423033	3416447	3251100	3318553
5. Основен капитал	20000	20000	20000	20000	20000	20000	20000
6. Резерви	1178581	1201709	1229783	1255423	1289134	1353631	1336826
7. Неразпределена печалба	172673	193830	213300	233880	78206	98032	118225
Всичко собствен капитал	1371254	1415539	1463083	1509303	1387340	1471663	1475051

(хил. лв.)

УПРАВЛЕНИЕ „БАНКОВО“	31.VII.2003	29.VIII.2003	30.IX.2003	31.X.2003	29.XI.2003	31.XII.2003
АКТИВИ	4 838 667	4 954 235	4 901 021	4 836 805	4 724 215	4 698 486
1. Злато и други благородни метали	3414	3694	3575	3589	3609	3348
2. Инвестиции в ценни книжа	0	0	0	0	0	0
3. Предоставени кредити и депозити на банки, намалени с провизии	31	32	47	35	32	30
4. Вземания от правителството	1924971	2026179	1962105	1946568	1886232	1838945
5. Участие на България в МВФ и в други международни финансови институции	1461975	1498229	1458683	1464466	1426866	1398754
6. Вземания по начислени лихви	67	119	166	99	133	182
7. Инвестиции в други местни предприятия	73134	74234	74234	74234	74234	74234
8. Дълготрайни активи	108738	107739	107912	108486	108445	109246
9. Други активи	17619	17021	17113	16531	16110	18707
10. Депозит в управление „Емисионно“	1248718	1226988	1277186	1222797	1208554	1255040
ПАСИВИ	4 838 667	4 954 235	4 901 021	4 836 805	4 724 215	4 698 486
1. Кредити на МВФ	1924971	2026179	1962105	1946568	1886232	1838945
2. Забължения към международни финансови институции	1462304	1498532	1459014	1464494	1428196	1399804
3. Забължения по начислени лихви	22	0	0	0	0	0
4. Други пасиви	4624	4085	3941	3832	3777	4033
Всичко забължения:	3391921	3528796	3425060	3414894	3318205	3242782
5. Основен капитал	20000	20000	20000	20000	20000	20000
6. Резерви	1281566	1235471	1265614	1188445	1149384	1180449
7. Неразпределена печалба	145180	169968	190347	213466	236626	255255
Всичко собствен капитал	1446746	1425439	1475961	1421911	1406010	1455704

Източник: БНБ.

9. Номинална структура на емитираните банкноти и монети

Номинали		31 декември 2002 г.	31 декември 2003 г.
		(хил. лв.)	
Банкноти, общо		4 538 667	5 236 304
Банкноти нови номинали, общо		4 503 364	5 211 118
	100 лв.		201 000
	50 лв.	2 209 543	2 560 273
	20 лв.	1 275 104	1 400 196
	10 лв.	709 869	772 356
	5 лв.	190 035	180 053
	2 лв.	81 059	78 621
	1 лв.	37 754	18 619
Банкноти стари номинали, общо		35 303	25 186
	50 000 лв. = 50 нови лв.	10 466	10 362
	10 000 лв. = 10 нови лв.	13 094	5 063
	5 000 лв. = 5 нови лв.	2 823	2 448
	2 000 лв. = 2 нови лв.	2 688	1 918
	1 000 лв. = 1 нов лв.	2 545	1 868
	500 лв. = 0.50 нови лв.	1 487	1 392
	200 лв. = 0.20 нови лв.	1 225	1 182
	100 лв. = 0.10 нови лв.	976	953
Монети, общо		53 989	76 186
Монети нови номинали, общо		48 457	70 012
	1 лв.	9 617	25 962
	50 ст.	14 464	15 827
	20 ст.	10 738	12 319
	10 ст.	7 811	8 936
	5 ст.	2 997	3 543
	2 ст.	1 759	2 114
	1 ст.	1 072	1 311
Монети стари номинали, общо		3 715	3 715
	50 лв. = 0.05 нови лв.	1 436	1 436
	20 лв. = 0.02 нови лв.	937	937
	10 лв. = 0.01 нови лв.	844	844
	5 лв. = 0.005 нови лв.	254	254
	2 лв. = 0.002 нови лв.	126	126
	1 лв. = 0.001 нови лв.	109	109
	0.50 лв. = 0.0005 нови лв.	5	5
	0.20 лв. = 0.0002 нови лв.	2	2
	0.10 лв. = 0.0001 нови лв.	2	2
Възпоменателни		1 817	2 458
Банкноти и монети, общо		4 592 656	5 312 490

Източник: БНБ.

10. Банкова статистика

Баланс на банковата система (годишно приключване за 2003 г.)

(хил. лв.)

	Общо	С лица от групата	Левове	Евро	Други валути
АКТИВИ					
Парични средства в каса и по разплащателна сметка в БНБ	1628933		1149378	149465	330090
Вземания от финансови институции					
Безсрочни депозити в банки	166218	2324	21629	80311	61954
Срочни депозити в банки	2244254	36357	150989	668189	1388719
Кредити на банки	17096	0	358	5883	10855
Други вземания от банки	24012	1205	17187	1016	4604
Кредити на други финансови институции	125267	103112	692	12653	8810
Общо вземания от финансови институции	2576846	142998	190855	768051	1474942
Минус специфични провизии	2250		1035	783	432
Нетни вземания от финансови институции	2574596	142998	189820	767268	1474510
Вземания по споразумения за обратно изкупуване на ценни книжа	127588	0	51289	70107	6192
Оборотен портфейл	1366143	11	692757	384423	288952
Инвестиционен портфейл					
Инвестиции до падеж	1214442	0	396535	552310	265597
Инвестиции за продажба	509733	0	180187	220451	109095
Кредити на нефинансови институции и други клиенти					
Кредити на бюджета	24597		24597	0	0
Търговски кредити					
Кредити за търговско недвижимо имущество и строителство	1705004		443809	1082639	178556
Други търговски кредити	4978082		2445652	1910910	621520
Селскостопански кредити	202234		169145	27803	5286
Потребителски кредити	1700324		1678964	17715	3645
Жилищни ипотечни кредити на физически лица	412422		346712	50792	14918
Други кредити	357269	0	205601	103297	48371
Общо кредити на нефинансови институции и други клиенти	9379932	0	5314480	3193156	872296
Минус специфични провизии	371903		233485	78768	59650
Нетни кредити на нефинансови институции и други клиенти	9008029	0	5080995	3114388	812646
Активи за препродажба	9512		9512	0	0
Инвестиции в неконсолидирани дъщерни и асоциирани дружества	28241		28241	0	0
Други активи					
Деривати за хеджиране	0	0	0	0	0
Вземания от лихви	112379	183	45438	45229	10366
Други активи	95959	11	78678	6901	10369
Общо други активи	95959	11	78678	6901	10369
Минус специфични провизии	0		0	0	0
Нетни други активи	95959	11	78678	6901	10369
Нематериални активи	134708		134708	0	0
Сгради и други дълготрайни материални активи	629731		629731	0	0
Общо активи	17322517	143020	8616615	5265431	3297451
ПАСИВИ, МАЛЦИНСТВЕНО УЧАСТИЕ И КАПИТАЛ					
Депозити на финансови институции					
Безсрочни депозити на банки	97362	708	61635	20153	14866
Срочни депозити на банки	967943	279933	149535	378815	159660
Депозити на други финансови институции	415312	3985	208169	161577	41581
Депозити на нефинансови институции и други клиенти					
Безсрочни депозити	4752258	0	3250638	836171	665449
Срочни депозити	5664589	0	2001180	1583799	2079610
Спестовни депозити	1704887	0	858040	364341	482506
Общо депозити	13602351	284626	6529197	3344856	3443672
Задължения по споразумения за обратно изкупуване на ценни книжа	174886	0	110041	61733	3112

(продължава)

(продължава)

(хил. лв.)

	Общо	С лица от групата	Левове	Евро	Други валути
Краткосрочни заемни средства					
От БНБ	0		0	0	0
От банки	130473	0	1174	25295	104004
Други	18854	0	5457	9673	3724
Дългосрочни заемни средства	655026	25039	100102	445879	84006
Подчинен срочен дълг и дългово-капиталови (хибридни) инструменти					
Подчинен срочен дълг	18475		1000	16936	539
Дългово-капиталови (хибридни) инструменти	46779		0	31293	15486
Други пасиви					
Пасиви в оборотен портфейл	15436	48	927	933	13528
Деривати за хеджиране	8968	0	4389	3577	1002
Задължения по лихви	51518	0	20106	16319	9702
Провизии за забалансови ангажменти	54856	0	5930	3539	45387
Други пасиви	319183	17975	179731	77737	43740
Общо пасиви	15045287	327688	6937948	4021451	3758200
Малцинствено участие в консолидирани дъщерни дружества	0		0	0	0
Собствен капитал					
Обикновени акции	931319		931319		
Премии, свързани с обикновени акции	1987		1987		
Привилегирани акции и премии, свързани с тях	0		0		
Резерви					
Неразпределена печалба/загуба от минали години	84094	10863	73231		
Законови резерви	271907		271907		
Други резерви	414323	62	414261		
Други компоненти на капитала					
Преоценка – дълготрайни материални активи	214337	656	213681		
Преоценка – инвестиции за продажба	7898	335	7563		
Преоценка – хеджиране на паричен поток	0	0	0		
Печалба/загуба от текущата година	319133		319133		
Еднократен ефект от промяна на счетоводния режим	32117	2123	29994		
Общо собствен капитал	2277230	14038	2263192		
ОБЩО ПАСИВИ, МАЛЦИНСТВЕНО УЧАСТИЕ И КАПИТАЛ	17322517	341726	9201140	4021451	3758200

Източник: БНБ.

Сборен отчет за приходите и разходите на банковата система (годишно приключване за 2003 г.)

(хил. лв.)

	Общо	С лица от групата	Левове	Евро	Други валути
ПРИХОДИ ОТ ЛИХВИ И ДИВИДЕНТИ					
Приходи от лихви от безсрочни депозити в банки	2069	69	759	579	662
Приходи от лихви от срочни депозити в банки	48068	1542	4548	22425	19553
Приходи от лихви от кредити на банки	740	0	8	225	507
Приходи от лихви от други вземания от банки	735	6	625	6	98
Приходи от лихви от кредити на други финансови институции	4407	3330	354	210	513
Приходи от лихви от споразумения за обратно изкупуване на ценни книжа	3837	0	2109	1161	567
Приходи от лихви от активи в оборотен портфейл	73511	0	47145	14107	12259
Приходи от лихви от активи в инвестиционен портфейл	79423	0	30436	32321	16666
Български държавни ценни книжа	49644		29292	17046	3306
Други дългови ценни книжа на местни емитенти	2574	0	1144	1276	154
Дългови ценни книжа на чуждестранни правителства и международни финансови институции	12481		0	8209	4272
Други дългови ценни книжа на чуждестранни емитенти	14724	0	0	5790	8934
Приходи от лихви от кредити	799901	0	505767	205220	88914
Кредити на бюджета	1403		1403	0	0
Кредити за търговско недвижимо имущество и строителство	124789		34478	64334	25977
Други търговски кредити	402795		217252	128054	57489
Селскостопански кредити	17916		14398	3015	503
Потребителски кредити	199105		195740	1870	1495
Жилищни ипотечни кредити на физически лица	37855		32414	3259	2182
Други кредити	16038	0	10082	4688	1268
Приходи от дивиденди	2152	0	2152	0	0
Общо приходи от лихви и дивиденди	1014843	4947	593903	276254	139739
РАЗХОДИ ЗА ЛИХВИ					
Разходи за лихви по депозити на банки	19646	3128	5824	8377	2317
Разходи за лихви по депозити на други финансови институции	13820	39	8541	3299	1941
Разходи за лихви по безсрочни депозити на нефинансови институции и други клиенти	25152	0	16084	5520	3548
Разходи за лихви по срочни депозити на нефинансови институции и други клиенти	151015	0	68240	33448	49327
Разходи за лихви по спестовни депозити на нефинансови институции и други клиенти	17747	0	13043	2282	2422
Разходи за лихви по споразумения за обратно изкупуване на ценни книжа	4975	0	3772	1092	111
Разходи за лихви по краткосрочни заемни средства	1324	0	74	470	780
Разходи за лихви по дългосрочни заемни средства	22262	42	3436	15891	2893
Разходи за лихви по подчинен срочен дълг	1217	0	52	1131	34
Разходи за лихви по дългово-капиталови (хибридни) инструменти	2570		6	1013	1551
Разходи за лихви по други пасиви	1704		165	159	1379
Общо разходи за лихви	261432	3210	119237	72682	66303
НЕТЕН ДОХОД ОТ ЛИХВИ И ДИВИДЕНТИ	753411	1737	474666	203572	73436
КРЕДИТНИ ПРОВИЗИИ					
Начислени провизии	261040	0			
Реинтегрирани провизии	218431	0			
Нетни кредитни провизии	42609	0			
ПЕЧАЛБА/ЗАГУБА ОТ ОБОРОТЕН ПОРТФЕЙЛ					
Печалба/загуба от ценни книжа в оборотен портфейл	39791	0			
Печалба/загуба от деривати за търговия	621	-38			
Печалба/загуба от други инструменти в оборотен портфейл	15	0			
Общо печалба/загуба от оборотен портфейл	40427	-38			
ПЕЧАЛБА/ЗАГУБА ОТ ИНВЕСТИЦИИ ЗА ПРОДАЖБА					
Печалба/загуба от инвестиции за продажба	8362	0			
Печалба/загуба от инструменти, хеджиращи ефективно инвестициите за продажба	499	0			
ПЕЧАЛБА/ЗАГУБА ОТ ИНВЕСТИЦИИ ДО ПАДЕЖ	10849	0			
ДРУГИ НЕЛИХВЕНИ ПРИХОДИ					
Приходи от обслужване на кредити	54733	43			
Приходи от такси по забалансови условни ангажменти	19379	1			
Такси за обслужване на депозити	97898	1			
Други такси и комисиони	91571	48			

(продължава)

(продължава)

	Общо	С лица от групата	Левове	Евро	Други валути
Печалба/загуба от активи за препродажба	943	0			
Печалба/загуба от продажба на други активи	9427	0			
Печалба/загуба от валутни сделки	33876	-350			
Друг нелихвен доход	21626	0			
НЕЛИХВЕНИ РАЗХОДИ					
Заплати, социално и пенсионно осигуряване	272144				
Нетни разходи за използване на дълготрайни материални активи	142390				
Разходи за външни услуги, изплатени на акционери, дъщерни и асоциирани дружества	10706				
Други разходи за външни услуги	157087	3809			
Други нелихвени разходи	138233	42			
ПЕЧАЛБА/ЗАГУБА ПРЕДИ ВАЛУТНА ПРЕОЦЕНКА, ИЗВЪНРЕДНИ ПРИХОДИ/РАЗХОДИ И ДАНЪЦИ	379832	-2409			
ПЕЧАЛБА/ЗАГУБА ОТ ВАЛУТНА ПРЕОЦЕНКА	28189	2			
ИЗВЪНРЕДНА ПЕЧАЛБА/ЗАГУБА	8300	0			
ДАНЪЦИ	97188				
МАЛЦИНСТВЕНО УЧАСТИЕ	0				
НЕТНА ПЕЧАЛБА/ЗАГУБА	319133	-2407			

Източник: БНБ.

Годишен баланс на търговските банки по групи към декември 2003 г.
(годишно приключване за 2003 г.)

(хил. лв.)

	Първа група	Втора група	Трета група	Общо
АКТИВИ				
Парични средства в каса и по разплащателна сметка в БНБ	1156020	387114	85799	1628933
Вземания от финансови институции				
Безсрочни депозити в банки	94771	65949	5498	166218
Срочни депозити в банки	1688153	482893	73207	2244253
Кредити на банки	17096			17096
Други вземания от банки	5663	16030	2319	24012
Кредити на други финансови институции	14603	7552	103112	125267
Общо вземания от финансови институции	1820286	572424	184136	2576846
Минус специфични провизии	742	1508		2250
Нетни вземания от финансови институции	1819544	570916	184136	2574596
Вземания по споразумения за обратно изкупуване на ценни книжа	102471	25117		127588
Оборотен портфейл	797786	534458	33899	1366143
Инвестиционен портфейл	1577753	122823	23599	1724175
Инвестиции до падеж	1184926	29516		1214442
Инвестиции за продажба	392827	93307	23599	509733
Кредити на нефинансови институции и други клиенти			593987	593987
Кредити на бюджета	19862	4735		24597
Търговски кредити	4456502	1670898	555686	6683086
Кредити за търговско недвижимо имущество и строителство	1094826	448272	161906	1705004
Други търговски кредити	3361676	1222626	393780	4978082
Селскостопански кредити	129175	62233	10826	202234
Потребителски кредити	1632206	65496	2622	1700324
Жилищни ипотечни кредити на физически лица	375835	27190	9397	412422
Други кредити	236889	104924	15456	357269
Общо кредити на нефинансови институции и други клиенти	6850469	1935476	593987	9379932
Минус специфични провизии	263335	96381	12187	371903
Нетни кредити на нефинансови институции и други клиенти	6587134	1839095	581800	9008029
Активи за препродажба	6666	2846		9512
Инвестиции в дъщерни, асоциирани и смесени дружества	27536	705		28241
Други активи				
Деривати за хеджиране				
Други активи	51300	35918	3643	90861
Общо други активи	51300	35918	3643	90861
Нематериални активи	120413	11606	2689	134708
Сгради и други дълготрайни материални активи	483444	138193	8094	629731
Общо активи	12730067	3668389	923659	17322115
ПАСИВИ, МАЛЦИНСТВЕНО УЧАСТИЕ И КАПИТАЛ				
Депозити на финансови институции	596889	447088	436640	1480617
Безсрочни депозити на банки	30680	64797	1885	97362
Срочни депозити на банки	361775	195022	411146	967943
Депозити на други финансови институции	204434	187269	23609	415312
Депозити на нефинансови институции и други клиенти	9601923	2117317	402667	12121907
Безсрочни депозити	3566097	950858	235476	4752431
Срочни депозити	4456017	1067347	141225	5664589
Спестовни депозити	1579809	99112	25966	1704887
Общо депозити	10198812	2564405	839307	13602524
Задължения по споразумения за обратно изкупуване на ценни книжа	91028	81223	2635	174886
Краткосрочни заемни средства	97043	52284		149327
От БНБ				
От банки	96146	34327		130473
Други	897	17957		18854
Дългосрочни заемни средства	272393	357594	25039	655026
в т. ч. заемни средства от банки	261954	186815	39	448808
Подчинен срочен дълг и дългово-капиталови (хибридни) инструменти	47561	17693		65254
Подчинен срочен дълг	16268	2207		18475
Дългово-капиталови (хибридни) инструменти	31293	15486		46779
Други пасиви	270901	5908	32269	309078
Пасиви в оборотен портфейл	14752	636	48	15436
Деривати за хеджиране	8968			8968

(продължава)

(продължава)

(хил. лв.)

	Първа група	Втора група	Трета група	Общо
Провизии за задбалансови ангажименти	49584	5272		54856
Други пасиви	197597	89369	32221	319187
ОБЩО ПАСИВИ	10977738	3168304	899245	15045287
Собствен капитал				
Обикновени акции	570522	360797		931319
Премии, свързани с обикновени акции		1987		1987
Привилегировани акции и премии, свързани с тях				
Резерви	688008	71391	10925	770324
Неразпределена печалба/загуба от минали години	108867	-35636	10863	84094
Законов резерв	211658	60249		271907
Други резерви	367483	46778	62	414323
Кумулативна разлика от превръщане на отчетите в чуждестранна валута			991	991
Други компоненти на капитала	199450	18716		218166
Преоценка – дълготрайни материални активи	194965	3078	656	198699
Преоценка – инвестиции за продажба	4485	0	335	4820
Печалба/загуба от текущата година	270066	38691	10376	319133
Еднократен ефект от промяна на счетоводния режим	24283	5711	2123	32117
Общо собствен капитал	1752329	500487	24415	2277231
ОБЩО ПАСИВИ, МАЛЦИНСТВЕНО УЧАСТИЕ И КАПИТАЛ	12730067	3668791	923659	17322517

Източник: БНБ.

Сборен отчет за приходите и разходите на търговските банки по групи (годишно приключване за 2003 г.)

(хил. лв.)

	Първа група	Втора група	Трета група	Общо
ПРИХОДИ ОТ ЛИХВИ И ДИВИДЕНТИ				
Приходи от лихви от безсрочни депозити в банки	1024	951	94	2069
Приходи от лихви от срочни депозити в банки	36470	9017	2581	48068
Приходи от лихви от кредити на банки	511	229		740
Приходи от лихви от други вземания от банки	104	625	6	735
Приходи от лихви от кредити на други финансови институции	463	614	3330	4407
Приходи от лихви от споразумения за обратно изкупуване на ценни книжа	3046	791		3837
Приходи от лихви от активи в оборотен портфейл	42069	30318	1124	73511
Приходи от лихви от активи в инвестиционен портфейл	72199	5064	2160	79423
Български държавни ценни книжа	46492	2625	527	49644
Други държавни ценни книжа на местни емитенти	2460	114		2574
Държавни ценни книжа на чуждестранни правителства и международни финансови институции	10442	406	1633	12481
Други държавни ценни книжа на чуждестранни емитенти	12805	1919		14724
Приходи от лихви от кредити	600938	170456	28507	799901
Кредити на бюджета	970	433		1403
Кредити за търговско недвижимо имущество и строителство	72978	46262	5549	124789
Други търговски кредити	276139	107104	19552	402795
Селскостопански кредити	11265	5386	1265	17916
Потребителски кредити	194003	4825	277	199105
Жилищни ипотечни кредити на физически лица	34821	2456	578	37855
Други кредити	10762	3990	1286	16038
Приходи от дивиденди	493	1659		2152
Общо приходи от лихви и дивиденди	757317	219724	37802	1014843
РАЗХОДИ ЗА ЛИХВИ				
Разходи за лихви по депозити на банки	8213	4865	6568	19646
Разходи за лихви по депозити на други финансови институции	4281	9418	121	13820
Разходи за лихви по безсрочни депозити на нефинансови институции и други клиенти	16542	6757	1853	25152
Разходи за лихви по срочни депозити на нефинансови институции и други клиенти	109929	38197	2889	151015
Разходи за лихви по спестовни депозити на нефинансови институции и други клиенти	16347	1203	197	17747
Разходи за лихви по споразумения за обратно изкупуване на ценни книжа	2740	1972	263	4975
Разходи за лихви по краткосрочни заемни средства	194	1097	33	1324
Разходи за лихви по дългосрочни заемни средства	8774	13446	42	22262
Разходи за лихви по подчинен срочен дълг	1088	129		1217
Разходи за лихви по дългово-капиталови (хибридни) инструменти	1019	1551		2570
Разходи за лихви по други пасиви	103	1600		1704
Общо разходи за лихви	169230	80235	11967	261432
НЕТЕН ДОХОД ОТ ЛИХВИ И ДИВИДЕНТИ	588087	139489	25835	753411
КРЕДИТНИ ПРОВИЗИИ				
Начислени провизии	187513	64045	9482	261040
Реинтегрирани провизии	159218	46296	12917	218431
Нетни кредитни провизии	28295	17749	-3435	42609
ПЕЧАЛБА/ЗАГУБА ОТ ОБОРОТЕН ПОРТФЕЙЛ				
Печалба/загуба от ценни книжа в оборотен портфейл	21158	17113	1520	39791
Печалба/загуба от деривати за търговия	-24	173	472	621
Печалба/загуба от други инструменти в оборотен портфейл	14	1		15
Общо печалба/загуба от оборотен портфейл	21148	17287	1992	40427
ПЕЧАЛБА/ЗАГУБА ОТ ИНВЕСТИЦИИ ЗА ПРОДАЖБА				
Печалба/загуба от инвестиции за продажба	3160	5054	647	8861
Печалба/загуба от инструменти, хеджиращи ефективно инвестициите за продажба	2661	5054	647	8362
	499			499
ПЕЧАЛБА/ЗАГУБА ОТ ИНВЕСТИЦИИ ДО ПАДЕЖ	10848	1		10849
ДРУГИ НЕЛИХВЕНИ ПРИХОДИ				
Приходи от обслужване на кредити	40188	14313	232	54733
Приходи от такси по забалансови условни ангажименти	11786	6427	1166	19379
Такси за обслужване на депозити	73908	21286	2704	97898
Други такси и комисиони	68306	18193	5072	91571
Печалба/загуба от активи за препродажба	48	895		943

(продължава)

(продължава)

(хил. лв.)

	Първа група	Втора група	Трета група	Общо
Печалба/загуба от продажба на други активи	8435	992		9427
Печалба/загуба от валутни сделки	22254	9884	1738	33876
Друг нелихвен доход	13608	5716	2302	21626
НЕЛИХВЕНИ РАЗХОДИ	508425	178317	33818	720560
Заплати, социално и пенсионно осигуряване	192900	70387	8857	272144
Нетни разходи за използване на дълготрайни материални активи	99357	38342		137699
Разходи за външни услуги, изплатени на акционери, дъщерни и асоциирани дружества	7079	3627	4691	15397
Други разходи за външни услуги	111279	33287	12521	157087
Други нелихвени разходи	97810	32674	7749	138233
ПЕЧАЛБА/ЗАГУБА ПРЕДИ ВАЛУТНА ПРЕОЦЕНКА, ИЗВЪНРЕДНИ ПРИХОДИ/РАЗХОДИ И ДАНЪЦИ	325056	43471	11305	379832
ПЕЧАЛБА/ЗАГУБА ОТ ВАЛУТНА ПРЕОЦЕНКА	19657	5663	2869	28189
ИЗВЪНРЕДНА ПЕЧАЛБА/ЗАГУБА	7673	695	-68	8300
ДАНЪЦИ	82320	11138	3730	97188
НЕТНА ПЕЧАЛБА/ЗАГУБА	270066	38691	10376	319133

Източник: БНБ.

Разпределение на банките по групи след 1 март 2003 г.

Първа група

Булбанк
Банка ДСК
Обединена българска банка
ТБ „Биохим“
Българска пощенска банка
Първа инвестиционна банка
СЖ Експресбанк
ТБ „Хеброс“
Райфайзенбанк, България
Росексимбанк

Втора група

Стопанска и инвестиционна банка
БНП Париба, България
Общинска банка
Централна кооперативна банка
ТБ „България-инвест“
Евробанк
Българо-американска кредитна банка
Корпоративна търговска банка
Юнионбанк
Първа източна международна банка
Търговска банка на Гърция (България)
Инвестбанк
Прокредит банк
Насърчителна банка
Международна банка за търговия и развитие
Демирбанк, България
Токуда банк
ЧПБ „Тексим“
Банка Запад – Изток

Трета група

ИНГ банк Н. В., клон София
Ситибанк Н. А., клон София
Национална банка на Гърция, клон София
Банка Пиреос, клон София
Алфа банка, клон София
Те-Дже зираат банкасы, клон София

Забележки:

I група – първите десет банки с най-големи активи

II група – останалите банки

III група – клонове на чуждестранни банки

Подреждането на търговските банки в групи на база сумата на активите е само за статистически цели и не носи никакъв качествено-оценъчен елемент.

Източник: БНБ.

Капиталова адекватност на търговските банки към 31 декември 2003 г. (съгласно Наредба № 8 на БНБ)

Банкови групи	Капиталова база (хил. лв.)	Първичен капитал (хил. лв.)	Общ рисков компонент (хил. лв.)	Обща капиталова адекватност (%)	Адекватност на първичния капитал (%)	Степен на покритие на активите (1000/5000) (%)
Първа група	1 647 457	996 341	7 420 893	22.20	13.43	13.10
Втора група	505 603	407 546	2 279 575	22.18	17.88	13.82
Общо за банковата система	2 153 060	1 403 887	9 700 468	22.20	14.47	13.26

Източник: БНБ.

Ликвидност на търговските банки към 31 декември 2003 г. (съгласно Наредба № 11 на БНБ)

(хил. лв.)

Позиции	Общо	Просрочени активи с 15 или повече дни/заложен активи	На виждане до 7 дни	От 8 дни до 1 месец	Наг 1 месец до 3 месеца	Наг 3 месеца до 6 месеца	Наг 6 месеца до 12 месеца	Наг 1 година
Първа група								
Общо ликвидни активи	3 714 205	779 987						
ОБЩО АКТИВИ (входящ поток)	11 976 253	858 534	3 156 538	1 289 923	497 091	807 582	1 576 393	4 648 726
ОБЩО ПРИВЛЕЧЕНИ СРЕДСТВА (ДЕПОЗИТИ)	10 959 644		78 636	52 063	30 026	9 853	61 320	20 905
Коефициент на ликвидните активи	26.77							
Коригиран коефициент на ликвидните активи към депозитите			110	61	56	136	148	151
Втора група								
Общо ликвидни активи	1 150 839	278 649						
ОБЩО АКТИВИ (входящ поток)	3 469 958	350 548	1 249 575	287 101	190 403	344 996	511 050	886 833
ОБЩО ПРИВЛЕЧЕНИ СРЕДСТВА (ДЕПОЗИТИ)	3 155 887		20 461	37 799	3 051	2 754	10 151	8 471
Коефициент на ликвидните активи	27.64							
Коригиран коефициент на ликвидните активи към депозитите			170	142	116	71	109	139
Трета група								
Общо ликвидни активи	124 069	1 467						
ОБЩО АКТИВИ (входящ поток)	908 852	2 038	257 580	58 216	95 235	87 122	172 909	237 790
ОБЩО ПРИВЛЕЧЕНИ СРЕДСТВА (ДЕПОЗИТИ)	888 691		2 681	3 346	6 412	665	767	8 012
Коефициент на ликвидните активи	14							
Коригиран коефициент на ликвидните активи към депозитите			55	35	153	160	519	231
ОБЩО ЗА БАНКОВАТА СИСТЕМА								
Общо ликвидни активи	4 989 113	1 060 103						
ОБЩО АКТИВИ (входящ поток)	16 355 063	1 211 120	4 663 693	1 635 240	782 729	1 239 700	2 260 352	5 773 349
ОБЩО ПРИВЛЕЧЕНИ СРЕДСТВА (ДЕПОЗИТИ)	15 004 222		101 778	93 208	39 489	13 272	72 238	37 388
Коефициент на ликвидните активи	26							
Коригиран коефициент на ликвидните активи към депозитите			114	65	61	109	144	151

Източник: БНБ.

Съотношения на високоликвидни активи (като процент от депозитите)

		Декември 2003 г.
Първа група	Първична ликвидност	11.33
	Вторична ликвидност	26.77
Втора група	Първична ликвидност	15.10
	Вторична ликвидност	27.64
Трета група	Първична ликвидност	10.22
	Вторична ликвидност	13.80
Банкова система	Първична ликвидност	11.98
	Вторична ликвидност	26.19

Източник: БНБ.

Открити позиции на търговските банки към 31 декември 2003 г. (съгласно Наредба № 4 на БНБ)

Банкови групи	Дял на откритата позиция към капиталовата база, %
Първа група	-5.08
Втора група	-3.24
Общо за банковата система	-4.65

Източник: БНБ.

Състояние на кредитния портфейл на търговските банки (кредити на НФИ)

Група	Кредити	2003 г.
I Група	ОБЩО (в хил. лв.)	6 850 469
	Редовни (%)	93.58
	Под наблюдение (%)	2.52
	Нередовни (%)	0.70
	Съмнителни (%)	0.68
	Загуба (%)	2.53
	Провизии (%)	3.84
II Група	ОБЩО (в хил. лв.)	1 935 476
	Редовни (%)	88.45
	Под наблюдение (%)	5.07
	Нередовни (%)	2.61
	Съмнителни (%)	0.88
	Загуба (%)	2.99
	Провизии (%)	4.67
III Група	ОБЩО (в хил. лв.)	593 987
	Редовни (%)	96.74
	Под наблюдение (%)	2.89
	Нередовни (%)	0.29
	Съмнителни (%)	0.00
	Загуба (%)	0.09
	Провизии (%)	1.23
Банкова система	ОБЩО (в хил. лв.)	9 379 932
	Редовни (%)	92.72
	Под наблюдение (%)	3.07
	Нередовни (%)	1.06
	Съмнителни (%)	0.68
	Загуба (%)	2.47
	Провизии (%)	3.85

Източник: БНБ.

11. Фискални услуги

Средства на централния републикански бюджет и бюджетните предприятия
в БНБ и в търговските банки към края на периода

(млн. лв.)

	Бюджетни средства в БНБ	Бюджетни средства в ТБ
31.I.2003 г.	2 872.3	567.0
28.II.2003 г.	2 896.4	569.1
31.III.2003 г.	3 197.4	604.9
30.IV.2003 г.	3 689.1	709.8
31.V.2003 г.	3 940.9	680.4
30.VI.2003 г.	3 783.5	831.4
31.VII.2003 г.	3 736.0	833.9
31.VIII.2003 г.	3 857.1	866.4
30.IX.2003 г.	3 903.9	901.0
31.X.2003 г.	4 012.1	867.7
30.XI.2003 г.	4 156.6	871.7
31.XII.2003 г.	3 203.0	845.4

Източник: БНБ.

Извършени плащания по външни финансови задължения през 2003 г.
(по валути на трансакциите)

Вид валута	Брой	Общ обем	в т.ч.	
			Погашения	Лихви
Евро	46.0	171 843 916.5	65 912 801.3	105 931 115.1
Щатски долар	35.0	284 923 512.4	115 413 805.0	169 509 707.4
Японска йена	14.0	1 678 214 600.0	1 285 453 000.0	392 761 600.0
Канадски долар	4.0	353 212.8		353 212.8

Източник: БНБ.

Аукциони на ДЦК

	Брой аукциони		Съвкупна номинална стойност на емисии ДЦК				Среден коефициент на покритие		Среден брой участници	
	2002	2003	2002		2003		2002	2003	2002	2003
			млн. лв.	млн. евро	млн. лв.	млн. евро				
1. Аукциони за продажба на ДЦК, в т. ч.										
краткосрочни	44	36	898.2	-	612.2	125.0	2.24	2.52	21	20
средносрочни	16	14	223.5	-	182.2	-	2.04	2.01	19	16
дългосрочни	15	10	349.8	-	225.0	-	2.12	2.25	21	21
	13	12	324.9	-	205.0	125.0	2.51	2.92	23	22
2. Аукциони за обратно изкупуване на ДЦК, в т. ч.										
без определен срок	-	6	-	-	62.1	-	-	-	-	5
с определен срок	-	4	-	-	18.5	-	-	0.28	-	3
	-	2	-	-	43.6	-	-	1.69	-	6
3. Подписки за замяна	4	4	-	69.6	-	15.4	-	-	6	1

Източник: БНБ.

Списък на първичните дилъри на ДЦК, утвърдени през декември 2003 г.

1. Банка ДСК
2. ТБ „Хеброс“
3. БНП Париба, България
4. Булбанк
5. Булброкърс АД
6. Българска пощенска банка
7. Демирбанк, България
8. Евробанк
9. Еврофинанс АД
10. Елана трейдинг АД
11. ИНГ банк Н. В., клон София
12. Корпоративна търговска банка
13. Обединена българска банка
14. Общинска банка АД
15. Първа източна международна банка
16. Първа инвестиционна банка
17. Райфайзенбанк, България
18. Росексимбанк
19. СЖ Експресбанк
20. Ситибанк Н. А., клон София
21. Стопанска и инвестиционна банка
22. ТБ „Алианц България“
23. ТБ „Биохим“
24. Инвестбанк
25. Юнионбанк
26. Централна кооперативна банка

Източник: БНБ.

Реализирани чрез БНБ продажби на спестовни ДЦК по емисии, емитирани през 2003 г.

(лв.)

Номер на емисия	Реализирани чрез БНБ	Реализирани чрез първични дилъри	Общо
800	737 883	676 295	1 414 178
801	373 752	505 961	879 713
802	364 521	356 082	720 603
803	296 667	326 951	623 618
804	437 829	322 650	760 479
805	278 993	205 138	484 131
806	212 090	213 571	425 661
807	196 949	302 442	499 391
808	206 980	194 687	401 667
809	188 763	283 455	472 218
810	324 766	167 050	491 816
811	224 673	255 756	480 429
812	212 260	409 719	621 979
813	268 493	233 115	501 608
814	378 918	209 570	588 488
815	268 618	288 528	557 146
816	221 633	181 268	402 901
817	338 468	235 313	573 781
818	216 702	232 999	449 701
819	397 522	226 826	624 348
820	292 389	248 590	540 979
821	374 877	189 930	564 807
822	299 711	7 247 405	7 547 116
823	382 180	2 332 775	2 714 955
824	348 287	6 099 930	6 448 217

Източник: БНБ.

Реализирани продажби и извършени касови плащания от БНБ по спестовни ДЦК през 2003 г.

	Брой	Сума (хил. лв.)
Продажби – номинална стойност	3 362	7 843.9
Изплатени сертификати при падеж – номинална стойност	3 186	5 578.0
Изплатени лихвени купони	13 363	853.1
Изкупени преди падеж ДЦК – номинална стойност	616	928.2
Частично изкупени преди падеж ДЦК – номинална стойност	246	191.8

Източник: БНБ.

Първична регистрация и обслужване на плащанията по ДЦК през 2003 г.

	Брой	Обем (млн. лв.)
Общо	4299	1748.10
1. Регистрация на ДЦК, реализирани на аукционен принцип	463	856.6
2. Регистрация на ДЦК от целеви емисии, реализирани чрез директна продажба на физически лица	165	29.8
3. Регистрация на обратно изкупени преди падеж ДЦК чрез аукциони и пряко от физически лица	1136	123.3
4. Изплащане на главници и лихви по ДЦК с настъпил падеж, в т. ч.	2535	738.4
- главници	577	628.0
- лихви	1958	110.4

Забележки:

1. Обемът на ДЦК е по номинална стойност.
2. Левовата равностойност на ДЦК, деноминирани в чуждестранна валута, е изчислена по определения от БНБ обменен курс на съответната валута в деня на регистрацията.

Източник: БНБ.

Регистрирани сделки с ДЦК на вторичния пазар през 2003 г.

	Брой	Обем (млн. лв.)
Общо	10 876	13 669.20
1. Репо сделки	2 192	2 353.60
2. Окончателни покупко-продажби	1 678	2 206.10
3. Сделки със и за сметка на клиенти	5 288	5 713.40
4. Блокиране/деблокиране на ДЦК, в т. ч.:	1 718	3 396.10
- за обезпечаване средствата на бюджетни предприятия в търговските банки	1 641	3 284.0
- при учредяване на особени залози върху ДЦК	60	43.7
- други	17	68.4

Забележки:

1. Обемът на сделките е по номинална стойност и включва ДЦК, емитирани по реда на Наредба № 5 на МФ и БНБ и за структурната реформа, със и без движение по разплащателните сметки в БНБ.
2. Обемът и броят на репо сделките включва обратните репо сделки и тези, сключени през текущия ден.
3. Левовата равностойност на сделките с ДЦК, деноминирани в чуждестранна валута, е изчислена по определения от БНБ обменен курс на съответната валута в деня на сделката.

Източник: БНБ.

По-важни решения на Управителния съвет на БНБ

- 15 май** Приема се Наредба № 14 за презграничните преводи.
- Българската народна банка пусна в обращение от 23 май 2003 г. медно-никелова монета на детска тематика с номинална стойност 5 лева, емисия 2003 г.
- 29 май** Одобрява се стартирането на системата *RINGS* от 2 юни 2003 г.
- 3 юли** Приема се Наредба № 31 за сетълмент на държавни ценни книжа.
- Приема се Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 5 на МФ и БНБ за условията и реда за придобиване, изплащане и търговия с държавни ценни книжа.
- 24 юли** Приема се Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 9 за оценка и класификация на рисковите експозиции на банките и за формиране на провизии за загуби от обезценка.
- Приема се Наредба № 27 за статистиката на платежния баланс.
- Приема се Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 28 за презграничните преводи и плащания.
- Българската народна банка пусна в обращение от 3 септември 2003 г. възпоменателна сребърна монета на спортна тематика, посветена на Световното първенство по футбол в Германия през 2006 г., с номинална стойност 5 лева.
- Българската народна банка пусна в обращение от 1 декември 2003 г. възпоменателна златна монета „Богородица“ с номинална стойност 20 лева.
- 23 октомври** Приема се Наредба № 32 за отчетността и бюджета на синдика на банка в несъстоятелност.
- Приема се Наредба № 33 за възнаграждението на синдика в банка в несъстоятелност.
- Приема се Наредба № 34 за събиране на информация и извършване на проверки относно дейността на синдика на банка в несъстоятелност.
- Българската народна банка пусна в обращение от 8 декември 2003 г. банкнота с номинална стойност 100 лева, емисия 2003 г.
- 26 ноември** Приема се нова Наредба № 10 за вътрешния контрол в банките.
- 4 декември** Приема се Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 6 за кредитиране на банките в левове срещу обезпечение.
- Приема се Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 21 за задължителните минимални резерви, които банките поддържат при Българската народна банка.
- Приема се Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 27 за статистика на платежния баланс.
- Приема се Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 2 за лицензиите и разрешенията, издавани от Българската народна банка.